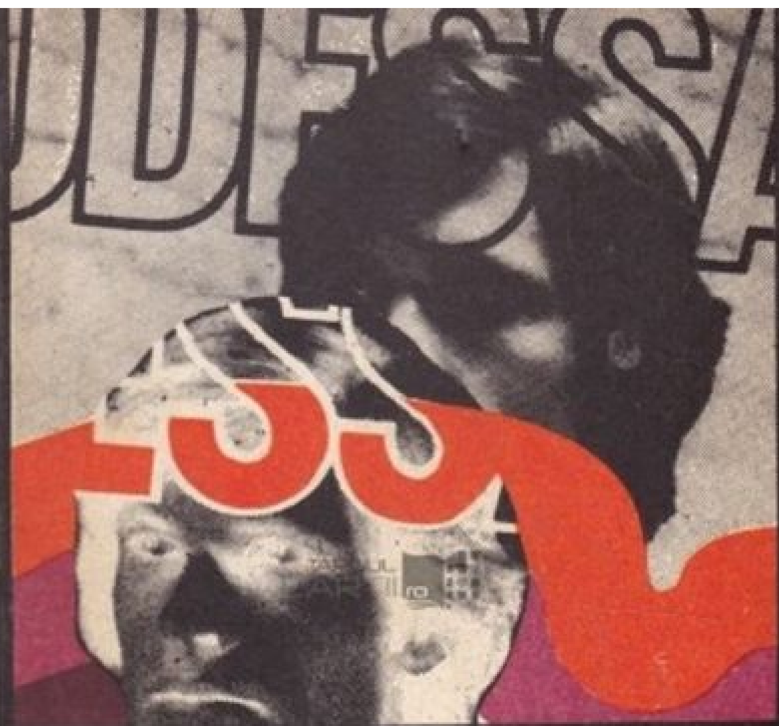

ARKADI ADAMOV

complicații la pătrat

ARKADI ADAMOV

Complicații la pătrat

enigma

În româneşte de Nicolae Mărgeanu şi Vladimir Vasiliev

Editura Univers
Bucureşti – 1977

Cuprins

Capitolul I
O BEZNĂ ÎN CARE SE ÎNTREVEDE TOTUŞI CÂTE CEVA

În cursul zilei de azi mi-a ajuns la urechi o frază din cale-afară de ciudată, într-atât de ciudată şi de obscură, încât iată-mă de o oră încheiată umblând încolo şi încoace prin biroul meu din secţia noastră şi cântărind-o pe toate feţele posibile... În final, am luat hotărârea să nu-i raportez deocamdată nimic lui Kuzmici. Fraza cu pricina suna ca o parolă: „La Galeriile Tretiakov, în sala Kuindji". Dar ce mama dracului ar putea să însemne?...

În momentul de faţă, ne batem capul cu un caz cu totul neobişnuit, chiar misterios, s-ar putea spune. E vorba de dispariţia, mai precis de plecarea inopinată, pe furiş, a unui cetăţean care n-a încălcat legea în niciun fel, n-a comis un delict, dimpotrivă, a fost el însuşi victima unui furt. Tocmai asta e, că aflând că în camera sa de hotel se săvârşeşte o spargere, omul şi-a luat tălpăşiţa!

Pe hoţ, dealtfel, am pus mâna destul de repede. E un tip foarte dibaci, specializat în furturile din hoteluri şi care a operat în serie în hotelurile din Moscova, Leningrad şi Harkov. Un „artist în turneu", cum îi numim noi pe de-alde ăştia. La arestarea sa, la Moscova, am fost ajutaţi de o muncitoare de la fabrica de tricotaje, Varvara Glotova; individul, pe numele său Muşanski, îi

făcuse cunoştinţa şi se cam dăduse la ea. Apropo de Varvara, când m-am dus pentru prima dată la dânsa, am dat acolo peste un oarecare Tolik, căruia, nici una-nici două, i s-a năzărit să-mi facă o scenă de gelozie. O treabă urâtă de tot – ce săpuneală mi-a tras, după aceea, Kuzmici! – fiindcă Tolik a sărit la bătaie; măcar că, solid ca un bivol, era total ageamiu în materie, aşa că l-am bumbăcit destul de zdravăn. Ce era să fac, dacă a scos cuţitul? Da, o treabă tare urâtă, de câte ori mi-aduc aminte, mi se face ruşine...

Pe scurt, Varvara ne-a ajutat să-l arestăm pe Muşanski acela, care a recunoscut toate furturile comise, inclusiv ultimul, cel din camera „lux” de la hotel, de unde, cel puţin aşa declarase, nu subtilizase decât două bluze. Dar de ce anume dăduse bir cu fugiţii locatarul acelei camere, fireşte că Muşanski nu avea cum să ne lămurească.

Omul venise la Moscova de la Penza, dar nu se întorsese acasă nici până acum, deşi de la dispariţia sa trecuseră vreo două săptămâni. Suspect individ!

Ca să fiu mai explicit, voi rezuma aici toate considerentele care ne-au dus la această concluzie: plecarea grabnică de la hotel, imediat după constatarea furtului comis în camera sa; minciuna turnată la recepţia hotelului, cum că se grăbeşte ca să nu piardă cursa de avion (niciun avion, în ziua aceea, nu luase la bord pe vreun Ivan Haritonovici Nikolov, şi chiar dacă ar fi călătorit cu avionul folosind un act de identitate fals sau n-ar fi luat deloc avionul, ci, să zicem, trenul, asta nu-l făcea mai puţin suspect, dimpotrivă); şi, în sfârşit, un enigmatic bilet, pe care erau însemnate nişte cifre, găsit în camera sa de hotel.

Temeiuri mai mult decât suficiente pentru a ne atrage atenţia asupra tipului. Iar Kuzmici îmi încredinţase mie

cazul.

Cine era de fapt acest Ivan Haritonovici Nikolov, sau, ca să folosesc o expresie predilectică a unui prieten de-al meu, „în ce domeniu se circumscriu preocupările existenței sale”?

În privința asta, Penza nu ne-a comunicat nimic interesant, limitându-se la o simplă notă de relație. Ceea ce însemna fie că cetățeanul Nikolov îşi camufla foarte abil activitatea sa dubioasă, adevăratul „domeniu al preocupărilor sale”, fie că acest domeniu era plasat în altă parte decât la Penza, fie că, în sfârşit, omul nu desfăşura niciun fel de activitate dubioasă şi elementele reținute de noi erau fleacuri, pur şi simplu nişte coincidențe. Presupunerea din urmă mi se părea însă puțin probabilă.

Vorba e că, deocamdată, Penza nu ne furnizase nimic.

Niscaiva informații despre misteriosul cetățean Nikolov puteau fi însă culese de la hotelul unde locuise, chiar dacă trecuseră două săptămâni de când ridicase ancora. Şi într-adevăr, am găsit pe cineva care şi-a amintit de el. În speță, un oarecare Viktor Sboki, locatarul camerei vecine cu a lui Nikolov. Viktor era antrenorul unei cunoscute echipe de fotbal din divizia „B”. Echipa avea nu ştiu ce încurcături, şi el se străduia să aranjeze ploile la Comitetul de cultură fizică şi sport.

Antrenorul n-a întârziat să-mi relateze despre fostul său vecin de cameră o întâmplare cât se poate de interesantă:

— Dacă ai şti ce fetişcană a venit odată la el – să-ți lingi buzele, nu alta! Am reperat-o încă de pe stradă, mergea în fața mea. Picioruşe, talie, părul curgându-i pe umeri – mişto de tot gagica! Pe urmă o văd că intră în hotelul meu şi urcă la etajul doi. Se-nțelege că lucrul ăsta m-a intrigat. Mă iau după ea, dar tiptil, ştii, ca

detectivii... Viktor îmi făcu vesel din ochi. Văd că se îndreaptă spre camera vecină cu a mea, bate la uşă şi, când tipul îi deschide – fii atent! – pronunță următoarea frază foarte ciudată: „Bună ziua! Am fost astăzi la Galeriile Tretiakov, în sala Kuindji”. Şi râde! Te-ai prins, amice? Tipul i-a răspuns morocănos nu ştiu ce şi a invitat-o în cameră.

Sub această formă am auzit pentru întâia dată fraza aceea bizară. La început, nu i-am acordat prea multă importanță. Interesul meu era concentrat asupra fetei însăşi, ceea ce interlocutorului meu i se păru cât se poate de normal, drept care îmi mai făcu o dată cu ochiul.

— Superbă! continuă el visător. N-am cuvinte să ți-o descriu... O bijuterie! Şi pesemne că şi costă cât o bijuterie – dar eu, drept să spun, nu m-aş zgârci, dacă s-ar ivi prilejul...

Viktor era un băiat chipeş, înalt, cu fața bronzată, îmbrăcat elegant, dar fără ostentație. Un personaj ideal de roman, un bărbat cum vezi numai în filme. Stătea tolănit în fotoliu şi fuma țigări super-long. O şuviță de păr cârlionțat îi cădea pe frunte, şi Viktor o arunca întruna pe spate, cu o zvâcnire semeață a capului.

— După câte înțeleg, pe dumneata te interesează tipul acela... şi el arătă spre peretele care despărțea camera sa de cea de alături. În schimb, pe mine mă interesează fetişcana, şi aş vrea să...

Pricepusem încotro bate. Clătinai din cap.

— Nu. Mă interesează furtul şi tentativa de omor asupra cameristei. Ştii despre ce e vorba, a fost tărăboi mare aici, în hotel, cu prilejul acela.

— Lasă-lasă, nu mă duci dumneata cu preşul! – Mă amenință cu degetul, zâmbind şiret. – Ai nevoie de tipul ăla.

— Fireşte, încuviinţai eu, şi mai am nevoie de toţi cei care l-au vizitat. Asta, tocmai ca să clarificăm împrejurările în care s-a produs furtul.

— Şi vrei să spui că miliţia nu cunoaşte adresa cetăţeanului, oraşul în care locuieşte? făcu Viktor curios. Păi, n-a prezentat buletinul la recepţie, n-a completat un formular, ca toată lumea?

— Cum să nu! Ştim că e din Penza. Dar vezi că până astăzi nu s-a întors încă acasă. Iar noi trebuie să lămurim, fără întârziere, o serie de chestiuni. Nu ştii unde avea de gând să plece, de aici, de la Moscova?

Viktor căzu pe gânduri. Câteva clipe, privirea îi rămase absentă. Apoi dădu din umeri:

— Naiba să ştie! L-am auzit făcând comanda pentru tot felul de convorbiri telefonice interurbane.

— Nu-ţi aminteşti cu ce oraşe?

— Păi, cu Rostov, cu Odessa... şi cu încă unul, de care n-am auzit niciodată, deşi am jucat în deplasare în tot felul de oraşe...

În minte începu să mi se înfiripe un plan de acţiune. Dar era încă prea devreme ca să închei discuţia cu antrenorul.

— Dar aici, nu-ţi aduci aminte cine l-a mai vizitat? Vreau să spun, în afară de fata aceea...

— Odată, intrând la el, am dat de un tip care tocmai se pregătea să plece. Unul gras, abia îl cuprindea haina, iar pantalonii, prea scurţi, stăteau pe el ca nişte burlane. Se vedea de la o poştă că e tulburat, dracu ştie de ce!

— Nu-ţi aminteşti cum îl chema?

— Ivan Haritonovici i s-a adresat parcă... stai niţel! Grigori... şi mai cum naiba?... Semionovici, sau Sergheievici... Nu ţin minte exact. Tocmai îşi luau rămas-bun. Grăsanul se tot tânguia: „Vezi, nu mă nenoroci, Ivan Haritonovici...” Dezgustător! Şi l-a mai

căutat cineva odată, în timpul zilei...

Viktor se lansase binişor pe panta aducerilor-aminte.

— ...Dacă mă gândesc bine, e curios că toată lumea se temea de el! continuă Viktor, aprinzându-şi o altă ţigară. Ăsta, al doilea, unul pirpiriu, cu servietă, văzându-mă că ies din camera vecină cu a lui, s-a apropiat de mine şi, ştii, pe un ton smerit şi timid, m-a întrebat: „Sunteţi atât de bun să-mi spuneţi dacă vecinul dumneavoastră de cameră, Ivan Haritonovici, e acasă?” I-am răspuns: „Păi, băteţi la uşă – s-ar putea să fie acasă... “ „Am încercat. Nu răspunde, zice omul. Mă gândesc că poate se odihneşte şi nu se face să-l deranjez... O să trebuiască să revin mai târziu.” I-am spus: „De obicei, vine acasă pe seară”. „Nu mi-aţi putea da o indicaţie cam când l-aş putea găsi peste zi? Seara, mi-e absolut imposibil să vin şi nici de telefonat, nu pot telefona... “ L-am repezit: „Ziua, nu prea poate fi găsit...”

Discuţia dintre antrenorul de fotbal şi pirpiriul cu servietă mi-a dat de gândit. Comportarea omului era destul de ciudată. De ce, seara, nu putea nici măcar să telefoneze? Şi apoi, de ce se adresase vecinului de camera al lui Nikolov şi nu recepţionerei de etaj, care era cea mai în măsură să ştie dacă cel căutat era sau nu acasă?

Se făcuse între timp şase seara. Irosisem cu şmecherul acela de Viktor nu mai puţin de două ore. Ce-i drept, nu fără folos.

Acum era cazul să stau de vorbă cu recepţionera de etaj, Ekaterina Osipovna. În prealabil, trecui însă pe la directorul adjunct al hotelului, căruia îi cerui permisiunea să mă servesc de telefonul lui. Directorul ştia de unde sunt şi îmi arătă aparatul cu un gest larg. Dând dovadă de tact, ieşi din birou, lăsându-mă singur.

L-am chemat pe Valea Denisov, care era ajutorul meu

în cercetările legate de noul caz.

Noul caz... Sincer vorbind, şi privind lucrurile cu oarecare detaşare, cazul se arăta a fi într-adevăr ieşit din comun. Noi căutam un ins care, cel puțin după informațiile noastre, nu săvârşise nicio infracțiune. Un pretext exista – doream să-i înapoiem cele două bluze furate şi să-l întrebăm dacă nu-i lipseau şi alte obiecte... Dacă nu ne înşela flerul nostru de lucrători operativi, în spatele întregii acelei istorii se ascundea însă o afacere mult mai gravă.

I-am trasat lui Valea câteva sarcini urgente şi am stabilit să ne întâlnim peste două ore. Apoi am urcat din nou la etajul doi, s-o caut pe recepționera de etaj.

Am întrebat-o şi pe ea dacă îşi aminteşte cine l-a vizitat pe Nikolov. Femeia se apucă să relateze cu glas liniştit şi tărăgănat:

— S-au perindat pe la el tot felul de oameni – cine poate să-i țină minte pe toți! Bunăoară, într-una din zile a venit la dânsul un bărbat corpolent – pe ăsta l-am reținut, o să vedeți de ce... Era roşu în obraji, nu numai paltonul, dar şi haina îi era descheiată, se vede că-i era grozav de cald. A intrat la Nikolov, şi naiba ştie ce s-o fi petrecut acolo înăuntru, că atunci când a ieşit, zău că nu exagerez!, era complet schimbat la față: alb ca varul, şi abia îşi mai târa picioarele! Cu mâna dreaptă, se freca, pe sub palton, în dreptul inimii... A ajuns cu chiu, cu vai până la masa mea, s-a prăbuşit într-un fotoliu şi a bâiguit: „N-aveți cumva nişte picături pentru inimă?” Mă întreb cum o fi izbutit să ajungă acasă... Vreo două zile după aceea, nu mi-a mai ieşit din minte chipul bietului om!

Ascultând-o pe recepționeră, îmi spuneam că episodul relatat de ea îl punea mult mai semnificativ în lumină pe Nikolov decât nu ştiu ce frază tâmpită despre

Galeriile Tretiakov şi alte bazaconii. Întâmplarea avea, fără doar şi poate, un tâlc grav. Mi se confirma o dată în plus importanţa anchetei pe care o întreprindeam.

„Şi l-a mai căutat cineva o dată, în timpul zilei...”, mi-am amintit că spusese Viktor.

Mi-a încolţit în minte o idee nouă. Mi-am luat în grabă rămas-bun de la recepţioneră şi m-am întors, aproape alergând, în camera lui Viktor. Apariţia mea păru să-l surprindă pe antrenor, ba chiar să-l alarmeze.

— L-ai putea recunoaşte pe individul acela, l-am întrebat eu fără altă introducere, ştii, cel pe care l-ai întâlnit, ziua, pe culoar şi care n-a îndrăznit să-l deranjeze pe Nikolov?

— Ştiu eu, cred că da... răspunse fotbalistul ezitând.

Mă înţelesei cu el să vină a doua zi la noi, la direcţie. Apoi am pornit în galop spre birou, unde mă aştepta Valea Denisov.

Punctualul, pedantul şi veşnic seriosul Valea mă aştepta, bineînţeles. Ştiam că, în sinea lui, Valea era extrem de nemulţumit de fizicul său cam firav, chiar niţel efeminat, s-ar putea spune. De aceea, probabil, şi practica cu frenezie judoul şi înotul – la ambele discipline obţinuse categoria întâi; cu toate acestea, „fizicul” său rămăsese, cel puţin în aparenţă, la fel de plăpând, şi nimeni n-ar fi crezut că în palmaresul lui Valea erau trecute şi câteva victorii la Petea Şuhmin, campionul de judo al clubului „Dinamo” din Moscova!

Văzându-mă intrând, Valea îmi comunică pe un ton reţinut:

— Te-a căutat la telefon Svetlana.

Un Petea Şuhmin, având să-mi transmită un asemenea mesaj, n-ar fi scăpat în ruptul capului prilejul să-mi facă cu ochiul sau să plaseze o vorbă de duh răsuflată. Valea cel veşnic serios şi plin de tact nu-şi

permitea asemenea manifestări nelalocul lor!

Fără să vreau, m-am uitat la ceas. Era abia ora opt.

— Cum merge treaba? l-am întrebat pe Valea. Ce-ai reuşit să obţii?

— Uită-te şi tu…

Şi îmi întinse foaia de hârtie pe care, când intrasem în birou, observasem că o studiază cu atenţie.

Valea e de o pedanterie teribilă, ceea ce, în unele cazuri, se soldează cu rezultate remarcabile în munca noastră, chiar dacă pe unii această calitate a sa îi scoate din sărite, iar pe alţii îi distrează grozav. Printre aceştia din urmă se numără şi Petea Şuhmin. Ceea ce nu e defel de mirare, Petea nefiind în stare nici cravata să şi-o înnoade ca lumea, în rarele şi neapărat festivele ocazii când e nevoit să şi-o pună la gât.

În ziua aceea, Valea întocmise un grafic în toată regula.

— Aruncă-ţi şi tu ochii... La prima rubrică sunt trecute oraşele cu care individul a avut convorbiri telefonice, la următoarea e notată durata în minute a convorbirilor, dincoace numerele de telefon cerute, în continuare ziua şi ora când a avut loc convorbirea. Ultima rubrică, deocamdată goală, ţi-o voi completa mâine cu numele persoanelor cu care au fost purtate convorbirile...

Băiat de ispravă, Valea! E o adevărată încântare să ai un asemenea ajutor într-o anchetă. Întrucât Igor e în momentul de faţă indisponibil, un colaborator mai bun nici n-aş fi putut găsi. În comparaţie cu Igor, Valea are un singur cusur: nu e înzestrat cu suficient spirit de iniţiativă, îi lipseşte imaginaţia, nu prea îi vin idei, şi încă ceva – nu ştie să stimuleze nici imaginaţia altora. În schimb e un executant ideal. Dacă îi trasezi o sarcină concretă, poţi fi sigur că va face pe dracu în patru să o

ducă la capăt. El însă nu e capabil să traseze sarcini altora, să conceapă operația în întregul ei sau să propună o pistă nouă în complexul cercetărilor.

Ne apucarăm să studiem împreună rubrica în care erau trecute convorbirile interurbane ale lui Nikolov. În cele unsprezece zile cât locuise la hotel, Nikolov vorbise cu cinci oraşe. Cu Odessa şi Rostov – pe care le pomenise şi Viktor Sboki – dar şi cu Leningrad, Saratov şi Punej, un orăşel de care nu numai fotbalistul, dar nici eu nu auzisem până atunci. Subliniindu-l cu degetul, Valea preciză:

— Centru raional.

Şi numi şi una din regiunile nordice ale țării, de care aparținea orăşelul.

Cu trei dintre oraşe, convorbirile duraseră trei minute. Cu Odessa, şapte. Iar cu Punej, doar un minut şi jumătate. În dreptul numelui orăşelului era notată însă litera „u”.

— Cu taxă de urgență, explică Valea laconic.

Iată un element interesant! Chiar dacă, în ce priveşte durata, era cea mai scurtă, convorbirea cu Punejul fusese foarte importantă pentru Nikolov.

Interesantă era şi distribuirea convorbirilor pe zile. În a şaptea zi a sejurului său moscovit, Nikolov vorbise cu Saratov, în a opta, cu Leningradul şi Odessa, într-a noua cu Rostovul, iar în ajunul plecării, cu Punejul. Dar judecând după toate, omul plecase inopinat şi în mare grabă; motivul plecării fusese, aşa se părea, furtul comis în camera sa. Furtul a două bluze? Ciudat!... Ori poate şi a altor obiecte? În cazul acesta, ne mințise Muşanski? Oricum, a doua zi aveam să-l punem față în față cu Viktor Sboki.

Până una-alta, mai era o treabă de făcut, şi anume să se ceară relații de la toate cele cinci oraşe, dacă nu

cumva cetățeanul Nikolov Ivan Haritonovici a fost cazat în vreun hotel sau găzduit de una din persoanele cărora le-a telefonat de la Moscova. Păcat că Valea n-o făcuse până acum, dar nici eu, când îi trasasem sarcinile imediate cu câteva ore în urmă, nu mă gândisem la asta.

Valea ascultă atent noile dispoziții, şi nu mă îndoii nicio clipă că le va îndeplini cu meticulozitatea şi promptitudinea de totdeauna.

Valea se duse la centrala telefonică, iar eu îmi zisei că e momentul să o sun pe Svetlana. Ceea ce se dovedi a nu fi chiar atât de simplu.

„Ocupat”, se înțelege! După un timp, totuşi, norocul îmi surâse.

— Vitik! exclamă Svetka, bucuroasă. În sfârşit! Îmi pierdusem răbdarea de tot! Eşti foarte obosit?

Cum era să fiu obosit? Cât ai clipi, îmbrăcai paltonul, îmi înfundai şapca pe cap, şi tocmai întinsesem mâna spre comutator, să sting lumina, când văzui o hârtie rămasă pe biroul meu. Era graficul lui Valea.

N-aveam ce face, trebuia să întârzii plecarea cu câteva minute. Descuiai seiful, scosei subțirele dosar al cazului Nikolov, pe care îl desfăcui cu un gest atât de impetuos, încât zbură din el o foiță de hârtie, care căzu, legănându-se, pe podea. Îmi dădui seama, deşi hârtia aterizase cu partea scrisă în jos, că e foaia pe care Nikolov însemnase cele câteva cifre enigmatice. Mă aplecai s-o ridic, când, deodată, desluşii pe fața nescrisă a hârtiei nişte linii încâlcite.

Lucrul acesta îmi stârni în aşa măsură curiozitatea, încât, în palton şi cu şapca pe cap, mă aşezai la birou şi aprinsei lampa de masă. Dar în clipa când adusei foița mai aproape, liniile acelea ciudate dispărură. Nu mi-a fost greu să înțeleg că era vorba de imprimarea, prin apăsare, a unei scrieri de pe foaia de deasupra, cea pe

care o aveam în mână fiind în mod evident smulsă dintr-un bloc-notes, dovadă una din margini, ruptă neregulat.

Îndepărtai lampa de masă cât putui mai mult, stinsei becul din tavan, care lumina prea tare, şi acum, în razele piezişe ale veiozei, apărură destul de clar nişte litere.

Întâmplarea, întâmplarea oarbă, mă condusese la o descoperire neaşteptată! Fără ea, e mai mult decât probabil că n-am fi observat niciodată textul acela insolit.

Nu fără caznă, am reuşit, în cele din urmă să descifrez câteva dintre cuvintele apărute pe foaia de hârtie prin apăsare pe fila de deasupra. Am luat o altă foaie de hârtie şi am notat cu grijă acele câteva cuvinte. Nu erau multe, doar patru. Dar sensul lor, ce părea de-a dreptul sinistru, îmi dădu un fior rece.

M-am uitat la ceas. Era târziu, prea târziu ca să mai pot da o fugă până la serviciul tehnico-ştiinţific al Direcţiei, să cer unui expert să descifreze textul în întregime, de la un capăt la altul. Kuzmici plecase, cu siguranţă, şi dânsul acasă. Chestiunea trebuia lăsată pe a doua zi.

Pe firul anchetei mele pătrunsese pe neaşteptate un flux de curent. Tensiunea cazului crescuse dintr-o dată: investigaţia pe care o întreprindeam îşi dovedea nu numai utilitatea, ci căpăta din acea clipă un caracter de stringentă urgenţă.

Am pus la loc, cu mare grijă, hârtiile în dosar, pe care l-am încuiat apoi în seif. Răsucind cheiţa în broască, am observat că, de emoţie, mâinile îmi tremură uşor.

Înaintea ochilor îmi jucau, ameninţătoare, cele patru cuvinte descifrate de mine cu câteva minute în urmă: „...ticălos... lichidate... aduna toţi...”

Ce altceva se putea înţelege decât că se punea la cale,

de către persoane necunoscute şi într-un loc necunoscut, o acțiune criminală?

Capitolul II
ALTE DISPARIŢII MISTERIOASE

Uşa mi-o deschise Anna Mihailovna, mama Svetkăi. Locuiesc împreună, singure – tatăl fetei a murit de mult, pe când ea era abia de-o şchioapă. E drept că a existat cândva şi un tată vitreg, dar nu pentru multă vreme. Într-un cuvânt, Anna Mihailovna şi-a cam ratat viața personală, ceea ce e nedrept, fiindcă e o femeie minunată. Mama Svetkăi lucrează la o mare editură şi e o redactoare foarte prețuită şi cu multă experiență; mulți scriitori cunoscuți insistă ca ea, şi nu altcineva, să le redacteze manuscrisele. Şi ceea ce e mai ales important, o iubeşte toată lumea – dar cum să nu iubeşti un om atât de cumsecade şi cu o fire atât de optimistă? Da, optimistă, deşi Anna Mihailovna e departe de a fi un om foarte sănătos. Tatăl meu i-a propus nu o dată să se interneze în clinica unde lucra el, dar ea se eschiva în fel şi chip şi râdea nepăsătoare. N-am auzit-o niciodată să se fi plâns de vreo durere ori să se fi tratat la vreun medic.

— Ei! uite-l şi pe Vitali! exclamă Anna Mihailovna, deschizându-mi uşa. Du-te fuga să te speli pe mâini – te aşteptam cu cina.

Aceleaşi intonații în glas ca şi la maică-sa! Dealtfel, ele două s-au împrietenit uimitor de repede, şi impresia mea este că au împrumutat unele trăsături una de la cealaltă.

Svetka – se putea altfel? – pălăvrăgea la telefon. Auzind că am venit, strigă în receptor:

— Zoienka, te-am pupat! A venit Vitik! Te sun eu şi mâine...

Păi da, cine ar putea pretinde unor fete să epuizeze într-o singură repriză telefonică toate subiectele unei şuete!

Svetka trânti receptorul în furcă şi veni alergând în întâmpinarea mea.

Anna Mihailovna se retrase, plină de tact, la bucătărie şi strigă de acolo:

— Svetka, dă-i pace lui Vitali, că e flămând! Ajunge cât v-aţi sărutat, o să aveţi tot timpul, o viaţă întreagă! Parcă nu v-aţi fi văzut de un veac!

În timpul cinei, Svetka mă privi la un moment dat cu un aer misterios şi îngrijorat şi mă anunţă pe nepusă masă:

— Ştii că Alla intenţionează să-l părăsească pe Igor?

Am zâmbit sarcastic.

— A mai intenţionat de cel puţin o sută de ori până acum să-l părăsească... Vezi să nu! N-o lasă el să plece!

— Nu, nu, aşa e cum spun... – Svetlana clătină din cap. De data asta e serios! Şi, după o pauză de efect, adăugă: Ieri, l-a prins mirosind a parfum străin, îţi dai seama?... Şi de jur-împrejurul buzelor avea o roşeaţă absolut suspectă!

— Cum, cum?... făcui eu năucit. Ce parfum, care parfum?!

— Prostii! rosti fără drept de apel Anna Mihailovna. Cine ştie ce i s-o fi năzărit Allei!

— Chiar aşa! mă grăbii eu să îmbrăţişez acelaşi punct de vedere. Şi o fi luat drept ruj vreo iritaţie a pielii sau mai ştiu eu ce...

Svetka îşi aruncă maşinal pe spate, cu o zvâcnire a

capului, şuviţa rebelă de pe frunte şi replică pătimaş:

— Cum se poate să nu înţelegi, mamă? E lucru dovedit că s-a sărutat cu altă femeie! Îl iau eu la trei păzeşte, lasă, numai să pun mâna pe el!

— Nici prin cap să nu-ţi treacă aşa ceva! o prevenii eu pe un ton ameninţător. Până la urmă, am să aud că se sărută şi cu tine! Nu-l cunoşti, ăsta se sărută cu toate femeile de pe glob! Când ai o nevastă nebună ca Alla, nici nu-i de mirare, te săruţi şi cu stâlpii de telegraf, nu numai cu femeile...

— Auzi, mamă, cum vorbeşte?!

— Păi, are dreptate, şi Anna Mihailovna îmi aruncă o privire complice. Vezi să n-o iei şi tu pe urmele Allei! Că altfel, amândoi, şi eu, şi Vitali, ne luăm lumea-n cap şi te lăsăm singură...

Între timp, cina luase sfârşit. Am scos o ţigară, am aprins-o fără grabă şi am propus:

— Haide acum să ne ocupăm de chestiunea noastră!

Adică să dezbatem, pentru a mia oară poate, gravele probleme organizatorice ale nunţii: lista invitaţilor, localul, meniul şi câte şi mai câte.

— Nu! Nu! strigă Svetka râzând. Fără cealaltă mămică nu discut nimic! Voi doi sunteţi cu capetele în nori, nu vă pricepeţi la treburi dintr-astea!

Anna Mihailovna se simţi ofensată. În general, nu-i trebuia mult ca să se supere, dar la fel de repede îi şi trecea supărarea.

Vizita mea s-a prelungit până târziu în noapte. Adevărul e că tare aş fi vrut nici să nu mai plec. Şi sunt sigur că şi Svetka ar fi dorit să rămân.

Dimineaţa, mă prezentai la slujbă în cea mai bună dispoziţie posibilă, pe care însă mă străduii să n-o exteriorizez.

Igor se şi afla instalat la biroul său, cu nasul vârât în

nu ştiu ce hârtii. Era mohorât ca un cer de toamnă. Abia îmi răspunse la salut, ca şi cum eu aş fi fost vinovat de necazurile sale.

Îşi făcu apariţia şi Valea Denisov. Salută corect şi respectuos, ca de obicei, după care se grăbi să-mi întindă graficul cunoscut. Observai că rubrica ce aseară fusese goală era acum completată aproape în întregime. Dar nu apucai s-o parcurg, fiindcă sună telefonul de pe biroul meu.

— Aş putea vorbi cu tovarăşul Losev? întrebă o voce necunoscută de femeie.

— La telefon!

— Aici e Ekaterina Osipovna, recepţionera de etaj de la hotel. Ştiţi, aţi fost ieri la noi, la hotel...

— Da, da! Vă ascult, Ekaterina Osipovna. Bună ziua.

— Voiam să vă anunţ că a sosit o scrisoare... pe numele celui de care v-aţi interesat dumneavoastră... De fapt, ar trebui s-o returnăm, dar m-am gândit că...

— Aţi procedat foarte bine! am răspuns. Vom cere autorizaţia procurorului şi vom ridica noi scrisoarea. N-o returnaţi!

Schimbai o privire semnificativă cu Valea.

Ziua noastră de lucru începuse, o zi de lucru obişnuită...

Valea plecă după autorizaţia procurorului şi după scrisoare. În drum, avea să lase un plic la serviciul nostru tehnico-ştiinţific. Cei de acolo vor reuşi cu siguranţă să descifreze toate urmele scrisului imprimat prin apăsare pe bilet, furnizându-ne textul integral. Eu îi telefonai lui Saşa Graciov, care îl ancheta pe Muşanski.

Peste o oră-o oră şi jumătate, se întoarse Valea, şi odată cu el intră în birou şi antrenorul de fotbal Viktor Sboki, pus la patru ace şi niţel emoţionat.

Apucasem între timp să studiez completările recente

de pe graficul asistentului meu. Erau indicate numele, adresele şi chiar şi locul de muncă a patru din cei cinci inşi cu care purtase Nikolov convorbiri interurbane; nu lipsea decât persoana din oraşul, de care până ieri nici nu auzisem, Punej. Dar datele despre cei patru cetăţeni identificaţi erau extrem de interesante.

Îi telefonai din nou lui Saşa Graciov, după care îl instruii pe Viktor: identificarea lui Muşanski avea să se efectueze, după toate prescripţiile regulamentare.

Şi iată-i aliniaţi de-a lungul peretelui, într-un birou, pe cei patru inşi dintre care unul era Muşanski. Toţi patru erau de vârste aproximativ egale, cam de aceeaşi înălţime şi constituţie fizică, niciunul nu avea barbă, sau mustăţi, nu purta ochelari, toţi aveau părul de culoare închisă.

Erau de faţă şi doi martori asistenţi, doi cetăţeni oarecare veniţi cu treburi pe la serviciul nostru şi care acceptaseră să mai piardă o jumătate de oră cu această ocazie. Îmi dădui seama că pe Muşanski îl nelinişte toată acea regie a procedurii, deşi n-o arăta, doar că părea încordat şi, din când în când, se încrunta abia perceptibil.

Cinci, în sfârşit, pregătirile fură terminate, Viktor Sboki fu invitat să intre şi Saşa Graciov îl întrebă:

— Recunoaşteţi printre aceste patru persoane pe omul cu care v-aţi întâlnit pe culoarul hotelului?

Viktor îi cercetă cu atenţie pe cei patru inşi aliniaţi de-a lungul peretelui. Stăteam ca pe jăratec, dar, fireşte, n-o lăsam să se vadă. Iar antrenorul îmi punea nervii la încercare, fiindcă era evident că trage de timp. Măcar de-ar declara că nu-l recunoaşte, dar s-o facă odată!

Preţ de un minut, domni o tăcere încordată. În cele din urmă, după ce se desfătase îndeajuns cu atenţia generală ce era îndreptată asupra persoanei sale, Viktor

zâmbi:

— Recunosc pe acest cetățean… Şi îl indică pe Muşanski.

Acesta ridică din umeri.

— Puteați s-o faceți şi ceva mai repede… Eu v-am recunoscut din prima clipă.

Procedura identificării fu apoi repede încheiată şi i-am propus lui Saşa Graciov să înceapă pe loc interogarea lui Muşanski în legătură cu întâlnirea sa cu Viktor Sboki. Spre surprinderea noastră, Muşanski declară ritos:

— Obiectez! Sunt obosit şi s-a făcut şi ora prânzului…

Am înțeles prea bine de ce obiecta. Nu era vorba nici de oboseală, nici de ora prânzului. Dar simțea nevoia să chibzuiască asupra situației create, care în ochii săi avea pesemne o anumită importanță.

Ei bine, n-avea decât să chibzuiască!

Însoțit de Valea, ne-am întors în biroul nostru. Desfăcând cu grijă plicul sosit la hotel pe numele lui Nikolov, l-am întrebat pe Valea:

— Alte noutăți?

— A trecut din nou pe la hotel tipul acela căruia Ekaterina Osipovna i-a dat nişte picături pentru inimă, ți-aminteşti?

— Desigur. Şi?

— Ekaterina Osipovna i-a spus despre scrisoare. Tipul s-a oferit să i-o transmită ei lui Nikolov. Femeia i-a răspuns că o să i-o expedieze ei. Şi atunci – ce crezi că a făcut individul? I-a oferit… o sută de ruble în schimbul scrisorii! Nici mai mult, nici mai puțin!

Pentru o clipă, până şi Valea îşi pierduse proverbiala sa stăpânire de sine.

Luai plicul. Adresa expeditorului nu figura, iar ştampila poştei din localitatea de expediție era foarte

ştearsă. Furăm nevoiţi să apelăm la lupă ca să putem descifra numele oraşului. Încă un element nou în şaradă!

Clătinai din cap şi desfăcui plicul cu precauţiile de rigoare.

Mesajul era scurt şi, cum era de aşteptat, obscur:

„Te salut! Mă bucur că mi-ai comunicat unde te afli şi care e situaţia. Scrisoarea aceasta e de presupus, deci, că te va găsi tot acolo. Prezenţa ta e absolut necesară. Mătuşa s-a îmbolnăvit grav. Nu ştiu ce să fac. Unchiul Petea."

— Cunoaştem noi mătuşi dintr-astea! remarcă Valea înciudat.

— Tocmai asta-i, că nu le cunoaştem... l-am contrazis eu. Şi, în general, mătuşile astea nici nu există!

— Exact! căzu Valea de acord. O să cerem relaţii şi din oraşul ăsta.

— Da, va trebui s-o facem.

Dădui însă din cap neîncrezător. Acest cel de al şaselea oraş, nu ştiu de ce, nu trezea în mine nicio speranţă.

Întreaga anchetă, dealtfel, începea să mă enerveze. Dracu s-o ia de treabă, în definitiv de ce aveam nevoie de Nikolov ăsta? Doar nu săvârşise, pentru moment, nicio infracţiune. Iar treabă aveam şi aşa până peste cap, şi eu, şi Valea. Totodată însă, simţeam că nu-mi voi afla liniştea până nu-l voi găsi pe individul acela suspect. Căci îndărătul fiecărui fapt ce putea fi pus în legătură cu dânsul se ascundeau alte fapte bizare, de neînţeles. Iar faptele acestea îmi cădeau în palmă ca de la sine... Niciunul, însă, nu era deocamdată în măsură să ne fie de ajutor, să ne indice firul care să ne conducă la cel căutat. Care se dovedea din cale-afară de mobil şi din cale-afară de activ... Găsirea lui avea să ne ceară şi

foarte mari eforturi, şi foarte mult timp – era o acțiune care cerea să i te consacri în exclusivitate. Ce-ar fi să-i raportez în sensul acesta lui Kuzmici?

Mai întâi însă, eram obligat să duc până la capăt operațiile deja începute. Peste o oră, îl vom interoga pe Muşanski. Eram grozav de curios, printre altele, să aflu de ce considerase necesar pungaşul să reflecteze serios înainte de începerea interogatoriului? Până atunci, era cazul să ne concentrăm spiritul de deducție asupra celor şase oraşe din țară...

Valea fu de părere – i se părea aproape o certitudine – că Nikolov plecase în cel de-al şaselea, la „unchiul Petea”, care, fără el, „nu ştia ce să facă”. Mie această ipoteză mi se părea îndoielnică. În definitiv, scrisoarea nu-l găsise pe Nikolov. Şi, în afară de asta, nu fusese expediată decât cu trei zile în urmă, deci abia atunci devenise necesară prezența lui Nikolov în acel oraş, abia atunci „se îmbolnăvise mătuşa”.

Am recitit atent ultima rubrică din graficul lui Valea. Prin urmare, cu cine avusese Nikolov convorbiri telefonice? La Odessa, cu o anume Galina Ostapovna Kocerga, vânzătoare la un magazin de consignație. La Rostov, cu Leonid Vasilievici Palatov, şeful serviciului de investiții al unei uzine, la Leningrad, cu Orest Antonovici Sokolski, director adjunct al unei organizații comerciale pentru desfacerea mărfurilor de larg consum, la Saratov, cu Oleg Ivanovici Kleaciko, medic la policlinica orăşenească. Din păcate, în micul şi puțin cunoscutul Punej nu se ştia cu cine purtase scurta convorbire cu taxă de urgență, întrucât persoana chemată nu figura, cine ştie de ce, în registrul de evidențe al oficiului telefonic. Cum de se produsese această neglijență, telefonistele nu-i putuseră explica lui Valea. „Se mai întâmplă”, îi răspunseseră. Poate că aşa şi era. Doar

aveau loc mii de convorbiri zilnic, orice era posibil...

Împreună cu Valea, am studiat încă şi încă o dată lista interlocutorilor lui Nikolov. Unul din nume nu-mi ieşea din minte. Îl mai auzisem, dar unde, şi când? În ce împrejurări? Imposibil să-mi aduc aminte. Şi neputinţa aceasta mă irita din ce în ce mai tare, ca spinul acela minuscul din cactusul nostru de-acasă, care mi se înfipsese cândva în deget, şi multă vreme după aceea îmi adusese aminte de el, ori de câte ori atingeam un obiect cu vârful degetului.

Sună telefonul de pe masa mea de lucru. Era Saşa Graciov.

— Vino, mă invită el scurt.

Muşanski, gheboşat, cu mâinile strânse pe genunchi, şedea pe un scaun lângă biroul lui Saşa Graciov şi privea concentrat în podea. Sprâncenele negre, stufoase, îi erau împreunate la rădăcina nasului. Sub obrajii neraşi, îi jucau maxilarele.

Graciov scria ceva.

Când intrai în birou, amândoi ridicară capetele.

— Procedaţi la interogatoriu, mi se adresă Saşa pe un ton oficial şi se ridică de la birou.

Mă aşezai pe locul lui şi completai rapid primele rubrici ale formularului de anchetă: „Din însărcinarea anchetatorului şef... Cutare... interogatoriul este luat de... locotenent V. P. Losev, inspector în miliţia judiciară.” Apoi mă adresai lui Muşanski:

— În ce împrejurări v-aţi întâlnit cu cetăţeanul Sboki?

— În împrejurări din cele mai dramatice, se hlizi el. Mă pregăteam să comit un furt.

Câtva timp tăcurăm amândoi.

Apoi Muşanski începu să vorbească, răspicat şi serios de data asta, dar tot cu ochii aţintiţi în podea şi cu mâinile strânse între genunchi:

— Fie! Am să dau în vileag unele lucruri... Dumnezeu mi-e martor că n-aveam de gând să-l dau în gât pe omul acela, dar văd că dumneavoastră – şi Muşanski ridică pentru o clipă capul, ca să-mi arunce o privire ironică – aţi dibuit oricum potecuţa ce duce spre el, şi bag mâna-n foc să n-o să vă abateţi de la ea... N-am dreptate?

Dădui din umeri.

— Interesantă introducere, remarcai. N-am prea înţeles însă la cine vă referiţi.

— Vorba vine, n-aţi înţeles! Dacă n-aţi fi înţeles, zâmbi el ironic, nu m-aţi fi convocat pentru şueta de faţă. Potecuţa, cum spuneam, oricum aţi dibuit-o... Şi ştiu ce o să mă întrebaţi acum. Doar mi-amintesc perfect întâlnirea de la hotel cu tânărul de adineaori şi convorbirea pe care am avut-o cu el. O să mă întrebaţi – şi ridică din nou ochii, privindu-mă de astă dată scrutător – de unde cunoşteam numele locatarului din camera „lux". Nu-i aşa?

— Da, aşa e, încuviinţai eu.

— Vedeţi? Muşanski zâmbi, mulţumit de sine. Să am iertare, dar nu sunt chiar atât de fraier! Aşa e, îi cunoşteam numele. Dealtfel, nu numai numele. Mă aşteptam ca în camera aceea „lux" să găsesc câte ceva mai de soi decât două bluze nenorocite... Vă asigur.

Îl ascultam în tăcere. Aproape că nu-mi venea să cred într-un succes atât de rapid şi de uluitor!

— Şi aş fi găsit, continuă Muşanski, dacă n-ar fi intrat camerista. N-am vrut să mă ating de dânsa, nu-mi dau seama nici acum ce s-a petrecut atunci cu mine, aşa, deodată... N-aveţi decât să nu mă credeţi, treaba dumneavoastră! Dar parcă m-ar fi acoperit, din cap până-n picioare, un val tulbure, şi s-a frânt ceva în mine...

Nu l-am întrerupt, era mai bine să-l las să se

descarce, acum că era pornit pe panta mărturisirilor.

— Vasăzică aşa... continuă el. Am să vă spun un lucru pe care altcuiva nu l-am spus, şi îndreptă o privire ironică spre Saşa Graciov, care şedea mai deoparte. În operaţia asta, am avut un om de ajutor, unul foarte valoros, dealtfel... Întrerupându-se brusc, Muşanski întrebă: De ce nu consemnaţi declaraţiile mele?

— Le voi consemna, am răspuns.

— Da, va fi şi cazul, încuviinţă Muşanski pe un ton cu subînţelesuri. Chiar dacă n-o să vă facă plăcere... Fiindcă ajutorul meu a fost... ştiţi cine? Varea Glotova!

Acum nu-şi mai lua ochii de pe mine. M-am străduit să par la fel de calm ca şi înainte.

— Glotova m-a informat, reluă Muşanski liniştit, la ce hotel a tras acel Ivan Haritonovici, tot de la ea am aflat că e plin de bani şi tot ea m-a sfătuit... să-i fac o vizită.

— Ce mai ştiţi despre acel Ivan Haritonovici?

Muşanski râse batjocoritor:

— Pardon! Ce vă face să credeţi că sunt dispus să vă ajut?! Căutaţi, prindeţi, arestaţi... Doar pentru asta sunteţi plătiţi. Sau v-aţi hotărât să mă plătiţi şi pe mine? Mă rog, atunci se schimbă socoteala... Cât îmi oferiţi? Din simpatie pentru dumneavoastră personal, n-am să vă iau cine ştie cât...

Individul îşi putea permite să vorbească în felul ăsta. Eu însă nu. Nu puteam, nu aveam dreptul să-i plătesc cu aceeaşi monedă!

Din prima lună a muncii mele la miliţie, mi-a rămas în minte pentru toată viaţa un anume incident în care am fost implicat. Arestasem un bandit care atacase, înarmat cu cuţitul, într-un gang întunecos, o femeie. Când, încă înfierbântaţi cu toţii, am început să-l anchetez pe tâlhar, animalul acela murdar m-a scuipat drept în faţă. Mi-am pierdut controlul. Orbit de ură şi

invadat de scârbă, m-am repezit la el şi l-am lovit. Apoi m-am dus glonț la lavoar. Mâinile îmi tremurau, senzația de greață îmi punea un nod în gâtlej. Dimineața, m-a chemat la el Kuzmici şi mi-a spus aproximativ următoarele: „Tu, flăcăule, nu eşti de noi! Eşti irascibil şi, ceea ce e şi mai rău, nu te respecți nici pe tine, nici instituția noastră. Cu cine te-ai aşezat la acelaşi nivel? Până la cine te-ai coborât? Păi, individul va purta acum vânătaia asta ca pe o decorație, o s-o arate la toată lumea: Iată ce face miliția!! Ce ruşine! Unde mai pui că acum n-o să-şi mai descleşteze gura la interogatoriu, iar prin el noi trebuie să dăm de urma întregii bande... Într-un cuvânt, îți mulțumim pentru serviciile aduse... Prezintă-te la Cadre, să-ți ridici actele. Nu eşti potrivit pentru munca noastră!" Cam aşa mi-a vorbit atunci Kuzmici. Şi a adăugat: „Să ridice mâna asupra unui om ce se află în puterea lui, poate s-o facă numai un laş, un ticălos ori un prost! Să-ți fie învățătură de minte pentru toată viața... Şi acum, du-te!" Şi mi-a fost învățătură de minte! Ce-a urmat a doua zi, mi-e şi astăzi ruşine să-mi amintesc: cum m-am rugat eu de Kuzmici, cum au stăruit băieții, pentru mine, pe lângă el...

Aşa s-au petrecut lucrurile. Iată de ce trebuia acum să înghit batjocura lui Muşanski şi să tac!

Dealtfel, nici nu mai aveam timp de pierdut cu el, mă aşteptau o mie de alte treburi. Aşa că încheiai interogatoriul. Oricum, n-aveam să mai scot nimic interesant de la Muşanski. Eram convins că nici nu ştia mai mult. Dar nici ce ne spusese nu era lipsit de importanță. Fireşte, cel mai important lucru era implicarea Varvarei în cauză.

Dar şi mai important se dovedi a fi rezultatul expertizei efectuate de serviciul tehnico-ştiințific. Fusese

reconstituit textul integral al însemnării descoperite de mine. Iată-l (cuvintele deduse de mine sunt subliniate): „Vino să ne consfătuim. Cu *ticălosul* acela trebuie *lichidate* definitiv conturile, atunci când ne vom *aduna toți*."

Am raportat toate acestea la consfătuirea ce a avut loc la Kuzmici către sfârşitul zilei.

— Mda... făcu Kuzmici îngândurat, când îmi încheiai raportul. Mda... într-adevăr, afacerea ia o turnură interesantă. Cu toate astea, încă mai orbecăim în beznă...

— Feodor Kuzmici, intervenii eu, permiteți-mi să iau legătură cu Varvara Glotova.

— De ce nu? consimți Kuzmici. E chiar necesar s-o faci. Dar mai e şi povestea cu oraşele acelea... Ia repetă, cu cine a avut Nikolov convorbiri telefonice?

Îl obsedau oraşele acelea. Ca şi pe mine. Când isprăvii lectura graficului lui Valea, Kuzmici rămase câtva timp tăcut, apoi rosti dus pe gânduri:

— Da, cu Varvara Glotova e clar că trebuie să te întâlneşti. Iar tu, i se adresă el lui Valea, fă bine şi clarifică, într-un fel sau altul, cine sunt persoanele din oraşele menționate. Poate că sunt cunoscute de milițiile locale. Probabil că va fi necesar să se stea de vorbă cu fiecare în parte, despre Nikolov acela. Cu băgare de seamă, bineînțeles!

— Cine o să discute cu ei? întrebai eu gelos.

— Dacă va fi nevoie, ne vom repezi chiar noi la fața locului, răspunse Kuzmici. O să mai vedem. Până la urmă nu se poate să nu întrezărim câte ceva în toată bezna asta...

Şi, într-adevăr, se întrezări ceva.

Chiar a doua zi.

Pe la ora trei, Kuzmici ne convocă pe neaşteptate, pe

Igor şi pe mine. În cabinetul său, îl găsirăm pe Valea Denisov.

— Ia repetă! îi ordonă Kuzmici.

Valea rosti cu calmul său obişnuit:

— Iată care este ultima noutate: toate persoanele trecute pe tabelul nostru au dispărut la rândul lor...

Dar înainte de asta, în cursul dimineții, avusese loc o altă întâmplare.

Capitolul III
FAPTE NOI

În ziua aceea venisem la serviciu ceva mai târziu. Mă abătusem, în drum, pe la locuința Varvarei Glotova. Mi s-a spus însă că Varvara lucrează în schimbul de dimineață, aşa că am fost nevoit să amân vizita pe seară.

Pe coridorul Direcției, dădui nas în nas cu Petea Şuhmin, care părea foarte tulburat şi parcă stânjenit, naiba ştie de ce.

— Ascultă... începu Petea. S-a-ntâmplat o întreagă tărăşenie, dracu s-o ia de treabă!...

Şi îmi istorisi o întâmplare destul de neplăcută.

Aflai astfel că, de dimineață, la ofițerul de serviciu dăduse buzna un cetățean într-o vădită stare de panică, repetând într-una că fusese amenințat că îi va fi omorâtă fiica. Omul vorbea cam fără şir, şi ofițerul de serviciu nu înțelese mare lucru, cu atât mai mult cu cât era mereu distras de la discuție de alte treburi. Tocmai atunci apăruse Petea, şi ofițerul de serviciu îl rugase să stea el de vorbă cu reclamantul.

Petea acceptase, şi cetățeanul îşi reluase povestea de la capăt:

— Închipuiți-vă ce ticăloşie! Simt că-mi ies din minți! I se telefonează Nadiuşei mele, e amenințată cu moartea... De trei ori la rând i s-a telefonat...

— Când i s-a telefonat prima dată? întrebase Petea.

— Prima dată? Păi nici nu apucasem să mă întorc

acasă...

— De unde?

— Cum, de unde?... Cetățeanul căscase ochii la Petea. Ce importanță are asta, Dumnezeule! Să zicem că de la serviciu...

— Nu „să zicem”, ci răspundeți exact!

Vizitatorul trezise din capul locului în Petea o anumită antipatie şi o neîncredere instinctivă. Zgomotos, pus pe scandal şi, în plus, de o asemenea neglijență în vestimentație, încât rănea până şi ochiul lui Petea, care nu se distingea nici el printr-o ținută prea îngrijită. Pe deasupra, cetățeanul vorbea în continuare fără şir, împroşca cu salivă, în vreme ce fălcile slinoase şi nerase de mai multe zile îşi clătinau întruna pungile de grăsime.

— Nu sunt obligat să vă spun de unde veneam! țipase ascuțit obezul. Ce importanță are asta? O amenință cu moartea, înțelegeți? Cu moartea! Pe fiica mea, înțelegeți?! Despre asta să mă întrebați, şi nu...

— Ştiu eu şi singur despre ce să întreb, îl întrerupse Petea cu brutalitate. Nu-mi dați dumneavoastră lecții! Prin urmare, de unde veneați în ziua aceea?

În felul de a vorbi al cetățeanului, în încăpățânarea lui absolut inexplicabilă, era ceva ce nu-i plăcuse lui Petea. Dar asta, desigur, nu-l îndreptățea să poarte discuția într-o asemenea manieră.

— Vă repet că asta n-are nicio importanță! Grăsunul se congestionase la față şi aproape că răcnea. Ce, vă bateți joc de mine?!

Petea îşi revenise primul. Dându-şi seama că sărise peste cal, spusese împăciuitor:

— Bine, să lăsăm asta. M-am cam înfierbântat şi eu. Vă rog să mă iertați. Să încercăm să lămurim problema pentru care ați venit la noi.

— Dumneata meriți să fii nu iertat, ci sancționat pentru atitudinea dumitale! replicase, însă, mânios, cetățeanul. Cât mai sever sancționat! Am să mă plâng superiorilor dumitale!

— Haide, liniştiți-vă, zău aşa!

— Nu vreau să mă liniştesc! Cine e şeful dumitale?

— Maiorul Țvetkov.

— Foarte bine, am să mă duc la dânsul. Nu las eu lucrurile aşa!

Zvâcnise de pe scaun şi ieşise din birou rostogolindu-se ca o bilă.

Petea privise dezorientat în urma cetățeanului şi se îndreptase şovăind spre ofițerul de serviciu. În drum, mă întâlnise pe mine.

— Şi unde e acum cetățeanul ăsta? întrebai eu.

— Îl aşteaptă pe Kuzmici, răspunse Petea cătrănit. Îți dai seama ce dandana o să iasă! Ce-ar fi să stai tu de vorbă cu dânsul? Ce zici?

— Da-a... oftai eu. Ai făcut-o de oaie. Ce ți-a venit să te repezi aşa la el, de parcă ai fi scăpat din lanț?

— Nici eu nu ştiu, crede-mă! Mi-era scârbă să mă şi uit la el, da' mi-te să discut... Petea îşi miji ochii furios, apoi mă rugă, îndreptând spre mine o privire de-a dreptul jalnică: Scoate-mă tu din impas... Atâta mai lipseşte, să ajungă individul la Kuzmici!

În conştiința mea se ciocneau două sentimente contradictorii: pe de-o parte, Petea se comportase, desigur, inadmisibil şi merita cu prisosință o săpuneală; dar, pe de altă parte, era totuşi colegul meu şi era pentru întâia oară când săvârşea o asemenea abatere. Dealtfel, de acest din urmă aspect al lucrurilor putea ține seama şi Kuzmici însuşi, dacă găsea de cuviință... Ce mă mira însă cel mai mult era motivul cu totul neînsemnat pentru care se pornise cetățeanul să facă scandal. Chiar

aşa, de ce se îndărătnicise să ascundă locul de unde se întorsese acasă în ziua cu pricina? Ce secret aşa de mare, ca să te înfurii în asemenea hal şi să refuzi cu înverşunare să răspunzi la întrebarea respectivă?!

— Fie! îi spusei lui Petea. Dracu să te ia! Să încerc. Oricum, ai fost grozav, n-am ce zice...

Drept răspuns, Petea dădu din mână a lehamite şi se întoarse în biroul lui. Eu urcai la etajul întâi, unde, la capătul coridorului, văzui stând pe o bancă un bărbat gras, transpirat tot, cu paltonul şi, pe sub palton, şi cu haina descheiată, cu cravata alunecată într-o parte şi cu un abdomen enorm, pe care cămaşa albă era strâns lipită. Obrajii flasci, acoperiți de perii neraşi ai bărbii negre, pe jumătate încărunțite, erau stacojii, pe când nasul minuscul, abia răsărind dintre ei, era, din contra, alb de tot. Dindărătul lentilelor groase ale ochelarilor cu rame subțiri, aurite, se holbau nişte ochi cenuşii, anxioşi, enormi, ca de bufniță. La apropierea mea, omul se ridică grăbit în picioare. Pantalonii prea largi şi prea scurți îi fluturară într-un chip caraghios. O clipă, vederea lor trezi în mine o reminiscență vagă, care se stinse însă numaidecât.

— Dumneavoastră sunteți şeful? rosti precipitat cetățeanul, şi privirea sa, prin ochelari, deşi dezorientată, deveni dintr-o dată bătăioasă.

Chiar că era ridicol şi respingător omul acesta, ce părea însă realmente hărțuit!

— Nu, nu sunt eu şeful. Dar mi-a spus ofițerul de serviciu că ați venit la noi într-o chestiune serioasă. Ce-ar fi, până vine maiorul Țvetkov, dacă mi-ați spune mie despre ce este vorba? Sunt inspector în serviciul judiciar, locotenent Losev.

Titulatura mea pesemne că îl impresionase favorabil, ca şi tonul meu politicos şi binevoitor, fiindcă exclamă,

încă nervos, totuşi cu o nuanţă de încredere în glas:

— Da, da! Am să vă povestesc totul!

— Atunci, să mergem în biroul meu.

După ce luarăm loc la mine în birou, îi spusei:

— Întâi de toate, să facem cunoştinţă... Cu cine am onoarea să vorbesc? şi, oprindu-i gestul grăbit, adăugai: Nu e nevoie de acte. Pur şi simplu vreau să ştiu pe ce nume să mă adresez dumneavoastră...

— Înţeleg, înţeleg... Omul meu dădu din cap şi de pe faţa sa dolofană crisparea se şterse, obrajii îşi recăpătară treptat culoarea normală, ca şi nasul, dealtminteri. Îmi pare bine. Mă numesc Pirojkov Grigori Sergheievici.

— Aşa, perfect! făcui eu. Deci, despre ce e vorba, Grigori Sergheievici? Cine o ameninţă pe fiica dumneavoastră?

— Tocmai asta e, că nu ştiu cine e individul...

— Şi n-aveţi nicio bănuială, ori măcar o presupunere?

— Vedeţi... ceva precis... Pirojkov se codea. Cum să vă spun... poate că... Dar e puţin probabil să vă servească la ceva...

Îmi dădui seama că îi stă pe limbă ceva, dar nu se hotărăşte să vorbească.

— Grigori Sergheievici, începui eu pe tonul cel mai binevoitor şi mai persuasiv posibil, dacă acele ameninţări le consideraţi într-adevăr serioase, atunci trebuie să daţi dovadă faţă de noi de o sinceritate deplină. Altfel, cum vreţi să vă ajutăm? Nu vă temeţi, nu vom interpreta şi nu vom întreprinde nimic în defavoarea dumneavoastră.

— Ei, dacă ar fi aşa!... bolborosi Pirojkov, ştergându-şi cu batista mototolită fruntea şi ceafa asudată. Dacă ar fi aşa!... Dar atunci, cum se face că tovarăşul dumneavoastră, cu care am stat de vorbă

adineaori...

Şi îmi aruncă o privire încărcată de reproşuri. Dindărătul lentilelor groase, ochii săi cenuşii apăreau neverosimil de mari, tulburi şi parcă scăldaţi în lacrimi.

Simţii cât se poate de clar acum că abaterea lui Petea nu trebuia, mai mult decât atât, era de neîngăduit să fie acoperită.

— Tovarăşul meu a avut o comportare nejustă, pentru care va fi sancţionat.

— Da, da, aşa se şi cuvine! Pirojkov dădu din cap şi îşi frecă nervos palmele ca două perniţe de grăsime. Cât priveşte bănuielile mele... Nu, hotărât lucru, Nadenka n-are cunoştinţe de teapa asta... Absolut sigur! E o fată bună şi cuminte...

— Câţi ani are?

— Nouăsprezece.

— Şi sunteţi convins că printre cunoştinţele ei nu e niciun individ dubios?

— Absolut! Bag mâna-n foc pentru asta... În schimb, în ce mă priveşte... n-ar fi exclus ca...

Pirojkov amuţi dintr-o dată, descumpănit. Părea că se străduieşte să-şi adune gândurile răvăşite ori să reînvie nişte amintiri uitate.

Aş fi pus rămăşag că, dintr-o clipă într-alta, va trânti o prostie cât el de mare. Spaima îl făcuse să-şi piardă, ca să zic aşa, uzul raţiunii. Ce cunoscuţi, care să-i ameninţe fata cu moartea, putea avea omul acesta în vârstă şi, în felul lui, onorabil? Cel mult fiul vreunuia din aceştia, ori vreun coleg de serviciu tânăr, căruia fata i-a respins avansurile. Dar în cazul acesta toată povestea se reducea la o simplă farsă.

— Doamne-dumnezeule! răbufni Pirojkov deodată. Asta nu mai e viaţă, ci dracu ştie ce!... Nu vă puteţi da seama ce groaznic e să...

Mi se făcu sincer milă de el, chiar dacă motivul temerilor sale nu era probabil decât rodul imaginației.

— La ce fel de viață vă referiți, Grigori Sergheievici?

— Ah! dacă v-aş putea explica!... – şi omul dădu din mână descurajat.

Dar mâna rămase suspendată în aer, înainte de a încheia gestul. Pesemne omului îi venise brusc o idee. Pirojkov îndreptă spre mine o privire speriată şi totodată iscoditoare, ca şi cum m-ar fi bănuit că i-am ascultat pe furiş gândurile, apoi rosti precipitat:

— La urma urmei, s-ar putea să greşesc în ce-l priveşte pe omul acela... Dealtfel... nici nu mai e la Moscova... Şi nu se ştie când se va întoarce. Şi, în general... Ce idee, să cred că el...

— „Omul acela" a lucrat împreună cu dumneavoastră? întrebai într-o doară, fiindcă trebuia să întreb ceva.

— Nu, nu... A fost la Moscova... în trecere... răspunse Pirojkov în felul său confuz. Dealtfel, a şi plecat... Să-mi ies din minți, nu alta!... A plecat, fără să-mi lase o vorbă măcar! Telefonul l-am primit după plecarea lui. Individul m-a amenințat... Vă dați seama? Dumnezeule-doamne, dacă din vina mea i se întâmplă ceva Nadenkăi, nu voi putea supraviețui unei asemenea lovituri! Nu-mi va rămâne decât să-mi fac singur seama... Dar, dacă mă gândesc bine, toate astea sunt prostii, nimic altceva decât prostii... Simt că înnebunesc, zău aşa! Uite că şi inima... – şi Pirojkov se apucă să-şi maseze pieptul, în dreptul inimii, pe sub haină. Nu e zi să nu mă doară. Data trecută, când am făcut o criză, au trebuit să-mi dea nişte picături, chiar acolo, la hotel...

Cuvântul „hotel" mă făcu să ciulesc urechile. Devenise aproape un reflex – ori de câte ori auzeam cuvântul acesta, tresăream. În mintea mea, el se asocia

cu persoana lui Muşanski, cu furtul din camera lui Nikolov, cu ultimele cercetări, într-un cuvânt, o aiureală întreagă! Iar acum, colac peste pupăză, picăturile acelea pentru inimă!

Mă străfulgera o bănuială. Aplecându-mă peste masă, întrebai cu glasul coborât:

— Grigori Sergheievici, nu cumva, până la urmă, tot v-a nenorocit?...

— Cum? Cine să mă nenorocească?...

Pirojkov tresărise şi se holba la mine speriat, prin ochelarii groşi.

— Cine?... Nikolov! Ivan Haritonovici Nikolov!

— Dumneavoastră... Dar asta înseamnă că... Daţi-mi voie: care Nikolov?...

— Chiar acela, Grigori Sergheievici! rostii pe un ton ferm de data asta. Încă nu-mi venea să cred într-o coincidenţă atât de fantastică! Ne gândim amândoi la una şi aceeaşi persoană!

— Dar... pentru Dumnezeu...

— Vreţi să ştiţi de ce a părăsit atât de inopinat Moscova?

— Eu habar n-am! Dar dumneavoastră de unde...

— Fiindcă a fost jefuit, acolo, la hotel.

— Nu se poate!

Pirojkov îşi plesni una de alta mânuţele scurte şi grăsulii, privindu-mă cu o uimire ce nu era simulată.

— Şi totuşi, ăsta-i adevărul, am spus eu şi repetai întrebarea: Nu cumva, până la urmă, tot v-a „nenorocit”?

— Of, Doamne! De unde aţi mai scos-o şi pe asta? Astea-s scorneli!

— Cine e în realitate Nikolov? Şi încotro a plecat?

Pirojkov îşi feri ochii şi, câteva clipe, îşi frecă în tăcere mâinile, încercând pesemne să-şi adune gândurile. O

luptă aprigă se clădea în el. Obrajii i se făcură iarăşi stacojii, şi, straniu, nasul subţirel începu să i se albească.

În sfârşit, Pirojkov se decise. Ochii săi apoşi, cenuşii, enormi, cum îmi apăreau mie prin lentile, mă aţintiră trişti şi absenţi. Începu să vorbească, ezitând, căutându-şi cuvintele, parcă tatonând un teren nesigur, dar cu toate astea mult mai coerent decât până atunci:

— Vedeţi dumneavoastră, am făcut cunoştinţă cu totul întâmplător cu Nikolov. Venise pe la trustul nostru, încercând să obţină nişte materiale de construcţie extrem de deficitare. N-a reuşit. Şi atunci, mi-a propus... cum să vă spun... o afacere foarte dubioasă. Mi-am dat seama că e un escroc. L-am refuzat, bineînţeles. Am şi aşa destule pe cap şi de multe ori nu dorm nopţile din cauza treburilor de la serviciu... Văzând că nu mă convinge altfel, mi-a dat să înţeleg că m-ar avea la mână, că deţine nu ştiu ce acte compromiţătoare pentru mine şi mi-a propus să ne întâlnim ca să mi le arate. M-am dus la dânsul, la hotel. Deşi ştiam că actele acelea nu există... totuşi, mă înţelegeţi... voiam să mă încredinţez cu ochii mei. Care om nu vrea să fie cu conştiinţa împăcată? Adevărul e că mi-a arătat câte ceva... Nu! nu! – Pirojkov întinse mâinile înainte, ca şi cum ar fi vrut să se apere de o primejdie. – Nu e vorba de o chestiune penală! Dar, cândva, mai demult... am cedat în faţa cuiva, mai exact, a şefului meu. La cererea lui, am încălcat un ordin foarte strict al centralei... Nu e vorba de mită sau aşa ceva, vă jur! Cum să vă spun... şeful mi-a dat o dispoziţie, iar eu... ce mai încoace-încolo, am executat-o. Înţelegeţi, n-am avut tăria să mă opun... Şeful m-ar fi... Pe urmă, mi-a mai dat o dispoziţie similară... Într-un cuvânt, aşa s-au petrecut lucrurile. Apoi, şeful acela a plecat de la noi şi situaţia s-a

schimbat. Ca acum... La şantajul cu actele acelea aş fi rezistat eu. Dar individul mai spunea că pesemne o iubesc prea puţin pe Nadenka şi că o expun unui foarte mare pericol... Asta chiar că depăşea orice limită!

— Şi v-aţi speriat, nu-i aşa?

— Bineînţeles! Mai ales că toate au venit, cum să spun, din senin... De unde ştia individul de Nadenka?

— Exact: de unde?

— Habar nu am. Probabil de la vreunul din colegii mei... Copiile actelor cum şi le-a procurat? Zicea că va veni la Moscova cineva care o cunoaşte pe Nadenka, şi dacă eu nu accept... Tot felul de prostii, de prostii, da prostii!...

— Şi încotro a plecat Nikolov?

— De unde să ştiu eu?

— Nu v-aţi angajat dumneavoastră să-i remiteţi scrisoarea?

— Aa! asta e! Am să vă mărturisesc cinstit: am minţit-o pe recepţioneră. Am crezut că voi putea afla din scrisoare cine e omul care urmează să sosească la Moscova şi care, cum zicea Nikolov, o cunoaşte pe fiica mea. Aş fi făcut orice, numai să pun mâna pe scrisoare... Mă temeam, înţelegeţi... Mă temeam să nu păţească Nadenka ceva... E atât de naivă, se înflăcărează atât de uşor... Ce să mă fac eu acum?! Daţi-mi un sfat, pentru numele lui Dumnezeu!

Povestea era, fără doar şi poate, suspectă. Dar simţeam că Pirojkov e sincer, că spune adevărul şi că nu îşi joacă spaima.

— Prin urmare, vi s-a telefonat de trei ori? l-am întrebat.

— Da, da, de trei ori.

— Toate trei telefoanele le-aţi primit după plecarea lui Nikolov?

— Nu, primul telefon l-am primit înainte. Abia mă întorsesem de la hotel.

— Nikolov era la telefon?

— Nu, nu, altcineva. O voce de om tânăr, brutală, niţel răguşită. O voce de huligan.

— Ce v-a spus?

— A întrebat: „Tăticuţu' la aparat?". „Tăticuţu' cui?" am întrebat eu. „Nu mai face pe prostul! Cască urechile bine – pe fetişcană ţi-o trimitem pe lumea ailaltă dacă mai faci nazuri! Sau o aranjăm şi mai rău! Ai băgat la bilă?" Chiar aşa, pe şleau! Ce ticălos!

— A doua oară a fost aceeaşi voce?

— Da! S-a dus la telefon nevastă-mea, dar nemernicul m-a cerut pe mine. Ba nu! Asta a fost a treia oară, aseară. A doua oară a răspuns Nadenka. A sunat dimineaţa, când eu eram la serviciu. Am aflat abia seara, mi-a spus fata. El i-a cerut în mod special să-mi spună. Ce ticălos!

— Ei ce i-a spus?

— Cam acelaşi lucru ca şi mie. Nadenka s-a speriat rău de tot! Mă implora s-o scap de individul acela. Iar eu ştiam că stă în puterea mea s-o fac... Când a telefonat a treia oară, n-am mai putut răbda, am dat fuga la dumneavoastră... Simt... simt că nu mai rezist... Nu vreau să mai am de-a face cu lepădătura aceea, cu ticălosul acela...

Îl ascultam pe Pirojkov povestind, vedeam cât de tulburat este – îi tremurau buzele, de la tâmple îi curgeau în jos, pe obrajii graşi, şiroaie de transpiraţie – şi îmi dădeam seama că nu minţea defel, că toate se petrecuseră întocmai: încercarea de mituire, şantajul, ameninţările, spaima omului, devenită în cele din urmă panică. Tot ce povestise era veridic. Bineînţeles că nimeni nu se gândea s-o omoare pe Nadenka... Nu era

decât un şantaj grosolan. Dar Pirojkov avea toate aparențele omului asupra căruia putea avea efect chiar şi o asemenea tentativă de şantaj. Şi chiar avusese efect, dar nu în sensul scontat de Nikolov.

Interesant era că i se telefonase şi după plecarea lui Nikolov. Asta însemna că avea să revină, iar până atunci făcea pregătirea psihologică a victimei, ca s-o determine să cedeze.

Asta însemna, pe de altă parte, că Nikolov avea la Moscova un complice. Fireşte! Doar scria şi în bilet: „Vino să ne consfătuim...”. Dar lui Pirojkov nu-i telefonase omul, sau unul din oamenii cu care urma Nikolov „să se consfătuiască”. Judecând după vocabular, individul de la telefon era un infractor de drept comun. În definitiv, de ce nu s-ar sluji Nikolov de un asemenea specimen?

Din relatarea lui Pirojkov rămânea neclar un singur punct: chiar aşa să fie, să se fi cunoscut Pirojkov şi Nikolov abia de curând, sau să se fi ştiut dinainte? Era sincer Pirojkov şi asupra acestui punct sau mințea? Îmi reamintii un amănunt din cele aflate de la Ekaterina Osipovna şi îmi adusei aminte şi de fraza aceea bizară, ce suna ca o parolă.

— Grigori Sergheievici, am întrebat, ce înseamnă: „Galeriile Tretiakov, sala Kuindji”?

Pirojkov ridică brusc capul şi mă privi năuc câteva clipe prin lentilele groase ale ochelarilor, apoi îşi trecu mâna tremurândă, în care ținea strâns batista leoarcă de transpirația culeasă, peste frunte şi gât.

— Asta înseamnă că dumneavoastră... dumneavoastră îl cunoaşteți pe omul acela?... întrebă el răguşit. Îşi drese glasul.

— Nu, încă nu-l cunosc. Dar recepționera de etaj v-a auzit rostind această frază în dreptul uşii camerei lui

Nikolov.

— Bine, dar atunci, dumneavoastră...

— Exact! confirmai eu, dând din cap. Eram informaţi despre întâlnirea dumneavoastră cu Nikolov. E adevărat că nu cunoşteam identitatea vizitatorului lui Nikolov, că eraţi dumneavoastră adică. V-am spus că în camera lui Nikolov s-a comis un furt. Era normal să ne interesăm cine anume fusese pe la el şi când. Recepţionera de etaj şi-a amintit de dumneavoastră.

— Sper că n-aţi presupus că...

— Nu, n-am presupus. Cu atât mai mult, cu cât hoţul a fost prins la scurt timp după aceea... M-am surprins că-mi face plăcere să constat cu glas tare un asemenea fapt. Dar Nikolov a dispărut, iar noi avem nevoie de el ca să-şi identifice obiectele ce i-au fost furate.

— Înţeleg, înţeleg, rosti Pirojkov îngândurat, şi deodată zâmbi. Nu-i aşa că fraza despre Galeriile Tretiakov e foarte ciudată?...

— Da, e ciudată, zâmbii şi eu. De fapt, ce semnificaţie are?

— L-am întrebat şi eu acelaşi lucru. „Deocamdată, mi-a răspuns, memoraţi-o, de înţeles, o veţi înţelege mai târziu. Şi atunci, o să vă prindă bine...” După părerea mea, e o copilărie. Deşi ai zice că e un om serios... Pirojkov ridică din umeri, apoi îndreptă spre mine o privire din nou anxioasă. Şi acum, ce-o să fie, tovarăşe Losev? Intenţionaţi să luaţi vreo măsură?

Îl liniştii pe cât îmi stătu în putinţă. Îi demonstrai că pe fată n-o ameninţă nicio primejdie, că toată povestea nu e decât un şantaj ordinar, primitiv, şi nimic mai mult. Invocai, în sprijinul acestei aserţiuni, atât experienţa mea proprie, cât şi pe aceea a altor colegi ai mei, îi citai diverse cazuri similare. Mi se păru că am izbutit. Pirojkov păru să se mai liniştească, ba chiar zâmbi

stânjenit, cu un aer vinovat.

— Haidem să-l păcălim, Grigori Sergheievici, i-am propus eu în final. Să-i creăm impresia că aţi muşcat din nada lui, că aţi capitulat, că sunteţi dispus să-i satisfaceţi cererile. Spuneţi-i lucrul ăsta individului acela, când o să vă mai telefoneze. În felul ăsta, din nişte bieţi peştişori, o să ne transformăm în pescari. Undiţa o aruncăm noi. Numai să-şi facă apariţia domnul Nikolov, că-l luăm noi la întrebări, îi tăiem noi pofta să se mai ţină de escrocherii şi de alte ticăloşii...

— Fie, se învoi Pirojkov. Dar nu părea prea convins.

Încercai să-i insuflu curaj. Îi demonstrai că nu riscă nimic, că Nikolov nu va afla niciodată ce rol a jucat el, Pirojkov, în demascarea sa. Principalul era să-l găsim pe Nikolov. Să facem totul ca să dăm de el.

În cele din urmă, stabilirăm toate amănuntele acţiunii, şi Pirojkov, oftând din greu, plecă.

Rămas singur, notai pe o coală de hârtie, cât îmi mai era proaspătă în minte discuţia cu el, esenţialul din cele povestite de Pirojkov. Dar nu apucai să analizez mai îndeaproape datele problemei.

În birou intră Igor.

Mă salută dând din cap, se aşeză la biroul lui şi mă privi câtva timp ţintă, cu o mină posomorâtă. Îşi mută privirea în altă parte şi rosti:

— Află că divorţez de Alla...

— Ei, na! îmi scăpă fără voie. Ce, ai înnebunit?

— Cred că e cea mai bună soluţie, pentru amândoi.

— E clar că ai înnebunit! ridicai eu glasul, lăsându-mă cu pieptul peste birou. Alla ştie?

— Ea a propus să divorţăm.

— A mai propus-o de o mie de ori. Astea-s mofturi!

— De data asta e serios.

Fu rândul meu să-l privesc ţintă în ochi.

— Bătrâne, tu îmi ascunzi ceva!
— Ce vrei să-ți mai spun?
— Ştii tu prea bine ce...
Câtăva vreme fumarăm nervos amândoi, în tăcere.
— Orice om are o limită a răbdării, deschise în sfârşit gura Igor. Ei bine, am ajuns la capătul răbdării şi, în afară de asta...
— Omul mai are şi un cap pe umeri, l-am întrerupt eu. Ai şi tu unul.
Igor privi întunecat într-o parte şi murmură printre dinți:
— Discuția e inutilă...
— Dar Alla te iubeşte, ştii bine! Şi apoi, mai e şi Dimka! Îți dai seama ce faci?
— Îmi dau seama prea bine.
— Dar îmi ascunzi ceva!
Igor nu răspunse.
— I-ai comunicat Allei hotărârea ta?
— Ea a fost aceea care mi-a comunicat hotărârea ei, ți-am mai spus-o.
— Iar eu ți-am mai spus că Alla ți-a mai comunicat de o mie de ori această hotărâre! Ce i-ai răspuns?
— I-am răspuns că sunt de acord.
Asta era grav... Niciodată până atunci, când Alla îl anunța că divorțează, Igor nu-i spusese că e de acord, ci o dădea pe glumă şi până la urmă se împăcau. Nu ştiam ce să mai cred. Sincer vorbind, nu eram chiar atât de convins că Igor „înnebunise”. Cu Alla nu era uşor de trăit, era irascibilă la culme, suspicioasă şi îi scosese sufletul lui Igor cu gelozia ei bolnăvicioasă, deşi altădată el nu-i dăduse în niciun fel vreun motiv să-l bănuiască. Acum însă, îmi dădeam seama că intervenise şi altceva...
Când analizam, la modul rece şi abstract, asemenea

conflicte, conveneam că sunt divorțuri şi divorțuri şi că, în unele cazuri, un divorț constituie soluția cea mai bună. De data asta însă, nu puteam analiza relațiile dintre Igor şi Alla la modul rece şi, cu atât mai puțin, abstract. Igor era prietenul meu cel mai apropiat. Iar divorțul lui însemna destrămarea unei părți din propria mea viață, tulburarea unor relații de mult statornicite şi, de aceea, aşa mi se părea, armonioase şi de neînlocuit. În plus, eram încredințat că, în urma divorțului, va suferi şi Igor, va suferi şi Allka, şi, bineînțeles, şi Dimka. Vor suferi cu toții! Şi eu pe lângă ei...

Dar nu asta mă frământa în momentul acela. Am întrebat, pe un ton şi emfatic, şi prostesc:

— Te-ai îndrăgostit de altă femeie? Să nu mă minți!

Igor dădu din umeri.

— Nu eu am propus să divorțăm, ci Alla.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Nu eu am propus să divorțăm, nu înțelegi? repetă Igor încăpățânat. În glasul său se simțea iritarea.

Sună unul din telefoane. Era Kuzmici, care ne ordonă să ne prezentăm imediat la el. Se întâmplase cu siguranță ceva neprevăzut.

În cabinetul şefului îl găsirăm pe Valea Denisov.

— Ia repetă! îi ordonă Kuzmici, după ce eu şi Igor luarăm loc.

Valea rosti cu calmul său obişnuit:

— Iată care este ultima noutate: toate persoanele trecute pe tabelul nostru au dispărut la rândul lor... Au părăsit oraşele în care trăiesc, plecând în direcții necunoscute...

Se înstăpâni o tăcere grăitoare. Atât eu, cât şi Igor ne străduiam să digerăm senzaționala ştire.

Cum se încheia mesajul descifrat de pe bilețelul lui. Nikolov? „Când ne vom aduna toți...” Nu cumva avusese

loc „adunarea”? Nikolov o convocase, probabil, pentru a se răfui cu unul din membrii grupului, pentru motive ce ne erau necunoscute. Din cauza asta nu se întorsese nici el la Penza. „Adunarea” urma deci să se țină într-altă parte. Şi desigur că n-avea să aibă loc dintr-o toană, din capriciul nu ştiu cui. Acțiunile sunt determinate de interese, iar interesele sunt întotdeauna de ordin material. Cu cât sunt mai mari interesele, cu atât sunt mai importante şi acțiunile pe care le declanşează. În cazul de față, de-a dreptul primejdioase.

— Înseamnă că Nikolov a lansat semnalul de adunare a bandei, am spus eu.

— De unde ştim că n-a fost el convocat de către altcineva? replică Valea. Şi într-un caz, şi într-altul, e ceva necurat la mijloc.

Mă uitai la ceas. Era timpul să plec – Varvara trebuia să se fi întors de la fabrică.

— Uite ce este, rupse în sfârşit tăcerea Kuzmici, adresându-se lui Valea: ia legătura cu cele patru oraşe. Tovarăşii de acolo să facă bine să se intereseze mai serios de cei dispăruți de acasă: au plecat în vreo deplasare, pe la rude, mai ştiu eu unde, nu se poate să nu ştie chiar nimeni de soarta lor!

— Am înțeles! răspunse scurt Valea.

— Telefonează şi la Punejul acela, adăugă Kuzmici, încruntat. Explicațiile celor de la oficiul telefonic nu mă satisfac!

De-am fi ştiut atunci ce surpriză ne aştepta a doua zi!

Iată-mă bătând din nou drumul spre casa Varvarei. Am luat un troleibuz, apoi încă unul.

Ziua scurtă şi cenuşie se apropia repede de noapte. Nu era decât ora cinci, dar cerul se şi făcuse aproape negru, de nepătruns. De-a lungul străzilor se

aprinseseră felinarele, se luminaseră vitrinele magazinelor. Vântul se potolise şi ningea cu fulgi apoşi, mari şi rari. Picioarele trecătorilor se înfundau în moina de pe trotuare, care abia spre dimineaţă aveau să fie curăţate. Roţile maşinilor, ce goneau cu mare viteză, împroşcau în evantaie clisa murdară, şi, ca să se ferească, trecătorii erau nevoiţi să se lipească de ziduri.

Am ajuns în sfârşit la staţia unde trebuia să cobor. Sării din troleibuz şi privii împrejurimile. De partea cealaltă a străzii, recunoscui clădirea înaltă şi întunecoasă pe care o căutam. Gangul blocului se căsca aidoma unei guri negre, uriaşe. De la ferestrele Varvarei, răzbătea prin perdelele trase o lumină gălbuie.

Am rămas câtva timp locului, cu ochii la ferestrele acelea, chibzuind în ce fel să port discuţia.

Aşadar, Varvara îl cunoştea pe Nikolov. Ce ştia despre el? Şi de unde? Lucrul trebuia lămurit. Acesta era esenţialul. Hotărâi să nici nu-i pomenesc de Muşanski, dacă nu voi fi cumva nevoit s-o fac. Oricum, nu credeam că ea „i-a vândut pontul” hoţului, indicându-i-l în mod expres pe Nikolov. Cel mult să-i fi scăpat întâmplător vreo vorbă despre dânsul. Important rămânea însă faptul că îl cunoştea pe Nikolov.

Intrai în bloc şi, de la primii paşi, mă învălui un întuneric dens şi vâscos. Un curent de aer rece se năpusti asupra mea. Mă aşteptasem la aşa ceva, cu toate astea fu cât pe ce să mă doboare. Mă aplecai din mijloc şi îmi înfundai bine şapca pe cap.

Înaintai anevoie, orbeşte, pipăind peretele rece, zgrunţuros, din dreapta mea. Găsii cu greu uşa, capitonată cu muşama roasă. Apoi, tot pe pipăite, căutai îndelung micul şi recele buton al soneriei.

Vântul care îmi şuiera strident în urechi mă împiedică să aud ţârâitul soneriei şi, la fel, şi clempănitul clanţei

străvechi. Uşa se deschise brusc şi, după cum mi se păru, fără zgomot. În cadrul luminat al uşii se ivi, înfrigurată, înfofolită într-un şal, Varvara, care, recunoscându-mă, rosti veselă:

— Intraţi, intraţi mai repede! Trage îngrozitor! Nu ne-am văzut cam de multişor. Credeam că m-aţi uitat de tot...

Şi iată-ne bând din nou ceai în bucătăria care acum îmi era familiară. După o sporovăială pe teme lipsite de importanţă şi depănarea unor amintiri comune – Varvara era grozav de mândră de rolul jucat de ea în arestarea ticălosului de Muşanski şi nu se sfia deloc să vorbească despre el – pândii momentul potrivit ca să întreb, aşa, într-o doară:

— Apropo, cunoşti pe cineva cu numele de Nikolov?

Varvara mă privi mirată.

— Nikolov? Prima oară aud numele ăsta!

Îmi dădui seama că nu minţea; că nu cunoştea acest nume.

— Varea, încearcă totuşi să-ţi aduci aminte, stăruii eu. S-ar putea să-ţi fi făcut curte, ori, barem, să fi încercat să-ţi facă...

— Ei, na! parcă puţini bărbaţi mi-au făcut mie curte! şi Varvara dădu din mână a nepăsare. O fi fost şi ăsta printre ei. Că doar niciunul nu-mi prezintă buletinul: în buletin e ştampila cu „căsătorit”, iar dumnealor, dragă-doamne, sunt toţi „celibatari”! Varea râse cu poftă. Cum aţi spus? Nikolov?

— Ivan Haritonovici, mă grăbii să completez, dându-mi seama de greşeala săvârşită.

— Aa! Ochii fetei sclipiră veseli. Mi-amintesc, mi-amintesc! L-am cunoscut, cum să nu!

— Cine e?

— A venit pe la noi, la fabrică. Trimis, pare-mi-se, de

organizaţia comercială de la ei, de acolo, sau aşa ceva... Nu mai ştiu din care oraş. Ivan Haritonovici... Da, da, unul lung, slab şi chel. Straşnic cavaler, ce mai! Pufni în râs. Tolik, pe care-l cunoaşteţi, era cât pe ce să-i rupă oasele, dar dumnealui a ştiut să se descotorosească frumuşel de el, i-a promis şi ceva bănişori, nu ca dumneavoastră!... Varea izbucni iarăşi în râs.

— Şi, zi, nu te-ai dus nicăieri cu Ivan Haritonovici ăsta?

Varea se roşi, totuşi clătină din cap.

— Nu, nu m-am dus nicăieri.

— Varea, ce-ar fi să vorbim cinstit?

— Ei!... Am fost cu el la restaurant. Ce e rău în asta?

— Ţi-a vorbit despre dânsul?

— Nu, n-a vorbit nimic despre dânsul, răspunse Varvara supărată. Îmi tot turna vin şi trăncănea despre sentimente şi alte aiureli, hodorogul dracului! Era plin de bani, am văzut cu ochii mei. Iar la sfârşit, a scos din buzunar o cutioară. Ce credeţi că era înăuntru? O brăţară! Dar ce brăţară, măiculiţă-mamă!! De încântare, Varvara îşi apăsă palmele pe obraji şi închise ochii. Îţi fura ochii, nu alta! Cinci sute şaptezeci şi şase de ruble costa, închipuiţi-vă!

Se apucă să-mi descrie, cu atâta înflăcărare şi bogăţie de amănunte, brăţara, încât aveam parcă aievea în faţa ochilor acea creaţie superbă, sclipitoare, a artei meşterilor bijutieri.

— Şi cum a rămas cu brăţara, ţi-a dăruit-o?

— Mi-o tot îndesa în mână, răspunse Varvara cu un surprinzător accent de repulsie în glas. Numai că eu nu-s de vânzare! Ce contează la mine e dragostea, dacă-l plac pe cineva, poate să mă ia şi fără zorzoane dintr-astea...

O pauză penibilă. Discuţia alunecase pe un teren mai

degrabă delicat.

Îmi luai rămas-bun, nu înainte de a-i mulțumi pentru ceai. Varvara își revenise şi zâmbea reținut, timid, ținând ochii în podea. Ce ți-e şi cu femeile astea!

Revenii la noi, la birou.

În uşă, mă ciocnii de Valea Denisov.

Ia te uită! Aproape să nu-l recunosc: Valea era întors pe dos! El, cel atât de reținut de obicei, mă apucă de reverul paltonului şi mă anunță:

— Auzi, Vitali?! Adineaori a sosit o comunicare cifrată de la Penza. Nikolov s-o întors acasă! Cuminte şi bine-mersi! Ce zici de asta?!

Ce era să zic? Eram uluit.

Capitolul IV
DUBLURA

În dimineața aceea nu avui spor la nimic. Nu mă puteam concentra asupra nici unei probleme. Mă preocupa un singur lucru: Nikolov se întorsese acasă, de bunăvoie, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat! Ce putea să însemne asta? Ei bine, în primul rând, că acum nu mai eram nevoiți să ne vânturăm prin tot felul de oraşe în căutarea lui, să interogăm o grămadă de oameni şi să ne batem capul în fel şi chip. Îl voiam pe Nikolov? Poftim, îl aveam pe tavă! Fireşte, o să ne mai dea de furcă Nikolov ăsta şi o să trebuiască să dăm dovadă de multă abilitate ca să-l determinăm să recunoască faptele. Fără îndoială că va umbla cu tot felul de tertipuri, va nega, va prezenta alibiuri şi aşa mai departe – răspunsurile le avea desigur pregătite de pe acum, şi părea să fie un individ dat naibii! – dar toate astea nu se puteau compara cu munca imensă ce ne-ar fi aşteptat dacă el nu s-ar fi întors acasă. În al doilea rând, însemna că „adunarea” preconizată se ținuse şi, după toate probabilitățile, banda se răfuise cu „ticălosul”. Asta era grav. Putea fi vorba de o faptă ireparabilă, în al treilea rând, în sfârşit, însemna că ancheta noastră se apropia de încheiere. Era cazul să dau cât mai neîntârziat ochi cu Nikolov, să văd cum arată, să-i pun întrebările de rigoare, Trebuia să plec urgent la Penza, asta era!

Punctul acesta de vedere l-am expus şi în cadrul

consfătuirii convocate de Kuzmici, de îndată ce se întoarse în cabinetul său. De dimineață, fusese chemat la Direcție, şi aşa se face că ne întrunirăm abia pe la prânz.

Consfătuirea debută cu expunerea mea, înflăcărată, dar rostită cam precipitat. (Ardeam de nerăbdare să spun tot ce gândeam...) Kuzmici mă ascultă cu răbdare, dar la sfârşit schiță un zâmbet ironic şi se adresă lui Valea Denisov:

— Aşa! Iar acum raportează clar şi amănunțit ce ne-a comunicat Penza.

Valea raportă flegmatic:

— Nikolov a revenit în oraş acum două zile, iar ieri s-a prezentat din proprie inițiativă la miliție, unde a depus o declarație precum că i-ar fi dispărut buletinul de identitate. Zicea că l-a pierdut în timpul călătoriei de la Moscova la Penza. A fost chestionat politicos şi cu grijă, în aşa fel ca să nu-i fie trezite bănuielile, atât cu privire la pierderea buletinului, cât şi referitor la furtul comis în camera sa de hotel. N-a fost propriu-zis un interogatoriu, ci mai degrabă o discuție.

— Şi ce-a relatat el în cursul discuției?

— În legătură cu buletinul, nimic deosebit. Zicea că l-a pierdut, şi atâta tot. A admis că ar fi posibil să i se fi furat în tren.

— Prin urmare, a călătorit cu trenul?

— Da, cu trenul, cel puțin aşa a susținut.

— Interesant! Şi mai departe?

— În ce priveşte hotelul însă, a cam scăldat-o. E adevărat că hotelul l-a indicat corect, dar afirma că în camera lui nu s-a comis niciun furt, că nu-i lipseşte nimic din lucruri, îşi continuă Denisov raportul.

— Cum aşa? Dar bluzele? am intervenit eu.

— Zicea că n-a avut niciun fel de bluze...

— Ei! comedia dracului!... comentă Petea Şuhmin.

— Alte întrebări nu i-au mai fost puse, încheie Valea. A fost înregistrată declaraţia sa în legătură cu pierderea buletinului de identitate, şi atât.

— Au procedat foarte bine, dădu din cap Kuzmici, care adăugă: Raportează acum despre cetăţenii aceia itineranţi din cele patru oraşe pe care le cunoaştem.

— Am înţeles!

Valea desfăcu mapa subţire pe care, în tot acest timp, o ţinuse pe genunchi şi scoase din ea faimosul grafic. Remarcai numaidecât că pe tabel apăruse o rubrică nouă, completată aproape în întregime.

— Vasăzică, aşa... începu Valea, aruncându-şi ochii pe grafic. S-a stabilit, fără prea mare dificultate, încotro a plecat fiecare.

— Aşa da! se făcu auzit basul profund al lui Petea Şuhmin. Ce treabă mai era şi asta: „au dispărut"?! Doar nu trăim în junglă!

Valea nu luă în seamă întreruperea şi continuă netulburat:

— Iată informaţiile primite: Leonid Vasilievici Palatov a plecat din Rostov la Sverdlovsk, în interes de serviciu.

— Precizează şi locul de muncă al fiecăruia, interveni Kuzmici.

— Am înţeles! Palatov este şeful serviciului de investiţii al unei uzine din Rostov. Mai departe! Galina Ostapovna Kocerga, vânzătoare la un magazin de consignaţie din Odessa, a luat concediu fără plată pe o săptămână şi a plecat la Krasnodar, la mama ei, care s-a îmbolnăvit. Dealtfel, a prezentat şi telegrama prin care era chemată să vină de urgenţă. Orest Antonovici Sokolski, director adjunct ai unei organizaţii comerciale din Leningrad, a plecat de asemenea în interes de serviciu la Harkov. În sfârşit, Oleg Ivanovici Kleaciko,

medic la Saratov, a plecat la Astrahan, cu un scop foarte trist – să-şi înmormânteze tatăl.

Îmi amintii deodată de unde îmi era cunoscut numele acesta de Kleaciko. Sub acest nume fusese cazat la gară, în camera pentru pasagerii aflaţi în tranzit, Muşanski, care subtilizase actul de identitate al medicului din Saratov! Da, asta era! E drept că acum lucrul nu mai prezenta cine ştie ce importanță. Cu toate astea, simții o uşurare.

— În ce priveşte oraşul Punej, Feodor Kuzmici, n-am aflat nimic în plus, încheie între timp Valea. Persoana din localitate cu care a avut Nikolov convorbirea telefonică n-a fost încă identificată.

— Ce importanță mai are asta, de vreme ce Nikolov a fost găsit? am spus eu. Acum, Feodor Kuzmici, ne vom ocupa cum se cuvine de dumnealui; şi cu asta putem considera ancheta încheiată.

Kuzmici făcu un „hm” vag şi îți mută privirea asupra lui Igor.

— Tu ce părere ai, Otkalenko?

— Sunt de acord cu Losev, zise Igor posomorându-se şi adăugă: Cred că ar fi bine ca la Penza să plece Losev.

— Feodor Kuzmici! mă ridicai eu decis. Trebuie să vă aduc la cunoştință unele lucruri.

Şi, fără să vreau, îmi îndreptai privirea spre Petea Şuhmin. Acesta lăsă ochii în pământ. Îşi dăduse prea bine seama despre ce anume am de gând să vorbesc.

Povestii întreaga tărăşenie cu Pirojkov, nu lăsai deoparte nimic, nici comportarea lui Petea față de dânsul, nici faptul că omul intenționase să se plângă lui Kuzmici. Şi o făcui pe un ton tăios, poate chiar exagerat de vehement. Dar mi se făcuse milă de Pirojkov, grăsunul îmi inspirase chiar o anumită simpatie, chit că îmi dădeam seama că nici el nu e curat ca lacrima...

După ce sfârşii, Kuzmici rosti sec:

— Nu contează dacă acest Pirojkov e un om cumsecade sau mai puţin cumsecade sau chiar o otreapă, un om de nimic... Principalul este, în împrejurarea de faţă, că omul a venit la noi după ajutor! E clar? A dat fuga la noi, nu s-a dus în altă parte. Ne-a cerut să-l apărăm. Şi cum a fost întâmpinat aici? Cu grosolănie, cu nepăsare, naiba mai ştie cu ce!...

Pe măsură ce vorbea, Kuzmici se monta tot mai tare. Începeam să mă simt prost. Ca şi ceilalţi, dealtfel. Foarte rar se întâmpla ca şeful să se înfurie, şi atunci consecinţele nu puteau fi niciodată prevăzute.

— După părerea voastră, pentru ce am fost puşi noi aici? urmă el ridicând şi mai mult glasul. Pentru ce mâncăm pâinea statului? Ca să-i prindem pe pungaşi? Dar de ce să-i prindem? De dragul lor, sau de amorul artei? Nu, puişorilor! Şuhmin ar trebui să fie dat afară, fiindcă n-a înţeles esenţa muncii noastre! Noi îi urmărim pe pungaşi, pe criminali şi pe toate celelalte lichele nu pentru ca să bifăm pe hârtie un caz sau altul, nu pentru premiile ce ni se acordă din când în când. Ci o facem pentru binele oamenilor, pentru cei care aşteaptă apărare şi asistenţă din partea noastră! Pentru toţi oamenii, indiferent cine ar fi ei, e clar? Dacă ne apucăm să jignim şi să nedreptăţim oamenii, ce altceva vom deveni decât nişte Derjimorda[1], decât nişte brute? Vom ajunge, şi pe bună dreptate, să fim priviţi cu teamă şi dispreţ, nu cu respect. Dacă-i aşa, eu voi fi primul care îmi voi da demisia şi voi considera munca întregii mele vieţi drept o dezonoare! Kuzmici îl privi sever pe Petea, care se făcuse roşu ca racul, şi i se adresă ameninţător:

---

[1] Personaj din comedia „Revizorul” de Gogol, prototipul negativ al poliţaiului (n. red.).

Tu, Şuhmin, vezi să nu ne dezonorezi, să nu îndrăzneşti să stârneşti dispreţul oamenilor faţă de noi! Şi nici munca noastră să n-o dezonorezi! Ţi-o spun pentru prima şi ultima oară! V-o spun tuturor dealtfel. Bagă de seamă, Şuhmin, că altminteri te gonim din mijlocul nostru! Şi n-o să te regretăm, poţi să fii sigur...

Kuzmici tăcu. Trase, nervos, sertarul biroului şi scoase un pachet de ţigări neînceput.

Tăceam cu toţii, abătuţi.

Kuzmici îşi aprinse ţigara şi, după ce risipi cu mâna primul fum, rosti, mai calm de astă dată:

— Să ne vedem mai departe de treabă... Ia să ne gândim, ce elemente noi ne-a oferit acest Pirojkov?

— S-ar părea că nimic deosebit, rostii eu încet; încă nu-mi revenisem în fire după accesul de mânie al şefului. Fiindcă Nikolov, aşa sper, va reapare la Moscova numai sub escortă... aşa că ne putem dispensa de Pirojkov...

— Şi eu sper să fie aşa, încuviinţă, dar parcă fără tragere de inimă, Kuzmici. Dar Pirojkov ne-a furnizat prima probă directă a vinovăţiei lui Nikolov. Ceea ce e extrem de important! Acum îl putem acuza în toată liniştea pe Nikolov de şantaj şi de constrângere în vederea comiterii unei afaceri ce contravine legilor. Kuzmici făcu o pauză, pentru a chibzui asupra hotărârilor pe care urma să le ia. Uite ce este: Losev, împreună cu Otkalenko, se vor deplasa imediat la Penza. Se uită la ceas. Acum e ora douăsprezece; când pleacă prima cursă?

Mă ridicai şi mă apropiai de peretele pe care era afişat orarul curselor aeriene. Primul avion pleca peste patru ore.

— Feodor Kuzmici, s-ar putea să nu găsim bilete...

— Lasă asta! zâmbi şeful. Nu biletele trebuie să vă

preocupe! Duceți-vă să vă pregătiți de plecare. Să fiți la aeroport cu o oră înainte de decolare. O să vă aştepte cineva acolo.

Kuzmici ştia să fie uneori surprinzător de dinamic.

Prin urmare, aveam la dispoziție trei ore, răstimp în care trebuia să rezolv o serie de treburi. Îmi calculai timpul minuțios. Dacă ceream acum maşina, peste douăzeci de minute aveam să fiu acasă. Încă o jumătate de oră ca să-mi fac bagajul şi să-mi iau rămas bun de la ai mei, alte cincisprezece minute ca să ajung la Svetka, unde puteam să rămân o oră. Mai aveam la dispoziție cincizeci şi cinci de minute pentru drumul la aeroport. Trebuia să mă încadrez în acest grafic.

Reuşii, bineînțeles, să mă încadrez.

Trei ore mai târziu, maşina gonea ca un bolid pe şoseaua Kievului, depăşind uşor şi elegant toate celelalte maşini din față. Volodea era şi şofer, şi lucrător operativ, ceea ce nu e de colea, că asigur. În plus, şi motorul maşinii lui era un motor special!

Ajunserăm la timp în fața clădirii noi a aeroportului, construcție aerodinamică şi sclipitoare, ce mărginea ca un brâu nesfârşit pe cea veche, cu colonade şi tradiționalul turnuleț țuguiat.

Îl văzui numaidecât pe Igor în mulțimea ce se agita în dreptul intrării. Stătea de vorbă cu un ofițer de miliție pe care nu-l cunoşteam.

Mă apropiai de ei. Ofițerul era de la secția de miliție a aeroportului. Ne înmână biletele, ne ură zbor plăcut şi, după ce ne salută, plecă.

Se anunță la megafon îmbarcarea pentru cursa noastră.

O uşoară zguduitură. Avionul porni încet, rulând spre pista de decolare.

Pe nesimțite, pleoapele începură să mi se închidă,

toropite de somn.

— O iubesc, auzii deodată murmurul surd al lui Igor. O iubesc, ăsta-i adevărul! Nu pot trăi fără ea...

— Da, bănuiesc că aşa e...

Somnul îmi pierise, ca luat cu mâna.

— Nu bănuieşti nimic... N-ai cum să înțelegi ce e în mine...

— Crezi? Nu e chiar aşa de greu de înțeles... Vorbeam cu fața ascunsă într-o revistă.

— E foarte greu! Totul e îngrozitor de greu...

Nici Igor nu se uita la mine, vorbea cu privirea ațintită în gol. Ne simțeam amândoi mai la îndemână aşa.

— Îmi închipui că şi Lenei i-e greu... spusei.

Abia acum îndreptă Igor ochii spre mine, dar cu o căutătură piezişă.

— Dar tu ce credeai?... Era vădit surprins de cât de bine eram informat.

— Da, îmi închipui că nu i-e uşor, convenii eu. După cum vezi, n-am căzut chiar din lună... Fata lucrează doar în cadrul Direcției noastre.

— Exact! Dar mai e şi Dimka, continuă Igor îngândurat. Dimka e obstacolul principal. Poate că o să înțeleagă mai târziu. Dar când?... Peste vreo douăzeci de ani! Şi până atunci?...

— Aşa e, confirmai, Dimka e obstacolul principal.

Cu tot caracterul dificil al discuției noastre, mă simțeam fericit. Îmi regăsisem prietenul.

Igor era în altă stare de spirit.

— Ce e de făcut, spune! izbucni el, plin de amărăciune.

Într-adevăr, ce era de făcut? La prima vedere, divorțul era soluția cea mai simplă. Un divorț a încetat de mult să mai constituie o tragedie, ca pe vremuri. Nu asta era problema. Problema consta în existența lui Dimka. Igor

îl iubea foarte mult, o ştiam. Şi, în afară de asta, şi Igor, şi eu, ştiam foarte bine ce viaţă tristă duce un copil fără tată. O ştiam prea bine din exemplele întâlnite în munca noastră. Situaţia se complica şi datorită unui alt aspect, care îmi apăru dintr-o dată foarte clar.

— Părerea mea este, spusei apăsând pe fiecare cuvânt, că în cazul de faţă principalul este să ai încredere în omul pe care-l iubeşti, să fii credincios sentimentelor tale şi, totodată, să rămâi un tată devotat pentru Dimka.

— Şi atunci?... Igor mă asculta concentrat.

— Atunci... divorţezi, e clar.

— Dar Alla?

— Timpul vindecă orice rană... încheiai eu, cu o sagacitate ce nu mă caracterizează îndeobşte.

— Mda...

Igor amuţi din nou.

În clipa aceea, deasupra uşii spre cabina piloţilor se lumină inscripţia: „Nu fumaţi! Legaţi-vă centurile!” După un timp, glasul stewardesei anunţă la microfon:

— Tovarăşi pasageri, zborul nostru ia sfârşit...

Avionul rulă, trepidând, pe pista largă de beton, de-a lungul unui şirag de luminiţe roşii.

Dimineaţa, ne trezi soneria telefonului. Dincolo de geam era încă întuneric. O rugasem pe recepţionara de etaj să ne trezească la ora şapte.

La opt punct, veni Rogozin cu maşina şi ne conduse la dânsul, la comandamentul miliţiei oraşului.

Rogozin era un bărbat înalt şi lat în spate, cu o faţă rotundă şi blajină. Fire cărunte, dese, îi înspicau părul întunecat, tuns scurt, dar asta nu-i dădea câtuşi de puţin o înfăţişare mai gravă, mai impunătoare. Fusese marinar în tinereţe, şi mâinile, inclusiv degetele, îi erau

acoperite de tatuaje, din care pricină, fiindcă se ruşina de ele, căuta întruna să şi le ascundă.

Rogozin era şeful miliţiei judiciare a oraşului, un ofiţer excelent şi un om de o isteţime rar întâlnită. Mai avusesem de-a face nu o dată. Îmi spunea pe nume, la fel şi lui Igor, iar noi ne adresam pe numele patronimic – oricum, era mai în vârstă decât noi cu vreo cincisprezece ani şi avea grad mai mare.

Ajunşi în biroul lui, ne aşezarăm pe o canapea de piele destul de ponosită şi ne aprinserăm toţi trei ţigările.

— Ei, băieţi, v-aţi odihnit, aţi mâncat, v-aţi făcut plinul?

— Nicio grijă, totul e-n regulă, răspunsei eu pentru amândoi.

— De prânzit, o să prânzim împreună, ne preveni Rogozin. Acum, ascultaţi-mă. Iată cum se prezintă lucrurile cu Nikolov al vostru...

Aflarăm că, în ultimele două zile, tovarăşii din Penza culeseseră unele date despre Nikolov. Dar datele acestea nu prezentau cine ştie ce interes, inclusiv caracterizările, nu prea elogioase, de la locul de muncă. Foarte posibil ca nivelul său de calificare în branşă să fie nesatisfăcător, ca omul să nu dovedească tragere de inimă în munca sa de aici. Noi ştiam, în schimb, că în alte domenii, cele cunoscute nouă, avea o calificare mult mai serioasă, iar tragerea de inimă părea chiar să-i prisosească... Un singur amănunt ne atrase atenţia: desele sale deplasări la Moscova şi, foarte probabil, nu numai la Moscova. Obţinea din timp în timp câteva zile de deplasare şi, când nu se putea altfel, lua scurte concedii fără plată. Încolo, existenţa lui Nikolov era din cele mai banală: era însurat, avea un băiat de unsprezece ani, trăia destul de chibzuit, iar printre cunoştinţele sale nu figura nicio persoană cât de cât

suspectă. Izbitoare deosebire față de viața pe care o ducea în Capitală! Viață pe care nevastă-sa, probabil, nici în vis nu şi-ar fi imaginat-o... Apropo de nevastă-sa, cei doi soți se certau periodic, şi atunci ea îşi lua copilul şi se muta pentru câteva zile la părinți...

Iată cam ce aflase miliția din localitate despre escrocul acesta. După cum se vede, destul de puține lucruri. Noi ştiam mult mai multe.

— Cum s-a comportat în cele două zile de când s-a întors la Penza? întrebă Igor.

— Normal. Se ducea la serviciu, de la serviciu revenea acasă. Ba ieri a fost şi la cinema cu soția şi a tratat-o cu îngheţată, zâmbi ironic Rogozin. Sunt într-o perioadă „de pace”...

Răsfoirăm în continuare diversele adeverințe, rapoarte şi comunicări telefonice, precum şi propriile noastre însemnări asupra cazului. Stabilirăm cu Rogozin unele detalii în ce priveşte contactarea lui Nikolov.

Ne trezirăm că se şi făcuse ora zece. Sună telefonul. Ofițerul de serviciu ne anunță că sosise cetățeanul Nikolov.

Acu era acu! Bine ai venit, cetățene Nikolov, suntem foarte curioşi să facem cunoştință cu dumneata şi să vedem cum vei explica anumite acțiuni ale dumitale... E puțin probabil ca după aceea să ne mai despărțim...

Stabilirăm ca discuția s-o conduc eu, întrucât îmi erau mai familiare materialele obținute în cursul anchetei.

Fiindcă veni vorba, înainte de plecare efectuasem o expertiză interesantă, mai exact, expertiza fusese efectuată, la cererea mea. Scrisul prin apăsare descoperit de mine pe biletul găsit în camera de hotel fusese comparat cu scrisul lui Nikolov de pe formularul

completat la recepție atunci când fusese cazat. Grafia coincidea perfect. Enigmaticul, suspectul mesaj fusese scris de mâna lui Nikolov.

Într-un cuvânt, discuția n-avea să lâncezească din lipsă de subiecte.

Rogozin îi ceru ofițerului de serviciu să-l îndrume pe Nikolov către biroul său.

Un minut mai târziu, în prag se ivi un bărbat înalt, slab, cu tâmplele cărunte, cu un început pronunțat de chelie şi nişte urechi clăpăuge. Avea o față zâmbitoare şi, aş spune, destul de plăcută. Era îmbrăcat într-un costum modest, paltonul scurt, din material supraelastic de import, era descheiat, la gât purta un fular de mohair viu colorat, iar în mână ținea o servietă-diplomat neagră, foarte la modă acum. Judecând după înfățişare, Nikolov era perfect calm, confruntarea cu noi nu-l neliniştea defel. Cu toate astea, am surprins în privirea lui o oarecare încordare.

Mă ridicai în întâmpinarea lui. Igor şi Rogozin, aşezați pe un divan, de o parte, se angajaseră într-o discuție fără importanță: nu trebuia să-i creăm lui Nikolov impresia că ne adunaserăm toți trei special pentru dânsul.

Nikolov salută cât se poate de degajat şi mă îndatoră cu un zâmbet cuceritor.

Discuția începu.

— Ivan Haritonovici spusei eu, aş vrea să precizăm unele împrejurări ale deplasării dumneavoastră la Moscova.

— Mă rog, consimți Nikolov binevoitor.

— Unde ați locuit la Moscova?

Nikolov numi hotelul pe care-l cunoşteam.

— Când ați părăsit hotelul?

Surpriză! Nikolov indică cu totul altă zi decât aceea în

care, în realitate, plecase de la hotel. Susținea că nu părăsise hotelul decât cu patru zile în urmă! Cum se face că nu se pregătise pentru o întrebare atât de elementară?...

— Nu, Ivan Haritonovici, obiectai eu politicos, dumneavoastră ați plecat de la hotel cu două săptămâni înaintea datei pe care o avansați. Iată nota hotelului, care certifică acest fapt.

Nikolov o studie atent şi, după cum mi se păru, chiar cu oarecare mirare şi curiozitate totodată. Apoi păru să reflecteze câteva clipe şi, în cele din urmă, întrebă:

— De fapt, ce importanță are când am plecat de acolo? Bine, să zicem că am plecat cu două săptămâni înainte – şi ce-i cu asta?

— Unde ați fost în aceste două săptămâni?

Nikolov, acum, nu mai zâmbea. Răspunse supărat:

— Lucrul acesta nu priveşte pe nimeni...

De data asta, mutarea pe care o făcea era precisă. Într-adevăr, atâta vreme cât nu era intentată o acțiune penală împotriva sa şi nu era începută instrucția, avea dreptul să nu răspundă la asemenea întrebări.

— Da, fireşte, convenii eu. Deocamdată puteți să nu răspundeți la această întrebare. Să revenim la chestiunea hotelului. În ziua plecării reale a dumneavoastră, în camera de categoria „lux” pe care ați ocupat-o s-a comis un furt.

— Habar n-am de niciun furt! replică Nikolov nervos. Iar dintre lucrurile mele nu lipseşte nimic. Actul de identitate mi-a fost furat mai târziu, în timpul călătoriei.

— Da, se pare că buletinul v-a fost furat mai târziu, căzui eu de acord. Dar hoțul care s-a introdus în camera dumneavoastră a fost arestat şi trebuie să vă spun că a recunoscut furtul!

— Vă repet, habar n-am de niciun furt! protestă

Nikolov cu obstinație. Nu mi s-a furat nimic, şi cu asta, basta!

— Cu toate astea, noi am confiscat de la hoţ obiectele ce vă aparțin. Iată-le! Le recunoaşteți?

Scosei la vedere bluzele buclucaşe, furate de Muşanski din camera de hotel şi le aşezai în fața sa.

Nikolov se uită la ele calm, dar şi cu un fel de ostilitate, şi clătină din cap:

— Aceste obiecte nu-mi aparțin...

Trebuia să recunosc că în linia de conduită pe care o adoptase era o oarecare logică, deşi nu putea să-l ducă la nimic bun.

— Au fost sustrase din camera dumneavoastră, repetai. Există şi martori ai furtului: recepționera de etaj şi camerista.

— Tot ce se poate! Dar eu nu pot fi martor.

— Bineînțeles! Dumneavoastră sunteți păgubaşul, sunteți, cum s-ar zice, victima...

Îmi reținui cu greu un zâmbet.

— Dar nu sunt niciun fel de victimă! explodă Nikolov. Aud pentru întâia oară de furtul acesta! Şi, în definitiv, nu pricep ce vreți de la mine. Îmi tot vârâți pe gât nu ştiu ce bluze!...

— Ivan Haritonovici! am intervenit eu, pe un ton ceva mai aspru. Chestiunea este mult mai serioasă decât vă închipuiți. Ascultați-mă atent! După furtul din camera dumneavoastră, ați plecat inopinat, ați dispărut, mai bine zis, declarând la recepția hotelului că vă grăbiți să nu pierdeți avionul de Penza. Era o minciună, n-ați plecat la Penza. În afară de asta, comportarea dumneavoastră la Moscova a fost dintre cele mai suspecte... În privința asta, avem mărturia locatarului camerei vecine cu a dumneavoastră, un anume Viktor Sboki. Vă amintiți de el? Doar ați făcut cunoştință!

— Nu-l cunosc! răspunse Nikolov sfidător.

— Nici pe Varea, Varvara Glotova, cu care ați făcut cunoştință la fabrica de tricotaje, n-o mai cunoaşteți? În treacăt fie spus, o femeie foarte frumoasă...

— N-o cunosc nici pe această femeie!

— Ea, în schimb, v-a reținut foarte bine. Ați vrut să-i faceți cadou o brățară splendidă, foarte scumpă. Cum explicați toate acestea, Ivan Haritonovici?

— Repet, nu cunosc nicio Varea şi n-am fost în viața mea într-o fabrică de tricotaje...

— Fie! rostii eu pe un ton împăciuitor. Să lăsăm pe mai târziu chestiunile acestea. Să ne ocupăm de un alt fapt, dacă n-aveți nimic de obiectat.

— Obiectez... mormăi Nikolov.

— Şi totuşi, va trebui s-o facem. Faptul de care vorbeam e legat direct de persoana dumneavoastră, din moment ce ați locuit în camera respectivă de la hotel. După plecarea dumneavoastră, am găsit în acea cameră o foaie de hârtie pe care erau însemnate nişte cifre. N-ați vrea să ni le explicați?

Îi întinsei foaia de hârtie. Dar Nikolov, după ce aruncă o privire rapidă asupra ei, îmi dădu mâna la o parte.

— Scuzați-mă, dar n-am notat eu aceste cifre!

— Zău? Luați totuşi hârtia şi uitați-vă pe verso! Vedeți, pe verso sunt imprimate urmele scrisului de pe foaia de deasupra din blocnotes. Iată fotografia mărită a scrisului acesta, obținută prin proiectare de raze de lumină oblice. Experții noştri nu numai că l-au descifrat, dar l-au identificat şi pe autorul lui. Biletul e scris de mâna dumneavoastră, Ivan Haritonovici!

— De mâna mea?!

— Da, de mâna dumneavoastră. Iată textul biletului. Citiți-l!

Pe fața îmbujorată a lui Nikolov se iviseră încă mai

dinainte semne de nelinişte. Dar după ce citi biletul şi îi sesiză înțelesul, neliniştea sa se preschimbă într-o îngrijorare profundă.

— Textul acesta nu l-am scris eu, spuse el şi împinse într-o parte hârtiile din fața lui.

— Dumneavoastră l-ați scris, Ivan Haritonovici! Iată raportul experților grafologi. Citiți-l!

— Nu vreau să-l citesc! aproape că țipă Nikolov. Dacă asta e concluzia experților dumneavoastră, înseamnă că nu sunt buni de nimic. Concediați-i!

— Biletul e scris de mâna dumneavoastră, repetai eu cu răbdare. A dumneavoastră! Scrisul e identic cu cel de pe formularul pe care l-ați completat la recepție, când ați fost cazat la hotel. Acum e clar?

— E o eroare la mijloc! Scrisul meu, iată-l! Comparați-l cu celălalt!

Nikolov deschise cu mâinile tremurânde servieta-diplomat şi scotoci febril printre hârtiile dinăuntru.

Am întrebat cu un zâmbet ironic:

— Ce să înțeleg prin asta – că la Moscova ați folosit altă caligrafie? În cazul acesta, permiteți-mi să vă întreb: cu ce scop?

— Nu, e eu totul altceva!

Şi Nikolov, care părea să fi luat subit o decizie, încetă să mai scotocească prin servieta-diplomat. Aruncă o privire în direcția lui Igor şi a lui Rogozin şi spuse cu glasul coborât:

— Bine! Am putea să discutăm între patru ochi?

Am clătinat din cap.

— Nu! Tovarăşul acesta – arătai spre Igor – a venit împreună cu mine de la Moscova. Iar dânsul este şeful miliției judiciare din Penza. Trebuie să fie şi dânşii în cunoştință de cauză. Aşa că discuția confidențială nu se

aprobă...

— Bine, bine! făcu Nikolov tulburat. Dar puteți, cel puțin, să păstrați un secret?

Îl privii mirat şi răspunsei maşinal:

— Da, bineînțeles... Adăugai însă, zâmbind: Depinde față de cine...

— Față de soția mea, de pildă!

— În privința asta, fiți liniştit, vă asigur că vom fi discreți...

Simțeam o vagă nelinişte. Aveam impresia că Nikolov se pregăteşte să se producă cu un nou truc, pe care, nu ştiu de ce, nu eram prea sigur că-l vom putea pătrunde îndeajuns de repede. Nikolov părea să fie un tip mai complicat decât mi se păruse la început.

— Adevărul este, rosti el precipitat, aplecându-se cu tot pieptul peste masă, că n-am locuit în viața mea în hotelul acela... Nici o singură zi! Iar buletinul de identitate mi-a fost furat îndată după sosirea la Moscova, probabil la restaurantul gării. De locuit, am locuit în tot acest timp, ce să ne mai ascundem după deget... la o prietenă de-a mea! Puteți verifica foarte uşor. Am să vă dau adresa, întrebați-i pe locatarii din apartamentele vecine. Faceți o nouă expertiză grafologică, de astă dată cu scrisul meu real! Confruntați-mă, de asemenea, cu personalul hotelului, în care piciorul meu n-a călcat niciodată!

Mă uitam, uluit, când la el, când la Igor şi Rogozin. Aceştia, nu mai puțin uluiți la rândul lor, se uitau când la mine, când la Nikolov.

Asta însemna că la hotel, servindu-se de actul de identitate al omului din fața noastră, locuise cu totul altcineva, dublura lui Nikolov!

Capitolul V
ASASINATUL

Prin urmare, trebuia să luăm totul de la capăt! Alte căutări înfrigurate! Alte încercări de a descâlci ghemul acela extrem de complicat! Individul necunoscut, falsul Nikolov, apărea brusc într-o lumină mult mai sinistră decât înainte. Cineva trebuie să aibă motive serioase pentru a trăi sub un nume fals, folosind un act de identitate străin. Bineînțeles, mai rămânea să lămurim o serie de lucruri cu Nikolov – cu cel autentic, vreau să spun – în primul rând, cum au încăput actele sale în mâinile acelui individ. Poate că discuția ne va oferi un firicel, cât de subțire, de care să ne agățăm.

Între timp cetățeanul Nikolov se liniştise vizibil; simțea că îl credem şi că, deci, pericolul de a fi implicat într-o acțiune infracțională de care n-avea cunoştință se îndepărtase. Infidelitățile sale conjugale vedea bine că nu ne interesează.

— Ivan Haritonovici, reluai eu după un minut de tăcere, spuneți-mi, totuşi, cum vi s-au furat actele? Bănuiți cumva unde anume vi s-au furat?

— Nu bănuiesc, ci ştiu exact unde mi s-au furat, răspunse Nikolov plin de zel. La gară, la restaurantul gării. Dar cum s-au petrecut lucrurile, nu-mi dau seama. Am rememorat de o sută de ori faptele, fiecare amănunt... şi degeaba! Deşi... – Ezită, tăcu o secundă sau două. S-ar putea să... după cele ce mi-ați relatat...

— În ce sens v-a dat de gândit relatarea mea?

— Vedeți dumneavoastră, în tren, în drum spre Moscova, am făcut cunoştinţă cu cineva. Un om, altfel, cât se poate de binecrescut, chiar instruit, s-ar putea spune, un om la locul lui.

— Tot de la Penza venea şi el?

— Nu, de la Saratov. În gara Saratov – coborâsem să mă plimb pe peron – când să urc în vagonul meu, mă întâlnesc, chiar lângă scara vagonului, cu un bun prieten, care era însoţit de un necunoscut. Prietenul meu aştepta alt tren, ca să se întoarcă la Penza. Ei! ne-am îmbrăţişat, iar prietenul meu mi-a spus: „Vanea, ţi-l predau pe tovarăşul meu de drum. Faceți cunoştinţă. Sunt sigur că n-o să vă plictisiţi împreună...” Aşa l-am cunoscut pe omul acela.

— Cine era prietenul acela al dumneavoastră?

— Un coleg de serviciu, Seva Strahovici.

Schimbai o privire cu Rogozin, care dădu imperceptibil din cap: reținuse numele. Un minut mai târziu, Rogozin ieşi din birou.

— După plecarea trenului, legarăm conversația, îşi reluase între timp povestirea Nikolov. Tovarăşul meu de drum povesti nişte istorioare amuzante, apoi jucarăm cărţi, se nimeri să aibă la el şi o sticlă de coniac, care pică grozav... Într-un cuvânt, a fost o călătorie plăcută. La Moscova, trenul a ajuns pe la amiază, şi am hotărât ca, de rămas bun, să luăm prânzul împreună chiar acolo, la restaurantul gării. Am zăbovit aici vreo două ore, deşi localul, vă dați seama, nu face prea multe parale. La restaurant am constatat că buletinul meu... Dar, ferească sfântul, nicio clipă nu mi-a trecut prin minte că Mihail Alexandrovici...

— Aşa spunea că-l cheamă?

— Da, chiar aşa. Dar, vă spun, nici prin minte nu-mi

trece să bănuiesc că un om ca el... Şi nici n-ar fi avut cum; gândiți-vă şi dumneavoastră... Doar nu era să vâre mâna în buzunarul meu de la piept! Aş mai zice dacă m-aş fi îmbătat, dar de băut, băusem o nimica toată...

— Ce vă face să credeți că actul de identitate v-a fost furat? întrebai eu. Şi de ce la restaurant şi nu în altă parte? Poate că l-ați pierdut în tren? Ori v-a fost furat în tren?

— Exclus! obiectă, foarte convins, Nikolov. Cu puțin înainte de Moscova, însoțitoarea de vagon mi-a restituit biletul şi eu l-am pus în portvizit. Buletinul era în portvizit, îmi amintesc perfect.

— Spuneți-mi, interveni pentru întâia oară Igor, n-ați convenit cumva cu Mihail Alexandrovici acela să continuați relațiile? N-ați făcut schimb de adrese, de numere de telefon?

— Ba da! Sigur că am făcut!

— El e din Moscova?

— Nu, venea şi el din altă parte. Mi-a lăsat numărul lui de telefon de la locuința unde urma să tragă. Nikolov îşi permise să zâmbească ironic. Tot la o prietenă... De fapt, e din Odessa, mi-a dat şi adresa lui de acolo. I-am dat-o şi eu pe a mea, pe cea de aici, bineînțeles.

— I-ați spus că veți locui la prietena dumneavoastră?

— Nu de la început. Întâi i-am indicat hotelul cu pricina. Ceea ce l-a mirat, nu ştiu de ce. Ei! dar mai târziu, după câteva pahare, i-am destăinuit totul...

— Aveți adresa lui la dumneavoastră? am întrebat eu. Şi numărul de telefon de la Moscova?

— Da, da! O clipă!

Nikolov se grăbi să scoată din buzunar un carnețel vechi şi ros, cu repertoar, şi se apucă să-i frunzărească filele înnegrite.

— Ştiți, i-am uitat numele de familie... Un moment...

La ce literă l-oi fi notat?… mormăi el. Aici nu… nici aici... A! uite-l! Zurih Mihail Alexandrovici…

Nikolov îmi dictă adresa odessită a cunoştinţei sale ocazionale, precum şi numărul de telefon de la Moscova.

— Vă amintiţi când aţi făcut schimbul de adrese şi telefoane? am întrebat. În vagon sau abia la restaurant?

— Mi-amintesc foarte bine: la restaurant, după ce terminasem masa, la cafea.

— Permiteţi-mi să arunc o privire în carnet, pe fila unde aţi notat adresa şi telefonul.

— Poftiţi!

Nikolov îmi întinse carnetul deschis, indicând cu degetul ultimul rând.

Era aşa cum presupusesem: însemnarea respectivă se deosebea vizibil de celelalte. Scrisul era mai lăbărţat, mai mare, mai neglijent. Era clar că prânzul fusese stropit din abundenţă. Drept care noii cunoştinţe a lui Nikolov nu-i fusese prea greu să sustragă buletinul acestuia. Totuşi, buletinul se afla în portvizit, portvizitul în buzunarul interior al hainei, iar haina… La restaurant stătuseră mai bine de două ceasuri, prânzul fusese copios, se băuse mult…

— Spuneţi-mi, am întrebat iarăşi, nu vă aduceţi aminte dacă în timpul prânzului v-aţi scos haina?

— Ba da. Era foarte cald în local, de-a dreptul înăbuşitor… Ne-am scos amândoi hainele.

— Şi… n-aţi plecat cumva de la masă, pentru câtva timp?

— Nu, unde să fi plecat? zâmbi Nikolov. A! adică… ba da, mi-amintesc că ne-am dus, pe rând, scuzaţi, la toaletă…

Aşa da, în felul ăsta lucrurile se legau.

— Încă o întrebare, interveni din nou Igor. I-aţi telefonat lui Zurih la numărul pe care vi l-a lăsat?

— Mi se pare că nu... Nu, sunt sigur că nu i-am telefonat. Mi-a telefonat el mie, ca să-mi propună să mai facem o escapadă la vreun restaurant. Dar... în sfârşit, n-am apucat să ne vedem.

— Şi altădată nu v-a mai telefonat?

— Nu. Mi-a promis că o să-mi scrie.

În continuare, discuția cu Nikolov nu ne mai oferi niciun element notabil relativ la necunoscutul cetățean Zurih Mihail Alexandrovici. Dealtfel, şi autenticitatea, atât a numelui, cât şi a adresei de la Odessa ori a numărului de telefon de la Moscova putea fi serios pusă la îndoială.

Ne luarăm rămas bun de la Nikolov.

— Luați seama, îi atrasei atenția la despărțire, e şi în interesul dumneavoastră să păstrați tăcerea asupra conținutului convorbirii noastre...

Nikolov împreună mâinile la piept într-un gest ca de rugăciune şi citii în ochii lui că spera din toată inima ca şi noi să fim la fel de discreți pe cât va fi şi dânsul.

— De asta să nu vă îndoiți nicio clipă! ne asigură el cu înflăcărare.

— Iar dacă primiți vreo scrisoare de la Zurih, adăugă Igor, faceți bine şi arătați-ne-o şi nouă, înainte de a-i răspunde.

— Mai încape vorbă?...

Nikolov ieşi, trăgând cu mare grijă uşa în urma sa. Se ducea să-şi ridice buletinul de identitate cel nou.

Peste câtva timp, se întoarse Rogozin în birou. Izbutise să-l găsească la telefon şi să stea de vorbă cu Strahovici, care confirmase cele spuse de Nikolov, adăugând că făcuse drumul până la Saratov împreună cu acel Mihail Alexandrovici (numele de familie nu i-l cunoştea), că acesta fusese condus la gară de un bărbat tânăr şi uscățiv, pe care el, Strahovici, la nevoie, l-ar

putea recunoaşte. În timpul călătoriei, Zurih nu-i spusese nimic ce ar putea să ne intereseze pe noi.

Şi cu asta, deplasarea noastră luă sfârşit.

Plecarăm la Moscova cu cursa de avion de după-amiază.

Eram purtătorii unor veşti cât se poate de neplăcute... Pentru moment, nu eram capabili să ne gândim şi la altceva.

— Mă prind pe ce vrei, spusei eu, că numele de Zurih e tot o plăsmuire! Îl cheamă Zurih cum mă cheamă pe mine Gingis-Han... Ca să vezi, ce ticălos! Îl uşurează pe om de buletin, se înscrie la hotel sub numele lui şi mai îndrăzneşte să-şi invite victima la restaurant!

— Nu de florile mărului l-a invitat... Igor dădu din cap. Avea nevoie de Nikolov, cine ştie pentru ce.

— Şi acum, de unde-l scoatem pe individ? Caută orbul, scoate-i ochii!

— Printre altele, va trebui să-l căutăm pe adevăratul Zurih Mihail Alexandrovici. Cu siguranță că tipul i-a furat şi ăstuia actele.

— Nu neapărat. Putea să inventeze numele.

— Oricum, repetă Igor cu încăpățânare. Trebuie să verificăm.

— Şi câte alte verificări nu ne aşteaptă! oftai eu.

— Da, o să avem ce verifica... mormăi Igor. Şi adresa din Odessa, şi telefonul de la Moscova, şi o mie de alte chestii ce se vor mai ivi pe parcurs.

Niscaiva capete de fir aveam, nimic de zis. Întrebarea era dacă valorau cât de cât ceva. În orice caz, pe trăncăneala lui Nikolov nu puteam da nici doi bani. Vezi să nu-i fi dat individul adresa reală! În schimb, ne rămâneau cei patru inşi din cele patru oraşe diferite, pe care îi identificasem şi care îl cunoşteau cu siguranță pe aşa-numitul Zurih Mihail Alexandrovici. Ca să fiu

sincer, îmi venea cam peste mână să-i aplic individului noul nume de Zurih, prea mă obişnuisem cu cel vechi, Nikolov... Rămânea, dealtfel, de văzut, cât timp îl va purta şi pe acesta!

Intrai în biroul lui Kuzmici în acelaşi timp cu Valea Denisov.

Esenţialul i-l comunicasem şefului încă de la Penza. Acum urma să-i facem cunoscute detaliile. Când menţionai adresa odessită a pretinsului Zurih, Valea remarcă din vârful buzelor:

— Păi bine, asta e adresa Galinei Kocerga, vânzătoare la magazinul de consignaţie!

Ne veni numaidecât în minte graficul lui Valea. Era normal ca el să-l cunoască, dintre noi toţi, cel mai bine. Îl ştia probabil pe de rost. Galina Kocerga figura de mult în grafic. Dar de ce îi dăduse Zurih lui Nikolov tocmai această adresă? Îi venise în minte întâmplător? Nu, nici vorbă! Foarte puţin probabil să fie o simplă întâmplare. Dar dacă era aşa, atunci poate că nici numărul de telefon de la Moscova nu era inventat? Puteam trage concluzia că Zurih intenţionase să stabilească o dublă legătură cu Nikolov. Că avea realmente nevoie de el. Dar în ce scop?

— Va trebui verificat numărul acesta de telefon, se întoarse Kuzmici spre mine. Verifică-l personal, chiar mâine dimineaţă. Apoi continuă pe alt ton: Ia să vedem ce mai putem desprinde din episodul cu Nikolov?

Kuzmici, care se posomorâse, ne privi întrebător pe deasupra ochelarilor. Ca de obicei, voia să raţionăm noi înşine, să căutăm soluţiile, să discutăm în contradictoriu. Nu ne dădea nimic de-a gata, niciodată.

— Zurih a venit la Moscova de la Saratov... spuse Igor gânditor. Iar la Saratov locuieşte... unul din cei ce figurează în grafic.

— Oleg Ivanovici Kleaciko, rosti Valea ca pe apă. Medic la policlinica orăşenească.

— Da, aşa e, dădu Kuzmici din cap. Să nu pierdem din vedere nici lucrul ăsta. Şi ce ar mai fi? I se adresă lui Valea: Ia scoate graficul ăla faimos!

Valea desfăcu mapa şi pe biroul lui Kuzmici îşi făcu apariția binecunoscutul grafic. Şeful îl parcurse fugitiv şi îl privi întrebător pe Valea. Acesta explică:

— Trei dintre persoanele care ne interesează s-au reîntors în localitățile de origine. De menționat că au lipsit, cu toții, câte trei zile, socotind din momentul plecării şi incluzând, bineînțeles, drumul, chiar dacă ar fi fost făcut cu trenul. Cam atât deocamdată, Feodor Kuzmici.

— Hm, interesant... făcu Kuzmici, care se îngândurase, şi ne privi, pe Igor şi pe mine, pe deasupra ochelarilor. Voi ce părere aveți, dragii mei?

Mie, nu ştiu de ce, îmi veni să râd.

— Feodor Kuzmici, s-ar părea că au avut nevoie de două zile încheiate pentru conferință, am spus. Într-adevăr, dacă e să socotim pentru deplasare, dus şi întors, aşa cum prevăd şi normativele, o zi întreagă, înseamnă că pentru dezbateri le-au trebuit două zile: ordine de zi încărcată, pesemne, şi o droaie de raportori...

— Tu nu face haz prea devreme! mă întrerupse Kuzmici, pe un ton deodată foarte sever. Apoi, către Valea: Cine nu s-a întors încă acasă?

— Galina Kocerga, încercai eu marea cu degetul. Bag mâna-n foc că ea e!

— N-ai ghicit, se strâmbă Valea. Nu s-a întors încă la Saratov, de la Astrahan, medicul policlinicii orăşeneşti, Oleg Ivanovici Kleaciko.

— Taică-său a murit într-adevăr? întrebă Igor cu

interes.

Se părea că saltul nostru impetuos la Penza şi îndărăt avusese o influenţă pozitivă asupra sa. Se înviorase vizibil şi manifesta parcă mai mult interes faţă de lumea înconjurătoare, inclusiv faţă de sarcinile de serviciu.

— Voi raporta mâine, după ce iau legătura cu Astrahanul, promise Valea, notându-şi cu grijă ceva pe grafic.

— În cazul ăsta, ar trebui verificaţi şi ceilalţi, propusei eu şi, trăgând mai aproape de mine graficul, enumerai: Şi Sokolski Orest Antonovici din Leningrad, director adjunct al organizaţiei comerciale, care a plecat... unde naiba a plecat ăsta?... aha! la Harkov, deplasare în interes de serviciu. Pe urmă, şi Palatov Leonid Vasilievici din Rostov, şeful serviciului de investiţii al uneia din uzinele oraşului; ăsta s-a deplasat, tot în interes de serviciu, la Sverdlovsk. Ar fi interesant să aflăm pe ce dată a ajuns la Sverdlovsk... Şi Galina Kocerga, care a plecat să-şi viziteze mama bolnavă, la Krasnodar. În cazul ei, ar trebui să ne informăm, cât de tare i-a fost mama bolnavă ori dacă nu cumva e sănătoasă tun...

Valea nu avu nicio obiecţie şi notă conştiincios pe grafic toate aceste puncte nelămurite, inaugurând, de fapt, o rubrică noua alături de cea intitulată: „Încotro a plecat la 28 octombrie?”. Cea de acum era intitulată: „Verificarea motivului plecării” şi era a unsprezecea la număr. Graficul lui Valea se dovedea inestimabil. Fără el, ne-am fi încurcat de mult. Dintre rubricile verticale, două nu erau completate în întregime: „Relaţii de la miliţiile locale” şi cea proaspăt deschisă, „Verificarea motivului plecării”. Pe orizontală, una singură era completată mai puţin de jumătate, cea în care, la încrucişarea cu rubrica „Localitatea în care domiciliază”, figura: „Punej”. Pe această orizontală, rămăseseră goale,

ca nişte ochi cu albeață, dreptunghiurile din dreptul unor rubrici dintre cele mai importante: „Numele, prenumele, numele patronimic”, „Ocupația”, ca şi „încotro a plecat la 28 octombrie?”. Da, Punejul avea să ne dea încă de furcă. De parcă mi-ar fi citit gândurile, Kuzmici rosti apăsat:

— Nu scăpați din vedere Punejul! E necesar să aflăm cu cine a avut Zurih convorbirea aceea de un minut şi jumătate.

— Şi încă cu taxă de urgență, îl completă Valea. Convorbirea a avut loc „prin înțelegere” cu cineva care aştepta la oficiul telefonic, şi pe la amiază, în timp ce toate celelalte convorbiri au fost purtate seara, numerele cerute corespunzând unor telefoane personale.

— S-ar putea repezi unul din noi până la Punejul ăsta, am propus eu. În definitiv, nu e chiar aşa de departe.

— Până una-alta, fă bine şi verifică telefonul acela de la Moscova, spuse Kuzmici. Fă-o chiar mâine dimineață. De Punej, se întoarse el spre Igor, ocupă-te tu. Aşa! Pentru astăzi, ajunge!

Dimineața, primul lucru pe care-l făcui fu să iau legătura cu centrala telefonică de care aparținea numărul ce ni-l dăduse Nikolov. Am fost informat că numărul era al unui oarecare Burlakov Svetozar Eremeevici. În cartoteca centralei figura şi adresa abonatului.

Numele acesta nu-mi spunea absolut nimic. Aşadar, „săpăturile” trebuiau continuate, deşi era foarte posibil să ne pierdem vremea de pomană, numărul în cauză putând fi inventat ad-hoc de Zurih. Dar, pe de altă parte, nu era exclus nici ca numărul să fie real, întrucât era evident că pe Zurih îl interesase persoana lui Nikolov:

altfel, de ce i-ar fi dat adresa sa din Odessa, de ce i-ar fi telefonat ca să-i propună să se întâlnească, în sfârşit, de ce i-ar fi promis să-i scrie?

Calculele acestea mi le făceam în timp ce mă îndreptam spre secţia de miliţie respectivă. Acolo, mă consfătuii cu inspectorul de sector şi cu încă vreo câţiva lucrători ai secţiei, răsfoii unele materiale. Apoi mă dusei la administraţia blocului, compus din apartamente proprietate personală, în care locuia Burlakov şi făcui cunoştinţă cu doi membri foarte simpatici şi foarte limbuţi din comitetul de bloc, contabilul şi secretarul; nu-mi trebui prea mult timp ca să le câştig încrederea.

În general, a culege informaţii despre cineva, a răscoli printre „rufele sale murdare” nu e o operaţie dintre cele mai plăcute. Dar, în afară de asta, e obligatoriu să ţii seama şi de anumite principii morale, ce nu pot fi încălcate în niciun caz, chiar dacă logica investigaţiilor ar impune-o. În ce constau aceste principii? În primul rând, din viaţa personală a unui om trebuie să te intereseze exclusiv datele legate de ancheta în curs; în al doilea rând, nimeni nu trebuie să sesizeze ce anume te interesează cu adevărat, printre altele şi pentru a nu arunca o umbră nemeritată asupra omului în cauză şi a-i aduce astfel prejudicii; în al treilea rând, în sfârşit, nu ai dreptul să abuzezi de informaţiile obţinute, să le faci publice trăncănind faţă de persoane străine. Datele obţinute în legătură cu o persoană oarecare – ce, în final, poate foarte bine să se dovedească a nu fi un infractor – devin automat secret de serviciu, pe care noi îl păstrăm la fel de riguros cum păstrează un medic, să zicem, secretul profesional.

O dată, nu mai ştiu cu ce ocazie, am avut cu tata o discuţie pe această temă. Amândoi părinţii mei sunt

medici şi, la rândul lor, sunt şi ei nevoiţi să păstreze destule secrete dintre cele mai intime ale pacienţilor lor. „Dar vezi că există o deosebire esenţială, sub raportul acesta, între noi, spusese tata. Mie, omul îmi încredinţează el însuşi secretele sale, pe când voi intraţi în posesia lor fără ştirea celui în cauză...” „Şi ce rezultă de aici, după părerea ta?” l-am întrebat. „Că trebuie să daţi dovadă de un tact cu totul deosebit, răspunsese tata, după un moment de gândire. De o deosebită delicateţe, aş zice. Nu ştiu dacă sunteţi instruiţi în sensul acesta...” Fireşte, cel mai bine ar fi să fim scutiţi în general de o asemenea îndeletnicire. În adâncul sufletului lui, aşa cred că gândeşte şi tata. Da, aşa ar fi mai bine... dacă n-ar exista logica luptei pe care suntem nevoiţi s-o ducem!

Nu discut acum problema lichidării cauzelor infracţiunii în general. Asta e treaba societăţii în ansamblul ei. În ce priveşte însă lupta noastră, a mea şi a tovarăşilor mei, ei îi incumbă doar două misiuni, dar extrem de importante şi cât se poate de concrete. Cea dintâi constă în preîntâmpinarea infracţiunilor puse la cale de X sau de Y, cea de a doua în descoperirea obligatorie a infracţiunilor şi în arestarea autorilor acestora. Veţi recunoaşte că e o luptă justă şi perfect morală... Dar, veţi spune, o luptă dreaptă nu poate fi purtată cu mijloace imorale! Or, a scotoci în viaţa unui om, fără ştirea sa, este imoral... În toate cazurile, oare? Întotdeauna? În orice condiţii – vă întreb. Se ştie prea bine că nu există adevăruri abstracte. Adevărul e întotdeauna concret. Ce este binele? Ce este răul? Nu se transformă unul în celălalt în anumite condiţii concrete? Rana provocată de cuţitul banditului e un rău, pe când cea pe care o produce bisturiul chirurgului e un bine. Libertatea voinţei e de asemenea un bine, dar de câte ori

nu se transformă ea într-un rău! Imorala curiozitate se transformă, în anumite condițiuni, în cunoaştere, necesară din punct de vedere moral. Nimic nu poate fi rupt de concret, totul trebuie apreciat în raport cu condițiile vieții şi, deci, ale luptei. Iată de ce, aplicând aceste principii muncii noastre de investigatori, e limpede că ea nu poate fi considerată decât pozitiv şi că este perfect justificată din punct de vedere moral.

Nu va reuşi nimeni să-mi demonstreze contrariul.

Nu întâmplător mi-am adus aminte tocmai astăzi de discuția purtată, mai mult sau mai puțin în contradictoriu, cu tatăl meu, cândva. Tocmai astăzi, când urma să mă edific asupra vieții şi caracterului necunoscutului pentru mine Burlakov Svetozar Eremeevici...

O! la suprafață, totul apărea ireproşabil în existența acestui cetățean! Se împlinea anul de când numitul Burlakov îşi câştigase dreptul la o binemeritată odihnă. Soția sa mai lucra încă, şi cei doi soți trăiau liniştit şi în bună înțelegere în vastul lor apartament proprietate personală, într-un bloc construit prin asocierea mai multor locatari, de către cooperativa specializată „Constructorul”. Lui Svetozar Eremeevici îi plăceau grozav copiii, pentru care avea întotdeauna pregătită în buzunar o punguță cu dropsuri ieftine. Îi mai plăcea să joace şah cu bătrânii pensionari de pe scara blocului, printre care trecea drept campion, ceea ce îi dădea o satisfacție deosebită. Nimeni dintre locatari nu uitase cum pusese Svetozar Eremeevici umărul la construirea blocului lor. Dacă n-ar fi fost dânsul, cine ştie când s-ar fi terminat construcția blocului! Zilnic interveneau tot felul de greutăți, de goluri în producție: ba lipseau nu ştiu ce utilaje, ba materialele nu erau suficiente. Svetozar Eremeevici era acela care scotea lucrările din

impas; era, la rândul lui, nu ştiu ce ştab în domeniul construcţiilor. La adunările asociaţiei de locatari, nu se întâmplase o dată ca preşedintele comitetului să nu-i aducă mulţumiri, subliniindu-i meritele. Iar Svetozar Eremeevici, aşezat în rândul întâi, cărunt, impunător, întotdeauna îmbrăcat după ultima modă, dominând asistenţa cu statura sa uriaşă, zâmbea condescendent şi blajin la aplauzele ce îi erau adresate. Chiar şi acum îl vizita foarte des noul preşedinte al comitetului de bloc, rugându-l să intervină ba în legătură cu reparaţiile, ba cu tot felul de treburi ce ţineau de comitetul executiv raional. Svetozar Eremeevici nu refuza niciodată, vechile sale relaţii se dovedeau în continuare de folos. De aceea şi era ales de fiecare dată, în unanimitate, în comitetul de bloc şi se bucura de respectul şi consideraţia tuturor. Svetozar Eremeevici şi nevastă-sa aveau doi fii, însuraţi amândoi, ingineri, pare-se, şi o fiică, măritată şi ea. Fiii, ce-i drept, îi vizitau rar pe bătrâni, în schimb fiica şi bărbatul ei erau mereu pe la ei; maşina lor, un „Jiguli" mic, de culoare gri, era foarte des parcată în faţa scării. Într-un cuvânt, o existenţă de oameni cumsecade – mai mare dragul să vezi cum trăiesc!

Iată cum trăia şi ce fel de om era acel Svetozar Eremeevici Burlakov, al cărui număr de telefon, printr-un bizar concurs de împrejurări, era notat în carneţelul lui Ivan Haritonovici Nikolov, trăitor în Penza.

După toate cele aflate despre cetăţeanul Burlakov, îţi venea să te ruşinezi şi să-ţi scoţi pălăria în faţa sa, scuzându-te cu toată convingerea pentru inoportunul tău amestec în viaţa sa personală. Şi dacă n-am făcut-o din capul locului, a fost pentru că unele vagi asperităţi, unele abia sesizabile neconcordanţe, ca să zic aşa, m-au oprit s-o fac...

E drept că nu se putea acorda cine ştie ce importanţă

faptului, de pildă, că suma plătită de Burlakov pentru locuința sa fusese cu patruzeci de procente mai mică decât cea plătită de ceilalți locatari şi că apartamentul său, situat la ultimul etaj, fusese extins, ca să spunem aşa, contrar proiectului inițial, pe seama spațiului afectat podului, folosit în comun, creându-se astfel încă o cameră, foarte spațioasă şi care îi revenise pe gratis. La camera respectivă ducea o frumoasă scară interioară. Nu e mai puțin adevărat că toate acestea fuseseră aprobate, perfect legal, de către adunarea generală a locatarilor, pentru a răsplăti meritele față de obşte ale lui Burlakov, chit că meritele acestea mulți le dăduseră uitării.

La fel, putea fi trecut cu vederea şi zvonul destul de urât cum că Svetozar Eremeevici s-ar afla, din pricini, ce-i drept, necunoscute de nimeni, în relații foarte încordate cu fiii săi, care de ani de zile nu mai calcă pragul casei tatălui lor nici măcar de ziua de naştere a acestuia. Se mergea până acolo, încât se afirma că bătrânul ar fi vrut să-i dăruiască unuia dintre ei o maşină, dar că acesta l-ar fi refuzat ritos. Oricât de neverosimil, zvonul circula totuşi...

Aşa fiind, cine să mai dea vreo atenție faptului că, doar cu un an în urmă, când mai ocupa încă înaltul său post în ramura construcțiilor, Svetozar Eremeevici îl avea printre subalterni şi pe un oarecare Grigori Sergheievici Pirojkov?

Or fi fost lipsite de importanță în ochii altora aceste amănunte din viața lui Svetozar Eremeevici Burlakov, dar pe mine mă opreau să-mi scot pălăria în fața sa, cum aş fi fost înclinat s-o fac dacă nu le-aş fi cunoscut. Bănuieli tulburi mă determinară să lărgesc cercul investigațiilor, să încerc să-l cunosc şi mai bine, prin intermediul altora. Hotărât lucru, misteriosul Zurih a

comis o gafă cât el de mare dându-i lui Ivan Haritonovici Nikolov din Penza numărul de telefon al lui Burlakov. Dar cine poate prevedea chiar totul, mai ales când duce o existență atât de agitată şi pe muchie de cuțit cum pare-se că duce cetățeanul Zurih!

Pe la amiază, mă îndreptai spre trustul unde fusese director Svetozar Eremeevici şi unde continua să lucreze Pirojkov.

Treaba care mă aştepta nu era uşoară. În niciun caz nu-mi puteam permite să iau informații directe despre Burlakov; nimeni nu trebuia să bănuiască măcar că mă interesează persoana acestuia şi cu toate astea era necesar să aflu cât mai multe despre el. Urma să găsesc un paravan îndărătul căruia să culeg informațiile despre Burlakov, în aşa fel încât să nu se stârnească presupuneri, comentarii, zvonuri inutile. Despre fostul director puteam cel mult aduce vorba în treacăt şi lăsând impresia că nu mă interesează în chip deosebit. În felul acesta evitam şi relatările subiective, ideile preconcepute.

Fireşte, cele mai multe speranțe mi le puneam în Pirojkov. Doar stabilisem cu el relații bazate pe încredere deplină, ne puteam considera, ca să zic aşa, aliați.

Sediul trustului se afla în centrul Moscovei, foarte aproape de cartierul comercial de pe vremuri. În nişte clădiri lungi şi scunde, doar cu un etaj, cu fațadele încărcate de vechi stucaturi desperecheate şi ciobite, cu ferestre largi cu giurgiuvele complicat sculptate, erau înghesuite o puzderie de instituții şi organizații obşteşti. Zeci de firme dintre cele mai diverse erau fixate la fiecare intrare, importanța şi potențialul financiar al fiecărei organizații adăpostite acolo putând fi estimate după mărimea, coloritul şi numărul de inițiale al tabelelor. Nu era deloc simplu să te orientezi în această mută

încăierare de prestigii, aşa că pierdui pe puţin zece minute în faţa fiecărei intrări, încercând să dezleg rebusurile compuse de firme.

În cele din urmă, la intrarea a treia sau a patra, o descoperii pe cea pe care o căutam. Intrai sub bolta întunecoasă, călcând pe dalele de piatră ce răsunau a pustiu şi, urcând pe o scară largă de lemn la etaj, pornii să caut mai departe.

— Trustul 17? îmi repetă întrebarea un bătrân uscăţiv, uşor încărunţit, îmbrăcat într-un cojocel castaniu din piele argăsită şi pe cap cu o şapcă îmblănită. În mână purta o servietă umflată. Veniţi, veniţi cu mine! Şi eu tot într-acolo îmi port paşii.

Legarăm vorba în chip firesc, fără greutate, cu atât mai mult, cu cât, după cum aveam să constat, drumul care ne aştepta nu era prea scurt. Pentru început, urma să coborâm din nou la parter, pe altă scară, pentru ca apoi să urcăm iarăşi la primul etaj.

Tovarăşul meu de drum, care venea din partea unor şantiere, avea cu trustul legături vechi de mai mulţi ani, astfel că fu în măsură să mă edifice cu deplină competenţă asupra istoricului instituţiei. Pentru a mi-l expune, trebui să recurgă la nişte jaloane, care, evident, erau constituite din numele celor care se perindaseră la cârma trustului, astfel că numele lui Burlakov se ivi ca de la sine în cursul discuţiei:

— Cneazul Svetozar, stăpânul feudei! zâmbi ironic omul cu servieta umflată. Cum să nu, cum să nu, am avut plăcerea să-l cunoaştem! Ce de afaceri învârtea! În toate direcţiile!

— Adică?

— Şi-n stânga, şi-n dreapta... Ha-ha! Ce mai pui de lele! Avea şi relaţii cu duiumul, aşa că se înfipsese bine în funcţie. La pensie a ieşit la ţanc, exact când a simţit că

se strânge funia... Aşa, a apucat să iasă cu onoruri... Acum e unul nou. Tânăr, energic, îşi cunoaşte meseria. Chiar ieri îmi spunea: „Timp de zece ani, au dezorganizat trustul în fel şi chip, iar acum mi se cere mie să pun lucrurile la punct în mai puţin de un an...” Dar dumneata de la ce întreprindere eşti?

— De la cooperativa „Constructorul”, am răspuns fără să clipesc.

— Aa! Svetozar se dădea în vânt după cooperative!

— De unde amorul ăsta la el pentru cooperative?

— Parcă dumneata nu ştii! Interlocutorul meu îşi miji ochii ironic. Numai să vrea cineva, că vă strânge în chingi de nu vă vedeţi! Iar bieţii de voi ce puteţi face, decât să daţi din colţ în colţ?... Ba că proiectul trebuie corectat pe ici-pe colo, ba că să procuraţi voi unele materiale, exact cele care nu se găsesc nici să dai cu tunul, ba să asiguraţi utilajul şi aşa mai departe. În şicane era meşter fără pereche cneazul Svetozar! Pe vremea când lucram ca subantreprenor la trust, m-a trimis de nenumărate ori pe şantierele cooperativelor. Multe mi-a fost dat să văd pe atunci!

Din ce în ce mai interesant! Ajungând pe un palier, între două scări pe care trebuia să le urcăm, i-am propus însoţitorului meu să ne oprim să ne tragem răsuflarea şi să fumăm o ţigară.

— He-he! Mi-amintesc de una din combinaţiile lui, continuă, după ce îşi aprinse ţigara, omul cu servieta umflată, ce părea cât se poate de bucuros că a găsit un auditor atât de atent, de bună seamă novice în branşa construcţiilor. Dumnealui, cneazul Svetozar, expediase o dată nişte ţevi într-un oraş de provincie. N-avea nicio cădere s-o facă, dimpotrivă, era interzis, dar el, pe lângă ţevi a trimis în deplasare şi trei sudori! Îl rugase un prieten şef de şantier să-l ajute: omul era cu planul în

aer... Crezi că „serviciile” astea le făcea pe gratis? Un scamator de primă mână! Dacă îşi permitea asemenea combinaţii cu provincia, îţi dai seama câte învârtea aici, la Moscova! S-ar putea scrie un roman întreg!

— Şi nu l-au prins niciodată cu mâţa-n sac? am întrebat eu curios şi făcând pe naivul.

— De vreo trei ori, dacă mi-amintesc bine, l-au încolţit şi l-au anchetat cei de la S.P.C.S.P.S.S.[2] Dar tot de atâtea ori a ieşit basma curată. Se vorbea că are o proptea şi acolo. Alţii înfundau puşcăria, iar el apărea la procese doar ca martor. Da, mi se pare că o dată, totuşi, tribunalul a pronunţat o constatare nepenală în privinţa sa; era vorba de clauzele unui contract, ce încălcau dispoziţiile legale. Dar cu „constatarea” asta dumnealui, iartă-mă, s-a şters undeva... Ei! şi când a văzut că treaba a-nceput să pută, Svetozar al nostru a făcut ce-a făcut şi a şters-o la pensie...

Tot sporovăind astfel, ajunserăm în sfârşit la birourile în care era instalat trustul. Aici îmi luai rămas-bun, în termenii cei mai cordiali, de la limbutul inginer constructor, întâlnirea cu el îmi prinsese bine.

Pornii să-l caut pe Pirojkov.

Aflai însă repede că Pirojkov era bolnav şi nu venise de trei zile la serviciu. Mă surprinse plăcut tonul cu care mi se vorbi despre Pirojkov, chiar dacă nu mi se făcea decât o comunicare foarte simplă: cu respect, cu solicitudine, chiar cu o anume căldură. Îmi dădui seama că lucrul acesta nu se datora atât faptului că Pirojkov era acum şef de serviciu (nu de multă vreme, ci abia de la instalarea noului director), cât calităţilor sale personale propriu-zise. Eu, ca să fiu sincer, nu le

---

[2] Secţia pentru combaterea sustragerilor din proprietatea socialistă şi a speculei.

sesizasem, dar era clar că prin ele îşi câştigase respectul colegilor de serviciu.

Un motiv în plus ca să regret că Pirojkov se îmbolnăvise. Aveam nevoie de ajutorul lui pentru a afla cât mai multe despre multilaterala şi, după cum mă convinsesem, tumultuoasa activitate a „cneazului stăpân de feudă” Svetozar Eremeevici Burlakov. Pentru asta, Pirojkov era de neînlocuit!

Căutai un telefon public în coridorul ce nu se mai sfârşea şi îi telefonai lui Pirojkov. Răspunse o voce blondă, tinerească – fiică-sa, Nadenka, probabil. Apoi veni la telefon Pirojkov însuşi. Recunoscându-mă, se bucură grozav, nici nu mă aşteptam la o asemenea reacţie din parte-i.

— Ce se mai aude, Grigori Sergheievici? Aveţi vreo noutate? am întrebat.

— Ei da, am! De asta şi cred că... – Glasul lui Pirojkov pierdu din sonoritate, devenind brusc un glas de om suferind. De asta şi cred că m-a apucat iar inima...

— În cazul ăsta, eu zic să trec chiar acum pe la dumneavoastră!

Pirojkov se grăbi să-mi dea adresa sa.

„Noutatea” anunţată de Pirojkov nu-mi dădea pace. Să fi apărut din nou Zurih la Moscova? O fi respectat Pirojkov înţelegerea noastră? Of! tocmai că de lucrul ăsta nu eram prea sigur. Ba, ca să spun drept, nu eram sigur deloc... Că de fricos, era fricos al naibii Pirojkov al meu! Şi dacă se apucă Zurih să-l strângă cu uşa, cine ştie cum se va termina povestea. Parcă-i şi vedeam, îndărătul ochelarilor cu lentile groase, ochii enormi, apoşi şi înspăimântaţi şi, sub ei, năsucul alb ca făina de emoţie, înghesuit între obrajii neraşi şi congestionaţi. Parcă-i auzeam vorbirea confuză, încâlcită...

Ardeam pur şi simplu de nerăbdare să-l revăd şi de aceea îmi îndreptam întruna privirea, înciudat, în înserarea cenuşie de dincolo de geamul troleibuzului. Slavă Domnului, se pare că la stația următoare trebuie să cobor!

Iată şi casa pe care o căutam, o clădire masivă, luminoasă, construită de curând, ocupând un colț de stradă pe amândouă părțile. Parterul era ocupat în întregime de un şir de vitrine strălucitoare: „Încălțăminte”, „Mobilă”, „Legume şi fructe”.

În curtea aproape cufundată în întuneric, găsii repede scara ce îmi fusese indicată. Urcai cu liftul la etajul opt şi sunai la uşa apartamentului.

Dincolo de uşă se auzi zgomotul unor paşi uşori, un țăcănit de tocuri subțiri. Broasca zăngăni. În prag se ivi o fată într-o bluză cafenie pufoasă şi o fustiță bej exagerat de scurtă. Părul blond, pieptănat pe spate, i se revărsa pe umeri. Fata era cât se poate de atrăgătoare şi, probabil, o ştia prea bine. Zâmbi uşor ironic şi, după ce mă măsură din cap până-n picioare, spuse:

— Bună ziua! Exact aşa mi te-am şi închipuit! Pofteşte înăuntru.

— Din descrierea cui? am întrebat în timp ce-mi scoteam paltonul în antreul mic şi strâmt.

— Din descrierea tatei, fireşte. Află că e îndrăgostit de dumneata...

— Ei! nu cred să fie o dragoste periculoasă... am glumit eu.

— Nu-ți face probleme, eu n-o să mă îndrăgostesc de dumneata. Nu eşti genul meu. Eşti prea înalt.

Ce să zic, fetişcana era dezghețată foc! Tăticul ei, dacă mi-aminteam bine, mi-o zugrăvise în cu totul altă lumină. E drept că aşa se întâmplă întotdeauna.

— Mă cheamă Nadea, zise fata. Iar pe dumneata,

tovarăşul Losev?

— Vitali mă cheamă.

— Intenționezi să mă iei sub scutul dumitale? se informă fata ironic.

— Dumneata ai nevoie să fii apărată?

Dădu din umeri a nepăsare.

— Tata crede că aş avea, nu ştiu de ce.

— Dar dumneata ce crezi?

— Eu? – Nadea zâmbi cu cochetărie. De ce nu? Trebuie să fie plăcut să ai un scutier ca dumneata...

Pe replica asta intră în antreu Pirojkov. Era în pijama şi papuci de casă, părul rar şi cărunt îl avea ciufulit, ochelarii îi stăteau strâmb pe năsucul subțire. În mâna grăsulie ținea strâns un ziar.

— Nadenka, de ce îl ții pe musafir în antreu? spuse el supărat, apoi mi se adresă politicos: Scuzați, poftiți înăuntru... Vă rog.

Şi deschise cu un gest larg uşa primei camere.

Nadea nu catadixi să-i răspundă tatălui ei şi, cu o ridicare din umeri, se făcu nevăzută.

Intrai, urmat de Pirojkov, într-o încăpere destul de plăcut mobilată. O lustră modernă de cristal atârna de tavan. Luarăm loc în nişte fotolii joase, lângă o măsuță rotundă, de asemenea joasă.

— Ei bine, Grigori Sergheievici, ce s-a întâmplat? întrebai.

— S-a întâmplat ce am presupus şi noi că se va întâmpla, răspunse Pirojkov nervos; de emoție, năsucul său începu să se albească văzând cu ochii. Individul acela o telefonat din nou...

Îşi scoase ochelarii şi, mijindu-şi ochii miopi, le şterse pripit lentilele cu o batistă uriaşă, albastră cu dungi roşii, după care îi spânzură la loc pe nas.

— Dumneavoastră ce i-ați răspuns?

— I-am răspuns, aşa cum ne-am înţeles, că sunt de acord...

— Perfect!

— Da?... Asta numiţi dumneavoastră perfect? Dar dacă... Hai să ne imaginăm, fie şi pentru o singură clipă... – Pirojkov îşi drese nervos glasul şi, fără să vrea, se apucă să bată cu degetele-i grăsulii darabana pe braţele fotoliului. – Hai să ne imaginam ce s-ar întâmpla dacă...

— Nu trebuie să ne imaginăm nimic! l-am întrerupt eu liniştit. Totul se va desfăşura conform planului nostru, vă asigur. Apropo, cine a telefonat?

— Acelaşi individ, huliganul...

— V-a spus când va sosi celălalt?

— „Curând", asta-i tot ce mi-a spus. Auzi, curând!... Iar tu stai şi aşteaptă, şi frământă-te... Ştiţi ceva, spuse Pirojkov, şi îmi dădui seama că ezită, după glasul ticălosului am înţeles că era mulţumit că izbutise să mă bage în sperieţi şi că mă silise să capitulez; pesemne îşi încheiase misiunea... Aşa că mi-am permis să-i pun o întrebare.

— Ce întrebare? ciulii eu urechile, alarmat.

— „Dumneata, l-am întrebat, n-o să-mi mai telefonezi de aci încolo?" Individul mi-a răspuns: „Eu mi-am sfârşit treaba, moşulică, mă cărăbănesc într-un oraş pe cinste. Mi-a picat, uite-aşa, o deplasare babană... Adio, moşulică! Data viitoare o să te sune chiar şeful în persoană, de cum o sosi. Noi, moşulică, o să ne vedem când o fi nevoie să-ţi vâr un şiş între coaste... Ţie sau puicuţei!" Ce spuneţi de asta?... Am reţinut fiecare cuvânt. Îngrozitor! Şi cine putea să-l trimită pe huliganul ăsta în deplasare, cu forme în regulă?! – Pirojkov mă privea descumpănit, ros de temeri cumplite.

— Vom afla şi asta la timpul său, căutai eu să-l

liniştesc.

Dar eram şi eu la fel de nedumerit. Într-adevăr, cine putea trimite în deplasare un asemenea specimen de om? Nu cumva chiar Zurih? Şi unde? N-ar fi exclus să fie vorba de Odessa. Deci, iarăşi Odessa!

— Până una-alta, să aşteptăm telefonul lui... Ivan Haritonovici, adăugai; Pirojkov nu ştia că Nikolov purta alt nume acum. Şi nu e cazul să fiți îngrijorat. Fiindcă veni vorba, iată ce vreau să vă rog, Grigori Sergheievici: povestiți-mi ce vă obliga să faceți fostul dumneavoastră şef, Svetozar Eremeevici Burlakov. Şi, în general, ce vă aduceți aminte despre afacerile sale dubioase?

Pirojkov rămase încremenit câteva clipe. Cu un glas brusc răguşit, îmi ceru să repet întrebarea:

— Cum?... îşi drese el glasul. Cum ați spus?

Îmi repetai întrebarea.

— Dumnezeule, dar ce nevoie este să răscolim lucrurile astea?... făcu Pirojkov pe un ton plângăreț. Vă asigur că au trecut toate termenele de prescriere.

— Nu-i vorba despre asta, îl încurajai eu. Iată cum stau lucrurile, Grigori Sergheievici – dumneavoastră mi-ați spus data trecută că l-ați cunoscut abia de curând pe aşa-numitul Ivan Haritonovici Nikolov – trebuie să vă spun că față de alții se prezintă sub alt nume. Nu-i aşa?

— Păi, aşa şi este! Vă jur!

— Şi nu ştiți nimic despre dânsul?

— Nu, ce să ştiu?... Doar v-am mai spus.

— Vasăzică, aşa... în schimb, se pare că Burlakov îl cunoaşte de multă vreme şi ştie destule despre el...

— Cum ați spus? Burlakov îl cunoaşte pe banditul acela?!

— Aşa se pare. Dar ca să-l facem pe Burlakov să vorbească, trebuie să aflăm câte ceva despre el însuşi...

— Înțeleg... Da, înțeleg... bolborosi Pirojkov, care nu ştia ce să creadă.

Încet-încet însă îşi mai veni în fire şi se apucă să povestească. Vedeam că se străduieşte să-mi fie de folos, ca să pot da de urma omului care-i pricinuise atâtea emoții şi atâta spaimă. De sinceritatea sa nu mă îndoiam. Pe măsură ce povestea, Pirojkov dădea frâu liber indignării şi mâniei. Îi era ruşine, vedeam, că în unele împrejurări îl ajutase, împotriva voinței lui, pe Burlakov să-şi facă mendrele. Mânia şi indignarea biruiră până la urmă ruşinea şi Pirojkov îmi spuse tot ce ştia despre matrapazlâcurile fostului său şef.

Mă edificai astfel pe larg în legătură cu cea de a doua față, neoficială, a activității „cneazului Svetozar”, care îşi cârmuise trustul ca pe o feudă personală.

Bineînțeles că Pirojkov nu-şi putea aminti, nu putea face inventarul tuturor „mărunțişurilor”, ca bilete gratuite la case de odihnă, premii din fondul directorial, bilete la spectacolele de premieră, sau stilouri, țigări, brichete străine şi chiar şi scurte îmblănite şi alte boarfe de import, pe care beneficiarii zeloşi i le aduceau plocon lui Burlakov în speranța că acesta va urgenta lucrările lor. Dar erau şi afaceri de calibru mai mare. De pildă, maşinațiunile cu materialele deficitare, care, bineînțeles, nu lipseau chiar întotdeauna şi peste tot şi puteau fi date după sprânceană; cu cota-parte din venit acordată de beneficiar constructorului, mai bine zis şefului trustului; cu lucrările suplimentare ce nu erau trecute în deviz, ci plătite altfel, mai discret; în sfârşit, cu devizele înseşi, care parcă erau de cauciuc, aşa se umflau sau se strângeau, în raport cu „bunăvoința” beneficiarilor... Din punct de vedere „legal”, lucrurile erau în general bine aduse din condei – noroc de noianul de instrucțiuni, decizii, contradecizii, directive definitive

sau provizorii, care mereu vin să se completeze şi să se corecteze unele pe altele, şi tot aşa, la nesfârşit…

Un element caracteristic pentru tactica şefului era angrenarea unui număr din ce în ce mai mare de salariaţi, în primul rând a celor din anturajul lui Burlakov, în aceste maşinaţiuni, chipurile în interesul realizării planului, pentru buna desfăşurare a muncii, în vederea sporirii prestigiului trustului în întrecerile periodice cu celelalte trusturi. Aceşti funcţionari se trezeau astfel, cu sau fără voia lor, complici... Pentru a le închide gura, „cneazul”, le arunca din vreme în vreme resturile rămase de la masa sa îmbelşugată. Atmosfera de corupţie mai era întreţinută şi de beneficiarii îngrijoraţi de soarta lucrărilor lor şi care forfoteau prin trust, oferind „atenţii” în dreapta şi în stânga.

Din lunga relatare a lui Pirojkov îmi atrase atenţia în chip deosebit un alt aspect al activităţii clandestine a lui Svetozar Eremeevici. Şi anume că, reduse la început la oraşul Moscova şi la şantierele subordonate direct trustului, maşinaţiunile lui Burlakov începuseră, de la un moment dat, să se extindă şi sub raport geografic.

Nu puteau să nu mă izbească numele oraşelor indicate de Pirojkov. Ele figurau cât se poate de clar pe graficul lui Valea: Rostov, Leningrad, Odessa. Pirojkov îşi aducea aminte că ţevile, împreună cu cei trei sudori, de care îmi vorbise omul cu servieta umflată, fuseseră expediate la Rostov; la Odessa fuseseră expediate douăzeci de tone de cheramzit, material extrem de deficitar; iar cu altă ocazie, fuseseră trimise la Leningrad mai multe tone de ruberoid şi de material plastic pentru tapetatul pereţilor, materiale de import, nu mai puţin deficitare.

— Bine, dar, asta nu însemna delapidare? am întrebat eu.

— Delapidare! – Pirojkov avu un gest de lehamite şi de exasperare. Cine mai poate şti!... În treburile astea nu m-am băgat, m-am ferit de ele ca de foc... N-am mai ştiut cum să mă închin când, în sfârşit, am scăpat de Burlakov ăsta!

Îl credeam. Eram sigur că Pirojkov nu se băgase în maşinaţiunile astea – nu-l împiedicase numai frica, ci şi conştiinţa. Se temea de Burlakov, dar îl şi dispreţuia. Laşitatea, umilitorul sentiment al dependenţei îl opriseră să demaşte maşinaţiunile şefului său. Dispreţul pentru omul acesta şi conştiinţa îl împiedicaseră să devină complice la ele.

Ceea ce aflasem despre afacerile lui Burlakov în afara Moscovei mă conducea la ipoteza unor legături necurate între acesta şi Nikolov-Zurih. Mi-am propus să mă sfătuiesc şi cu băieţii de la S.P.C.S.P.S.S., mai competenţi decât mine în asemenea probleme.

Se auzi soneria în antreu.

Ţăcănitul tocurilor subţiri ale Nadiei răsună pe culoar şi, un minut mai târziu, căpşorul fetei apăru prin crăpătura uşii.

— Tată, a venit Anna Ignatievna.

— A! E medicul de la policlinică, spuse Pirojkov privindu-mă stingherit.

— Duceţi-vă, duceţi-vă, l-am îndemnat eu. Până vă întoarceţi, eu am să stau de vorbă cu Nadea, bineînţeles dacă dânsa n-are nimic împotrivă, am adăugat.

— De ce aş avea? zâmbi Nadea şi intră în cameră. Promite să fie interesant...

Pirojkov dădu din cap că e de acord şi ieşi. Îi auzirăm glasul în antreu.

Nadea se aşeză cu o eleganţă studiată în fotoliul ocupat de tatăl ei până mai adineaori.

— Vasăzică, să stăm de vorbă... Despre ce? întrebă ea

pe un ton ironic.

— Despre gravele primejdii care te amenință, am răspuns pe acelaşi ton. Nu ți-e teamă?

— Mie?! făcu Nadea. Ştii, nu sunt proastă...

— Bine, dar ți s-a telefonat într-adevăr şi ai fost amenințată în fel şi chip!

— Ei şi? Vreun tip sonat, care face pe grozavul! Pentru atâta lucru să fac o criză de neurastenie?...

— Ştii cumva cine e tipul ăsta sonat?

— Habar n-am.

— Poate că a fost pus de altcineva să telefoneze...

În privirea fetei apăru deodată o lucire nouă, care se stinse însă numaidecât. Nadea zâmbi într-un fel ciudat şi rosti îngândurat:

— Poate... Eu de unde să ştiu?...

Mi se păru că fata ştie ceva sau că, în orice caz, are o bănuială.

Şi deodată, de parcă s-ar fi făcut contactul între două capete de fir şi s-ar fi realizat circuitul electric, în creierul meu se făcu lumină. Un beculeț se aprinse parcă, risipind ceva din bezna din jur.

— Nadea, coborâi eu glasul, cunoşti fraza asta: „La Galeriile Tretiakov, în sala Kuindji”?

Mă privi drept în ochi, surâzând ironic, dar observai că țigara îi tremură uşor între degetele subțiri.

— Ştii ceva? făcu fata. Te-aş ruga să nu mă iei la sigur!

— Nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Asta ar mai lipsi, să fiu obligată să răspund la asemenea întrebări stupide!

Înălțându-şi sfidător bărbia în vânt, se lăsă pe speteaza fotoliului şi puse picior peste picior. Cu această ocazie, fustița i se ridică sus de tot, dar Nadea nici gând să şi-o tragă la loc! Trebuie să recunosc că avea nişte

picioare foarte frumoase. Îmi mutai privirea în altă parte şi, trăgând adânc din ţigară, rostii cât se poate de calm:

— Întrebarea poate fi formulată şi altfel. Prin urmare: De ce te-ai dus la hotel, la omul acela? În ce scop?

Nadea continuă să tacă cu încăpăţânare. Cunoşteam genul acesta de fetişcane. Cu ele e mai greu să discuţi decât cu băieţii cei mai înrăiţi.

— Ce facem, stăm aşa şi tăcem? am insistat.

— Ce altceva ne rămâne de făcut? răspunse Nadea nevinovată şi zâmbi. Dacă nu găseşti alt subiect de discuţie!

— Toate la timpul lor... am asigurat-o. Deocamdată aştept răspunsul la întrebare.

— O să trebuiască să aştepţi mult şi bine!

— Nu-i nimic, sunt un om răbdător. Iar întrebarea e foarte serioasă. Dacă te răzgândeşti totuşi şi te hotărăşti să-mi răspunzi la ea, dă-mi un telefon. Iată numărul meu.

Scosei stiloul şi notai numărul meu de telefon pe o foaie din blocnotes pe care o detaşai şi o lăsai pe măsuţă.

— Eu am plecat. Cu Grigori Sergheievici am discutat ce-am avut de discutat. La revedere, Nadea!

M-am ridicat şi m-am îndreptat spre uşă.

Nadea se ridică şi ea, luă de pe măsuţă foaia de blocnotes cu un gest ostentativ neglijent, într-o doară parcă, cum ai lua o hârtie ca să faci ordine şi apoi o arunci. Jocul era destul de naiv. Îmi dădeam seama că va păstra numărul meu de telefon. Dar o să-mi telefoneze oare?

Afară se întunecase de-a binelea.

Ningea.

Mă grăbeam să mă întorc la birou. Era aproape şapte seara. Kuzmici mă aştepta. Şi aveam ce-i povesti.

Treptat, începeau să iasă la iveală legăturile de la

Moscova ale lui Zurih. Bineînțeles, eram departe de a le fi depistat pe toate. Era puțin probabil, de pildă, ca lui Burlakov să-i fi fost adresat biletul acela: „Vino să ne consfătuim...” Altfel, şi el ar fi plecat din Moscova, s-ar fi dus şi el la „consfătuirea” aceea. Or, el nu plecase nicăieri.

Mai era un fir pe care trebuia să-l desfăşurăm până la capăt: cu cine avea totuşi relații Zurih la fabrica de tricotaje? Că doar acolo îl întâlnise întâia oară Varvara, acolo se legase el de dânsa.

La cine anume venise el la fabrică, Varvara zicea că nu ştie. Eram înclinat s-o cred. Un lucru era sigur – că numai nişte interese dubioase îl putuseră aduce acolo.

Asta ar fi a doua pistă pe care se putea merge, la Moscova, pe urmele lui Zurih. Mai era şi Nadea. Pentru ce fusese la hotel? Nu încăpea nicio îndoială că pe ea o văzuse Viktor Sboki acolo, că ea era fata care îl umpluse de admirație. Viktor susținea că Zurih nu se purtase ca un amorez față de ea. Însemna că alte treburi o purtaseră în camera lui. Să se fi înşelat Viktor? Puțin probabil, antrenorul avea un ochi bine format pentru asemenea lucruri. Aşa fiind, povestea devenea cât se poate de suspectă.

Da, chiar şi numai la Moscova, cetățeanul Zurih ne dădea de lucru, nu glumă! Şi în afară de Moscova mai aveam de răscolit alte cinci oraşe...

Eram curios ce aflase între timp Valea Denisov despre oamenii aceia, ce date noi îi furnizaseră milițiile locale.

Dar abia întors la birou, o veste uluitoare se prăvăli asupra mea.

Oleg Ivanovici Kleaciko, medicul din Saratov, fusese asasinat!

Deci, până la urmă, „socotelile” fuseseră totuşi încheiate!

Acum, Zurih apărea într-o lumină nouă, sângeroasă. Devenise un pericol social. Individul trebuia găsit cu orice preț, şi neîntârziat...

Capitolul VI
STARE DE ALARMĂ

Aşadar, medicul din Saratov, Oleg Ivanovici Kleaciko, fusese asasinat! Comunicarea fusese recepţionată încă de dimineaţă, şi până la sosirea mea la birou, Igor şi Valea Denisov reuşiseră să elucideze unele lucruri.

Cadavrul fusese descoperit întâmplător, lângă un terasament de cale ferată, la o sută de kilometri de un centru regional situat mult la nord de Moscova. Era îngropat în zăpadă, şi dacă nu l-ar fi adulmecat câinele unui localnic, probabil că ar fi rămas acolo până la primăvară. Moartea fusese provocată de o lovitură în ceafă aplicată cu un obiect greu. Expertiza medico-legală stabilise că moartea survenise cu trei zile în urmă, adică la 29 octombrie, a doua zi după plecarea lui Kleaciko din Saratov. Asupra sa nu se găsiseră nici acte, nici bani. Un singur indiciu: într-unul din buzunarele hainei fusese descoperită o reţetă veche, completată chiar de victimă, după cum s-a stabilit ulterior, pe un formular al policlinicii orăşeneşti din Saratov. Organele locale de miliţie luaseră imediat legătura cu Saratov. Întâmplarea a făcut ca tocmai atunci să telefoneze şi Valea la Saratov, ca să ceară relaţii suplimentare despre Kleaciko. Aşa că i se servi, proaspătă, vestea despre asasinarea acestuia.

După aceea Igor luase legătură cu centrul acela regional. Din informaţiile primite, el stabilise primul fapt important: locul unde fusese găsit cadavrul lui Kleaciko

se afla pe calea ferată care lega centrul regional de orăşelul Punej.

Mă aflam în cabinetul lui Kuzmici, în care fumul de țigară puteai să-l tai cu cuțitul, şi-l ascultam pe Igor, care tocmai îşi prezenta raportul. Vorbea, ca de obicei, fără grabă, formulând atent fiecare frază şi, în aparență, perfect calm. Fața sa lată, cu bărbia pătrată şi nasul turtit, era impasibilă şi impenetrabilă ca aceea a unui boxer. Din vreme în vreme, îşi trecea mâna peste părul negru, tuns perie. Pe fața sa nemişcată, sub favoriții lungi şi înguşti, doar maxilarul îi juca. Vedeam că Igor e nervos, dar asta n-o ştiam decât eu.

— M-am tot gândit la orăşelul ăsta, Punej, Feodor Kuzmici, i se adresă Igor şefului. După părerea mea, ăsta e locul unde s-au reunit indivizii. Deşi au procedat cam prosteşte: într-o localitate atât de mică, orice nou-venit bate la ochi.

— La fel de bine puteau să se fi întrunit şi în centrul acela regional, remarcă Valea liniştit. E chiar mai plauzibil că acolo şi-au dat întâlnire.

— Nu, îl contrazise Igor, fiindcă atunci nu se explică de ce a plecat Kleaciko la Punej. Mai degrabă l-a întâmpinat cineva în gară, la centrul regional, şi de acolo au călătorit mai departe împreună. Iar pe drum…

— Ia stați nițel! mi-am amintit eu deodată. Scrisoarea sosită la hotel pe numele lui Nikolov a fost expediată, dacă nu mă înşel, din centrul acela regional. „Unchiul Petea” îi scria că s-a îmbolnăvit mătuşa şi îl ruga să vină urgent. Vă aduceți aminte? Unde e scrisoarea?

Scrisoarea fu găsită, bineînțeles, în mapa lui Valea şi trecu din mână în mână.

— N-are a face, se încăpățână Igor. Tipul poate să fie din Punej, iar de expediat, s-o expedieze din centrul regional.

— Da, dădu din umeri Valea, şi atunci îl cheamă şi Petea, şi e şi unchiul adevărat al lui Nikolov-Zurih...

Şi trase către el faimosul grafic.

Chiar nimic să nu-l emoţioneze pe băiatul ăsta, din toată istoria, decât perspectiva de a mai completa o rubrică în graficul său?

Kuzmici îl privi şi el pieziş, în tăcere. Se pare că şi pe el îl călca pe nervi calmul lui Valea.

— Totuşi, nici cealaltă ipoteză nu poate fi înlăturată, am intervenit eu. Că s-ar fi reunit în centrul acela regional.

— De înlăturat, e încă prea devreme, recunoscu Igor.

— Denisov, raportează ce ne comunică Saratovul despre Kleaciko, schimbă Kuzmici cursul discuţiei.

Valea, la fel de imperturbabil, scoase din mapă încă o foaie de hârtie şi, trăgând din când în când cu ochiul la ea, raportă:

— Kleaciko Oleg Ivanovici, în vârstă de 37 de ani, medic stomatolog la policlinica orăşenească. Lucrează acolo de aproape zece ani. Celibatar. A divorţat în urmă cu trei ani. Fosta soţie lucrează la aceeaşi policlinică, e asistentă medicală-şefă. Nu au avut copii. Kleaciko trăieşte pe picior mare... adică a trăit, se corectă Valea fără să se tulbure; în continuare vorbi despre Kleaciko numai la timpul trecut: A fost suspectat de achiziţii de aur şi de confecţionare ilicită de proteze şi coroane dentare. Mai demult, a lucrat ca tehnician dentar. Nu există probe împotriva sa. La fel, nu s-a stabilit că ar avea relaţii suspecte la Saratov. I s-a întâmplat destul de des să ia concedii fără salariu. Fiind un om apreciat la policlinică, i se acordau tot felul de avantaje.

— Mai mult ca sigur că pe el îl căutase Zurih la Saratov, am intervenit eu. Probabil că el e omul pe care l-a văzut Strahovici pe peron.

— Tot ce se poate, căzu Valea de acord şi adăugă: Asta e tot ce mi s-a relatat despre Kleaciko.

Mi-am adus aminte de încă ceva:

— Printre altele, cu actele de identitate ale lui Kleaciko a locuit la Moscova, timp de trei zile, Muşanski, vă amintiți?

— Iar Zurih, după ce a sosit la Moscova, i-a telefonat lui Kleaciko la Saratov, completă Valea şi se uită în grafic. La cinci zile după sosire, adică la 7 octombrie.

— Da, da, da... – Kuzmici, îngândurat, lovi ritmic cu ochelarii în masă. – Orice amănunt în legătură cu Kleaciko e deosebit de important acum. Da, deosebit de important!

Ridică receptorul telefonului interior şi formă un număr scurt. Îi urmării degetul şi îmi dădui seama că îl cheamă pe Saşa Graciov, unul din anchetatorii noştri.

— Ziua bună! rosti Kuzmici în receptor cu glasul său răsunător. La telefon Țvetkov. Aşa este, e seară... Am o rugăminte, amice. Cum stai cu Muşanski, ai stabilit contactul psihologic?... Serios?... Atunci, fii bun şi interoghează-l în legătură cu încă un furt: actele de identitate pe numele de Kleaciko Oleg Ivanovici. Ți-ai notat? Muşanski le-a folosit ca să locuiască cu ele la Moscova... – Kuzmici puse receptorul în furcă şi se întoarse spre Igor: – Încă ceva: ia legătura cu Saratovul. Să trimită urgent la Penza, prin telefoto, fotografia lui Kleaciko. Apoi telefonează-i lui Rogozin. Să-i prezinte fără întârziere fotografia asta lui Strahovici, se-nțelege, împreună cu alte fotografii, aşa cum se procedează. Să vedem dacă recunoaşte sau nu în Kleaciko pe omul care l-a condus la gară pe Zurih? Ai reținut totul?

Igor dădu din cap.

— Atunci, du-te şi telefonează! Şi încă ceva...

Igor, care era cu mâna pe clanță, se întoarse tăcut

spre Kuzmici.

Acesta îl privi îngândurat şi adăugă:

— Mâine pleci la Punej, de îndată ce vom primi informaţiile de la Penza şi vom afla cum a decurs interogatoriul lui Muşanski. Pleci cu trenul. În anotimpul ăsta, cu avionul te poţi împotmoli, vremea e instabilă. Te duci întâi la inspectoratul regional şi afli ce au descoperit între timp. Abia după aceea te duci la Punej.

Igor, la fel de tăcut, dădu încă o dată din cap şi ieşi.

Ne uitarăm în urma lui şi bruma de bună dispoziţie ni se risipi. Mie şi lui Kuzmici, în orice caz. Că pe Valea, după câte îl cunoşteam, nimic nu era în stare să-l afecteze.

Kuzmici, însă, se posomorâse de-a binelea. Se frecă gânditor cu palma pe creştetul cărunt şi mi se adresă:

— Ei, şi acum raportează tu!

I-am relatat amănunţit cele aflate despre Burlakov, apoi discuţia cu Pirojkov şi podoaba de fiică-sa. N-am uitat, bineînţeles, să-l informez că huliganul telefonase din nou.

Pe când ne pregăteam de plecare, Kuzmici îmi spuse pe un ton şovăitor, ca şi când n-ar fi ştiut nici el ce să creadă:

— Ştii ce?... Du-te mâine la gară, să-l conduci pe Otkalenko... Şi adăugă, morocănos: Nu-mi place deloc cum arată...

Dimineaţa, m-am dus la fabrica de tricotaje. Un drum lung: întâi cu metroul, schimbând linia, apoi cu troleibuzul. Unde mai pui că era oră de vârf şi toate vehiculele supraaglomerate.

După o deprindere ce mi-o formasem încă mai demult – deformare profesională... – observam atent tot ce se

petrece în jurul meu. Într-o zi, văzând un colț de ziar ieşind din buzunarul hainei mele, Kuzmici îmi spusese: „Te sfătuiesc să nu citeşti niciodată ziarul în timpul drumului. Un detectiv trebuie să fie întotdeauna cu atenția trează, să observe oamenii din vecinătatea sa...” Îmi însuşisem lecția. Şi astfel, nu o dată mi s-a întâmplat să descopăr în mulțime un ins pe care îl căutam cu toții asiduu. Sau să vin la timp în ajutorul cuiva. Totodată, mă obişnuisem ca, în drum, să meditez asupra problemelor pe care mi le ridica o anchetă sau alta. În dimineața aceea, îmi elaborai, în metrou şi în troleibuz, planul de acțiune în legătură cu fabrica de tricotaje: cu ce să încep, pe cine să abordez, cum să procedez ca să aflu pe cine l-a căutat Zurih acolo şi cu ce intenții...

Am ajuns la poarta fabricii îndată după intrarea în tură a schimbului unu. La intrare nu mai era nimeni. I-am prezentat paznicului – o femeie – legitimația şi, urmărit de privirea sa intrigată, am străbătut întreaga curte, de-a lungul halei nesfârşit de lungi, cu trei etaje, a uneia din secții, până la clădirea nu prea mare, cu un singur etaj, unde era instalată administrația fabricii. Întreaga curte răsuna de uruitul neîntrerupt al maşinilor.

Am găsit destul de repede, la parter, secția de cadre. Dar când să întind mâna spre clanța uşii capitonate cu dermatină, aceasta se deschise cu zgomot, dându-se de perete, şi pe coridor dădu buzna vechea mea cunoştință, fostul prieten al Varvarei, zdrahonul de Tolik. Cel cu care, de la primul contact, vă aduceți aminte, stabilisem nişte relații destul de puțin amicale... Halal întâlnire!

De mânie, mutra de lună plină a lui Tolik era roşie ca para focului. Se pare că era foarte tulburat, naiba ştie de ce, dovadă că în primul moment nici nu mă recunoscu.

L-am strigat eu:

— Noroc, Tolik!

Nu mă simţeam defel îndemnat să-i port duşmănie, şi asta nu fiindcă, la vremea respectivă, încasasem o praftură zdravănă de la Kuzmici pentru bătaia aceea stupidă sau pentru că mi-ar fi dat de gândit vorbele de atunci ale şefului: „Ţine minte, o să-ţi mai iasă pe nas întâmplarea asta...” Şi, fireşte, nici pentru că Tolik mi-ar fi devenit, peste noapte, simpatic. Nu, flăcăul ăsta era, clar, un om de nimic. Dar, cum să spun, atunci mă purtasem cu el, profesional vorbind, nejust, incorect, ceva de genul ăsta... Ar fi trebuit să-l iau mai cu duhul blândeţii, să încerc să-l expediez din casa Varvarei pe o cale ceva mai paşnică... Iată de ce nu mi-ar fi displăcut să repar ce se mai putea repara.

În primul moment, Tolik mă privi buimăcit. În sfârşit, mă recunoscu. Ochii săi mici i se mijiră plini de răutate, şi el rosti surd, nu fără un accent de ameninţare în glas:

— Noroc – să zicem...

— Ce eşti aşa de întors pe dos? întrebai, ca şi cum am fi fost prieteni de când lumea. Ai necazuri cu ăştia? – şi arătai din cap spre uşa pe care ieşise.

— Dar pe tine ce te priveşte?

— Am întrebat şi eu, aşa... Mai ştii, s-ar putea să-ţi fiu de ajutor...

— Sigur! Voi să ajutaţi pe careva!...

Tolik se arăta recalcitrant. Nici gând să vrea să facă pace.

— Ei! De ce o iei aşa? am continuat eu blajin. La urma urmei, n-avem nimic de împărţit, noi doi...

— Parcă nu ştii de ce!...

Vedeam că vrea să se descotorosească de mine, dar am mai făcut o încercare de împăcare. L-am întrebat:

— Lucrezi aici?

— Am lucrat, dar mi-am luat valea, răspunse Tolik rânjind, ca şi cum vestea asta ar fi trebuit să mă amărască grozav.

— Ți-ai dat demisia, vasăzică?

— Păi ce, parcă mă pot ține cu forța! mârâi Tolik. Puțin îmi pasă mie de ce spun ei! Scuip pe ei, mama lor de...

Şi înjură murdar, după care îmi întoarse spatele, hotărât. L-am urmărit cu privirea.

— Ca să vezi, ce mai cunoscător al legilor! se auzi o voce în spatele meu.

M-am întors. În uşă stătea o femeie slăbuță, într-un halat albastru decolorat de atâta spălat şi cu o basma albă.

— De ce o fi făcând atâta tărăboi? am întrebat-o.

— I s-a năzărit să-şi dea demisia, mă lămuri femeia. Bineînțeles că i-am spus: „Lucrează-ți întâi cele două săptămâni de preaviz, şi pe urmă... “ Iar el s-a apucat să zbiere! Nu şi nu, că trebuie să plece chiar azi, că nu mai poate rămâne nicio zi! Cică abia îl aşteaptă în altă parte, unde au neapărată nevoie de o podoabă ca dumnealui!

— Dar dacă e adevărat?

— Vezi să nu! Prietenii de dincolo de poartă, ăştia-l aşteaptă. Să se ducă la băutură! Banda lui de golani... Parazitul, nici nu s-a făcut bine ziuă, că a şi tras ceva la măsea...

Femeia dădu din mână şi plecă.

Intrai la serviciul de cadre.

În biroul şefului, mă întâmpină o femeie încă tânără, zâmbitoare şi din cale-afară de amabilă, îmbrăcată elegant, după ultima modă. În primul moment, mă fâstâcii nițel.

Şefa cadrelor se dovedi a fi nu numai drăguță şi amabilă, ci şi perspicace. Înțelese numaidecât ce îmi

trebuia şi îmi dădu câteva sugestii foarte inteligente. După care luă personal legătură cu omul de care aveam nevoie. Şi iată-mă refăcând drumul, prin curtea interminabilă, către poarta fabricii.

În ghereta portarului, mă şi aştepta şeful pazei, un unchiaş lung şi mustăcios într-o manta veche de tip militar. Unchiaşul ăsta, în ciuda înfăţişării sale severe şi impunătoare, se dovedi a fi curios ca o babă, aşa încât hotărâi, nu numai să nu-l iniţiez, fie şi parţial, în treburile mele, ba chiar să încerc să-l derutez, aşa că născocii pe loc un motiv cu totul altul decât cel real pentru vizita mea. Unchiaşul îl înghiţi pe loc şi se arătă foarte zelos să mă ajute. Scoase din sertarul mesei cotoarele bonurilor de intrare şi condica de înregistrare, şi pe baza lor ne apucarăm să verificăm cine vizitase fabrica pe la mijlocul lunii curente, şi la cine se duseseră persoanele respective.

Şi, închipuiţi-vă, descoperirăm destul de repede că un anume cetăţean Zurih M. A. fusese în fabrică în ziua de 7 octombrie. Bonul de intrare îi fusese eliberat în urma dispoziţiei directorului însuşi.

— Se poate întâmpla, mă adresai şefului pazei, ca bonul de intrare să-l elibereze un anume funcţionar, iar vizitatorul să se ducă la altul?

Unchiaşul se posomorî şi se apucă să-şi ciupească mustaţa cu degetele-i asprite. Preţ de un minut, păru să chibzuiască intens, pentru ca apoi să declare:

— Nu e admis.

— Bine, înţeleg că nu e admis, dar se întâmplă totuşi? am insistat.

— N-am cum să ştiu.

— Dar cine poate să ştie?

— Păi... ştiu eu?... Cel care a dat dispoziţie să fie eliberat bonul.

— Dumneavoastră nu cunoaşteţi asemenea cazuri?
— Eu?...
Şeful pazei părea din ce în ce mai îngrijorat. Se temea probabil să nu dea el însuşi de belea sau să nu creeze neplăceri vreunui tovarăş din conducere.
— Da, dumneavoastră personal! am repetat; dar simţeam că încercările mele de a-l scoate din muţenie pe omul acela nu vor duce la nimic.
— Eu, de unde?... N-am cum să ştiu...
— Fie şi aşa, am oftat. Hai să ne uităm niţel în condică: iată, cetăţenilor ăstora li s-au eliberat permise de intrare la indicaţia directorului. Iată, ăstuia... şi ăstuia... şi ăstuia...
Arătai cu degetul în condică mai multe nume, printre care şi al lui Zurih. Toţi s-au dus la director?
Unchiaşul în manta militară îşi ciupea de zor mustăţile şi se uita cu o privire tâmpă la degetul meu ce se plimba pe registru. În cele din urmă bombăni posomorât:
— N-am cum să ştiu.
Discuţia noastră o urmărea cu interes şi fata-paznic, o cârnă cu obrajii rumeni, ce purta o şapcă soldăţească cu clape, trasă cochet pe o ureche, şi o manta neagră cu petliţe verzi, strânsă tare la mijloc cu o curea lată.
— Păi, ce e de ştiut aici! interveni ea cu un aer nepăsător; ochii îi sclipeau ştrengăreşte. Lucrurile stau cam aşa: dimineaţa, de cum îi dă Zoia Feodorovna lista cu numele vizitatorilor, dumnealui se şi apucă să completeze permisele, fără să se uite ce şi cum. Ce mare scofală!
— Tu, Sazonova, să taci! se răsti la ea, supărat, şeful pazei. Nu te-a întrebat nimeni!
— Cum să tac, dacă dumneata nu eşti în stare să-i răspunzi ca lumea omului? se indignă fata.

Bosumflându-se, fata se întoarse cu un aer semeț la măsuța din dreptul ferestruicii prin care se eliberau permisele de intrare. Ferestruica dădea într-un culoar de trecere ce ducea la intrarea în halele fabricii, străjuită de un al doilea paznic, tot o femeie.

— Pentru astăzi, ați primit o asemenea listă? am întrebat-o pe fată.

— Sigur că am primit, răspunse ea, fără să se întoarcă.

— Arătați-mi-o, vă rog.

Îmi copiai câteva nume în blocnotes. Apoi îmi luai rămas bun, străbătui din nou curtea, către clădirea, pe care o cunoşteam acum, a administrației.

Urcai la etajul întâi şi, peste un minut, o salutam respectuos pe Zoia Feodorovna, secretara directorului, o femeie nu prea înaltă de statură, cu părul negru şi îmbrăcată într-un taior sobru.

O funcționară, după cum mi-am dat imediat seama, extrem de activă şi de energică. O asaltau tot felul de inşi cu fel de fel de hârtii ce trebuiau semnate. Când unul, când altul din telefoanele de pe măsuța de lângă biroul ei suna, obligând-o uneori să ridice şi câte două receptoare deodată.

Cu toate astea, Zoia Feodorovna găsi timp şi pentru mine. Parcurgând repede lista pe care i-o arătai, spuse:

— Acest tovarăş merge la comitetul de fabrică, acesta la mecanicul şef, aceştia doi la contabilitate. Ceilalți vin la noi.

Dar cea mai remarcabilă calitate a Zoiei Feodorovna părea să fie memoria într-adevăr ieşită din comun. Îi ținea minte, literalmente, pe toți cei ce veniseră în ultima lună, din afară, la directorul fabricii. I-am citat o serie de nume extrase din registrul de la poartă, intercalându-l şi pe cel al lui Zurih.

— Tovarăşul acesta, mă informă Zoia Feodorovna în legătură cu Zurih, a venit din partea unei organizaţii comerciale din Leningrad care intenţiona să încheie un contract cu fabrica noastră.

— Şi l-a încheiat? am întrebat eu, mirat.

N-ar fi trebuit să pun întrebarea – despre niciunul din cei citaţi nu cerusem relaţii suplimentare – dar prea mare îmi fusese surpriza de a-l vedea pe Zurih asumându-şi un asemenea rol.

— Putem afla de la secţia de planificare sau de la secţia de desfacere, răspunse cu un aer preocupat Zoia Feodorovna şi formă pe dată un număr de telefon.

Un minut mai târziu, aveam să aflăm că fabrica nu încheiase niciun contract cu organizaţia comercială respectivă din Leningrad.

— Dar cine se interesează de această problemă? întrebă, foarte curioasă, vocea bărbătească de la celălalt capăt al firului.

— Cineva de la centrală, răspunse foarte liniştită Zoia Feodorovna, fără să zâmbească măcar; pesemne nu voia să-şi neliniştească colegii.

— Îi interesează tovarăşul acela din Leningrad? stărui celălalt.

— Aşa se pare.

— Sunt în măsură să dau lămuririle necesare!

— Nu e nevoie de niciun fel de lămuriri, i-o reteză Zoia Feodorovna.

Auzisem foarte clar şi vocea de la celălalt capăt al firului şi nu-mi scăpase nuanţa de încordare ce se deslușise în ea.

Ca să repar gafa de adineaori, am pus câteva întrebări suplimentare şi în legătură cu alţi vizitatori ai fabricii, şi Zoia Feodorovna fu nevoită să telefoneze din nou la secţia de desfacere.

— Cu cine ați vorbit? am întrebat-o.

— Cu şeful secției, tovarăşul Sivokoni.

Am reținut numele.

Orice s-ar spune, pentru început aflasem destul de multe. Alți paşi ar fi fost riscant să întreprind, câtă vreme nu mă consultam cu colegii de la S.P.C.S.P.S.S.

Sosii la timp la gară, când trenul abia trăsese la peron şi în dreptul vagoanelor nu se aflau decât puțini călători. L-am zărit destul de repede pe Igor. Era îmbrăcat într-un palton de culoare închisă şi ținea în mână o servietă. Stătea singur lângă vagon şi fuma. Avea o mină încruntată şi preocupată. Misiunea sa era foarte complexă: urma să elucideze, împreună cu organele locale de miliție, misterul morții lui Kleaciko, ținând seama şi de numeroasele circumstanțe care complicau teribil cazul şi care pentru noi constituiau încă tot atâtea enigme. Dar se gândea oare Igor la misiunea care-l aştepta ori, dimpotrivă, la ceea ce lăsa în urmă – asta era întrebarea.

Zărindu-mă, veni fără grabă spre mine, ne salutarăm şi Igor îmi comunică:

— A telefonat Rogozin. Strahovici, chemat să identifice fotografia lui Kleaciko, l-a recunoscut pe cel care îl însoțea pe Zurih, în ziua de 2 octombrie, în gara Saratov. Asta-i una. A doua: miliția din Saratov a stabilit că, până la data de 2 octombrie, Kleaciko a fost zi de zi la serviciu. Pe data de 3, şi-a luat patru zile de concediu fără plată şi a plecat într-o direcție necunoscută. S-a întors pe data de 7.

— Şi tot pe data de 7, seara, adăugai eu, i-a telefonat Zurih, de la Moscova.

— Exact! Şi acum urmează chestia cea mai interesantă! – Igor se învioră nițel. Muşanski a mai

recunoscut un furt...

— Actul de identitate al lui Kleaciko? am întrebat precipitat.

— Da. Dar ştii unde a operat furtul? La Odessa...

— Ei, drăcie! Prin urmare, Kleaciko s-a repezit pentru patru zile la Odessa! Unde a locuit acolo?

— La hotel.

— Kleaciko a reclamat furtul buletinului?

— S-a verificat şi asta: n-a reclamat. În aceeaşi zi, a plecat îndărăt la Saratov.

Vasăzică, iarăşi Odessa! Acolo părea să se lege un nod vârtos. Moscova, Punej, Odessa... Spre Punej se îndrepta Igor. Ce-l va fi aşteptând acolo?

Observai deodată că servieta din mâna lui Igor o vedeam pentru întâia oară.

— A cui e servieta pe care ai luat-o cu tine? l-am întrebat.

— A lui taică-meu, răspunse Igor fără chef.

Începeam să înțeleg.

— Nu vii de acasă?

— Acum locuiesc la bătrâni.

Din nou am amuțit amândoi. Of! dificile au mai devenit relațiile mele cu bunul meu prieten Igor! Unde s-a mai pomenit altădată să trebuiască să mă gândesc ce să-i spun şi ce e mai bine să trec sub tăcere?... Şi în ce fel să-l iau? Pe când acum trebuia să fiu atent la fiecare cuvânt pe care îl rosteam!

— Deci... te-ai hotărât, totuşi? am rupt eu tăcerea, după o ezitare.

— Hotărârea a venit de la sine... De mult... rosti Igor cu jumătate de gură, studiind cu mare atenție cimentul peronului, de la picioarele sale.

Se ferea de privirea mea, poate ca să nu dea înapoi, să nu-şi schimbe iarăşi hotărârea. Cel puțin asta era

impresia mea.

— Lucrurile astea nu se hotărăsc de la sine, i-am replicat pe un ton destul de tăios. Nu e îngăduit să se hotărască de la sine!

— Ei!... – Igor îmi aruncă o privire tulbure, ce se voia ironică. Sigur, tu le ştii pe toate...

— Trebuie să te gândeşti de o sută de ori înainte de a lua o asemenea hotărâre, rostii eu aproape în şoaptă. Ca să nu-ți pară rău mai târziu...

— M-am gândit de o mie de ori...

— De unul singur?

— Caraghiosule!... – Igor zâmbi amar.

Simțeam că mă înfurii şi mă stăpâneam cu greu să nu izbucnesc. Aş fi vrut să-i arunc în obraz: „La lucrurile astea te gândeşti împreună cu prietenul tău cel mai bun... Nu de unul singur!” Nu i-am spus-o. I-am spus cu totul altceva:

— Nu m-ai înțeles... Lena ce spune?

— Lena n-are niciun amestec în povestea asta. În ce-o priveşte pe Alla, oricum, tot la deznodământul ăsta am fi ajuns! Cum să-ți explic?... Ea, de la început, n-a urmărit altceva decât să mă înrobească. Să mă dau ei legat de mâini şi de picioare... Fireşte, urmând ca şi ea să mi se înrobească mie... Numai că eu nu pot accepta aşa ceva! Iar ea nu e în stare să înțeleagă... Degeaba, n-am cum să-ți explic...

— Mă gândesc că...

— N-ai la ce te gândi, înțelegi? mă întrerupse Igor crispându-se. Nici tu, nici nimeni! Doar eu şi, bineînțeles, Alla, numai noi avem dreptul să ne gândim la asta... Sunt lucruri care nu-i privesc decât pe cei doi în cauză. Numai pe ei doi! E timpul să înțelegeți, naiba s-o ia de treabă! Numai pe ei doi!...

Aproape că striga acum. Cu glasul foarte coborât,

aproape în şoaptă, dar striga. Nu-l mai țineau nervii.

Îmi spuneam că nu trebuia lăsat să plece într-o asemenea stare – oriunde ar fi, nu-i era îngăduit să plece, cu atât mai puțin la Punej, într-o asemenea misiune... Dar apoi mi-am spus că, dimpotrivă, era foarte bine că pleca, trebuia să plece neapărat, ca să-şi poată îndrepta gândurile într-altă direcție, şi cu cât această „altă direcție” se dovedea mai plină de pericole şi îi ridica mai multe probleme, cu atât era mai bine... O! de-aş fi putut pleca împreună cu el! De l-aş fi putut însoți! Să încerc să-l conving pe Kuzmici... Cu avionul, l-aş putea ajunge din urmă.

Difuzorul de pe peron hârâi şi un glas scrâşnit anunță:

— Trenul... în direcția... pleacă peste... Călătorii sunt rugați să urce în vagoane...

— Ei! Rămâi sănătos! zise Igor şi-mi întinse mâna. Nu fi supărat pe mine!

— Ce tot vorbeşti! Rămâi sănătos! Pe curând! i-am răspuns precipitat.

Şi cât de mult aş fi vrut să-l îmbrățişez! Dar nu făcui decât să-i strâng, cu putere, mâna. Degeaba, am rămas tot un sentimental!

— Vedem noi pe cât de curând... zâmbi Igor ironic.

— Cetățene, cetățene! îi strigă însoțitoarea de vagon. Ce faceți? Urcați!

Igor mai ridică o dată mâna în semn de rămas bun, se întoarse şi sări pe scara vagonului, ce trecea lin prin fața lui. Apoi mai flutură mâna de câteva ori.

Vagoanele se perindau din ce în ce mai repede pe dinaintea ochilor mei.

Ducându-mă la mine, la birou, aflai că Kuzmici lipseşte şi că va veni abia pe seară.

M-am dus la cantină să iau masa, împreună cu Valea şi Petea Şuhmin.

— L-ai condus? mă întrebă Petea.

L-am condus.

— Foarte bine, nu-i strică să se mai aerisească, zise el satisfăcut. Vântul depărtărilor, colbul drumurilor şi alte chestii de-astea... Mai ştii, poate că i se face dor de mândrețea de nevastă-sa. Ia uite, ce i-a intrat în căpățână!... Eu să am una ca ea, numai pe palme aş purta-o... Un fir de praf n-aş lăsa să se anine de ea!

Şi îmi făcu vesel cu ochiul.

Degeaba, nu puteai ascunde nimic de băieții noştri! Se simțeau parcă obligați să ştie totul, şi chiar şi ştiau... Deformație profesională, pesemne. Era clar că nu eram eu singurul care culesesem anumite informații. Ştiau şi despre Lena, fără doar şi poate.

După ce am luat masa, am trecut pe la băieții de la S.P.C.S.P.S.S. Aveam nevoie să-i consult într-o serie întreagă de chestiuni. Printre ei se aflau specialişti de mare clasă. Ca Edik Albanian, de pildă.

Ca specialitate, Edik era economist. Oricât ar părea de ciudat, absolvise facultatea de ştiințe economice din cadrul Institutului unional pentru cinematografie. Visul lui fusese cinematografia. Lucrase vreo doi ani la „Mosfilm” ca ajutor de director de film. Pe ultimul lui director de film îl prinsese cu nişte fişe de producție falsificate. Dar afacerea nu ajunsese până la tribunal. Pungaşul o scosese la capăt cu o abilitate nemaipomenită. Pentru Edik fusese o decepție amară. Era, în general, o fire foarte impresionabilă, deşi un om plin de temperament şi de energie. Pe deasupra, mai era şi orgolios. Demisionă de la studio şi, urmând sfatul unui prieten, se angajă la S.P.C.S.P.S.S. După părerea mea, îl adusese acolo sentimentul lezat al dreptății.

Devenise între timp un specialist cu experiență. Trimisese în boxa acuzaților o grămadă de escroci mult mai versați decât fostul său şef de la studio.

În ultimii ani, Edik lucrase tocmai pe „linia” problemelor cu care mă confruntam eu acum. Nu puteam găsi un consultant mai bun ca el.

Îl găsii destul de repede şi ne retraserăm într-unul din birouri.

— Aşteaptă olecuță, scumpule, mă întrerupse Edik din expunerea faptelor. Avem de-a face cu două grupe de probleme. Cele legate de construcții se încadrează în domeniul meu. Fabrica de tricotaje nu se încadrează. O clipă!

Smulse receptorul telefonului, formă un număr şi strigă în aparat:

— Volodea? Salut! Treci urgent pe la 107! Da, acolo sunt. Am o chestie pentru tine. Hai, dă-i bătaie, dă-i bătaie, zboară! Până nu pleacă omul.

Aruncă receptorul în furcă. Am întrebat mirat:

— De unde ai scos-o, că mă pregătesc să plec?

— Ee! dădu din mână Edik. Trebuia să-l bag în viteză. E băiat bun, dar cam doarme pe el... Vasăzică aşa. În ce-l priveşte pe „cneazul” tău, am să-ți procur nişte date care cred că o să-ți prindă bine. Înțelegi, ne-am ocupat şi noi de trustul ăsta. O să vezi îndată. O clipă!

Puse din nou mâna pe telefon.

— Ninocika? Ştii cât de mult te iubesc, nu-i aşa?... Păi, trebuie să-i dau urgent o mână de ajutor unui prieten de-al meu. Îți aminteşti de cazul acela de la trustul 17? Bravo, eşti o fată deşteaptă! Fii bună şi pregăteşte-mi-l. Mă reped eu să-l iau.

În timp ce Edik vorbea la telefon, în birou intră alene un ochelarist înalt şi solid, cu părul blond pieptănat cu grijă pe spate, cu o față cărnoasă impasibilă. Părea

într-adevăr cam adormit...

— Iată-l! exclamă Edik, adresându-se apoi noului-venit: Faceţi cunoştinţă, Volodea: dânsul e prietenul meu Losev, de la miliţia judiciară. O să-ţi expună el faptele. Mă întorc într-o clipă...

Şi ieşi val-vârtej din birou.

— Inspector principal Surkov, se prezentă Volodea, întinzându-mi o mână mare şi durdulie; strângându-i-o, constatai că e neaşteptat de puternică.

Îi povestii şi lui despre fabrica de tricotaje, despre Zurih şi cele două bluze.

— Zici că a venit din Leningrad?... făcu Surkov îngândurat. Hm, hm... Mai mult ca sigur că, acolo, i-a aranjat trampa Sokolski.

— Exact! confirmai eu. Lui Sokolski ăsta i-a dat un telefon Zurih de aici, de la Moscova.

— Da, da... Ei! pe şnapanul ăsta de Sokolski îl cunoaştem noi bine şi suntem cu ochii pe el, şi noi, şi tovarăşii din Leningrad. Cât îl priveşte pe ăstălalt... Cum ai spus că-l cheamă? Zurih?

— Da, Zurih.

— Ăsta-i o figură nouă. Ce legături – din cele care ne interesează pe noi, vreau să spun – i-au fost depistate? Sokolski, deci. Dar aici, la Moscova?

— Fabrica de tricotaje, unde se pare că e în legătură cu şeful serviciului de desfacere, un anume Sivokon.

— Şi pe ăsta îl cunoaştem. Dar separat. Or, se vede treaba că ne aflăm în faţa unui lănţişor...

— După părerea dumitale, ce rol ar putea deţine Zurih în lanţul ăsta?

Surkov nu se grăbi să răspundă. Părea să cumpănească lucrurile.

Mi-am aprins o ţigară, ferindu-mă să-l zoresc.

— Tipul e, categoric, periculos, se pronunţă, în

sfârşit, Surkov. După toate probabilităţile, el e organizatorul. Şi încă unul de anvergură. Desfacere de marfă în mai multe oraşe.

— Se câştigă chiar atât de bine cu treaba asta?

— Dumneata cum credeai? zâmbi Surkov ironic. Ascultă-mă cu atenţie, am să-ţi prezint un calcul elementar. Într-un an, fabrica produce bluze de un anumit standard într-un lot de, să zicem, trei sute de mii de bucăţi. Din acestea, numai circa cincizeci de mii sunt de culoarea peruzelei, culoare rar întâlnită în comerţul nostru şi realmente superbă. Pentru un stoc mai mare, fabrica nu are deocamdată destui coloranţi. Cum procedează un pungaş ca şeful acela al serviciului de desfacere? Furnizează bluzele acestea atât de căutate unui număr de trei-patru directori de magazine „de-ai lui”, nişte pungaşi şi ăştia, se-nţelege. O face adăugând un spor de, să zicem, o rublă de fiecare bluză. Asta, după cum îţi dai seama, face dintr-un condei cincizeci de mii de ruble. Dar să luăm nu cincizeci de mii, ci douăzeci şi cinci de mii de bucăţi – orişicât, e obligat să desfacă din marfă şi unor directori de magazine cinstiţi. Mai departe. Directorii aceia escroci livrează în continuare marfa speculanţilor, adăugând şi ei la preţ, să zicem, tot numai câte o rublă de bluză. Şi iată că o nouă sumă frumuşică intră în buzunarele indivizilor – alte douăzeci şi cinci de mii de ruble. Dar mai apare şi un afacerist ca Zurih al dumitale, care organizează desfacerea bluzelor într-un alt oraş, unde asemenea bluze nu se fabrică şi nu s-au vândut niciodată în magazine. Unul ca ăsta încarcă preţul cu trei şi chiar patru ruble de bucată. Câştigul devine enorm. Poate acoperi din el toate cheltuielile de transport şi plăti serviciile speculanţilor localnici. O adevărată panama! Ţine seama că avem de-a face nu doar cu o simplă diversiune economică. O asemenea

operație constituie un grav prejudiciu politic şi moral asupra întregului sistem al comerțului de stat, subminează încrederea populației în comerțul socialist. Iată de ce asemenea afacerişti trebuie pedepsiți fără cruțare!

Volodea Surkov îşi încleştă pumnul enorm. Pentru întâia oară, pe fața sa impasibilă, parcă somnolentă, se putu citi un soi de emoție.

Trebuie să recunosc că până atunci nu-mi dădusem seama de întreaga însemnătate şi complexitate a activității S.P.C.S.P.S.S.-ului, de marea sa răspundere față de societate. Pe de altă parte, mă simțeam mândru că îi ajutasem şi eu cât de cât pe băieții aceia în dificila lor muncă.

— Ca să revenim la chestiunea noastră, pot să te informez că am stabilit în ultima vreme că bluze de tipul acesta au fost vândute pe sub mână nu numai la Leningrad, ci şi la Odessa. Am primit în sensul acesta o serie de sesizări.

— N-ați descoperit canalele prin care au fost puse în vânzare?

— Tocmai asta e, că nu!

— Aş dori să văd materialele în legătură cu Odessa şi Leningrad.

Surkov dădu alene din cap.

— Se poate. Am să-ți trimit hârtiile îndată.

Edik dădu buzna în birou, cu trei dosare voluminoase sub braț.

— Aha! văd că ați ajuns la unele concluzii... zise el, referindu-se desigur la ultimele cuvinte ale lui Surkov.

— Da, s-ar părea că am realizat câte ceva, am zâmbit eu.

Surkov dădu din cap flegmatic şi ieşi.

— Ei! eu o să-ți ofer probabil ceva mai mult, zise Edik,

gâfâind încă, şi aruncă pe masă dosarele. Bună bucăţică ţi-a căzut în labă, amice! Ţi-am pregătit câteva documente, să-ţi lingi degetele, nu alta! – Arătă cu capul spre dosarele de pe birou; am observat intercalate între foi mai multe semne de carte. O să găseşti pomenit în ele până şi numele lui Zurih.

Cât pe ce să sar de pe scaun.

— Unde... unde e pomenit?

— Aici... şi aici... zâmbi Edik. Dar, cum să-ţi spun, se petrece ceva curios... Chipul lui luă o expresie preocupată. Apare ca reprezentant când al unui serviciu de investiţii din Rostov, când al unei direcţii de construcţii oarecare din Odessa... Uită-te şi tu!

Edik deschise unul din dosare şi ne cufundarăm în studierea hârtiilor.

Într-adevăr, numele lui Zurih apărea în mai multe locuri. Dar numai în cuprinsul interogatoriilor luate altor persoane. Şi chiar şi atunci era amintit doar în treacăt, ca un ins puţin cunoscut şi mai degrabă neînsemnat. Din niciunul dintre interogatorii nu reieşea că ar fi amestecat în sustragerile în cauză.

În calitate de martor, fusese anchetat în mai multe rânduri şi Burlakov. Dar numai în calitate de martor, într-un loc, pomenea şi el numele lui Zurih. În sfârşit, un element extrem de preţios! Aveam acum dovada că se cunoşteau.

Am citit cu mare atenţie pasajul respectiv din interogatoriul luat lui Burlakov.

Acesta afirma că Zurih se afla în biroul său atunci când intrase la el unul din acuzaţi. Referindu-se la Zurih, Burlakov căuta să demonstreze – şi se pare că reuşise – că nu-i putuse da acuzatului, de faţă cu o persoană străină, dispoziţiile pe care acuzatul pretindea că le primise de la el. Era vorba tocmai de expedierea,

ilegală, la Rostov, a unei cantităţi de ţevi; cunoşteam povestea de la omul cu servieta umflată. „Cine era cetăţeanul acela?” întrebase anchetatorul, referindu-se la Zurih. Iar Burlakov răspunsese: „Un tovarăş din Odessa”. În continuare, anchetatorul îi pusese o altă întrebare, de un mare interes pentru mine: „Îl cunoaşteţi pe Palatov, şeful serviciului de investiţii al uzinei din Rostov?” Burlakov fusese nevoit să admită că îl cunoaşte, dar încercase să minimalizeze faptul: „Da. Am făcut cunoştinţă ocazional.” „Unde?” întrebase anchetatorul. Şi, aici, mă aştepta o surpriză de prima mână! Răspunsul lui Burlakov: „La Moscova. La Galeriile Tretiakov”. În cele din urmă, ilegalitatea comisă prin expedierea ţevilor nu putuse fi probată. Palatov negase totul. Alte probe de vinovăţie nu putuseră fi găsite şi Burlakov ieşise basma curată, ca, dealtfel, şi din alte situaţii foarte delicate. Fiindcă veni vorba, unul din acuzaţi menţionase şi expedierea ilegală la Odessa a celor douăzeci de tone de cheramzit. Dar nici în afacerea asta nu putuseră fi produse probe decisive. Voi aminti aici că în legătură cu ea fusese pomenit în treacăt şi numele unui oarecare cetăţean din Odessa, Bogdan Teliaş, cu care vom mai avea ocazia să ne întâlnim.

Trecuseră vreo patru ore, dacă nu mai mult, de când studiam dosarele acelea. Umplusem un carnet întreg cu notiţe. Edik mă părăsise demult, avea şi el treburile lui urgente. Din vreme în vreme, îşi făcea, gâfâind, o apariţie meteorică în birou, ca să întrebe:

— Ei! cum merge pescuitul?... – Şi, mulţumit fiindcă mă vedea tot mai entuziasmat şi mai interesat de studierea dosarelor lui, îmi făcea vesel cu ochiul: Ehe! Nu ne-ai cunoscut cum trebuie până acum! Te-ai convins că nu ne părăsim prietenii la nevoie...

Pentru ca, la o altă vizită-fulger, să declare pe un ton

infatuat şi superior:

— Îţi place, nu?... Admiră-ne munca, băiete, şi scoate-ţi pălăria! Trebuie să recunoşti că în creierele noastre se găsesc mai multe circumvoluţiuni decât... în ale altora...

Şi se făcu nevăzut înainte de a apuca să răspund cum se cuvine la o asemenea insolenţă.

Îmi trimise şi Surkov materialele cerute. Le cercetai şi pe acestea, descoperind alte date interesante, îndeosebi o serie de nume semnificative. Astfel, unul din ele îmi devenise mai demult familiar: Galina Kocerga! Prin intermediul ei fuseseră vândute mai multe dintre bluzele cu pricina. Pe una dintre cumpărătoare o chema Inga Krivolap şi era funcţionară la un trust de construcţii din Odessa. Dacă nu mă înşelam, la acelaşi trust la care lucra şi mai sus-amintitul Bogdan Teliaş. Am verificat imediat amănuntul acesta, care nu era lipsit de importanţă: aşa era... Drept care, mi-am notat cu satisfacţie şi această coincidenţă.

Degeaba, nimic nu se poate compara cu o treabă temeinic făcută!

În lumea asta, toate se leagă între ele, toate fenomenele se desfăşoară conform unor legităţi şi unei logici specifice. Oamenii sunt legaţi între ei prin interese şi datorită împrejurărilor pe care le creează viaţa. Infractorii sunt supuşi şi ei aceloraşi legi. Asta-i situaţia – n-ai ce-i face...

Dimineaţa, i-am raportat lui Kuzmici rezultatele investigaţiilor mele din ajun.

Şeful m-a ascultat în tăcere, uitându-se la mine pe deasupra ochelarilor şi frământând nervos între degete o ţigară.

După ce isprăvii, Kuzmici mai păstră tăcerea o bucată

de vreme. După obiceiul lui, aştepta ca să-şi spună ceilalţi părerea întâi. Dar Petea şi Valea Denisov nu se grăbiră să ia cuvântul. Digerau pesemne noutăţile aduse de mine. În cele din urmă, Kuzmici se întoarse spre Valea:

— Ce date deţii despre... cum îi zice? Galina Kocerga din Odessa?

Valea îşi desfăcu liniştit mapa – fără ea nu se prezenta niciodată în cabinetul lui Kuzmici – şi scoase câteva fişe.

— Datele ar fi cam acestea, începu el. 25 de ani. Tatăl, mecanic. Mama, croitoreasă. Are relaţii foarte întinse şi extrem de suspecte. Are şi o mulţime de adoratori, care s-au şi încăierat de nenumărate ori pentru favorurile ei. A fost surprinsă făcând speculă, inclusiv cu mărfuri de contrabandă. Vizitează frecvent clubul marinarilor străini. Încurcată cu diverşi bărbaţi. A fost măritată, dar a divorţat. Fostul soţ cântă la instrumente de percuţie, în orchestra restaurantului unuia din hotelurile oraşului. Nu are antecedente penale. Poreclele ei: „Mademoiselle Galea”, „Regina Galea”, „Galea – sare şi piper”, „Galea – doi pupici” şi aşa mai departe. Cam atât...

— Trebuie să fie o femeie dată dracului, aprecie Petea Şuhmin surâzând sarcastic. Una ca asta îţi scoate peri albi într-o singură noapte!

— Da, e un obiectiv dificil, căzu de acord Valea reintroducând cu grijă fişele în mapă.

— La ea să se fi repezit cu avionul nenorocitul acela de medic din Saratov? chibzui în continuare Petea cu glas tare. În cazul ăsta, între ei a fost mai degrabă o legătură amoroasă. Cu una ca asta te încurci vrând-nevrând...

— Odessa mai ridică multe alte semne de întrebare, am intervenit eu. Să nu uităm că şi Zurih tot pe-acolo îşi

face mendrele.

— Vasăzică, aşa... puse capăt discuţiei Kuzmici, prevenindu-ne apoi: Planul de bătaie o să încercăm să-l facem diseară... Până atunci, se întoarse el spre mine, fă-i o vizită lui Burlakov. Sunt curios ce o să-ţi spună el despre Zurih... Şi despre Odessa, în general... Acestea trebuie să fie punctele principale ale discuţiei cu el. Ai înţeles?

Revenind în biroul meu, m-am grăbit să-i telefonez lui Burlakov, până ce nu ieşea să se plimbe, de! ca toţi pensionarii.

Îmi răspunse o voce de bas profund, foarte sigură pe sine:

— Vă ascult.

— Svetozar Eremeevici?

— Chiar el! Cu cine am plăcerea?

Mă prezentai politicos şi explicai:

— Aş dori să vă întâlnesc, să mă sfătuiesc cu dumneavoastră în legătură cu câteva chestiuni. Puteţi să-mi acordaţi o întrevedere?

— Mă rog, vă stau la dispoziţie.

— Peste o oră, e bine?

— Fie! Dar mie mi-e cam greu să mă deplasez...

— Vă înţeleg, vă înţeleg... Viu eu la dumneavoastră. Vreţi să-mi daţi adresa?

Mă prefăcui că-i notez adresa, după care aşezai receptorul în furcă. Revăzui unele din însemnările din ajun, meditând apoi mai îndelung asupra unor probleme care decurgeau din ele. O asemenea discuţie trebuie întotdeauna pregătită temeinic.

Masa de lucru neocupată din faţa mea, aceea a lui Igor, mă distrăgea însă, strecurându-mi în suflet o nelinişte surdă. Părea îngrozitor de pustie...

Exact peste o oră, mă aflam în faţa casei, pe care o

cunoşteam prea bine, în care locuia Burlakov.

Îmi deschise uşa chiar el.

Aşa cum îmi fusese descris, era un zdrahon cât toate zilele, nu puteai să-l cuprinzi cu brațele de mijloc... Umplea, de sus şi până jos, ca şi în lățime, întreg spațiul uşii. Avea o față pătrată, trandafirie, cu nişte cute adânci, iar pe creştet, părul cărunt, tuns perie, apărea ca un nimb de argint. Burlakov era îmbrăcat în nişte pantaloni de pijama şifonați, deveniți aproape albi de atâta spălat şi într-o splendidă haină de casă, din catifea de culoarea vişinei putrede, împodobită, în dreptul abdomenului proeminent, cu fireturi aurii.

— Vă rog, poftiți! dădu glas, cu basul său profund, Burlakov, zâmbindu-mi bucuros, ca celui mai scump dintre oaspeți.

Mi-am scos paltonul şi l-am urmat pe stăpânul casei în sufragerie. Încă din coridor, îmi atrăsese atenția scara de lemn, în spirală, ce urca la etajul de deasupra, precum şi glasvandul frumos ce dădea spre celelalte încăperi ale apartamentului.

Sufrageria era ticsită de mobilă: nişte scaune străvechi, cu speteze înalte şi de un aspect curios, un bufet enorm, ocupând o jumătate de perete, nişte taburete bondoace îmbrăcate în mătase, două fotolii monumentale în stil voltairean tapisate cu stofă verde şi cu brațele frumos sculptate, ce tronau într-un colț, o masă rotundă aşezată pe labe de leu artistic sculptate... De tavan atârna o lustră de cristal ce aducea mai degrabă cu un tort festiv acoperit cu glazură de zahăr şi în care fuseseră înfipte lumânărele albe. Pereții erau acoperiți din belşug cu tablouri de mari dimensiuni, ca şi de altele micuțe, dar toate de o valoare artistică dubioasă – nişte copii stângace după maeştri francezi şi italieni, dacă nu mă înşelam.

Burlakov mă pofti într-unul din fotolii, iar el se aşeză în celălalt. Între noi era postată o măsuță joasă, lăcuită, modernă, pe care se aflau o cutie mare de şah, două pachete de țigări viu colorate, dintre care unul de „Kent”, o brichetă frumoasă cu gaz şi o scrumieră imensă din sticlă colorată de Boemia.

— Te ascult, tinere, rosti el blajin, cu basul său profund, lăsându-se cu toată greutatea corpului pe speteaza fotoliului.

Dar ochii săi micuți, spălăciți, mă studiau destul de fățiş pe sub pleoapele umflate. În privirea sa se citea, abia perceptibilă, ironia. S-ar fi zis că nu prea mă lua în serios. Un băiețandru, acolo, un mucos... „Cu atât mai bine!” ar fi spus Kuzmici. Dar eu mă simțeam atins.

— Iată despre ce este vorba, Svetozar Eremeevici, am început precaut. Ne interesează o anumită persoană, pe care ați întâlnit-o cândva. Poate că vă aduceți aminte de omul acela... Şi adăugai într-o doară: El vă ține minte cu siguranță...

— Şi cine e omul ăsta? se interesă Burlakov calm.

— Îl cheamă Zurih Mihail Alexandrovici.

— Zurih... Zurih... mormăi Burlakov, privind îngândurat în gol.

Ca să răspundă pe loc, îl împiedica aluzia mea neplăcută, deşi destul de vagă, că celălalt, Zurih, l-ar ține minte.

În cele din urmă, Burlakov se hotărî:

— Ca să fiu sincer, numele ăsta nu-mi spune nimic...

— A fost de curând la Moscova, am precizat. E drept că de astă dată sub alt nume: îşi spunea Nikolov.

— Ca să vezi, ce şmecher! surâse Burlakov.

— Nici numele ăsta nu vă spune nimic?

— Care, Nikolov? De unde şi până unde?

— Atunci să revenim la cel de Zurih... Ca să vă fac să

vi-l reamintiți, voi apela nu la împrejurări pe care le-ar putea evoca dânsul, ci la unele fapte relatate cândva chiar de dumneavoastră. În felul acesta vă va fi mai lesne să vi-l readuceți în memorie.

Am surprins în privirea lui Burlakov o anumită încordare, vecină cu neliniştea. Eram aproape sigur că Burlakov nu ştia unde se găseşte în momentul acela Zurih şi presupunea că îl arestasem. Probabil nu era deloc convins că, încăput în mâinile noastre, Zurih îşi va ține gura.

Îndoielile, nesiguranța aceasta a lui Burlakov aveau şi un aspect pozitiv, dar şi unul negativ. Totul depindea de ce va crede până la urmă – era sau nu reținut Zurih. Dacă va accepta ideea că e arestat, va căuta să se apere pe sine şi ne va spune unele lucruri despre Zurih. Dacă se va convinge că nu e, va evita să ne ajute să dăm de urma acestuia şi nu ne va spune nimic.

Eram grozav de tentat în clipa aceea să-l mint, spunându-i că Zurih era la popreală. Dar nu aveam dreptul s-o fac. Nu numai pentru că, dacă greşeam cumva şi Burlakov ştia unde se află Zurih în realitate, discuția mea cu el ar fi fost compromisă şi n-aş mai fi aflat nimic. Principala oprelişte consta în faptul că procedeul era necinstit şi, deci, îmi era interzis. Dar să sădesc în sufletul lui Burlakov nesiguranța şi neliniştea, să-l fac să se teamă şi astfel să-l determin la un pas nechibzuit, să-i smulg o vorbă imprudentă – asta da, aveam dreptul, ba eram chiar dator să încerc s-o fac. Pe scurt, îmi era îngăduit să fiu mai şiret decât el, dar nu să-l induc în eroare. În asta şi consta dificultatea şi totodată caracterul pasionant al misiunii mele.

— Spune, spune, chiar m-ai făcut curios... zise Burlakov. Ce oi fi spus despre Zurih ăsta? Mai ştii, poate că-mi aduc aminte de el, că doar în viața mea am

cunoscut la lume câtă frunză şi iarbă...

— Voi fi nevoit, Svetozar Eremeevici, să mă refer la o acţiune judiciară. Mă înţelegeţi, n-aş fi vrut să răscolesc trecutul, dar...

— Eh! n-are importanţă, dădu din mână Burlakov cu o nepăsare ostentativă. Dă-i drumul!

Îi relatai pe scurt despre procesul cu pricina, dându-i a înţelege însă că eram întru totul convins de totala sa lipsă de amestec în faptele incriminate de acuzare şi de absoluta veracitate a depoziţiilor sale ca martor. Mă oprii în mod special asupra momentului când el, Burlakov, citase în apărarea sa numele lui Zurih, care ar fi fost prezent în biroul său într-o anumită împrejurare.

— Zurih, Zurih... Da, da... parcă am cunoscut pe cineva cu numele ăsta, se căzni Burlakov să-şi amintească; jucă destul de bine efortul de rememorare.

— Ce fel de om e? întrebai. Spuneţi-ne ce ştiţi despre el, Svetozar Eremeevici. Şi adăugai cu subînţeles: Ne bizuim foarte mult pe informaţiile dumneavoastră...

— Ei! chiar aşa de mult să nu vă bizuiţi, bubui Burlakov, îmblânzit, cu vocea sa răsunătoare. La vârsta mea, memoria...

— Nu-i nimic, o să vă ajut.

Am observat că ultimele cuvinte nu-i prea veniseră la socoteală. Ce să-i fac, doar nu era să-l perii tot timpul... Să nu-şi închipuie că-i iau de bună chiar fiecare vorbă.

— Aşadar, ce mi-amintesc despre el... Burlakov voia să lase impresia că face un efort de memorie, dar eram convins că, în clipa aceea, chibzuia febril ce anume să spună despre Zurih, în aşa fel ca să nu iasă el prost şi cum să facă să nu scape vreo vorbă nelalocul ei.

Nu l-am zorit, l-am lăsat să se gândească.

— Dacă nu mă înşel, venise din Odessa... începu Burlakov. Da, exact, din Odessa. Mi-amintesc că venise

în delegație – cu un schimb de experiență sau aşa ceva. Pe vremea aceea nouă numai de asta nu ne ardea, aveam alte necazuri: se descoperiseră nişte fraude, sustrageri de materiale deficitare, care erau trimise prin alte părți... Printre altele, şi douăzeci de tone de cheramzit. Glasul lui Burlakov crescu şi mai mult în intensitate, o indignare nobilă îl însuflețea... Se-nțelege, i-am înhățat de guler pe pungaşi şi i-am trimis în fața tribunalului, ca să le treacă pofta de blestemății! Cât îl priveşte pe Zurih... Dacă mă gândesc bine, parcă a fost şi el amestecat în ciorba aceea. Dar pe atunci făcea o impresie din cele mai favorabile. Ce discuții inteligente purta, mamă-mamă!

— A fost şi pe la dumneavoastră acasă, intervenii pe un ton care putea fi luat şi interogativ, şi afirmativ.

— Parcă poți distinge putregaiul de la prima vedere?... continuă Burlakov. Ca să-l cunoşti pe un ticălos ca ăsta, trebuie mai întâi să mănânci un car cu sare cu el. Mai ales că... – Îşi luă seama şi adăugă în grabă: La drept vorbind, parcă mi-aduc aminte că a fost o dată pe la mine acasă. S-a invitat singur...

— La Odessa, are familie? am întrebat, lăsându-l să creadă că nu observasem că era cât pe ce să-i scape nişte vorbe nepotrivite.

— Pe dracu, familie! zâmbi Burlakov cu toată fața, Doar aşa, ştii... o legătură amoroasă. A venit la Moscova şi cu mamzela. Oh! ce fată!... Pentru o nevastă, e mult prea frumoasă...

Fața sa grăsană luă o expresie visătoare, şi el plescăi din buze.

— Zău? Şi cum o cheamă?... manifestai eu un interes ce nu părea să fie profesional, ci unul strict de mascul; îi cântam în strună bătrânului.

— Galina Ostapovna... răspunse el pe acelaşi ton

visător.

Ce surpriză! Fie şi numai pentru atâta, şi merita să-l fi vizitat pe Burlakov.

— Totuşi, ce vă face să credeți că nu era soția lui? am insistat, ca să nu-mi scape din mână subiectul.

— Ce soție! Nici gând! declară Burlakov categoric; se vedea că încă mai era stăpânit de plăcuta amintire a frumoasei femei. Unei neveste nu-i faci asemenea cadouri...

— Ce fel de cadouri? nu-mi ascunsei eu curiozitatea.

— Să zicem, un inel de aur cu briliante, fiecare de cel puțin un carat. Lucrătură măiastră, de pe vremuri. Pietricelele, ca nişte bobițe, atârnau de un lujeraş. Un inel de o frumusețe nemaipomenită, poți să mă crezi pe cuvânt.

— Măi-măi!... oftai eu admirativ.

— Pe partea interioară, pusese să-i graveze o inscripție, continuă Burlakov, care se aprinsese. Mi-amintesc ca acum: „Galocikăi, de la M. Z., pentru toată viața”.

Al doilea amănunt revelator, nu mai puțin valoros decât primul!

— Ei! vedeți? am spus, „Pentru toată viața”... Înseamnă că era totuşi soția lui.

Burlakov mă privi cu ironie.

— Ei! tinere, tinere, ce ştii dumneata! oftă el. Află că pe Galocika asta a şi părăsit-o între timp – cel puțin aşa se vorbeşte... Cum rămâne cu „pentru toată viața”?

Simțeam că e foarte mulțumit, nu numai fiindcă îi prilejuisem nişte plăcute aduceri-aminte, ci şi pentru faptul că izbutise să abată discuția de la periculosul subiect al fraudelor şi speculei în liniştitul golf al poveştilor de alcov. Nu mă grăbeam să-i spulber iluziile. Dealtfel, însuşi faptul că o cunoscuse personal pe Galina

Kocerga ne putea fi de folos. Ceea ce, fireşte, nici nu bănuia.

— Parcă văd că şi dumneavoastră i-aţi dăruit un mic suvenir, de! ca să nu vă uite... am întrebat eu pe un ton şăgalnic. Nu v-a răbdat inima să n-o faceţi, nu-i aşa? Mai ales că nici nu era nevasta omului.

— Parcă de asta îi arde unui bătrân ca mine!... dădu din mână Burlakov.

Dar atitudinea sa se schimbă deodată; pesemne că îşi dăduse seama că ajunsese prea departe în descrierea relaţiilor sale cu Zurih, fiindcă adăugă îndată, pe un cu totul alt ton, de-a dreptul tăios:

— Ca ce chestie, adică, era să-i fac femeii cadouri?... Că doar, pentru mine, nu erau decât doi străini, aproape nişte necunoscuţi...

Ochii săi mă aţinteau acum reci, înstrăinaţi, plini de bănuială.

Am înţeles că partea lirică a convorbirii noastre luase sfârşit. Am ridicat din umeri:

— De fapt, aşa e... Apoi, am reluat, de astă dată pe un ton oficial: Nu vă aduceţi aminte unde lucra Zurih pe vremea aceea?

— Naiba mai ştie unde lucra şnapanul acela!... Parcă poţi să le ţii minte chiar pe toate?...

Era limpede că altceva nu voi mai putea scoate de la el; ridicase un zid între noi şi cu siguranţă că, în sinea sa, se dojenea şi aşa amarnic că îl luase gura pe dinainte.

Ah! ce plăcere mi-ar fi făcut ca acum, în încheiere, să-i adresez o întrebare perfidă, despre Galeriile Tretiakov şi despre cetăţeanul Palatov din Rostov, cu care, conform propriei sale declaraţii, acolo ar fi făcut cunoştinţă. Dar am renunţat. Nu venise încă momentul pentru asemenea întrebări. Şi apoi, trebuia să mai

păstrez din atuuri şi pentru viitor.

Oricum, puteam fi şi aşa destul de mulțumit de rezultatele întrevederii cu „cneazul Svetozar”.

Ne luarăm rămas-bun în termeni cât se poate de cordiali, dar şi cu un sentiment de uşurare, de o parte şi de cealaltă...

Către seară, Kuzmici ne convocă din nou la el.

Ascultă cu vădită satisfacție relatarea mea despre vizita ce i-o făcusem lui Burlakov. Lucru rar, găsi chiar şi un cuvânt de laudă:

— Da, nu e rău... făcu el, ca să adauge pe neaşteptate: Deci, aşa rămâne: pleci la Odessa.

— Eu?!

— Chiar tu. Aşa că pregăteşte-te de drum!

A doua zi, ne parveni o comunicare de la Punej: Igor Otkalenko dispăruse!

Capitolul VII
NU-ŢI ALEGI SURIOARA

Întârziasem în seara aceea mai mult ca de obicei. Consfătuirea din biroul lui Kuzmici tot nu se încheiase. Mângâindu-şi creştetul cărunt – ticul său – şeful rosti încruntat:

— Cum vine asta: „a dispărut”? Ce sunt mofturile astea?

Era supărat şi alarmat, o vedeam prea bine. Alarmat eram şi eu, nu mai puțin decât dânsul. Şi supărat, de asemenea.

— Totuşi, ceva trebuie să se fi întâmplat... am spus eu.

— Or fi intrat în panică cei din Punej... Ei! să zicem că n-a petrecut noaptea la hotel şi n-a lăsat vorbă unde se duce. Şi ce-i cu asta? În munca noastră, se pot întâmpla multe...

— Tocmai de asta... am încuviințat, semnificativ.

— Ia mai slăbeşte-mă! dădu din mână Kuzmici. Ce-s ideile astea negre la tine, ce te-a apucat? Eşti încă prea tânăr ca să ai asemenea gânduri!

— N-ar fi trebuit să fie trimis singur. Nu eu am idei negre, ci el, la plecare, avea...

— Ei! drăcie! explodă Kuzmici. Cu cine lucrez eu aici, cu nişte domnişoare de pension?! Idei negre, auzi! Ce, ați devenit dintr-o dată nevricoşi?... Făcând un efort să se stăpânească, rosti sec: Ajunge! Am încheiat discuția! Să

nu mai aud o vorbă despre asta!

— Feodor Kuzmici, permiteți-mi să plec la Punej… am spus, cu tot calmul de care eram capabil.

— Nu permit! Vei pleca la Odessa. O să apară el, Otkalenko, nu te teme! Iar dacă a făcut vreo prostie... Dar nu se poate! Ce, îl cunoaştem de azi de ieri?

— Nu despre asta e vorba. Dar el, ştiți…

— Ajunge! De câte ori să-ți repet?... îmi taie vorba Kuzmici. Să ne vedem de treburile noastre. Prin urmare, ne-am propus ca obiectiv Odessa… Ce fapte anume ne-au condus la această concluzie?

— Mă rog... am făcut eu în silă. Să le enumerăm: Zurih i-a telefonat la Odessa Galinei Kocerga şi a purtat cu ea o convorbire mai lungă decât cu toți ceilalți. Îndată după asta, femeia a plecat la maică-sa, care, chipurile, ar fi fost bolnavă. Dar Denisov a stabilit că mama Galinei n-a fost câtuşi de puțin bolnavă, ci se dusese să locuiască, timp de o lună, la fiică-sa mai mare. Galina şi maică-sa s-au întors împreună la Odessa… Fără să-mi dau seama, mă încălzisem. Mai departe: Zurih i-a dat lui Nikolov, în vederea păstrării legăturii, adresa din Odessa tot a Galinei Kocerga şi nu a vreunei alte persoane. De unde putem trage concluzia că relațiile de afaceri, dacă nu de altă natură, dintre cei doi continuă.

— Aşa, aşa... făcea din când în când Kuzmici, dând din cap.

— Mai departe: tot la Odessa s-a repezit şi Kleaciko cu avionul. În ce scop, nu ştim. La Odessa se pare că a locuit într-o vreme şi Zurih, care era salariatul unei întreprinderi din oraş; în orice caz, ordinul de deplasare îi fusese eliberat de o întreprindere din Odessa, şi cu siguranță că cele douăzeci de tone de cheramzit, material deficitar, într-acolo au fost îndreptate. Ce ar mai fi? Galina Kocerga a fost surprinsă făcând specul

cu bluze de felul celor descoperite în bagajele lui Zurih. În sfârşit, Zurih a fost în relaţii foarte apropiate cu această demoazelă, căreia i-a şi făcut cadou, la Moscova, un inel scump cu o dedicaţie înflăcărată. Cam asta ar fi... A! nu e exclus ca tocmai la Odessa să-l fi trimis Zurih pe derbedeul ce îi telefona lui Pirojkov. Da, acestea sunt datele pe care le deţinem în legătură cu Odessa.

— Sunt destule... rosti Kuzmici. Sunt chiar prea destule! Îţi dai seama şi tu, sper. E absolut necesar, deci, să pleci la Odessa. Kuzmici lovi masa cu amândouă palmele. Absolut necesar! Toate datele converg într-acolo.

— Desigur, Feodor Kuzmici...

— Aşa că vei pleca... Dar nu singur!

— De ce? Avem oameni excelenţi acolo.

— E adevărat. Şi totuşi, e mai bine să fii însoţit. Ghemul e prea din cale-afară de încâlcit... Galina aceea, cu anturajul ei... Ai nevoie de un însoţitor nu numai inteligent şi cu experienţă, ci şi care să te completeze... să vadă lucruri pe care tu nu eşti capabil să le vezi...

Aplecat mult peste birou, cu ochii mijiţi, privindu-ne fără să ne vadă, scotocind parcă într-o depărtare văzută numai de el, Kuzmici nu ne vorbea nouă, ci mai degrabă cugeta cu glas tare. N-am îndrăznit să-i rup şirul gândurilor. Mai bine să-l las să le depene până la capăt.

— Mda... ţi-ar trebui un om cu totul diferit de tine... şi care, în acelaşi timp... urmă Kuzmici. Galina aceea trebuie să fie o viperă... şi apoi, lumea în care se învârte, legăturile ei...

Se lăsă brusc pe speteaza fotoliului şi mă privi ţintă.

— Ce-ar fi dacă... ţi-am da ca însoţitor o femeie?

— O femeie?! îl îngânai, uluit. Asta-i bună!

— Ei! da! se vede că n-ai mai lucrat cu femei, spuse Kuzmici foarte serios. Femeile, dragul meu, se pot dovedi

uneori de neînlocuit. Au calităţi pe care noi nu le avem, n-ai observat? De pildă, o intuiţie aparte şi un simţ de observaţie chiar mai ascuţit decât al nostru. Unde mai pui că, faţă de ele, oamenii se arată mai sinceri, sunt mai dispuşi să spună ce au pe suflet...

Am zâmbit fără să vreau.

— M-aţi convins, Feodor Kuzmici!

— Aşa e cum îţi spun! întări Kuzmici încruntat; se vede treaba că nu era dispus să glumească pe această temă.

— Ar trebui însă să găsim un om potrivit, am spus.

— Desigur, încuviinţă Kuzmici. O să găsim. Dacă mă gândesc bine, îl şi avem...

— La cine vă gândiţi?

— La Lena Zlatova, de pildă. E un lucrător operativ foarte bun.

— Lena?!

Trebuie să fi avut o mutră foarte caraghioasă în clipa aceea, fiindcă şeful zâmbi uşor.

— O cunoşti? mă întrebă.

— Nu, dar...

— Ei bine, ai s-o cunoşti. Până atunci, crede-mă pe cuvânt.

Am renunţat să-i explic care era situaţia Lenei... Mai mult ca sigur că Kuzmici m-ar fi repezit, spunând că ăştia-s gărgăuni de-ai mei şi că îmi fac gânduri de muiere nevricoasă. În fond, nici n-aveam ce să-i explic... În capul meu era o harababură nemaipomenită.

Dimineaţa, am dat în biroul lui Kuzmici de o femeie tânără, înaltă. Părul blond cu reflexe arămii îi era adunat cu grijă la ceafă într-un coc mare, obrajii supţi îi erau vag îmbujoraţi, între sprâncenele subţiri era foarte vizibilă o cută aspră, verticală, ochii albaştri-verzui aveau o privire rece şi atentă. Îi mai lipseau nişte

ochelari cu ramă de baga ca să arate a belferiță tipică.

Deşi ne întâlnisem în câteva rânduri la o consfătuire sau alta, nu făcusem propriu-zis cunoştință. Ştiind probabil lucrul ăsta, Kuzmici făcu prezentările pe un ton oficial:

— Locotenentul Losev Vitali Pavlovici, locotenentul Zlatova Elena Pavlovna...

Surprins de neaşteptata potrivire a numelor noastre patronimice, tăcu o clipă, ne cercetă cu privirea şi surâse.

Fără să vrem, zâmbirăm şi noi, parcă stingheriți.

— Chiar că semănați unul cu celălalt! zise Kuzmici. Amândoi înalți, slabi, blonzi... Şi zău că şi la față semănați!

— Ca să vezi, m-am pricopsit cu o surioară la bătrânețe!... am glumit eu, dealtfel fără prea mare chef.

Nici pe Lena nu părea s-o încânte din cale-afară această idee.

— Şi de ce n-ați fi frate şi soră?! O asemenea legendă s-ar potrivi de minune! rosti Kuzmici, de astă dată pe un ton perfect serios. Ați face bine să vă adresați unul altuia pe numele mic... Să vă obişnuiți încă de pe acum...

— Bună dimineața, Lenocika, am rostit eu cu oarecare ironie.

— Bună dimineața, Vitali, răspunse ea cu jumătate de gură.

Nu, trebuia să recunosc că nu-mi convenea deloc o astfel de surioară: o pedantă tipică, fără pic de feminitate... Ce-o fi găsit Igor la ea?

Între noi fie vorba, cred că nici ea nu mă prea plăcea. Antipatia e aproape totdeauna reciprocă.

Presupun că şeful ne ghicise sentimentele. Dar n-o arătă în niciun fel.

— Aşadar, dragii mei, spuse el, plecați mâine, cu

avionul. Vă acord o zi pentru pregătiri. Tu, Vitali, pune-o la curent pe Lena chiar de pe acum. Discutați toate aspectele cazului. Apoi, fixați-vă legenda: cine sunteți, de unde veniți şi aşa mai departe. Asta în vederea relațiilor pe care vi le veți face acolo. Şi rețineți – misiunea voastră nu constă numai în depistarea şi arestarea lui Zurih. Reținându-l pe el, nu rezolvăm mare lucru. Important este să-i dibuim legăturile, să descoperim firele care duc la crimă, iar firele acestea pornesc, absolut sigur, de acolo, nu degeaba s-a dus Kleaciko la Odessa înainte de a fi asasinat. Ne întâlnim diseară şi precizăm toate amănuntele. Aşa. Aveți vreo întrebare?

Se uită la Lena.

— Deocamdată nu, răspunse ea.

— Aş avea eu una, am spus eu. Feodor Kuzmici, ați mai telefonat la Punej?

— Nu, răspunse Kuzmici reținut. Şi acum, duceți-vă.

Ieşirăm din birou. Galant, o lăsai pe Lena să treacă prima pragul. Pe coridor, mă oprii pentru o clipă în dreptul biroului lui Valea Denisov. Am deschis uşa: Valea, din fericire, era prezent la datorie.

— Vino cu noi, i-am spus, şi ia-ți şi mapa. Trebuie s-o punem la curent pe tovarăşa.

O vreme, analizarăm, în trei, amănuntele cazului. Judecând după replicile laconice şi întrebările pe care le punea, Lena se lămurise foarte repede asupra tuturor aspectelor cazului. Mi-am dat seama că, în general, nu era o novice în munca noastră. Constatarea aceasta făcu să mă împac în oarecare măsură cu ideea că voi lucra cu ea. Apoi Valea plecă şi ramaserăm numai noi doi.

— Ce facem, am întrebat-o, acceptăm varianta „frate şi soră” pentru „relațiile externe”? Asta ar fi destul de simplu, altele vor fi mai complicate...

— Aşa presupun şi eu, conveni Lena.
— Atunci, din clipa asta, să începem să ne tutuim, făcui eu cu vioiciune şi adăugai: Hai să ne întocmim cu grijă legenda... Întâi părinții. Ai tăi cine sunt?
— Eu n-am părinți, murmură Lena. Adică nu-i cunosc... Deci să-i luăm pe ai tăi.
— Cum adică, nu-i cunoşti?... îmi scăpă.
Lena îşi abătu privirea în altă parte şi rosti iute:
— Au murit. Pe front. Mama era radiotelegrafistă. Iar tata... a fost agent secret. Au murit împreună, cu o lună înainte de sfârşitul războiului. Cum, nu ştiu. Aveam pe vremea aceea doi ani.
Tăcu. Tăceam şi eu. Deodată, mă cuprinse un sentiment de ruşine. Fără niciun motiv, sau poate... Poate din cauza ostilității mele de la început față de fata aceea? Sau poate pentru faptul că părinții mei trăiau, că o aveam pe Svetka şi, în general, că prea îmi merseseră toate bine în viață? Pe când ea...
— Ştiu cine îți sunt părinții, spuse Lena. Ştiu şi cum îi cheamă. Las' să ne fie ei părinții – o să ne vină mai lesne aşa. Să trecem mai departe.
Am propus:
— Am venit la Odessa să petrecem zilele libere de aniversarea Revoluției.
— La nişte prieteni?
— Nu. Prietenii ne-ar putea stânjeni. Am venit să vizităm Odessa, şi am tras la hotel.
— Da, aşa e mai bine.
Până la urmă, am întocmit o legendă destul de plauzibilă. Dealtfel, seara, aveam s-o mai punem la punct împreună cu Kuzmici.
Am condus-o pe Lena şi, la despărțire, i-am spus:
— Ştii, când o fi să plecăm, îmbracă-te şi tu... nițel mai frivol.

Lena zâmbi pentru întâia oară. Avea un zâmbet plăcut.

— Negreşit...

Abia revenisem la mine în birou, că sună telefonul. O voce de fată, vădit emoţionată, întrebă:

— Aş putea vorbi cu tovarăşul Losev?

Vocea îmi era vag cunoscută.

— La telefon!

— Ah! bună ziua! La telefon Nadea Pirojkova. Ştiţi, adineaori l-am întâlnit pe flăcăul acela...

— Care flăcău?

— Păi, cel care ne dădea mereu telefon.

— Şi aţi vorbit cu el?

— Da, da!

— Puteţi să treceţi pe la mine?

— Păi, eu... Ştiţi, vorbesc de vizavi, de la un telefon public.

— Atunci, de ce nu intraţi înăuntru?! Veniţi imediat!

Două minute mai târziu, Nadea îşi făcea apariţia la mine în birou. Paltonul de piele scurt îi era descheiat, de umăr îi atârna o poşetă mare, frumoasă. Ochii fetei străluceau de indignare, părul îi era zburlit. Probabil că alergase, fiindcă mai gâfâia încă.

După ce se aşeză pe scaun, Nadea se mai linişti şi începu să povestească grăbit:

— Am venit la dumneavoastră direct de la gară, unde am condus o prietenă ce pleca la Kiev, la părinţi, de sărbători. Stăteam cu ea de vorbă, lângă vagon. Pe peron, lume multă. Deodată se apropie de noi un tânăr, beat turtă, care mi se adresează cu cuvintele acestea: „Vasăzică aici eşti, căţea?! Bine, plimbă-te, plimbă-te, cât te mai ţine cureaua...” L-am întrebat indignată: „Ce doriţi?” Dar mâinile şi picioarele îmi tremurau teribil. El râde: „Fii mulţumită că mai eşti pe lumea asta...

Mulțumeşte-i lui taică-tău!" „Lăsați-mă în pace, i-am spus. Nu vă cunosc." Iar el: „În schimb te cunosc eu! Mi te-a arătat, pe stradă... ştii tu cine. Când o fi să mă întorc, ai să te plimbi cu mine..." Şi alte măgării de-astea. Cât pe ce să mor de frică!

— Altceva n-a mai spus?

— Nu... Ah! da! A mai spus: „Sau hai s-o-ntindem împreună la măicuța Odessa!" Dinka, prietena mea, încremenise şi tremura toată ca varga... Eu la fel.

— Cum arăta individul? Cum era îmbrăcat?

— Cum arăta? Înalt cât toate zilele. Şi voinic ca un bivol. Ochii înroşiți... Iar de îmbrăcat... nu-mi amintesc cum era îmbrăcat. Ca toată lumea...

N-am izbutit să mai aflu şi altceva de la ea. Ochii îi erau înecați în lacrimi, îi tremurau buzele şi se străduia zadarnic să-şi deschidă poşeta ca să scoată batista.

Am ajutat-o eu. Apoi i-am dat un pahar cu apă.

— Ei, şi acum, i-am spus, când am văzut că şi-a mai venit în fire, spune-mi de ce te-ai dus la hotel la omul acela?

— Ce legătură are asta...

— Directă... i-am retezat-o. O legătură directă cu scena de la gară. Aşadar, vorbeşte!

— Eu... nici eu nu ştiu, se codi ea. Venise pe la noi acasă. Tata nu se întorsese încă de la serviciu... aşa că am făcut conversație... Mi-a spus că are... un obiect, că vrea să mi-l dăruiască...

— Scuză-mă, dar tare mai eşti proastă! am răbufnit înciudat.

— Sigur că am fost proastă... dădu Nadea din cap, amărâtă.

Fără să vreau, mi-am amintit de Varvara, de mânia ce i se citea în ochi, de dispreţul ce îi răsuna în glas când îmi vorbise despre propunerea similară ce i-o făcuse

Zurih.

— Nu cumva cadoul promis era o brățară? am întrebat-o zâmbind ironic.

— Da! De unde știți?

Nadea se făcuse roșie ca racul și nu cuteza să ridice privirea spre mine. Acum s-o fi văzut junele acela prim, Viktor Sboki! Apropo, fotbalistul socotea că Zurih nu-i făcea fetei avansuri amoroase.

— Ce voia de la dumneata în schimbul brățării? am întrebat.

— Nu... n-a încercat să se lege de mine, pe cuvântul meu de onoare... Nu voia decât să-l influențez pe tata într-o anumită chestiune...

— Și l-ai influențat?

Nu mai eram în stare să-mi ascund mânia și disprețul.

Nadea își lăsă și mai în jos nasul.

— Am încercat... șopti ea abia auzit. Tata m-a certat foarte aspru... și mi-a spus și el... că... sunt o proastă...

— Du-te și adă imediat brățara aceea! i-am spus. Imediat! O să întocmim un proces-verbal și o să dai o declarație scrisă.

Nadea se ridică și ieși. Acum arăta ca o potaie bătută.

Seara, zăbovirăm până târziu la Kuzmici. Ne supuserăm „legenda” unor „probe” minuțioase, spre a ne convinge că era cu adevărat credibilă. Doar urma să luăm contact cu anturajul, mai mult ca sigur foarte suspicios, al Galinei Kocerga, poate chiar cu Zurih însuși. Așa că nu aveam voie să greșim, trebuia să ne jucăm rolurile cu precizie. Aveam de-a face cu un dușman inteligent și periculos. Kuzmici telefonă la Odessa. După ce încheie convorbirea, l-am întrebat cu precauție:

— Feodor Kuzmici, nu mai telefonați şi în altă parte? De pildă, la Punej?

— Am telefonat, îmi răspunse el, posomorându-se. N-au avut să-mi comunice nimic nou...

Față de Lena, mă abținui să pun vreo altă întrebare. Şi vedeam că nici lui Kuzmici nu i-ar fi fost pe plac.

M-am uitat nițel chiorâş la colaboratoarea mea.

Era îmbrăcată în aceeaşi modestă bluză albă şi într-o fustă de culoare închisă. Nu purta niciun fel de podoabe, iar buzele nu-i erau deloc atinse de ruj. Înfățişarea ei era comună – sau, cum să spun, ştearsă. Nici chiar statura înaltă, zveltă, ori claia de păr blond-roşcat n-o făceau cât de cât mai atrăgătoare. E drept că-şi modificase puțintel coafura, dar această strădanie stângace şi ridicolă de înfrumusețare nu-i adăuga niciun strop de farmec. Ciudată mai era fata aceea: parcă zăvorâtă în ea şi veşnic tăcută. Suferea desigur de timiditate în relațiile cu oamenii.

Pe dinafară, Lena părea perfect liniştită şi netulburată. Am observat totuşi că, la ultimele cuvinte ale lui Kuzmici, nările ei subțiri fremătaseră şi că îşi muşcase uşor buza. Pesemne că bănuia totuşi ceva.

La Svetka am ajuns foarte târziu.

— Iar trebuie să plec undeva, am anunțat-o cu un aer vinovat, în timp ce-mi scoteam paltonul în antreu. Asta-i situația, Svetka...

— Uf! urâcioasă meserie mai ai! făcu ea cu năduf. Vai de capul celei care îți va fi nevastă!

După obiceiul ei, Svetka se urcă cu picioarele pe divan, cuibărindu-se comod printre perne. Înfăşurându-se în şalul ei albastru, întrebă:

— Unde pleci, Vitik?

Am zâmbit, fără să-i răspund.

— Aa! Svetka dădu din mână înciudată. Sigur că da, în marele oraş Cutare... O mică escapadă, nu-i aşa? Nu cred că am să pot să mă obişnuiesc vreodată...

— Ştii cu cine plec?

— Cu cine?

— Cu Lena aceea...

— Cu care Lena? A! cu... aceea?

— Exact.

Svetka se uită lung la mine, apoi dădu din cap.

— N-o să-ți vină uşor, Vitik...

Dimineața, veni Volodea să mă la cu maşina. Pe stradă întunericul mai era compact.

Înşfăcai în antreu valiza, făcută încă în ajun, dar nu în cinci minute, cum îmi pregăteam în mod obişnuit servieta pentru o deplasare sau alta. De astă dată „garderoba mea de gentleman” suferise schimbări esențiale, îmbrăcai, peste pulovăr, o scurtă uşoară, dar călduroasă, de buret, cu fermoar, pe cap îmi pusei o şapcă de filfizon şi îmi înfăşurai gâtul cu un batic de mătase foarte şic, deşi în culori țipătoare, pe care mi-l dăduse cu o seară în urmă Svetka. Aruncându-mi privirea în oglindă, am rămas destul de mulțumit de felul cum arătam.

Când ieşii afară, Volodea mă întâmpină cât se poate de calm: era deprins cu metamorfoze şi mai deşucheate.

Îi telefonasem de acasă Lenei, aşa că ne duserăm să o luăm şi pe ea.

Pe lângă noi treceau în goană străzile, piețele, scuarurile moscovite. Pustiu peste tot. Luminile felinarelor punctau întunericul.

Iată şi Leningradski prospekt, cel mai frumos bulevard al Moscovei, după părerea mea. Ieşirăm în el, prin tunel, în dreptul stadionului „Dinamo”. În stânga

noastră, copacii deşi ai scuarului ridicau un zid întunecos. În dreapta, se ivi pentru o clipă, ca să se piardă apoi ca o nălucă, străvechiul palat al lui Petru cel Mare. Apoi, îndărătul copacilor, inundate de fascicolele de lumină, apărură paralelipipedele strălucitoare, uriaşe, ale aerogării centrale.

Maşina îşi urma goana în noapte.

Pe strada Pescianaia, micşorarăm viteza, ca să nu trecem de clădirea pe care o căutam. Descoperind numărul casei Lenei, stoparăm.

În aceeaşi clipă, de sub portalul intrării se desprinse o siluetă înaltă, mlădioasă, care veni în fugă spre noi. Era Lena. Era şi parcă nu era ea... Nu-mi putui ascunde uimirea, şi zâmbetul cu care îi deschisei portiera fu pesemne destul de stupid, fiindcă fata izbucni într-un râs vesel. Ori poate o înveselise propria mea înfăţişare?...

Lena purta nişte pantaloni evazaţi, lucioşi, din piele, dacă nu mă înşel, o scurtă de un roşu-aprins, cu gluga lăsată pe spate, şi descheiată, lăsând să se vadă un frumos pulover cu model. Părul cu nuanţe roşcate îi cădea pe umeri. La gât avea un baticuţ de nailon. În mână ţinea o valiză de piele cu fermoar, pe care erau lipite tot felul de etichete fistichii. Dar nu amănuntele contau, ci faptul că toate o prindeau grozav, dându-i o înfăţişare cochetă, niţel frivolă şi cât se poate de tinerească.

— Hai, băieţi, repeziţi-mă până la aeroport! ne strigă Lena cu o vioiciune provocatoare. Drept recompensă, două sărutări de căciulă.

— Măiculiţă ce-i mai turuie gura! făcu Volodea fâstâcit.

— Ca să vezi, noua generaţie de ofiţeri! am bâiguit eu; încă nu-mi revenisem din uluire.

Lena se instală sprinten pe bancheta din spate şi trânti portiera. Volodea demară brusc, ca apucat de streche.

— Îți place o asemenea surioară? mă întrebă Lena făcând pe şireata.

— Mai întrebi?! am răspuns, de astă dată cât se poate de sincer.

Hotărât lucru, era cu totul altă fată, şi începeam să-l înțeleg pe Igor. Surioara ca surioara, dar un asemenea asistent îmi va fi, nu mă mai îndoiam de asta, de mare folos.

Ajunserăm la aeroportul Vnukovo într-un timp record.

Binecunoscuta forfotă specifică aeroporturilor. Decolarăm...

Câtăva vreme am rămas amândoi tăcuți. Apoi Lena mă întrebă calm, aproape indiferent:

— Înainte de plecare, i-ai telefonat ofițerului de serviciu?

— Da, i-am telefonat.

— Ce veşti de la Punej?

O simțeam încordată, deşi vedeam că se străduieşte să-şi stăpânească neliniştea. Şi nici eu nu mă simțeam chiar în apele mele.

— Niciuna... Ascultă, Lena, am întrebat-o, tu cum ai ajuns la noi, în miliția judiciară?

Lena ridică din umeri.

— Ca toți ceilalți...

— Nu-i chiar aşa, când e vorba de femei.

— Ei! m-am mai ciondănit şi eu cu şefii, la început.

— Bine, dar de venit cum ai venit?

— Am absolvit facultatea de drept. Fiindcă veni vorba, pe tine te ştiu încă din facultate. Erai cu un an mai mare.

— Hm... Eu, ca să fiu sincer, nu te țin minte.

— Păi, cum ai putea să mă ții minte!... Parcă avea vreuna din noi curaj să se apropie de ditamai stâlpul de telegraf?! Şi care, pe deasupra, era şi secretarul de Birou al cursului. Şi mare baschetbalist... Noi, fetele, ne duceam în cârd la meciuri, să te admirăm, erai idolul nostru...

Lena zâmbi ironic.

— Ca să vezi!... zâmbii şi eu la fel. Dar tot nu mi-ai spus de ce te-a tras ața la noi. În general vorbind, nu e o treabă pentru femei...

— În general, poate că nu e. Dar în particular, este...

Lena se încruntă.

— Ce ascunde „particularul” ăsta?

— Ce-ar fi să mă laşi în pace?...

— Ei! haide-haide! nu mă potolii eu. Nu-i frumos să ai secrete față de un frate!

— Ei bine, iată ce s-a întâmplat într-o zi: ne întorceam, trei fete, de la cinematograf. Eram pe atunci în ultimul an. S-au legat de noi nişte huligani. Au vrut să ne tragă cu forța într-o curte. Când au văzut că nu reuşesc, unul din ei a scos cuțitul. Şi a şi lovit cu el... În Vera! Fără să-mi dau prea bine seama ce fac, m-am repezit la el. Luat prin surprindere, individul a scăpat cuțitul. L-am ridicat repede. În clipa aceea, nu ştiu de ce, m-am gândit la tata, pe care nu l-am cunoscut... Şi am lovit, la rândul meu... Cu cuțitul, îți dai seama?! Banditul a scos un urlet. De groază – deşi cuțitul abia îl zgâriase... Între timp, s-a adunat lumea. Huliganii au fost prinşi şi judecați. Iar Vera... Vera a murit la spital... Cea mai bună prietenă a mea, omul care îmi era cel mai drag pe lume, o fată minunată... Şi am hotărât atunci... am jurat să... În zilele acelea, m-am gândit tot timpul la tata...

Lena tăcu şi întoarse capul spre hublou.

Iar eu mă gândeam ce dimensiuni pot avea şi ura şi bunătatea în sufletul acelei fete, în sufletele noastre, ale tuturor.

În munca noastră, care te pune în permanent contact cu acte de sălbăticie şi cruzime, care te obligă să asişti la drame sumbre, la tragedii cumplite, care te pune faţă în faţă cu moartea nemeritată a unui om sau cu prăbuşirea morală a altuia, chiar fără să vrei cauţi să descoperi rădăcinile răului, să-ţi explici cele petrecute. Câştigi inevitabil în înţelepciune, dacă prin asta se înţelege o mai adâncă pătrundere a vieţii şi, cu timpul, devii, într-o măsură mai mare sau mai mică, un psiholog şi un sociolog. Să zicem că nu chiar toţi devin, dar deprinderea de a cugeta o dobândeşte oricare. Lucrători operativi-filozofi avem din ce în ce mai mulţi... Lena, mă convinsesem din povestirea ei, era un asemenea om. Ea înţelesese esenţa muncii noastre şi ştia ce dificultăţi are de înfruntat, şi ce primejdii. Nu, Lena nu nimerise întâmplător printre noi...

Fumam ţigară după ţigară şi meditam.

Lena, cu faţa întoarsă spre hublou, tăcea...

La aeroportul din Odessa, eram aşteptaţi. Nici nu apucarăm să coborâm scara avionului, când, direct de pe pista de aterizare, ţâşni o „Volgă” neagră, nou-nouţă, din care descinseră apoi doi flăcăi îmbrăcaţi în balonzaide uşoare. Cei doi se îndreptară fără ezitare direct spre noi.

— Salutăm pe frăţior şi pe surioară! rosti vesel unul din ei. Sau vă închipuiţi cumva că n-o să vă recunoaştem în costumaţia asta?

Ne-am strâns mâinile cu căldură.

Am observat că şi unul, şi celălalt nu-şi mai luau ochii de la Lena.

Maşina ne duse întâi la hotel.

— Conform indicaţiilor primite, ne anunţă unul din însoţitorii noştri, care se prezentase simplu: Stas, v-a fost reţinut un apartament de categoria lux... Bineînţeles, pe sub mână, contra unui – scuzaţi expresia! – oarecare şperţuleţ...

— Nu cred că e potrivit să descindem acolo din maşina voastră, le-am atras atenţia.

Stas râse.

— Dar nici nu e maşina noastră... Asta-i o rablă care face – scuzaţi expresia! – o cursă pe blat. Ce, îi strică lui Borea o bumaşcă de trei ruble, câştigată în răstimpul cât şeful lui se bărbiereşte şi îşi mai giugiuleşte nevestica înainte de a pleca la slujbă?...

Şi îl bătu pe umeri pe şofer, care zâmbi stânjenit.

Stas era un bărbat scund, corpolent, cu nişte ochi mici şi şireţi rătăciţi pe faţa rotundă şi zâmbăreaţă. Părul şi-l pieptăna foarte îngrijit, cu cărare, dar pe scăfârlie i se rărea de pe acum vizibil. Se aşezase în faţă, lângă şofer.

Cu noi, în spate – amândoi o încadram pe Lena – se aşezase Liova. El era slab şi vânjos, avea un chip cu trăsături pronunţate, colţuroase, nasul subţire şi coroiat, sprâncenele dese şi negre, împreunate la rădăcina nasului, pomeţii ascuţiţi şi obrajii vineţii de pe urma briciului. Liova era tăcut, părea să fie un om timid.

— Avem parte de o vreme splendidă, continua să flecărească Stas. Odessa ne răsfaţă în toamna asta: fetele înfloresc ca magnoliile...

Într-adevăr, la Odessa era neobişnuit de cald. Pe străzi, femeile umblau în rochii de vară, decoltate, multe chiar cu umbrele de soare, iar bărbaţii în costume uşoare, de culoare deschisă. Trebuia să ne descotorosim şi noi de puloverele călduroase.

Iată şi hotelul.

Cele trei camere ale apartamentului de categoria lux ne făcură o impresie puternică prin somptuozitatea lor. Nimic modern, totul în stil antic şi solid confecționat. În salon tronau un pian cu coadă şi o uriaşă vază sculptată, aşezată pe un soclu de marmură. În birou, un divan din mahon cu picioare înalte, curbate şi o masă de scris gigantică, acoperită cu postav verde, pe care se lăfăia o enormă călimară de bronz. La ferestrele foarte înalte atârnau perdele de tul străveziu, minunat lucrate, şi de o parte şi de alta, storuri grele, de catifea. Mărturisesc că nu mă simțeam prea la largul meu înconjurat de atâta lux orbitor.

Băieții îşi luară rămas-bun de la noi. Stabilirăm să ne întâlnim peste o oră, la Direcție. Declinarăm oferta lor de a trimite maşina să ne ia.

Lena şi cu mine începurăm prin a ne inspecta domeniul. Era atât de întins, încât ne luă ceva timp ca să-i facem înconjurul.

După aceea pornirăm să ne plimbăm pe străzile zgomotoase, scăldate în soare, ale oraşului. Ne opream în fața vitrinelor, a afişelor de concerte, a chioşcurilor. La unul din ele, am tratat-o pe Lena cu înghețată.

În cele din urmă, am ajuns în fața unui magazin de consignație nu prea mare şi, amestecați în mulțimea ce căsca gura, ne apucarăm şi noi să examinăm obiectele expuse în vitrină, schimbând impresii, contrazicându-ne, foarte animați. Jocul ne reuşi destul de bine.

În acest timp însă, de la înălțimea mea ieşită din comun, îi studiam şi pe cei din magazin, încercând s-o recunosc printre vânzătoare pe Galina Kocerga. Dar niciuna dintre fete nu corespundea semnalmentelor pe care le dețineam.

Pornirăm mai departe.

— Lângă consignaţia aceea, un tip îţi arunca nişte priviri mai mult decât elocvente. Ai observat? am întrebat-o pe Lena.

— Ba bine că nu... dădu ea din cap. Află că mi-a fixat şi o întâlnire. La ora şapte, pe bulevardul Primorski, lângă statuia lui Richelieu.

— Când naiba a avut timp s-o facă? mă mirai eu.

Lena râse.

— Când tu stăteai cu nasul lipit de geamul vitrinei... Trebuie să recunoşti că e un băiat drăguţ...

— Apropo, tot acolo, în dreptul vitrinei, am auzit pe cineva spunând: „Dacă ăştia doi nu sunt frate şi soră, înseamnă că sunt total ageamiu într-ale naturii..."

— Zău? se însufleţi Lena. Închipuieşte-ţi, şi tipul acela mi-a şoptit: „Plantează-l pe frăţior, şi aranjez eu programul pe diseară. Mergem la *Inter*..." Ce-i asta: *Inter*?

— Clubul internaţional al marinarilor. Galina Kocerga e o obişnuită a localului.

Schimbarăm o privire grăitoare. Aceeaşi idee ne trecuse prin minte amândurora.

Între timp, am ajuns la sediul Direcţiei. Intrarăm cu un aer degajat, ca şi cum n-aveam niciun fel de relaţii cu acea instituţie. La punctul de control, miliţianul de serviciu ne cercetă legitimaţiile cu multă neîncredere.

Consfătuirea avu loc în biroul lui Stas.

Aflarăm că Stas era maior şi avea funcţia de locţiitor al şefului serviciului judiciar al oraşului. Cât de mult pot să înşele aparenţele uneori! Şi şmecherul de Stas, care se ferise să ne spună la început ce grad şi funcţie avea...

Raportai amănunţit împrejurările ce ne aduseseră la Odessa.

— Am verificat şi noi unele lucruri, spuse Stas,

Galina e la serviciu astăzi. Aşa că nu pierde timpul, fă-i cunoştinţa chiar astăzi.

— Şi Interul e o idee bună, remarcă Liova. Iar în ce-l priveşte pe huliganul venit în delegaţie la Odessa, găsim noi ac şi de cojocul lui. Avem noi un loc care-i atrage ca un magnet pe cei de teapa lui. O să-l ţinem sub observaţie.

— Perfect! încuviinţă Stas. Te-ai orientat bine, Liovuşka...

— Despre ce fel de loc e vorba? am întrebat.

— Las' c-ai să vezi tu!... răspunse Stas făcând pe misteriosul. Pentru astăzi e de-ajuns Interul. Pentru voi doi, vreau să spun. Numai să iasă treaba... – Se întoarse spre Lena: Tu, surioară, nu-ţi face griji, o să fim cu ochii pe tine. În treacăt fie spus, flăcăul acela cu care ţi-ai dat întâlnire e un filfizon oarecare, plevuşcă... Îl cunoaştem. Dar ceva legături tot are.

— Nici nu-mi fac griji, zâmbi Lena, întrebând apoi într-o doară parcă: Cum staţi cu legătura cu Moscova?

— Legătura e normală, se miră Stas. Dar de ce întrebi?

— Aşa... Pentru orice eventualitate.

Înţelegând substratul întrebării, am intervenit:

— Va trebui să dăm un telefon ceva mai târziu. S-ar putea să primim unele date noi...

Lena îmi aruncă o privire recunoscătoare. Hotărât lucru, fetişcana asta îmi plăcea din ce în ce mai mult!

La sfârşitul consfătuirii, mă despărţii de Lena. Ea plecă să hoinărească prin oraş, iar eu mă îndreptai spre magazinul de consignaţie.

Galina Kocerga reprezenta deocamdată singurul fir care ne putea conduce la Zurih. Aşa că trebuia să fiu foarte atent să nu-l rup sau, şi mai rău, să nu transmit

prin el, fără voia mea, un semnal de alarmă întregii bande. În legătură cu asta, se părea că Zurih, personal, nu se afla în momentul acela în oraş. Altfel, Galina ar fi trebuit să se întâlnească cu el măcar o dată în zilele din urmă, ceea ce însă nu se întâmplase. În ultimul timp, băieţii lui Stas o urmăriseră pas cu pas. Comportarea Galinei era destul de ciudată. În afară de serviciu, nu se ducea aproape nicăieri, nu se întâlnea cu nimeni, părea chiar să evite întâlnirile, iar seara nu ieşea din casă. Nu e mai puţin adevărat că, după spusele lui Liova, care o cunoştea prea bine, Galina era ceea ce se numeşte o femeie cu toane – avea perioade când o ţinea numai în dezmăţuri, nepăsându-i de gura lumii, dar şi altele când cădea pradă melancoliei, şi atunci nu suferea pe nimeni în preajma ei... Se pare că nimerisem într-o asemenea perioadă de cuminţenie. Asta, fireşte, nu făcea decât să-mi complice misiunea.

Prin faţa consignaţiei se învârteau, ca şi cu o oră-două în urmă, tot felul de gură-cască, holbându-se la obiectele expuse în vitrină. Mă amestecai şi eu printre ei, dându-mă către vitrină. Trebuia să găsesc un mijloc mai aparte ca s-o acostez pe Galina. Cu totul pe neaşteptate, se lipi de mine un băieţandru cu mutră râzătoare, cu un basc în vârful capului şi purtând o bluză cum nu mai văzusem alta mai pestriţă în toată viaţa mea şi de sub care răsărea un tricou cu dungi.

— Doriţi nişte gumă? mi se adresă puştiul cu glasul coborât şi uitându-se în altă parte. Gumă de Paraguay. Vă procură mandea...

— Ce anume?... l-am întrebat nedumerit.

— Ha! Boboc, vasăzică!... Te interesează să mesteci ceva fain, marfă occidentală – da sau nu?

— Aa! gumă de mestecat! mă dumirii în sfârşit.

— Şi unui cangur îi cade fisa mai repede! Deci, eşti

sau nu amator? Că eu...

Nu apucă să sfârşească. Doi flăcăiandri cu banderole roşii la mânecă răsăriră lângă el.

— Ne interesează pe noi marfa străină, bişnițarule! zise unul din ei, zâmbind cu gura până la urechi. Să mergem să ne tocmim... Hai, mişcă, urmează-ne, gingirică de uscat ce eşti!

— Iar brigadierii ăştia afurisiți!... se văicări puştiul, dar cu jumătate de gură. Viață mai e asta?!

Şi îi urmă docil pe oamenii de ordine.

Sceneta aceasta comică îmi sugeră o idee năstruşnica. Am intrat în magazin.

După soarele orbitor de afară, aici ți se părea că e aproape întuneric. Ochii mi se obişnuiră însă repede cu penumbra şi începui să mă orientez în mediul înconjurător, ca să zic aşa. Magazinul era plin de clienți. În stânga, pe toată lungimea localului, se întindea tejgheaua raionului de porțelanuri; rafturile erau încărcate de veselă fină şi de bibelouri de anticariat. În mijloc, era raionul de bijuterii şi ceasuri, iar în dreapta, cel de îmbrăcăminte; costume, rochii, paltoane, cu sutele, atârnau de umeraşe.

M-am uitat cu atenție la vânzătoare. Nu, niciuna nu putea să fie Galina. Să întreb de ea, nu m-am încumetat. De unde aş fi putut s-o cunosc? Trebuia să fac cunoştință „întâmplător”, acolo, în magazin.

O vreme, mă înghesuii şi eu printre cumpărători, mă informai chiar asupra prețului unor obiecte. Cu aproape un cap mai înalt decât toți ceilalți, vedeam perfect ce se petrece în magazin.

În sfârşit, iat-o şi pe Galea. Intrase pe o uşă din fundul magazinului. Ce fată, Dumnezeule! Ochi negri scânteietori şi provocatori, buze pline, de un roşu aprins, talie subțire, picioare superbe... Parcă-l auzeam

pe babalâcul de Burlakov descriindu-mi-o cu toată admirația de care era în stare...

Ei! şi ce, cu atât mai bine! Nu trezeşti bănuielile nimănui legându-te de o asemenea femeie, nici chiar ale celei în cauză. Dar pe de altă parte, şi şansele de succes erau mai reduse. Era uşor de imaginat la câte asalturi amoroase era supusă zilnic! Se cerea o mişcare tactică mai deosebită, care s-o ia prin surprindere. Ideea ce-mi venise în stradă părea să fie cea mai potrivită.

Mă apropiai neobservat de tejgheaua la care servea Galea. Neobservat, e un fel de a vorbi, fiindcă a trece neobservat era pentru mine un lucru imposibil. Un stâlp de telegraf ca mine nu putea trece neobservat nicicând şi nicăieri. Când am ajuns în dreptul ei şi nu ne despărțea decât tăblia tejghelei, m-am aplecat spre ea şi i m-am adresat într-o rusească pocită la maximum:

— *Mademoiselle*, vreți arătat mie lucru interesant, absolut asiatico?

— Ce anume doriți să vă arăt? îmi aruncă Galea un zâmbet fermecător.

— O! oriunde, *mademoiselle*.

Galea pufni în râs.

— Oriunde sau orice? întrebă ea şăgalnic.

— Scuzați, eu nu înțeles întrebarea. *Mademoiselle*, dumneavoastră încântătoare. Aşa fată... cuvintele lipsesc. Posibil face eu un cadou personal la dumneavoastră? Sau asta... cum spune... dumneavoastră ofensat?

— Nu se poate, rosti Galea sever, în timp ce ochii continuau să-i râdă.

— Interzice lege, da?

— Da, da! făcu ea şi, nemaiputându-se stăpâni; zâmbi larg.

— Cât păcat! Eu vrut mult. Adus de acasă cadou

minunat...

— Şi ce doriţi în schimb? întrebă Galea cochetând.

— O! Mic plimbare prin frumos Odessa... Şi cină împreună. Altul nimic.

— Oare?...

Galea îmi aruncă o privire într-atât de şireată şi de galeşă, încât, o clipă, mă simţii tulburat de-a binelea. Era într-adevăr un drac de fată!

— Cuvânt de onoare! am rostit, ridicând braţul solemn.

— O să mă gândesc.

— Mult timp? Veşnicie?

— Păi, sunt la serviciu...

— O-la-la! Înţeleg! Veşnicie înseamnă seara, astăzi, da?

Galea îşi miji ochii uşor, dându-mi a înţelege că am ghicit.

— La ce oră?

Vedeam că ezită, dar îmi dădeam seama şi că îi trezisem interesul. Ezitarea ei părea însă să nu fie jucată. Privirea i se îngândurase, între sprâncenele frumoase i se ivi o cută adâncă. Se dădea o luptă în ea, era clar. În cele din urmă, Galea oftă, zâmbi, îmi aruncă o privire radioasă şi se decise:

— Bine! Fie ce-o fi... Coborî glasul şi aruncă o privire iute împrejur: La ora şapte, lângă Operă. Ştiţi unde e?

— O! da, ştiu, *Grand merçi, madamoiselle!*

Ea dădu din cap zâmbind.

Strecurându-mă printre cumpărători spre ieşire, observai cu coada ochiului că Galea mă urmăreşte cu privirea şi, fără voia mea, mişcările mele se făcură mai agile şi mai mlădioase. Doream să fac şi eu impresie bună...

Aş fi dat mult să aflu de ce anume oftase Galea în

momentul când se hotărâse să-mi fixeze întâlnirea, de ce spusese „fie ce-o fi” şi de ce se uitase cu atâta atenţie şi îngrijorare în jurul ei!

Seara, şi Lena, şi eu plecarăm la întâlnirile noastre.

Cu Lena, lucrurile erau simple: i se spusese cine era curtezanul ei – o figură măruntă în lumea interlopă, dar cu unele relaţii interesante; frecventa cu regularitate Interclubul şi cunoştea fauna de acolo. Nu era exclus ca, prin el, s-o cunoască pe Galea şi anturajul ei.

Sarcina mea era mult mai complicată: cât de departe trebuia să merg în relaţiile cu Galea şi cum să fac ca să-i câştig încrederea? Nimeni nu-mi putea da vreun sfat. Văzând şi făcând – asta era singura soluţie.

Rămaserăm înţeleşi asupra unui singur lucru, ca Lena să nu plece nicăieri de la Interclub, oricât ar stărui însoţitorul ei. Dacă voi reuşi, voi veni şi eu acolo, cu Galea. În care caz, le voi prezenta una alteia. Dacă n-aveam să vin, prezentarea se amâna pentru altă dată – dar trebuia făcută neapărat, Lena şi cu mine trebuia să acţionăm cot la cot. Nu uitasem ce spusese Kuzmici: ceea ce nu puteam eu înţelege sau nu eram în stare să aflu, putea fi Lena în măsură să facă.

Am ajuns în faţa Operei cu vreo zece minute înainte de ora fixată. Aveam nevoie de acele câteva minute ca să mă edific asupra locului.

În pitoreasca piaţetă dominată de clădirea teatrului şi înconjurată de platani bătrâni, forfoteau o mulţime de femei şi bărbaţi în ţinută de seară.

Cercetai atent din priviri împrejurimile, dar nu observai nimic suspect. E adevărat că prin mulţime umblau de colo-colo şi nişte grupuri de tineri cu maniere niţel cam prea degajate, unii chiar cu ghitare prinse la spate, alţii, pare-se, făcând speculă cu mici obiecte de

contrabandă, dar nici unii, nici alții nu meritau să-i iau în seamă.

Cel mult, cei doi de colo... Stăteau neclintiți la umbra unui copac. Ca aspect exterior, nu se deosebeau, prin nimic de tinereii ce se vânturau prin mulțime. Erau şi ei îmbrăcați cât se poate de pestriț: pantaloni înguşti, mulați pe coapse şi evazați la maximum de la genunchi în jos, curele late cu încrustături de metal, baticuri de culori vii la gât, pe cap şepcuțe cu cozorocul tăiat. Fumau şi unul, şi celălalt, schimbând, cu glasul coborât, câte un cuvânt, la intervale rare. Mi se păruse, ori se uitaseră de câteva ori în direcția mea? De ce nu se amestecau şi ei în mulțime, nu strigau, nu se legau de trecători, nu râdeau zgomotos, ca alții? Ei! or fi având ei motivele lor, poate că îşi aşteptau şi ei prietenele...

Iat-o şi pe Galea! Răsărise deodată lângă mine, de parcă ar fi ieşit din pământ. Era îmbrăcată într-o pelerină uşoară, într-o rochie sobră, cu paiete; la gât îşi pusese un colier subțire de granate, iar la urechi cercei tot din granate. Ochii rimelați îi străluceau. Galea era, indiscutabil, o femeie foarte frumoasă, dar parcă prea bătătoare la ochi, prea provocatoare – parcă oferindu-se primului venit, prin toată atitudinea ei.

— Bună seara, scumpe oaspete al Odessei, rosti ea nu fără ironie, întinzându-mi mâna.

Sub ochii mei sclipi un inel. Trei pietre prețioase minunat şlefuite atârnau de un mic lujer de aur. Inelul din descripția lui Burlakov!

— O! *mademoiselle!* Sunteți pur şi simplu fermecătoare... rostii eu, într-o rusească normală de astădată, dar tot cu un pronunțat accent străin, şi privind-o din cap până-n picioare cu sinceră admirație. Hai să mergem în mijlocul piațetei: vreau să îngenunchez la picioarele dumneavoastră şi să vă cer

iertare...

— Chiar aşa? Înseamnă că v-aţi făcut vinovat faţă de mine prin ceva? şi zâmbi atât de galeş, încât, o clipă, mă simţii realmente tulburat.

— O! da! Şi sunt gata să-mi ispăşesc vina...

— Dacă-i aşa, mărturisiţi-vă crima... – şi Galea mă învălui într-o privire ciudată, de parcă ar fi voit să mă cântărească.

— Dar, după aceea, n-o să mă alungaţi din preajma dumneavoastră?... îmi continuai jocul, în sfârşit cu cea mai neaoşă pronunţie moscovită.

Galea izbucni într-un râs atât de răsunător, încât mai mulţi trecători întoarseră capetele spre noi.

— Am tot aşteptat... am aşteptat să văd... când o să te saturi... de comedia asta... zise ea printre hohote. Ai şi găsit unde să maimuţăreşti pe un străin – la Odessa!

Mă simţeam cam şifonat, dar şi mulţumit în acelaşi timp. Galea nu se supărase şi, la rândul ei, părea şi ea mulţumită. Că eu aveam motivele mele să fiu mulţumit, era limpede. Dar ea ce motive avea să fie mulţumită? Mă obseda ciudata privire pe care mi-o aruncase adineaori.

— Să plecăm de aici, zise ea luându-mă de braţ.

O luarăm pe strada Deribasovskaia. Pe trotuarele largi se scurgea un întreg puhoi de oameni ieşiţi la plimbare. Părea că întreaga populaţie a Odessei îşi dăduse întâlnire aici, ca să ia aer şi să se distreze.

Galea mă conduse pe o stradă laterală, apoi pe o a doua şi pe o a treia. Cea din urmă era liniştită, întunecată, absolut pustie. Paşii noştri răsunau clar pe lespezile de piatră.

— Rămâi mai multă vreme la Odessa? întrebă Galea.

— Sincer să fiu, nici n-aş mai pleca de aici! am răspuns.

— Te pomeneşti că te-ai îndrăgostit de o odessită?...

Ironia din glasul Galiei era fără echivoc.

— Cred că te-ai plictisit să ți se facă declarații…

— M-am cam săturat, aşa e... oftă Galea prefăcut.

În urma noastră se auzeau paşii repezi ai mai multor inşi.

Răsună un şuierat.

— Hei! băiețaş! strigă cineva.

Am întors capul.

Mai mulți tineri – vreo cinci la număr – se îndreptau spre noi în pas întins.

Unul din ei, un găligan cu haina aruncată peste umeri şi într-o cămaşă țipătoare, se apropie de mine. L-am recunoscut imediat – era unul din cei doi ce făceau de planton sub copac, lângă Operă, numai că atunci, naiba ştie cum, n-avea haină.

— Te crezi şmecher, mă, umblând la braț cu Halea noastră?! îmi rânji individul în obraz. Unde o duci? Mă, vagabond împuțit!... Las' că te învățăm noi minte!

Ceilalți dădură să mă înconjoare.

M-am retras cu spatele către zidul unei case.

— Lăsați-l în pace, băieți... rosti Galea, pe un ton lipsit de convingere.

— Tu uşcheşte-o de aici! se răsti la ea găliganul. Aici are loc o discuție între bărbați, nu te băga!

— Se vede că n-ai înțeles situația, tinere, am spus eu perfect calm. Să încerc să-ți explic...

— E-te! Mai şi chelălăie! râse unul.

— Vreți să ne batem? am întrebat.

— Ha! Vrei să te bați, jigodia dracului?! L-ați auzit? rânji găliganul. Ce să ne batem – îți aranjăm nițeluş mutra, şi cu asta am încheiat!

În aceeaşi clipă, o mână se avântă spre mine, o mână care ținea strâns un cuțit. Oho! se îngroşa gluma!

Am prins mâna cu cuțitul din zbor şi, cu o mişcare

clasică, o răsucii năprasnic, lovindu-l apoi cu toată forța pe individ cu muchia palmei în ceafă. Tipul scoase un țipăt şi se rostogoli pe trotuar. De unul puteam fi sigur că nu va mai interveni în luptă.

Ceilalți se năpustiră asupra mea, toți deodată.

M-am lăsat fulgerător în jos şi, în aceeaşi clipă, l-am lovit pe găliganul din fața mea în burtă, cu amândouă picioarele strânse laolaltă. Lovitura aceasta e cumplită. Găliganul se îndoi de la mijloc ca un briceag ce se închide, apoi alunecă încet la pământ, apucând aerul cu gura. Încasai şi eu, din stânga, în falcă, o lovitură puternică, dar aplicată cam fără pricepere.

Am sărit în picioare. Acum aveam în fața mea doar trei adversari. Găliganul se zvârcolea pe trotuar, împroşcându-mă cu blesteme neputincioase. Cel cu cuțitul zăcea lângă zid şi gemea înfundat.

Mă năpustii înainte cu furie. Doi dintre huligani săriră în lături, dar cel de-al treilea nimeri în clinciul pumnilor mei, care pur şi simplu îl paraliză. Cineva mă izbi în spinare. M-am răsucit, şi a doua lovitură a agresorului nimeri în falca celui care rămăsese imobilizat în mâinile mele, pleoştindu-l de tot şi trimițându-l în lumea visurilor. L-am lăsat să cadă la pământ, parând imediat apoi a treia lovitură.

În aceeaşi clipă, de după colțul străzii îşi făcu apariția o maşină. Farurile orbitoare măturară strada. O sirenă stridentă se porni să urle sinistru.

Am privit repede în spate. Galea, înspăimântată, stătea lipită de zid. Am apucat-o de mână şi am tras-o după mine în gangul întunecos al clădirii. Atât ne mai lipsea, să nimerim la miliție!

La capătul gangului se afla o curte, pe care o traversarăm în fugă. Am smucit cu putere clanța unei uşi deasupra căreia era instalat un bec ce dădea o

lumină chioară. Uşa se deschise larg, trosnind.

Din stradă, se auzeau ţignalele miliţienilor. O ştersesem la timp...

Privirăm în jurul nostru. De tavan atârna un alt bec, la fel de chior. Nimerisem pe scara de serviciu a imobilului, ce dădea în strada alăturată.

— Trebuie să recunosc că eşti un bărbat adevărat... îmi zâmbi Galea. Cu dumneata, chiar că mă simt în siguranţă.

Glasul îi era liniştit, chiar vesel. Se vede treaba că fusese mai puţin înspăimântată decât crezusem acolo, în stradă.

— Dar eu, cu dumneata, pot să mă simt în siguranţă?... am întrebat-o.

Galea surâse:

— Dumneata da... acum, când te-am văzut asigurând, dintr-un condei, trei certificate medicale...

— Cu altceva nu m-am ales, decât cu certificatele?...

— Nu sunt oare femeie? zâmbi Galea. Crezi că pot rămâne indiferentă?...

Se ridică în vârful picioarelor şi mă cuprinse gingaş de după gât.

Mi-am amintit deodată de privirea ei ciudată din primele minute ale întâlnirii noastre, de cei doi tipi ce stăteau de strajă lângă Operă, la umbra platanului. Aveam la ce medita.

Mi-am scuturat în tăcere pantalonii, mi-am potrivit scurta, mi-am aranjat părul. Apoi m-am întors cu faţa spre Galea.

— Cum arăt? Nu ţi-e ruşine să mergi cu mine, aşa?

— Cu dumneata, acuma, nu mi-e ruşine să merg oriunde ar fi...

Îşi scoase batista din poşetă şi, înălţându-se iarăşi în vârful picioarelor, îmi şterse cu grijă obrajii. Simţeam o

durere surdă în falcă.

— Ştii, aş fi curios să mă duc într-un anume loc, i-am spus. Dar nu ştiu cum se pătrunde acolo.

— Unde anume? întrebă Galea. În Odessa nu sunt locuri unde să nu se poată pătrunde...

— La clubul marinarilor, la Interclub. Cunoşti localul ăsta?

— Ei, bravo! râse Galea. Nimic mai simplu. Hai să mergem!

Ieşirăm în stradă.

Şi spatele mă durea niţel, dar, fireşte, nu lăsai să se vadă.

Ajunserăm pe faleză. De o parte şi de alta se întindea bulevardul Primorski. Drept în faţa noastră, se înălţa singuratică statuia lui Richelieu, fondatorul Odessei. Ochii săi de bronz priveau posomorâţi către mare şi către renumita, splendida scară numărând o sută nouăzeci şi două de trepte de piatră, fantastic de largi. Lumea întreagă le cunoaşte.

În dreapta noastră străluceau luminile Interclubului, ale cărui ferestre dădeau spre bulevardul Primorski.

— Vei fi fericit în seara asta... spuse Galea lipindu-se de mine. *Mademoiselle Galea* se ţine de cuvânt, să ştii!

Din Interclub se revărsa, în valuri, muzica.

Galea şuşoti ceva cu oamenii de la intrare, care ne lăsară să intrăm.

Atmosfera din clubul frumos amenajat era plină de însufleţire, de veselie. În sala mare, orchestra cânta. La bar şi la bufet se îmbulzeau marinari, însoţiţi de fete îmbujorate, care mai de care mai elegante, şi nişte tineri cu pletele lungi, după ultima modă. Printre marinari erau şi mulţi străini – îi recunoşteai după fizionomie, după croiala uniformelor, după complicatele trese de pe mâneci. Cei mai numeroşi erau – cel puţin asta era

impresia mea – grecii, italienii, englezii.

Un local într-adevăr antrenant!

Intrarăm în sală.

Mă privii într-o oglindă uriaşă. Ca să fiu sincer, înfăţişarea mea lăsa mult de dorit. Pe falcă se întinsese o vânătaie violet-roşcată, tăiată de-a curmezişul de o zgârietură între timp cicatrizată, bluzonul mi-era murdar şi boţit, pantalonii de asemenea. Dar ce conta!

— Ţopăim şi noi niţel? propuse Galea. Sau n-ai chef?

— Ba da, mai încape vorbă? Să dansăm, să dansăm! am răspuns plin de veselie.

Galea îşi zvârli mâna pe umărul meu.

Orchestra cânta cu frenezie. Pe o mică estradă, se agita, cu microfonul în mână, un tânăr năduşit tot, într-o haină neagră strânsă pe talie. Din răcnetele sale asurzitoare era imposibil să distingi vreun cuvânt, dar nici nu se simţea nevoia.

Cu aceeaşi frenezie se distra şi asistenţa numeroasă. Hohote de râs se auzeau de pretutindeni. Doamne! Şi ce nu se dansa acolo, în ritmul acelei muzici turbate!

O căutai din priviri pe Lena.

Iat-o. Dansa cu un marinar străin. Dar cavalerul ei pe unde o fi? Aha! Uite-l că se apropie şi el, o smulge din braţele marinarului şi îi oferă o îngheţată. Datorită staturii mele, aveam o vizibilitate perfectă. Acum ar fi momentul...

— Ia te uită! făcui. Pe cine văd! Surioara mea, aici!

— Eşti aici împreună eu sora ta? se miră Galea.

Începuse, pe nesimţite, nici nu-mi dădusem seama când anume, să mă tutuiască. La urma urmei, avea tot dreptul, doar trecusem împreună prin destule încercări...

— Sigur că da, i-am răspuns. E o fată excepţională. Hai să vă fac cunoştinţă!

Dar lucrul se dovedi a nu fi chiar atât de simplu. Când, tot dansând, reuşirăm în cele din urmă să ne croim drum până la Lena şi cavalerul ei, ei isprăviseră îngheţata, şi dansau acum cu înfocare. Flăcăul, nu-şi mai lua ochii de la Lena, o mânca din priviri. Lena, îmbujorată şi ea şi cu părul arămiu revărsat pe umeri, executa nişte mişcări de dans uluitoare, cum nu mai văzusem; trupul ei mlădios, picioarele lungi, îmbrăcate în pantalonii aceia strâmţi, de piele, erau parcă făcute pentru dansurile ultramoderne... Unde naiba o fi învăţat figurile astea?! Îmi venea să râd.

— Helo, Lenka! o strigai.

Lena mă zări şi ea în sfârşit, se opri din dans şi veni cu partenerul ei la noi. Făcurăm cunoştinţă.

— Goga, se prezentă tânărul.

Galea şi el se cunoşteau.

— Bună, Goga! îi zâmbi ea, dar observai că întâlnirea aceasta nu prea îi făcea plăcere.

Goga îi răspunse la salut cu aceeaşi reţinere.

— Vitali, ce-ai păţit?! plesni Lena din palme, văzându-mi splendida vânătaie.

Am dat din mână a nepăsare.

— Am căzut, i-am explicat. Am alunecat din senin. Ştii că mi se întâmplă din când în când...

— Te-ai vârât în vreo bătaie? nu se astâmpără Lena. Aşa este? se întoarse ea spre Galea.

— Am gonit prea tare către locul de întâlnire, m-am grăbit să intervin. Galea m-a preluat în halul în care mă vezi.

— Exact! confirmă Galea râzând. Şi mi-a plăcut grozav cum arăta! Dacă nici eu nu m-oi pricepe la bărbaţi!...

Tot felul de tipi o salutaseră între timp pe Galea, unii suspect de familiar. Unul încercă chiar s-o ia de lângă

mine, dar ea îl refuză, nu cu prea multă convingere. Individul îmi aruncă o privire ostilă. Da, nu era o sinecură să faci pe cavalerul acestei „*mademoiselle* Galea”... Nu-mi surâdea deloc perspectiva unei a doua bătăi pentru ea. Dealtfel, prima, după cum mi se părea, nu fusese defel spontană. Pesemne că, în maniera ei, „Halocika” hotărâse să mă pună la încercare. Rămânea de văzut în ce scop...

Ne îndreptarăm cu toții spre bufet.

— Ah! ce obosită sunt! zise Lena.

— Gogocika, condu-o pe partenera ta acasă, porunci Galea pe un ton blajin.

— Dar ție nu ți-e teamă să rămâi aici? întrebă acesta malițios.

— Nu, nu mi-e, răspunse Galea pe același ton.

Băurăm niște vin, asezonându-l cu mere și bomboane.

Lena se ridică de la măsuță.

— Eu am plecat. Vitali, să nu te întorci târziu!

— Ai o surioară de milioane, mă complimentă Galea. Și semănați ca două picături de apă...

— Da, așa spune toată lumea, dădui eu din cap.

Ne întoarserăm în sală, unde orchestra cânta parcă și mai asurzitor.

Îl mai văzui de câteva ori prin mulțime pe tânărul care, ceva mai devreme, voise s-o ia pe Galea de lângă mine. Părea să se țină după noi. Pentru orice eventualitate, era bine să-i rețin figura. Și încă ceva mi se păru ciudat: Galea lăsa impresia că se teme de individul acela... Că se temuse într-adevăr în timpul bătăii, era mai mult decât îndoielnic. Deci, se temea totuși de cineva? Nu cumva din cauza asta nu ieșise din casă în ultimele zile?

Dansarăm până la istovire, în vreme ce în jurul

nostru, în loc să scadă, veselia, antrenul creşteau mereu. Marinarii ştiu să petreacă.

Galea era într-o stare de beatitudine şi privirile ce mi le arunca erau tot mai pline de făgăduinţe. Eu însă, nu ştiu de ce, rămâneam sceptic. Femeia se dovedise mult mai şireată şi mai ascunsă decât mi-o închipuisem. Aveam sentimentul că nu voia decât să se slujească de mine, în nişte scopuri obscure.

— Îţi place aici? mă întrebă Galea.

— Foarte mult. Dar nu chiar totul...

— Ce anume nu-ţi place?

— De pildă, tipul acela care a vrut să te tragă deoparte şi să-ţi spună nu ştiu ce la ureche.

Galea zâmbi.

— Gelos? Aşa de repede?

— Niţeluş.

— Nu trebuie să fii! Nu e cazul, iubitule... Ăsta... Of! mai bine nu-mi mai vorbi de Senecika! Să nu-l văd în ochi...

— El, în schimb, pare să aibă alte sentimente.

— O să-i treacă...

Expresia Galiei deveni dintr-o dată neliniştită şi rea.

N-o mai văzusem încă aşa. Dar îşi reveni repede şi zâmbi iarăşi.

— Te doare? întrebă ea drăgăstos şi îşi trecu mâna peste obrazul meu.

Da, fata asta putea suci cu uşurinţă capul oricui, şi odată părăsit, cum să-l priveşti pe rivalul mai norocos decât în felul cum se uitase Senecika la mine?... Ori era vorba de altceva, de ceva mult mai serios?

Plecarăm foarte târziu de la Interclub.

Galea mă conduse afară printr-o uşiţă dosnică, mascată de o draperie.

— Ce mai e şi asta? mă mirai eu.

— Îți arde de încă o repriză de box? mă luă ea peste picior. Sau crezi că o să primeşti câte o primă de fiecare vânătaie?

Am mers la nesfârşit pe nişte străzi pustii, întunecoase. Galea locuia foarte departe, aproape de cartierul Balşoi Fontan, într-o căsuță de lemn.

Ne-am luat rămas bun în fața portiței.

Am încercat s-o sărut, dar ea, împotriva aşteptărilor mele, mi se smulse din brațe şi îmi spuse cu asprime:

— Nu mă atinge! Altădată... Acum am o mare durere – l-am pierdut pe omul pe care-l iubeam...

— Te-a părăsit? am întrebat indignat.

— Nu. A fost... omorât.

— Nu se poate!

— Da? Crezi că nu se poate?! Află că se poate, şi încă foarte bine... şi adăugă în şoaptă: Şi pe mine ar putea să mă... Mă prinse de mână şi se strânse lângă mine. Dar tu n-ai să mă laşi, nu-i aşa? Măcar o săptămână, dar să fii în preajma mea... Jură!

Am revenit la hotel către ziuă.

În drum, trecusem şi pe la Direcție, ca să vorbesc la telefon cu Moscova.

Ofițerul nostru de serviciu îmi transmise:

— S-a primit o comunicare de la Punej. Otkalenko a fost găsit. E în viață. Criminalul a părăsit localitatea, plecând spre Odessa, spre voi. Țineți seama de asta.

— Ce i s-a întâmplat lui Otkalenko?

— Se pare că a făcut o prostie. A acționat pripit, fără să ia măsuri de precauție. Veți primi amănunte mâine. Deocamdată, asta e tot ce ştim.

Capitolul VIII
SE PROFILEAZĂ CÂTEVA UMBRE

Dimineața Lena îmi spuse:

— Trebuie să vină Goga, dintr-un moment într-altul. Rămâi în camera ta, bine?

Zâmbii.

— Am impresia că te cam temi de înfocatul tău adorator…

Drept răspuns, Lena dădu din umeri disprețuitor.

— Îți aduc la cunoştință că mă pricep nu numai la dans... Să încerce, dacă-i dă mâna!... Ştii, continuă ea pe gânduri, privind pe fereastră, aseară, când ne întorceam de la Interclub, Goga mi-a spus: „Frățiorul tău ar face bine să se țină mai la distanță de damoazela asta, altfel poate s-o pățească, poate s-o pățească urât de tot…” M-am ținut de capul lui ca să-l fac să vorbească mai clar, dar n-a fost chip. „O să-i spun personal frățiorului tău, zicea. Astea nu-s treburi pentru fete.” Făcea pe grozavul, ştii…

— Şi, bineînțeles, s-a înghesuit să te sărute?... am întrebat-o, cu o umbră de gelozie.

— Parcă tu nu te-ai înghesuit s-o săruți pe Galea? râse Lena.

— Am încercat, recunoscui. Dar să vezi ce a ieşit din asta... – I-am relatat schimbul nostru de replici din dreptul căsuței de lemn. – E evident că femeia se teme de cineva, am conchis. Cel mai probabil, de cei care i-au

ucis iubitul, care trebuie să fi fost Kleaciko. În asasinat e amestecat mai mult ca sigur şi Zurih. Goga ar putea să ne pună pe urmele măcar ale unuia din bandă sau să facă o aluzie la cei ce pun în primejdie viaţa Galiei. I-am fi recunoscători chiar şi pentru atâta...

Lena se îndoia însă.

— Nu prea-mi vine să cred. Tipul, m-am convins, e plevuşcă, nu mai mult, şi se hrăneşte doar din zvonuri. Asta nu înseamnă că nu merită să stai de vorbă cu el.

— Da, fireşte.

Sună telefonul.

— Frăţiorul? Salut! Cum aţi dormit?

— Excelent. Salutare, Stas!

Între noi şi maiorul acesta se stabiliseră, parcă de la sine, nişte relaţii uimitor de amicale şi de neformaliste. Mi-ar fi plăcut să am un asemenea şef.

— Nădăjduiesc că, până în prezent, odessiţii mei nu v-au adus niciun fel de prejudicii? Mai precis, ţie. În ce-o priveşte pe surioara, sunt la curent.

— Au încercat să-mi aducă. Dar le-am adus eu lor, şi încă serioase. Bănuiesc că au fost consemnate în raportul de zi.

— Zău? Nu cumva unor gentlemeni, trei la număr, pe strada Greceskaia?

— Tot ce se poate! Mă descurc încă destul de slab în topografia oraşului vostru. Când viu la voi, vă raportez amănunţit.

— Să-ţi trimit maşina?

— Deocamdată mă mai ţin pe picioare... Viu într-o oră, o oră şi jumătate.

— Perfect! făcu Stas. Te aştept.

— N-au primit nicio comunicare de la Moscova? – Lena mă privea iscoditor.

— O să telefonăm chiar noi...

Nu-i puteam spune Lenei ce aflasem azi-noapte de la ofițerul de serviciu; până la noi veşti, mai bine să mă frământ de unul singur.

Lena dădu să mă mai întrebe ceva, probabil despre cei trei gentlemeni ale căror nume fuseseră consemnate în raportul patrulei, dar tocmai atunci se auzi un ciocănit discret în uşă. Venise Goga. Mă grăbii să trec în camera alăturată.

Un timp, din salon, răzbătu până la urechile mele vorbirea susurată a vizitatorului, care, o dată sau de două ori, fredona parcă şi un refren de cântec, şi ciripitul vesel al Lenei. Atât. Se pare că domnul Goga se comporta ireproşabil...

Apoi Lena deschise uşa şi mă strigă:

— Vitali, vino, te rog, la noi. Goga vrea să-ți spună ceva.

Trecui dincolo, întinzându-mă leneş, ca şi cum aş fi fost trezit din somn sau întrerupt de la cine ştie ce treabă.

Acum, la lumina zilei, îl puteam vedea mai bine pe numitul Goga.

Era uscățiv şi înalt, dar, fireşte, nu într-atât ca să mă egaleze pe mine, cu fața fină şi smeadă, gura bine conturată, sprâncenele dese, părul lung, negru, pieptănat pe spate şi ajungându-i aproape până la umeri şi nişte favoriți de toată splendoarea. Era îmbrăcat, ca şi în ajun, în nişte pantaloni strâmți şi o cămaşă viu colorată, peste care purta însă o jachetă bleumarin de catifea reiată, cu nasturi de metal, ce îi sublinia talia îngustă şi umerii lați. Nimic de zis, era un băiat chipeş. Dar în ochii săi negri şi bulbucați stăruia parcă un soi de nesiguranță, pe care mişcările sale voit degajate nu o puteau disimula. Da, aşa era, băiatul făcea parte din plevuşcă şi desigur că puțini erau cei ce îl luau în serios.

— Bonjurache! – Goga se strădui să-mi strângă mâna cu putere. Ascultă, copilaş, ai stârnit aplauzele întregii Odesse de la prima apariție în public... Unde naiba ai agățat-o pe Galea aceea, gagiule cârlionțat, sau te crezi Don Juan în persoană?... Ia zi, unde? Crăp de curiozitate!

— Era expusă în vitrină, la Consignația. Dar de ce? zâmbii eu cu un aer satisfăcut. Alta mai mişto ca ea n-am văzut la Odessa, cel puțin până acum!

— Ha! – Goga se plezni peste şolduri, pe care stăteau mulați pantalonii. M-am lămurit, eşti un tip focos al dracului, te agăți de prima fustă care-ți iese în cale... Ascultă şi bagă la bilă: ai mizat pe o damă cu care se merge sigur la pierdere! Ascultă ce-ți spune Goga! Te rog ca pe un frate – termină cu ea, până nu e prea târziu!

— Pentru ce, mă rog?

— Galea e o carte marcată... Acum ți-a căzut fisa?

Mi-am exprimat uimirea cât se poate de sincer:

— Nu mi-a căzut deloc... Aştept o explicație.

— Colosal! L-ați auzit, oameni buni – cică tot n-a înțeles! Bine, atunci cască urechile! Dacă vorbesc, o fac numai şi numai de dragul surioarei tale... şi Goga îi aruncă Lenei o privire elocventă, înflăcărată. Ca să n-o văd pe urmă bocind după sicriul tău. M-ar durea...

— E-n regulă, am să țin seama de avertisment, l-am întrerupt eu nerăbdător. Dă-i drumul mai departe!

— Uite cum stă chestia... – Goga luă un aer misterios. Galea a avut până nu demult o şustă absolut extraordinară – un tip greu, un barosan veşnic doldora de mangoți... Îi învârtea cu miile, pur şi simplu îl scoteau banii afară din casă! L-am văzut şi eu pe tip, o dată. Se zice că pentru ăsta şi-a părăsit soțul, pe Grişka, fruntaş în producție, săracul... Ei! dar n-a trecut mult şi a fost pusă şi ea pe liber... Ea, nici una, nici două, a luat

hotărârea să se răzbune, dar aşa cum scrie la carte! Ca să vezi, ce poate trece printr-un cap cu tărâțe în loc de creier!...

— Ia ascultă...

— N-ascult nimic! N-am terminat încă... mi-o reteză Goga dându-şi ifose. Nu demult, a venit s-o viziteze – cu avionul, vezi bine... – din nu ştiu ce oraş mai de la nord, un oarecare individ. Noul ei roman... Şi deodată – Goga trecu la un alt registru, la cea mai dramatică şoaptă – a început să miroase a aur, a aur străin, mai precis. Sesizezi treaba? Ei! şi din pricina aurului acela străin, se zvoneşte foarte serios că amorezul Galiei şi-ar fi găsit spațiul locativ la trei metri sub pământ... Acum e la rând Galea, să i se facă viața amară... sau să-şi urmeze iubitul la loc de verdeață... Vorbesc serios! Aurul e un animal care muşcă, muşcă al dracului... Mai ales când e străin. Acum te-ai lămurit?

— Şi cine urmează să-i facă viața amară?

— Se va găsi cine...

Mi-am dat seama că mai mult nu ştia. Desigur, Goga se hrănea doar cu zvonuri, dar zvonurile, în cazul de față, erau perfect veridice. Povestea lui Goga merita să fie luată în serios. Bineînțeles, faptele trebuiau verificate. Chiar să fie vorba de aur? Dacă da, al cui putea să fie aurul? Al lui Zurih? Aşa s-ar părea. Să fi încercat Kleaciko şi Galea să-l tragă pe sfoară? Însemna că în murdarul borcan cu păianjeni, începuse încăierarea... Da, ca să pună mâna pe aur, Zurih era capabil să recurgă şi la asasinat. În ochii unui asemenea individ, nu contează viața unui om şi nici a mai multora. Cu siguranță, însă, că îl pusese pe altul să ucidă. Punând mâna pe ucigaşul plătit, ajungeam şi la şeful bandei.

L-am cuprins pe Goga de după umeri şi i-am spus:

— Vino cu mine! Lena o să ne scuze. Vreau să-ți spun vreo două vorbe.

— În *tête-à-tête*? Cu plăcere!

Am trecut alături. Am reluat:

— Uite ce este, Galea e acum femeia mea, e clar?

— Cât se poate de clar...

— Atunci, hai să încheiem un pact: tu afli cine e individul sau indivizii care îi poartă sâmbetele – dar concret şi cu amănunte, altfel înțelegerea cade... În schimb, eu, în afară de faptul că am să-ți pledez cauza pe lângă Lena...

— Ajunge! Nicio vorbă în plus! exclamă Goga cu înfocare. De altceva nu mai e nevoie, chiar şi atâta e prea mult... Am să mă dau peste cap să aflu ce te interesează...

— Chiar aşa, Gogocika, să te dai peste cap! Trebuie neapărat să ştiu cine o amenință. La rândul meu, cum ți-am spus...

Goga îmi făcu cu ochiul.

— Măi lungane, cine te-a croit pe tine a lăsat ceva material şi pentru creier, nu l-a irosit pe tot pe gât, piept şi ambulacre. Precis! Şi zău că îmi placi din ce în ce mai mult!

— În cazul ăsta...

— În cazul ăsta, rosti Goga solemn, gata, batem palma! Eu ratific pactul. Şi ai să te convingi repede că Goga nu e un fitecine...

Când Lena şi cu mine ajunserăm la Direcție, milițianul de la poartă ne salută de astă dată foarte amical, în ciuda vestimentației noastre extravagante, care contrasta supărător cu uniformele sobre şi cu modestele costume de culoare închisă şi cu cămăşile albe ale colegilor noştri în civil. Pe scări şi pe coridoare, am observat că mulți întorc capul spre noi, unii mirați,

alții aruncându-ne priviri complice.

În treacăt fie spus, popularitatea aceasta nu ne convenea deloc. Ar fi trebuit să ne înțelegem de la bun început cu Stas să ne întâlnim în altă parte, nu la sediul miliției.

Stas ne întâmpină cu exuberanța sa obişnuită.

Era şi Liova de față. Modest şi tăcut ca întotdeauna, se aşezase mai la o parte, pe un divan, şi răsfoia nu ştiu ce hârtii. Ne salută dând din cap, cu un zâmbet amical.

— Salut, salut! ne luă în primire Stas, vesel. V-am pregătit nişte noutăți de toată splendoarea... Cum ai dormit, surioară? i se adresă el Lenei, privind-o, nu ştiu de ce, cu un soi de îngrijorare. Ți-s cam roşii ochişorii...

Abia atunci observai şi eu că Lena arăta obosită şi parcă nedormită. Veselia ei de până mai adineaori se evaporase pe nesimțite, iar în ochii săi se putea citi nelinişte şi nerăbdare.

— Am dormit foarte bine şi, în general, mă simt perfect, răspunse Lena precipitat, ca să întrebe apoi numaidecât: Care sunt noutățile ce ni le-ați pregătit?

În momentul acela, în ciuda mâinilor vârâte nonşalant în buzunarele drepte ale ultramodernilor pantaloni de piele, a capului dat pe spate semeț, cu întreaga claie de păr roşcat, ceea ce ar fi trebuit să-i dea un aer de siguranță, făptura ei era încremenită într-o aşteptare plină de tensiune. În glasul ei, în privirea ei am surprins un fel de slăbiciune, de neputință, ceva ce ținea pur şi simplu de suferință. Nu mai era capabilă să-şi ascundă starea sufletească față de noi. Să fi avut presentimentul unei nenorociri?...

— Îndată, îndată! zise Stas, ducându-se la seif; nu părea să fi observat ce se petrece cu Lena. O să vi le comunicăm pe toate, rând pe rând. Am primit de la Moscova nu una, ci două comunicări extrem de

importante. Dar luați loc, ce naiba! făcu el, văzând că rămăsesem în picioare. Sau vreți să mai creșteți?... Nu prea mai aveți de unde, mai ales tu, frățiorule...

Ne așezarăm. Stas scoase din seif niște hârtii și reveni la birou.

— Așa, vasăzică... făcu el, aranjându-și hârtiile. Să procedăm sistematic. Întâi, comunicarea primită de la Punej și transmisă nouă de Moscova...

Fără să vreau, m-am uitat la Lena. Ședea foarte dreaptă, nemișcată, cu mâinile încleștate de brațele fotoliului, gata parcă în orice clipă să zvâcnească și s-o ia la fugă, și nu-și lua ochii de la Stas, Gura îi era întredeschisă ca la copii.

— De la Punej... repetă Stas. Bănuiesc că nu vă e necunoscut numele acestui orășel?

— Nu ne este, am răspuns eu scurt. Ce s-a întâmplat la Punej?

— Colegul vostru trimis acolo a cam făcut-o de oaie... Și se știe că în munca noastră nicio greșeală nu rămâne fără urmări. Iată cum s-au petrecut lucrurile... Comunicarea, veți recunoaște, e foarte amănunțită.

Ajungând dimineața la centrul regional, Igor se apucă de îndată să studieze materialele anchetei în legătură cu asasinarea lui Kleaciko. Miliția judiciară locală izbutise să identifice persoanele care îl văzuseră pe Kleaciko în gară, la sosirea acestuia de la Saratov. În gară nu-l așteptase nimeni, și el se informase când pleacă trenul local spre Punej. În micuțul Punej, așa cum presupusese Igor încă de la Moscova, nu fu greu să se stabilească cine primise musafiri din alte orașe. Kleaciko trăsese la un anume Piotr Gorohov, muncitor la fabrica de prelucrare a lemnului, în trecut condamnat în două rânduri pentru tâlhărie. După uciderea lui Kleaciko, Gorohov dispăruse

de acasă. Soția sa declarase că plecase la Voronej, la nişte rude. Dar miliția din Voronej stabilise că nu dăduse pe acolo.

Igor îşi continuă drumul la Punej în aceeaşi zi. Ajuns acolo, hotărî să stea de vorbă personal cu nevasta lui Gorohov şi plecă spre casa acestuia. Şeful postului de miliție din Punej îl sfătuise să nu se ducă. Casa era suspectă, nu fuseseră depistate toate legăturile lui Gorohov şi nu era exclus ca banditul să se fi ascuns undeva în apropiere. Igor, însă, se încăpățânase. În comunicare se preciza în mod expres că căpitanul Otkalenko se afla într-o stare de spirit foarte agitată, era nervos şi părea grăbit să încheie cercetările. În noaptea aceea, Igor nu se întoarse la hotel.

Dimineața, în casa lui Gorohov nu fu găsit nimeni. Era pustie. Se vedeau însă urmele unei lupte crâncene, şi pe podele rămăseseră pete de sânge. Căutările, din cursul zilei nu duseră la niciun rezultat. Seara, veni în fugă la postul de miliție, plânsă şi abia mai trăgându-şi sufletul, soția lui Gorohov, care, înainte de a apuca să spună ceva, avu un atac de inimă. Fu chemat medicul. Pe corpul femeii fură constatate urme de maltratare. Femeia îşi reveni cu greu, şi abia atunci putu să spună ce se întâmplase.

La câteva minute doar după ce Igor intrase în casă, îşi făcuse apariția bărbatul ei, care era însoțit de doi inşi pe care ea nu-i cunoştea. Erau beți toți trei. Nu-şi amintea de la ce pornise bătaia. Şi nici să iasă din casă nu mai putuse. Pe doi dintre ei se pare că Igor îi rănise, dar fusese lovit şi el cu cuțitul, iar apoi mai primise o lovitură pe la spate, cu un obiect greu. Cei trei îl târâseră pe Igor, care îşi pierduse cunoştința, într-un şopron părăsit de lângă râu. Tot acolo o încuiaseră şi pe ea. Dânsa îl îngrijise toată noaptea pe Igor, iar în cele din

urmă, răpusă de oboseală, adormise. Se trezise abia pe seară. Igor de asemenea. Puțin le lipsise ca să nu înghețe în şopronul acela. Izbutise cu chiu, cu vai să iasă de acolo şi venise într-un suflet la miliție.

Milițienii se repeziră numaidecât la şopronul acela, unde îl găsiră într-adevăr pe Otkalenko rănit. Îl internară imediat în spital. O investigație rapidă întreprinsă în gară stabili că toți cei trei infractori părăsiseră oraşul în ajun. Funcționara de la casa de bilete îşi amintea că unul din ei, chiar Gorohov, se pare, scosese bilet până la Odessa. Mai reținuse şi că aveau la ei bani mulți. Verificarea călătorilor din vagonul direct pentru Odessa (trenul ce plecase din Punej avea un asemenea vagon) nu dusese la nimic. Fiind un infractor cu experiență, e de crezut că Gorohov, ajungând în centrul regional, renunțase să continue drumul cu trenul acela şi luase altul. După toate probabilitățile, Gorohov era ucigaşul lui Kleaciko. Miliția judiciară din centrul regional îşi continua ancheta în cazul Kleaciko.

În continuarea comunicării, se dădeau semnalmentele lui Gorohov. Iar în încheiere, ni se atrăgea atenția că e posibil ca ucigaşul să-şi facă apariția la Odessa, unde, se presupunea, va căuta să se întâlnească cu Zurih.

Ca anexă, urma o fişă privind o mai veche condamnare a lui Zurih, pentru sustrageri de mari proporții de la o întreprindere de construcții din Saratov, unde lucrase mai mulți ani. O altă fişă enumera condamnările lui Gorohov şi locurile unde fusese în detenție. Rezulta din compararea celor două fişe că Zurih şi Gorohov se aflaseră o vreme în acelaşi penitenciar. Cercetările mai stabiliseră că Zurih Mihail Alexandrovici nu era înregistrat la serviciul pentru evidența populației nici la Moscova, nici la Saratov.

În sfârşit, Stas termină lectura comunicării primite de la Punej.

M-am uitat la Lena. Stătea la fel de nemişcată şi de dreaptă, într-o atitudine de încordare, cu degetele lungi încleştate de braţele fotoliului. Îşi muşca buza şi mijise ochii, de parcă ar fi supărat-o fumul de ţigară.

Stas dădu deoparte hârtiile şi întrebă alarmat:

— Ce e cu tine, surioară? Căpitanul Otkalenko nu e cumva soţul tău?

Of! băieţii ăştia de la judiciar, nimic nu le scapă!

— Nu, răspunse Lena răguşit, mutându-şi privirea în altă parte.

Stas mă privi ţintă pe mine de astă dată. Am răspuns nervos la întrebarea sa mută:

— Nu, nu e soţul ei... După o pauză, am adăugat: Otkalenko e prietenul meu... şi al Lenei...

Dar vicleanul acela de Stas se pare că înţelesese totul. Ca şi Liova, dealtfel. Ochii negri ai acestuia erau îndreptaţi spre Lena cu compasiune.

Oamenii aceştia ştiau prea bine că în munca noastră există un coeficient de risc, de pericol şi de pierderi. Sensibilitatea lor e înrudită îndeaproape cu cea a soldaţilor de pe front, pe care de asemenea îi aşteptau femeile iubite, uneori chiar în imediata vecinătate, sub focul aceloraşi arme ucigătoare.

Stas se încruntă şi rosti răspicat:

— Bine, la loc comanda! Repet semnalmentele lui Gorohov. Fiţi atenţi.

Dădu din nou citire, de astă dată foarte rar, fişei cuprinzând semnalmentele. Ascultând, încercam să reconstitui, după „portretul verbal”, fizionomia reală a banditului.

— Iar acum, spuse Stas după ce termină, o altă comunicare pe care v-o transmite Moscova în urma unui

raport primit din Penza, de la Rogozin. Un anume Nikolov... tu s-ar părea că-l cunoşti, şi Stas arătă din cap spre mine (Dumnezeule, eu să nu-l cunosc pe Nikolov!...), Nikolov ăsta a primit o scrisoare din partea lui Zurih, expediată din Moscova. Zurih îl anunță pe Nikolov să nu-i scrie la adresa de aici, din Odessa, pe oare i-o dăduse. Adresa, cică, nu mai e valabilă, şi dacă vrea să-i scrie, să adreseze scrisorile la aceeaşi nepreţuită Odessă, dar la post-restant. Asta ar fi, copilaşi... Aţi reţinut totul?

— Am reţinut, am reţinut, am răspuns eu, pentru că Lena şi Liova tăceau. S-ar părea că Zurih a rupt-o definitiv cu Galea, dacă... dacă, în gândul lui, n-o fi şi înmormântat-o!

— E posibil şi asta, căzu de acord Stas. Apropo, am cerut relaţii şi de la serviciul nostru de evidenţă a populaţiei: Zurih nu e înregistrat nici la Odessa.

— Dar o să sosească curând, asta-i sigur.

— Ba nu, individul se şi află la Odessa, afirmă Stas categoric, bătând chiar uşor cu pumnul în masă ca să-şi întărească vorbele. Am eu flerul meu, când e vorba de şacalii ăştia... E adevărat, Liovuşka? Mă înşel eu, sau îţi stă pe limbă ceva?...

— Îhî... făcu Liova. Uite ce vreau să spun: un bandit ne-a şi venit în vizită, cel puţin unul... Şi unde o să-şi facă apariţia, dacă nu la locul pe care îl cunoaştem? Unde să se ducă în altă parte?

— Exact, Liovuşka! Dacă te-am înţeles bine, trebuie să luăm de pe acum măsuri suplimentare.

— Care e locul ăla? N-ar fi timpul să mă puneţi în temă? am intervenit eu.

— Patronul locului ăla e Liovuşka, zâmbi Stas ironic. Să nu vă închipuiţi că e întotdeauna şi peste tot aşa cum îl vedeţi, adică liniştit şi mototol... Liova îşi schimbă firea

şi purtările după cum cer împrejurările! E adevărat, Liovuşka? Stabilimentul e ideea lui, o idee strălucită, vă asigur! Dealtfel, o să constaţi cu propriii tăi ochi.

— Locul acela, preciză cu modestie Liova, poartă în lumea hoţilor, a codoşilor şi a celorlalte lepădături nu un nume banal ca cele mai multe localuri, ci „Valea însorită” sau „În sânul lui Avraam”... O să te duc acolo – e formidabil!

— Bine, am zis. Să mergem mâine, dacă n-aveţi nimic împotrivă.

Liova se uita la Stas, care încuviinţă dând din cap.

— Fie şi mâine. Deşi s-ar fi putut şi în seara asta, la o oră mai târzie.

— Diseară am întâlnire, am ricanat. Cu Galocika. Şi aşa i-am spus că nu ştiu cum voi rezista fără ea până diseară... Iar până atunci, mai am o mică treabă, destul de delicată, de dus la capăt.

Direcţia de construcţii – prescurtat: *Dircon* – de care aveam nevoie îşi avea sediul undeva la mama dracului, dincolo de cartierul Moldovanka, în curtea unui imobil nou. Lena şi cu mine băturăm nu ştiu câtă vreme străzile până s-o găsim.

Tot drumul îl făcurăm în tăcere, rezumându-ne la monosilabe rostite, şi acelea, absent, şi la scurte informaţii cerute trecătorilor. Mă gândeam neabătut la Igor, şi Lena de asemenea, de asta eram sigur. Cum de putuse săvârşi o greşeală atât de grosolană? Cum de procedase cu atâta uşurinţă? Şi cine, tocmai Igor, cel atât de stăpânit, de calculat, de prudent în orice situaţie! De ce se grăbea oare să încheie cercetările? Dorea să se întoarcă cât mai repede la Moscova, la nenumăratele sale necazuri? Nu, mai degrabă trebuie să fi tânjit după Lena, care îl aştepta. Nu ştia că ea plecase cu mine în

celălalt capăt al țării. Dar, mai ştii, poate că nici nu era ăsta motivul. Parcă eu nu îi duceam dorul Svetkăi şi nu voiam să mă văd cât mai degrabă îndărăt la Moscova? Dar asta nu însemna că voi face vreo nechibzuință... mai ales acum, când ştiam ce pățise Igor! Nu, altă explicație nu era, decât că îi cedaseră nervii – gravele întâmplări din viața sa îl epuizaseră cu totul. Ce bine ar fi fost să mă fi aflat alături de el! Aşa, cum s-o fi simțind el acolo, în spital, absolut singur?...

Nu-mi puteam alunga din minte gândurile acestea blestemate. Se țineau scai de mine, tocmai acum, când ar fi trebuit să mă gândesc la cu totul alte lucruri. De pildă, la o oarecare Inga Krivolap, oare îi fusese clientă Galinei Kocerga pentru una din bluzele acelea albăstrii, şi la un oarecare Bogdan Teliaş, bănuit a avea un amestec în sustragerea celor douăzeci de tone de cheramzit de la trustul de construcții din Moscova. Unele date în plus despre aceste două persoane ne furnizaseră şi tovarăşii din Odessa. Astfel, Inga părea să nu aibă alte relații dubioase în afară de Galina, şi nici cu ea nu era prietenă apropiată, deci nu putea să fie introdusă în secretele acesteia. Iar Bogdan Teliaş era şi el un afacerist mărunt, o figură cu totul insignifiantă în lumea infractorilor, aşa că era greu de crezut că ştie lucruri revelatoare despre Zurih sau să fie în contact direct cu acesta; ultima eventualitate părea să fie chiar exclusă. Atunci când cu stocul de cheramzit, Teliaş fusese în legătură, la Moscova, cu o cu totul altă persoană. Dar datele acestea descurajatoare trebuiau totuşi verificate, fie şi pentru a elimina cu conştiința datoriei împlinite două ipotetice verigi.

Dircon-ul, cum spuneam, îşi avea sediul în fundul unei curți, la parterul unei clădiri îngrijite şi nu prea mari.

Lena rămase să mă aştepte pe o bancă, lângă un ţarc cu nisip în care se zbenguiau nişte copii. Curtea era scăldată de soare şi cei câţiva copăcei, plantaţi de curând, nu dădeau aproape niciun pic de umbră.

Lena îmbrăcase în ziua aceea o fustiţă gri şi îşi pusese faimoasa bluză albăstrie, pe care o adusesem special cu noi de la Moscova. În treacăt fie spus, bluza îi venea de minune. Bineînţeles, întocmisem împreună cu Lena un mic plan de acţiune pornind de la informaţiile pe care le deţineam.

Lăsând-o, aşadar, pe Lena pe bancă să răsfoiască ultimul număr al revistei de mode din Riga, am intrat în vestibulul răcoros şi destul de întunecos al clădirii, apucându-mă să întreb în dreapta şi-n stânga pe unde s-o iau ca să nimeresc la cei pe care-i căutam.

În sfârşit, aflai în ce birou lucrează Inga şi, de asemenea, unde puteam să-l găsesc pe Bogdan Teliaş. Mai potrivit era să încep cu Inga. Mi se spusese că era tehnician-constructor şi că lucra la serviciul de devize, în biroul numărul 11, în fundul unui coridor lung.

M-am îndreptat într-acolo.

Biroul numărul 11 se dovedi a fi spaţios şi luminos, ticsit de mese şi având înşirate de-a lungul pereţilor dulapuri înalte cu geam în care erau îngrămădite dosare voluminoase şi suluri de hârtie, proiectele construcţiilor, probabil.

Ghicii îndată care era Inga, celelalte femei din birou fiind toate mult mai în vârstă. Era o fată slăbănoagă, înaltă, cu părul negru, şi de fapt era urâtă, cu mutrişoara ei de o nemaipomenită mobilitate, ca de maimuţică, şi cu ochii ei negri, neastâmpăraţi.

Spre plăcuta mea surpriză, purta faimoasa bluză, care îi venea bine chiar şi ei.

M-am apropiat de biroul ei şi i m-am adresat pe un

ton vesel:

— Bună ziua! Dacă nu mă înşel, dumneavoastră sunteți Inga?

Fata se smulse dintre tabelele cu cifre şi instrucțiunile pe care le avea în față, ridică ochii spre mine şi zâmbi la rândul ei.

— Bună ziua! De unde mă cunoaşteți?

— Curioasă coincidență! exclamai. Lăsând deoparte faptul că Zinocika Udalțova m-a rugat să vă transmit complimente...

— Vai! ce vorbiți! îşi plesni Inga palmele. Zinocika v-a vorbit de mine?

— Exact! confirmai eu cu însuflețire.

Inga sări de la birou, îşi potrivi bluza, apoi, aranjându-şi cu amândouă mâinile şi părul, se adresă femeii de la biroul de alături:

— Oxana Petrovna, mă întorc îndată. Uite, tovarăşul, care a venit de la Moscova, vrea să-mi vorbească...

Femeia de la masa vecină dădu din cap fără o vorbă. Conduşi de priviri curioase, ieşirăm pe coridor.

— Chiar sunteți de la Moscova? mă întrebă Inga.

— Chiar de la Moscova, închipuiți-vă, confirmai eu râzând. Am venit la Odessa, împreună cu sora mea, ca să ne recreem câteva zile. Şi, bineînțeles, să rezolvăm unele treburi. Haideți să vă fac cunoştință. Sora mea mă aşteaptă afară.

— Vai! desigur!

Ieşirăm în curte şi o condusei pe Inga la banca unde Lena continua să frunzărească de zor revista.

Fetele se priviră o clipă mirate, şi deodată, amândouă în acelaşi timp, izbucniră în râs. Bluzele identice pe care le purtau fură motivul bruştei şi zgomotoasei bune-dispoziții.

— Ştiți, am spus, am mai întâlnit aici, la Odessa, o

prietenă de-a dumneavoastră, Galina Kocerga.

Chipul Ingăi deveni dintr-o dată sever.

— Vai de mine, copii! Nu vreau s-o bârfesc pe Galina, dar vă sfătuiesc să vă feriți de ea... Nu mi-e câtuşi de puțin prietenă! Îmi pare şi rău că am cumpărat de la dânsa chestia asta, uite, bluza de pe mine... Zău aşa!

— Dar, după părerea mea...

— Las-o încurcată! mă întrerupse Inga. Nu zic că nu e frumoasă... Dar voi ați face bine să vă țineți cât mai departe de ea!

Socotii că e exact momentul să las fetele singure, aşa că spusei:

— Bine... Voi mai sporovăiți aici, eu mă duc, mai am o mică treabă de rezolvat. Mă întorc îndată.

Trebuia să dau ochii şi cu Bogdan Teliaş. Lena o va descoase ea şi singură pe Inga. Căpătasem încredere într-însa, mă convinsesem că e un lucrător operativ capabil şi de nădejde. Şi îmi dădeam seama cât de greu trebuia să-i fie după cele aflate. Dar, cât fusese cu mine, nu făcuse nici măcar o aluzie la cele petrecute.

A doua treabă pe care o aveam de rezolvat nu era în niciun caz mai puțin complicată decât prima.

Îl găsii şi pe Bogdan Teliaş destul de uşor. Lucra la serviciul aprovizionării. Era un omuleț vioi, roşcovan, de vârstă nedefinită. Purta ochelari rotunzi şi avea urechi clăpăuge.

— Am o treabă cu dumneavoastră, mă adresai cu glasul coborât, dar cu subînțeles, aplecându-mă peste biroul la care lucra.

Teliaş dădu din cap înțelegător şi ieşirăm să fumăm pe coridor.

Când furăm singuri, îl privii țintă în ochii mici ce nu-şi găseau astâmpăr îndărătul lentilelor rotunde şi în care se citea încordarea şi rostii sec:

— Vă transmit salutări de la Galeriile Tretiakov, sala Kuindji... Grigori Makarovici s-a întors şi vă transmite şi el salutările sale.

— Mersi, răspunse Teliaş destul de reţinut.

Încordarea din privirea sa nu voia să dispară.

Ciudat! Să nu-i fie cunoscută ridicola parolă cu Galeriile Tretiakov? Poate că aşa-zisa parolă nu era decât o născocire de moment a lui Zurih... Dar pe Grigori Makarovici acela îl cunoştea cu siguranţă şi nu se putea să nu aibă încredere în el...

— Mi s-a ordonat să vă comunic că fleacul acela, cheramzitul, n-a fost decât un fel de acont. Urmează să primiţi o ofertă mult mai interesantă.

— Ştiu, răspunse pe neaşteptate Teliaş.

Altă ciudăţenie! Grigori Makarovici acela, pe care îl cunoştea Teliaş, se întorsese într-adevăr la domiciliu, după ce ispăşise cei doi ani de condamnare, dar lucra acum la alt trust şi, după câte eram informaţi, nu mai întreţinea legături ilicite cu niciunul dintre vechii săi complici. Iar alte cunoştinţe la Moscova Teliaş nu avea. Să-şi fi făcut între timp? Să se fi înnodat un nou lanţ de verigi criminale? Dacă Teliaş pretindea că ştia dinainte ce îi putea comunica emisarul lui Grigori Makarovici, însemna că era vorba tot de vechiul lanţ. Cândva, acesta se întindea de la Teliaş la Grigori Makarovici, apoi ducea către Burlakov şi abia de la acesta la Zurih. Dar acum două din verigile intermediare căzuseră. E drept că Teliaş putea foarte bine să nu fi aflat. Ce concluzie se putea trage? Că Zurih a stabilit o legătură directă cu Teliaş! Exclus! Prea era insignifiant individul. Dar mai ştii de unde sare iepurele?...

— Aţi primit de curând o vizită? l-am întrebat precaut.

— Cum să nu!... zâmbi şiret Teliaş. Sau credeţi că eu

nu mai însemn chiar nimic? Ehe! nu e Bogdan Teliaş chiar a cincea roată la căruţă...

Se umfla în pene, din cale-afară de încântat de persoana sa!

— A fost Tioma pe-aici? mă servii eu de primul nume care-mi venise pe limbă.

— A fost Sioma... se hlizi Teliaş vesel, arătându-şi dinţii mari.

— E clar... am spus. Oricum, pentru o discuţie de afaceri serioasă, e nevoie de o întâlnire pregătită cu grijă. De o întâlnire în trei...

Teliaş întrebă precipitat:

— Cine să fie cel de-al treilea?

— Persoana în cauză, fireşte, am răspuns eu insinuant.

— Personal, n-o să vină! protestă Teliaş. Să-mi sece mâna, să nu mai apuc să câştig o rublă dacă n-o fi aşa!

L-am întrebat ironic:

— V-a spus-o el? Sau aveţi darul genial de a citi gândurile altora?

— Ei bine, mi-a spus chiar el. Îmi stăpânii cu greu emoţia.

— Când asta?

— Nu mai departe decât acum trei zile. Se apucă să socotească îndoindu-şi degetele. Pardon! Acum patru zile.

— Sunteţi în contact cu dânsul? Vă întreb fiindcă aş avea să-i fac unele comunicări.

— Spunea că o să-mi telefoneze zilele astea.

— Perfect! Am să vă telefonez şi eu. Care e numărul dumneavoastră de telefon?

Îmi luasem un aer sever şi preocupat. Acţionam dinamic, nedându-i nicio clipă de răgaz ca să se dezmeticească. După ce ezită o secundă, Teliaş îmi dictă

numerele sale de telefon, şi pe cel de la birou, şi pe cel de acasă. Le notai.

— Care e numele dumneavoastră? întrebă şi el la rândul lui. Asta pentru cazul că o să mă întrebe...

— Oleg Ivanovici, folosii iarăşi primul nume ce-mi venise pe limbă, şi deodată îmi dădui seama că aşa îl chema pe Kleaciko, cel asasinat.

De data asta dădusem în bară... Unde mai pui că şi aduceam întrucâtva cu bietul Kleaciko, doar că eram ceva mai înalt. Dar înalt fusese şi el! Numai de nu mi-ar face pocinogul afurisita mea de statură...

— Avansul din noul dumneavoastră onorariu e la mine, îl informai pe Teliaş în încheiere. Vi-l înmânez la următoarea întâlnire, când condițiile vor fi mai prielnice.

Ochişorii licheluței scânteiară de bucurie. Ce uşor se lasă cumpărată o jigodie ca asta!

Îmi zâmbea acum linguşitor, arătându-şi dinții de cal.

— Oricând la dispoziția dumneavoastră!... Să n-am parte de ce-am mai sfânt!

Ne luarăm rămas-bun.

— Transmiteți-i lui Mihail Alexandrovici salutări respectuoase de la Galeriile Tretiakov, îi zâmbii şi eu. Nu uitați – din sala Kuindji...

— Da, da! Nicio grijă! *Au revoir*! se ploconi Teliaş.

Naiba să mă ia, nici nu m-aş fi aşteptat la un asemenea succes! Vă dați seama, omulețul ăsta jalnic, de la care, sincer vorbind, credeam că n-o să scot mai nimic, mă punea pe urmele vânatului cel mare! Chiar că nu aduce anul ce aduce ceasul!

Adevărul e că situația devenea serioasă. Trebuia să fim pregătiți pentru orice surpriză. Zurih nu era un Teliaş oarecare...

Ieşii în curte.

Luându-şi rămas-bun, fetele se sărutară cu tandrețe,

stabilind şi ele o altă întâlnire. După toate aparențele, se plăcuseră reciproc.

Pe drum, Lena îmi aduse la cunoştință nişte noutăți care, până la urmă, avură darul să mă facă să uit, pentru un moment, până şi discuția cu Teliaş.

— Ştii, îmi spuse Lena, Inga asta nu e deloc o fată rea. E adevărat că a fost o vreme prietenă cu Galea, dar asta numai până când s-a lămurit ce fel de om este. Iar astăzi, au rupt definitiv relațiile... Pentru ce crezi? Pentru un băiat!

Şi Lena îmi aruncă o privire malițioasă.

— Ce băiat?! făcui eu mirat.

— Ai să vezi imediat... Galea i-a telefonat Ingăi de dimineață şi i-a spus că trebuie neapărat să stea de vorbă cu dânsa. S-au întâlnit într-adevăr acum vreo două ceasuri, în pauza de prânz. Cearta a pornit de la propunerea pe care i-a făcut-o Galea Ingăi de a o ajuta să vândă bluzele acelea, din care, la ora asta, Galea posedă un stoc serios, cel puțin aşa pretinde ea. Marfa a fost adusă de curând de la Moscova. Galea spunea că întreg câştigul îl vor împărți numai ele două, fiindcă pe cel de-al treilea – povestea de aici încolo începe să devină interesantă – ea a hotărât să-l scoată din afacere şi să-i taie cota-parte. Omul care a adus bluzele s-a dovedit, zicea Galea, un ticălos fără pereche, aşa că avea să-i dea paşaportul. A ticluit şi planul cum să se descotorosească de el. Acum, fii atent... – Lena făcu o pauză. – Cică la Odessa ar fi venit un băiat care s-a îndrăgostit nebuneşte de ea şi care e gata să facă orice i-ar cere dânsa. Cred că ai înțeles de care băiat e vorba...

Am zâmbit sarcastic:

— O! da! Care e gata să sară şi-n foc pentru ea!... O clipă să nu te îndoieşti de asta!

— Nici nu mă îndoiesc... Ei! şi Galea o să aranjeze ea

o bătaie ca-n filme... Băiatul, cică, e un bătăuş de mare clasă – ea, Galea, l-a şi pus la încercare, şi a rămas impresionată. Iar eu habar n-am avut că băiatul are asemenea talente!...

Privirea Lenei scăpăra de indignare.

— Ei! da! se pricepe... să-şi apere pielea... m-am bâlbâit eu intimidat.

— Da, şi se pricepe să şi mintă, băiatul ăsta... rosti răspicat Lena.

— I-a raportat toată tărăşenia lui Stas, m-am justificat.

— Bine, bine, am să țin minte... mă amenință Lena, după care continuă: Vasăzică, aşa – urmează să aibă loc bătaia, iar ea, Galea, va avea grijă ca amândoi combatanții să fie înhățați de miliție... Băiatul, care n-a mai avut de-a face cu această onorabilă instituție, va încasa maximum zece zile de arest, pe când celălalt, care are un cazier bine garnisit şi pe seama căruia pot fi puse diverse alte infracțiuni mai grave, va sta la popreală vreme îndelungată... Bine gândit, nu?

— Mda, încuviințai eu, nu e rău.

— Pe chestia asta s-a şi certat Inga cu Galea, continuă Lena. I-a spus de la obraz că e o mârşăvie să-l bage fără nicio vină în închisoare pe băiatul acela şi că, în general, toate câte le punea la cale sunt nişte mârşăvii... Că ea refuză să ia parte la asemenea intrigi. Acum înțelegi ce ți se pregăteşte pentru diseară?...

Un timp, ne-am continuat drumul în tăcere. Apoi am spus:

— Ştii, încep să mă conving că nu pe urmele lui Zurih mă va pune Galea. Nu e el omul care să sară la bătaie... Şi nu-l văd nici cărând în spinare bluzele, de la Moscova la Odessa... Trebuie să fie vorba de altcineva. Mai degrabă voi ajunge la Zurih prin Bogdan Teliaş.

I-am relatat convorbirea pe care o avusesem cu acesta.

— E adevărat că, totuşi, ceva nu mi s-a părut în regulă – că mi-a ascuns ceva sau chiar că, într-un punct sau altul, m-a minţit, am caracterizat, în încheiere discuţia cu Teliaş. Într-un asemenea individ, nu te poţi încrede, nu poţi să ştii în ce încurcătură o să te bage...

— Absolut de acord! încuviinţă Lena. Cu atât mai importantă devine Galea şi pista pe care o reprezintă. Dar de întâlnirea voastră de diseară mi-e foarte frică; de data asta n-o să scapi cu o simplă vânătaie...

— Asta-i şi impresia mea...

Tot restul drumului, până la hotel, am discutat planul pentru seara aceea, încercând să prevedem toate posibilităţile.

De îndată ce am ajuns la hotel, i-am telefonat lui Stas.

Se însera când am ajuns în apropierea căsuţei Galinei Kocerga. De la oarecare distanţă, am cuprins atent cu privirea gărduleţul, portiţa, curtea nu prea mare, plină de bălării, cei doi castani bătrâni, rămuroşi, în spatele cărora se ascundea casa scundă, fără etaj şi cu o verandă cu geamuri. Pe acoperiş, antena televizorului stătea niţel aplecată într-o parte.

Era o stradă liniştită. Nici ţipenie de om. Trotuarele, peste care se bolteau crengile bogate ale unor salcâmi uriaşi, păreau nişte tuneluri. Prin crăpăturile asfaltului creştea iarba. Partea carosabilă, ce abia se zărea de după frunzişul copacilor, era pavată cu bolovani rotunzi de râu. Nu, din locul acela nu puteam surprinde niciuna din tainele casei din fundul curţii...

Am împins portiţa, care nu se deschise însă. Pipăind pe după ulucă, am găsit cârligul lung, pe care îl ridicai cu uşurinţă.

O cărăruie podită cu pietre plate ducea către cerdacul casei. Dar nu făcui mai mult de câţiva paşi, când zornăitul unui lanţ alunecând pe o sârmă şi mârâiturile înfundate ale unui câine mă ţintuiră locului.

Un dulău lăţos răsări deodată lângă mine. Mi se păru curios că Galea nu mă prevenise că avea un câine. Animalul lătra furios, dar nu se repezea la mine, aşa că încercai să-l împac vorbindu-i cât mai blând:

— E-n regulă, bătrâne, ajunge! Nu te înfuria pe mine, că doar am venit în vizită, înţelegi?

Chiar dacă nu mai lătra, câinele continua să mârâie ameninţător.

Atunci, luându-mi inima în dinţi, făcui, încet şi hotărât, un pas înainte. Câinele mârâi şi mai furios, dar se retrase. Am mai făcut un pas, apoi încă unul. Tot înaintând aşa, ajunserăm amândoi în faţa treptelor cerdacului. Aici, mă aplecai, întinsei mâna şi mi-o trecui peste spinarea dulăului, care, în aceeaşi clipă, încetă să mai mârâie şi se lipi de picioarele mele. Mă acceptase...

Nu ştiu de ce, dar mai toţi câinii sunt prietenoşi cu mine. Probabil fiindcă simt că nu mă tem de ei şi că îmi sunt dragi. Nu mi s-a întâmplat niciodată, nici măcar în copilărie, să mă muşte vreunul. În schimb, am avut tot felul de alte aventuri cu ei; câte n-aş putea povesti despre relaţiile mele cu câinii!

Aşa se face că am putut urca liniştit în cerdac. Am ciocănit la uşă, care se deschise imediat, larg, ca şi cum aş fi fost urmărit de la fereastră.

Cea care îmi deschisese era, bineînţeles, Galea, care purta o rochie elegantă, foarte decoltată; la încheietura mâinii îşi pusese o foarte frumoasă brăţară, iar la gât îi sclipea un şirag de mărgele. Galea mă prinse de mână.

— Ah! am uitat să-ţi spun de Ştrengaru!

— Halal ştrengar! bombănii eu. Mai bine-i ziceai

Banditu... Cât pe ce să mă sfâşie!

— Nu vorbi aşa de el... zâmbi Galea. Pe prietenii casei nu-i muşcă. Se mulţumeşte să latre, dându-mi de ştire când mă vizitează cineva...

Intrarăm într-o odaie ticsită cu mobilă de tot felul, printre care trona o vitrină largă plină ochi cu veselă de porţelan şi cristaluri. De tavan atârna o lustră de bronz complicată, în care erau înfipte o sumedenie de becuri-lumânări albe şi de care spânzurau lănţişoare de cristal, cu boabele ca nişte bucăţele de gheaţă. Era un monstru, nu o lustră, cântărind probabil o jumătate de tonă.

Urmând-o pe Galea, îmi croii drum până la un divan.

— Mama înnoptează astăzi la nişte cunoştinţe, îmi comunică Galea şăgalnic. O să fim singuri... Sper că nu te deranjează?

— Sunt încântat!

Exclamaţia mea sunase cât se poate de sincer, şi Galea rămase, văzui, mulţumită.

— O să luăm cina îndată, spuse ea vesel. Nu mai vine nimeni altcineva...

Asta însemna că în seara aceea nu vom merge nicăieri. Operaţia proiectată se amâna, deci. Astăzi era de presupus că va avea loc acţiunea de seducere, de „sucire a capului”, pentru ca apoi, buimac de dragoste, să mă arunc orbeşte, de dragul femeii iubite, în cea mai aprigă încăierare. Şi să încasez cele zece zile de arest – tainul meu de „boboc”, de om fără cazier... Combinaţia nu era cine ştie ce originală.

Galea se ridică de pe divan, vrând pesemne să se ducă să pună masa, dar eu o prinsei de mână. Zâmbind, Galea cedă.

— Ce inel frumos! făcui, cercetând de-aproape cele trei pietre preţioase încrustate în lujeraşul de aur.

— E un cadou... oftă Galea cu tristețe.
— De la... fostul tău iubit?
— Desigur...
Nici măcar nu roşise.
— Ai aflat cine l-a omorât?
Galea se aplecă spre mine şi spuse aproape în şoaptă:
— O să ți-l arăt pe omul care a făcut-o... – Umerii i se cutremurară, de parcă s-ar fi înfrigurat dintr-odată. E aici, la Odessa. Acum a venit pentru mine...
— De ce nu anunți miliția?
— Ce vorbeşti! Mi-e... frică. Îți dai seama ce m-ar aştepta?
— Prostii!
— Nicidecum... E oricând capabil de o crimă... Ai să te convingi şi tu când o să-l vezi.
— Şi unde o să-l văd?
— Lasă, îți spun eu mai târziu... – Galea se ridică brusc de pe divan. Am să-ți spun totul despre el. Dar mai târziu... Cinăm, sau ce facem?
— Sau ce facem... am râs eu, îngânând-o.
Galea mă amenință în glumă cu degetul:
— Vai! Vai! tare mai eşti grăbit!... Hai să luăm cina. Iar după aceea o să vorbim despre treburile astea...
Vasăzică, în seara aceea nu mă aşteptau în niciun caz lucruri neplăcute... Galocika nu era ea atât de proastă să mă introducă din primul moment în afacerile sale tenebroase. Pentru seara aceea era planificată desigur doar pregătirea psihologică...
Galea puse la iuțeală masa. Locul de onoare îl ocupară o impunătoare carafă cu votcă şi o sticlă de coniac. Băuturi mai slabe nu erau prevăzute în meniu. Alături de diverse alte gustări, îşi făcu apariția şi un platou cu scrumbii prăjite, o adevărată delicatesă. După cum se vede, onor direcțiunea nu se uita la cheltuieli!

Galea mă ospăta cu sârg, turnându-mi cu convingere votcă, pahar după pahar. Iar eu, sub ochii ei, mă ameţeam din clipă în clipă mai tare şi cu toată conştiinciozitatea. Cu aceeaşi conştiinciozitate îi demonstram şi amorul meu pentru ea, şi el în creştere continuă. Noroc că Galea avea motive temeinice să evite efuziunile prea fierbinţi; oricum, nu trecuse decât puţin timp de când îşi pierduse omul iubit... Această tristă împrejurare, de care, vrând-nevrând, trebuia să ţină seama, o făcea să fie destul de reţinută. La rândul meu, eram bucuros să-i respect sentimentele...

O bucată de vreme, conversaţia se mărgini la subiecte simple, banale şi care nu cereau vreun efort mental, dar care avură darul să pună în lumină adevăratele trăsături ale caracterului Galiei.

— Ia mai lasă! spuse ea la un moment dat. Dacă te apucă mila de alţii, nu-ţi mai rămâne nimic ţie! Şi dacă nu mi-o fi mie milă de mine, cui vrei să-i fie?... La toată lumea, cămaşa-i mai aproape de piele decât haina, aşa să ştii!

— Totuşi... încercai eu să obiectez, foarte interesat să prelungesc discuţia, şi anume în contradictoriu.

— Ba nu! mi-o reteză Galea vehement. Tu, drăguţul de tine, se vede că eşti încă cu caşul la gură... Ascultă ce-ţi spun – să n-ai încredere în nimeni, absolut în nimeni! Eu mi-am pierdut mai demult orice încredere în oameni... S-o ştii! Nu există decât următoarele categorii de oameni: răi şi foarte răi şi încă una, cea formată din cei pe care eu îi numesc papă-lapte şi care nu sunt buni de nimic...

— Dar omul pe care l-ai iubit din ce categorie făcea parte?

— El? Dintre cei ce nu-s buni de nimic... Tocmai asta a fost nenorocirea. Era un om slab, şi nici pe mine nu

m-a ascultat. Un bărbat trebuie să fie puternic şi curajos. În viață, ca şi în dragoste... Tu ştii să iubeşti? Dar să iubeşti nu oricum, ci în aşa fel ca în afară de dragoste să nu mai ştii de nimic pe lumea asta... Să te arunci şi în foc pentru femeia pe care o iubeşti... Ştii să iubeşti aşa? Asta e tot ce cere o femeie unui bărbat, crede-mă, drăguțule!

— O! da! Îmi dădeam seama prea bine cu câtă uşurință şi cât de repede o ademenise Zurih, cu banii şi cadourile lui, pe femeia asta, făcând-o şi mai rea decât fusese până a-l întâlni pe el. A atras-o în afacerile sale tenebroase, făcând din ea o speculantă pricepută. Iar acum, jivina asta mică şi-a pus în cap, se vede treaba, să-l înşele pe maestrul ei însuşi, să-l înşele în stil mare, suflându-i de sub nas o cantitate serioasă de aur. Şi cu acelaşi prilej, să pună lăbuța şi pe stocul de bluze atât de căutate pe piață. Lovitură pentru care avea nevoie de mine...

Iată, deci, până unde ajunsese femeia aceasta, care, înainte vreme, eram convins, nu fusese decât o gâsculiță oarecare, o gâsculiță drăguță şi din cale-afară de ispititoare, în jurul căreia roiau tot felul de masculi, nici contribuția acestora din urmă la decăderea ei nefiind neînsemnată. Tocmai mă pregăteam s-o întreb despre viața ei dinainte, când, deodată, Galea luă un aer serios şi preocupat. Îşi făcuse socoteala pesemne că băusem de-ajuns şi nu mai eram capabil să mă prefac față de ea.

— Ai fi tu în stare să faci ceva pentru mine, ceva... extraordinar? Da sau nu? mă întrebă ea de-a dreptul, uitându-se implorator în ochii mei, de parcă ar fi vrut să citească în ei ce simțeam eu pentru ea.

— Bineînțeles! declarai hotărât. Despre ce e vorba?

— Despre... omul acela. M-a amenințat... că mă omoară... şi pe mine...

Glasul îi tremura. Se pare că se temea într-adevăr de „omul acela”.

— De ce? am întrebat.

Întrebarea o rostisem dur, răguşit, rece. Galea – văzui bine – se fâstâci şi dădu prima explicație care-i veni în minte:

— Păi, fiindcă am refuzat să devin amanta lui... îmi dă târcoale mai demult. L-a ucis pe iubitul meu din gelozie, ştiu asta foarte bine.

— Îi arăt eu amantă! am ridicat glasul amenințător.

— Arată-i! Arată-i negreşit! şopti Galea fierbinte, implorator, strângându-se lângă mine, căutându-mi apărarea parcă. Eşti atât de puternic...

Ptiu! Ce scenă! Ca în cele mai proaste romane! Şi se mai spune că în viață nu se petrec asemenea lucruri... Îmi veni să râd, dar mă stăpânii, n-aveam încotro.

— Fii fără grijă! mă înfierbântai eu. Cum dau de tip?

— Mâine... zise Galea. Ba nu, mâine e sărbătoare. Poimâine, mergem poimâine într-un loc şi o să ți-l arăt...

— Ce fel de loc? întrebai pe un ton cam brutal.

Dar n-avea a face: băusem doar, şi apoi aveam destule motive să fiu tulburat.

— Avem noi aici, la Odessa, un locşor grozav, zâmbi Galea. „În sânul lui Avraam” îi zice – n-ai auzit de el?

O privii uluit. Galea interpretă în felul ei uimirea mea şi izbucni într-un râs răsunător.

...Se făcuse foarte târziu când plecai spre casă.

În curte, Ştrengaru mă întâmpină de astă dată cât se poate de prieteneşte, venind să mi se gudure la picioare şi scâncind ca un cățelandru. Îmi trecui degetele prin blana mițoasă a câinelui şi bodogănii:

— Ți-ai ales şi tu o stăpână, măi amice, halal să-ți fie!...

A doua zi, vremea se răci pe neaşteptate. În văzduh porniră să se legene fulgi rari de zăpadă. Soarele se mai iţea doar din când în când printre norii negri-vineţii.

Dar, pavoazată cu panouri şi steaguri roşii, Odessa păstra acelaşi aer sărbătoresc. Prin ferestrele hotelului pătrundea larma veselă a zecilor de mii de demonstranţi, a fanfarelor, a corurilor.

Lena şi cu mine ne echiparăm din nou cu puloverele şi scurtele călduroase şi plecarăm să hoinărim prin oraş.

Străbăturăm de la un capăt la altul bulevardul Primorski, de unde se putea avea panorama portului, cu vapoarele albe ca neaua şi care ridicaseră, toate, marele pavoaz, ne amestecarăm în mulţimea pestriţă şi gălăgioasă de pe celebra stradă Deribasovskaia, unde abia îţi puteai croi drum prin torentul pestriţ de oameni, care se revărsase de pe trotuare până în mijlocul străzii. Toţi purtau la reverele paltoanelor şi vindiacelor panglici purpurii. Deasupra capetelor se înălţau steaguri, portrete, pancarte, baloane multicolore.

O lărmuială atât de melodioasă, asemenea cascade de râsete, asemenea revărsare de veselie nu mai întâlnisem în nici un alt oraş... Iată prin ce era minunată, şi unică în felul ei, Odessa, cu faimoasa stradă Deribasovskaia a ei!

O ţineam de mână pe Lena, ca să nu ne pierdem unul de altul în mulţime şi din când în când aruncam o privire către faţa ei luminată de un zâmbet şi îmbujorată. Lena era şi ea foarte bine dispusă în dimineaţa aceea, şi mă bucuram că măcar pentru un timp se rupsese de gândurile ei triste şi de grijile ei apăsătoare.

În faţa noastră se ivi deodată Goga, într-un sacou de piele neagră şi cu un fular bălţat. Ţâşnise din mulţime ca un drac cu arcuri din cutie. În prima clipă, apariţia sa

mă contrarie; eram reglat sufleteşte pe cu totul altă undă.

— Bonjurel! strigă Goga, agitând un steguleţ roşu.

Abia mă stăpânii să nu-i smulg din mână steguleţul.

Goga se repezi la mine, mă cuprinse de mijloc şi, înălţându-se în vârful picioarelor, îmi spuse repede la ureche:

— Ţineţi-vă după mine! O să vă arăt o casă ce o să vă intereseze precis. Dar, mucles! întrebările, pe urmă! Deocamdată, cum zice romanţa: „ne cunoaştem, dar nu ne mai uităm unul în ochii celuilalt...”

Apoi o salută curtenitor pe Lena; îi sărută chiar mâna.

Nu ne rămânea decât să-l urmăm. Cotirăm pe o stradă liniştită, în urma lui Goga, care păşea înaintea noastră ca şi cum ar fi fost singur. Din motive numai de el cunoscute, nu voia să se afişeze cu noi.

Mă străduii să memorez străzile pe care mergeam.

În cele din urmă, Goga intră pe poarta boltită a unei clădiri mari şi foarte vechi, cu ferestre ogivale înalte şi un leu de piatră la intrare.

Îl urmarăm. Goga ne aştepta în gangul înalt şi întunecos. Văzându-ne, veni la mine, mă luă de braţ şi mă trase îndărătul unui stâlp de piatră. Din locul acela ferit, îmi arătă o căsuţă nu prea mare, din lemn, ce se ridica în fundul curţii.

— Uite, în dărăpănătura aceea, îmi şopti Goga, rotindu-şi privirea temător, îşi are reşedinţa provizorie individul în cauză. Te previn că e un bandit... El urmează s-o aranjeze pe Galea.

— Pentru ce?

— Lăcomia îl duce pe om la pierzanie, oftă Goga. Umblă zvonul că ar avea dosite la ea nu ştiu ce chestii de valoare şi refuză să dea prada din mână. Prostuţa, a călcat legea...

— Ziceai că ar fi vorba de aur...

Goga dădu din cap.

— Exact! – Apoi, ca şi cum s-ar fi căit că l-a luat gura pe dinainte, adăugă grăbit: Dar, mucles! Eu am întins-o, şi întindeţi-o şi voi, e clar? Dar nu imediat...

Revenirăm lângă Lena. Goga îşi luă rămas bun dăruindu-i cel mai cuceritor zâmbet al său.

— Îmi pot lua permisiunea să vă fotografiez diseară? o întrebă el curtenitor.

Făcui un semn imperceptibil din cap.

— Cu plăcere! acceptă Lena vesel.

Goga se grăbi să dispară, cu vădită uşurare. Să fi riscat într-adevăr atât de mult aducându-ne acolo?

Lena şi cu mine, îmbrăţişaţi ca doi îndrăgostiţi ce au găsit în sfârşit un colţişor ferit de ochii lumii, mai rămaserăm câtva timp în gangul acela. Privind pe deasupra capului Lenei, am cercetat atent curtea şi căsuţa singuratică din fundul curţii.

— Mă întreb cine o fi individul care locuieşte aici... am spus îngândurat. De unde o fi venit şi cine l-a chemat...

— L-a chemat Zurih, răspunse Lena cu convingere, ascunzându-şi faţa la pieptul meu. Dar de unde a venit... Poate că e tot cel de la Punej, ce părere ai?

— Posibil, încuviinţai eu. Chiar foarte posibil. Ah! de l-aş vedea măcar o secundă!

— Lasă, o s-o facă alţii în locul nostru!

— Ce-ar fi să intrăm totuşi în curte? am propus. Că doar nu ne cunoaşte... Măcar să vedem mai de-aproape „dărăpănătura”.

— În niciun caz! obiectă Lena pe un ton categoric. Cine ştie ce se poate întâmpla...

Din fericire, am ascultat-o.

Revenirăm la hotel şi, pentru orice eventualitate, memorai drumul şi adresa casei misterioase.

Adresa respectivă i-am comunicat-o de îndată, prin telefon, lui Stas.

— E-n regulă, ne ocupăm noi de povestea asta, spuse el. Diseară, aşteaptă-l pe Liova, aşa cum aţi convenit. S-a-nţeles?

Liova veni pe seară. Era îmbrăcat grozav de neglijent: paltonul murdar, şapca roasă şi mototolită, iar de sub fularul făcut sul se vedea gulerul descheiat al unei cămăşi destrămate la tivuri. Obrajii îi erau acoperiţi de o barbă neagră, de câteva zile.

— Trebuie să-ţi întocmeşti şi tu o toaletă cam la fel, spuse el cu un zâmbet timid.

Ajutat de Lena, mă apucai de treabă. Prevăzusem încă de la Moscova şi o asemenea variantă.

— Mi s-a ordonat să vă comunic, spuse Liova în timp ce eu îmi aranjam fizionomia, că la adresa aceea locuieşte într-adevăr cineva care a sosit de curând în oraş. Deocamdată n-am stabilit decât că e din Moscova.

Asta era bună! Noroc că ascultasem de Lena şi nu ne aventurasem în curte!

Când furăm gata de plecare, asupra oraşului cădea seara.

Liova mă examină cu un ochi critic.

— Dacă ţi-ai mai reduce niţel din înălţime, chiar că ar fi totul în regulă, surâse dânsul cu ironie prietenească. Ai bate ceva mai puţin la ochi, şi asta e prima condiţie în munca noastră...

— Dificilă treabă, suspinai eu. Dar dacă îmi ordoni...

— A! nu, nu! ridică mâna Liova. Ce vrei să fac cu un schilod?!

— Băieţi, vă rog din suflet să fiţi prudenţi! spuse Lena, uitându-se apoi lung la mine: Atât ar mai lipsi, să ţi se întâmple şi ţie ceva...

— Surioară, pare-mi-se că te-au cam lăsat nervii... O

mângâiai pe creştet ca pe un copil. Haide-haide, o să fie bine şi la vară cald...

Spre surpriza noastră, Liova, timidul, şi zgârcitul la vorbă Liova, se lansă pe nepusă masă într-un adevărat discurs, cât se poate de reuşit, dealtfel:

— Cât pe ce să uit! zise el. Am telefonat astăzi la Moscova, am vorbit cu colegii voştri. Maiorul Ţvetkov ne-a cerut să vă felicităm, din partea sa cu prilejul marii sărbători şi să vă transmitem să vă vedeți liniştiți de treabă: starea sănătății prietenului vostru, căpitanul Otkalenko, e cât se poate de satisfăcătoare. Vă transmite şi el complimentele sale... Peste două zile, va fi transportat la Moscova, la părinții lui. Într-un cuvânt, aşa stau lucrurile... Ce impresie v-a făcut mesajul pe care vi l-am transmis?

Am schimbat o privire cu Lena, care făcu un efort să zâmbească.

— O impresie foarte bună, am zâmbit şi eu la rândul meu.

— Hai, băieți, duceți-vă, duceți-vă! ne zori Lena.

Mi-am dat seama că voia să rămână măcar câteva minute singură; în curând urma să sosească Goga.

Ieşirăm din luxosul nostru apartament şi coborârăm grăbiți scara acoperită cu un covor moale. În hol, trecurăm repede pe lângă portarul cu fireturi aurite, vizibil intrigat de aspectul nostru, şi pe lângă un grup numeros şi guraliv de turişti străini.

În fața hotelului ne aştepta maşina.

După ce ne îndepărtarăm de hotel, Liova zise:

— Şi acum, să-ți prezint localul la care mergem. Tăcu preț de o secundă, ca să-şi adune parcă puterile pentru lunga expunere ce trebuia să urmeze. În linii mari, e un bar-berărie destul de nearătos. Dar!... Liova ridică degetul arătător a avertizare. Responsabilul e un om de

absolută încredere. Asta-i una. Localul e extrem de comod pentru noi – cu mai multe ieşiri, dependinţe etcaetera. Asta-i a doua. Dar principalul e punctul trei: anumitor inşi li se dă de băut pe cârâială; şi de mâncare, bineînţeles. Muzicanţii sunt de milioane, cunosc tot repertoriul preferat de guşterii de-acolo. În plus, îşi fac veacul în localul acela şi „reginele nopţii". Ei! ca să nu mai lungesc vorba, ăsta e locul de întâlnire pentru toţi deochiaţii Odessei. Localului i-a mers buhul printre „clienţii" noştri din toată ţara, niciun nou-venit nu-l ocoleşte. Din vreme în vreme, îşi face apariţia şi câte unul extrem de primejdios, care, fără s-o ştie, poposeşte aici pentru ultimul său chiolhan. Noi între noi aşa îi şi spunem: „Punct, şi pe urmă mucles"... Căci, se-nţelege, pe niciunul nu-l arestăm acolo. Cum asta?! Acolo, toate sunt „curate", pe nimeni nu-l ameninţă vreo primejdie. Îl înhăţăm cât mai departe de faimosul local, în cu totul altă parte, când au şi uitat de cheful tras acolo. Că doar există şi alte localuri în care „pontează de prezenţă" pentru noi... Glasul lui Liova vibra mai degrabă de mânie decât de sarcasm pur. Şi mai reţine: ăsta nu e numai un loc de întâlnire, ci şi de răfuială.

— Galea are de gând să mă ducă acolo mâine seară, ca să-mi arate un anumit individ, îl informai eu.

— Tocmai, tocmai! Unde să ţi-l arate, dacă nu acolo? Dar întâi să dăm cu nasul prin local, să te familiarizezi niţel cu împrejurimile. Zic să intrăm separat. Nu ne cunoaştem...

În acest timp, maşina cotise pe tot felul de străzi zgomotoase şi viu luminate. Apoi, pe măsură ce ne îndepărtam de centru, străzile deveniră tot mai întunecoase şi pustii.

În sfârşit, maşina stopă.

— Mai departe mergem pe jos, mă anunţă Liova.

N-avem nevoie de reclamă, că doar n-om fi niscaiva filfizoni...

Coborî din maşină. Făcui şi eu la fel.

Dădurăm de două sau de trei ori colţul unor străzi liniştite. Ferestrele caselor erau întunecate, cartierul părea adormit, probabil că mai toţi locuitorii se duseseră în centru, pe străzile în sărbătoare. Mai dădurăm un colţ şi ne trezirăm deodată într-o piaţetă mult mai animată decât străzile pe care venisem.

Drept în faţa noastră, la demisolul unei clădiri, străluceau discret, cu storurile trase, nişte ferestre largi, deasupra cărora clipea o firmă roşie-verde de neon. Tot dintr-acolo răzbătea până la noi şi o muzică veselă. Am dedus că acela trebuie să fie „punctul” cu pricina.

Traversarăm piaţeta.

Nişte trepte de piatră, nu prea late, coborau de pe trotuar către intrarea barului.

Liova, însă, intră pe poarta de alături, străbătu o curte cufundată în întuneric şi împinse apoi o uşiţă aproape invizibilă. Mă luai şi eu după el.

— Pe aici se poate ajunge şi în piaţetă, şi în strada vecină, îmi explică Liova. Curtea are două ieşiri. Acum întoarce-te în piaţetă şi intră în bar ca toţi muritorii. Ai să dai de mine acolo. Pe curând!

Liova dispăru.

Am rămas locului o vreme, ca să mi se obişnuiască ochii cu întunericul. Pentru orice eventualitate, nu strica să explorez curtea. Abia după ce îi dădui ocolul de câteva ori, revenii tiptil în piaţetă.

Simţeam că misiunea pentru care venisem în oraş împreună cu Lena se apropie de deznodământ. Luasem urma lui Zurih şi mergeam pe ea chiar pe mai multe căi, după cum luasem şi urma unuia din complicii săi, pe care nu-l cunoşteam, dar care trebuia să fie un om în

care şeful bandei avea totală încredere şi în afară de asta foarte primejdios, din moment ce lui i se încredinţase sarcina s-o lichideze pe Galea. Putea să fie vreun ins sosit de la Moscova, dar putea să fie şi Gorohov, „unchiul Petea”, cel ce îl asasinase pe Kleaciko şi ridicase mâna şi asupra lui Igor. Ah! de-aş pune gheara pe el! Îmi simţeam nervii încordaţi. Cerul gurii mi se uscase.

Coborâi încet treptele de piatră ştirbe şi împinsei uşa cu geamuri a barului.

La garderobă, paltonul mi-l luă în primire un flăcăiandru slăbuţ, ciufulit, care purta un veston cu fireturi aurite. Ochii săi mici, sfredelitori, mă măsurară din cap până-n picioare. Era şi firesc, doar intram pentru întâia dată acolo. Trecui în sală, care era destul de încăpătoare, numai că tavanul, înnegrit de fum de ţigară, era foarte jos. Localul, în care erau risipite fără nicio ordine măsuţe din material plastic roşii şi gri cu picioare metalice subţiri, era plin de lume. Aproape că nu se mai găseau locuri libere. Zgomot, fum să-l tai cu cuţitul, aer încins. În fund, pe o estradă, o mică orchestră îi zicea cu înfocare o melodie ce se voia vioaie, dar care suna destul de jalnic.

Ochii în sfârşit un loc liber la o măsuţă de lângă fereastră şi îmi croii drum într-acolo. Păşii peste picioarele cuiva, un tip beat mă împinse hohotind, mă împiedicai şi, ca să nu cad, mă agăţai de umerii nu ştiu cui. Nu-mi cerui scuze, fiindcă era clar că aşa ceva nu intra în obiceiurile locului.

Iată-mă, aşadar, tolănit pe scaunul liber, lăfăindu-mă ca la mine acasă în ungherul acela imund de cârciumă.

La măsuţa mea se mai afla o pereche. Bărbatul se tot căznea s-o sărute pe femeia de lângă el, o apuca de după gât, o înghesuia, o trăgea spre el, iar ea, ferindu-se

totodată să nu dea peste mine, îl respingea din răsputeri, râzând în hohote. Pipița era cumplit de sulemenită şi amețită zdravăn. Flăcăul se vede că dăduse şi el peste cap un număr apreciabil de pahare, dovadă că nu mai era în stare să-şi controleze gesturile. În fața lor, pe măsuță, trona o sticlă de votcă ce mai avea vreo două degete de licoare pe fund, alături de două halbe de bere goale, murdare de resturile spumei. Cine ştie de ce, ambele halbe goale erau pătate de ruj pe margini. Într-o băltoacă de bere amestecată cu votcă zăcea sfâşiat un pachet de țigări ieftine.

Veni să-mi la comanda o chelneriță tânără, cu şorțul alb mototolit şi cu o bonețică, tot albă, aşezată cochet pe părul tapat. Ochii ei rimelați aruncau de jur-împrejur ocheade energice. Mă cuprinseră şi pe mine în vizorul lor, străpungându-mă cu o privire scurtă şi pătrunzătoare. Nimic de mirare, într-un asemenea loc noii-veniți erau primiți cu atenția mărită şi probabil reținuți în memorie cu multă grijă.

Comandai, cu un aer degajat, două halbe de bere şi nişte tartine cu caşcaval. Neîncăpând sub măsuță, picioroangele mele ocupau şi spațiul destinat trecerii. Poza mea imperturbabilă exprima mulțumire de sine şi somnolență. În realitate, eram concentrat şi încordat la maximum. Îi studiam cu toată atenția pe cei din local, străduindu-mă să intru în atmosferă. Fauna era interesantă, nimic de zis. Tineri şi oameni între două vârste sau chiar bătrâni, bărboşi şi imberbi, fetişcane şi flăcăiandri, care mai beți, care mai treji, veseli sau îndârjiți naiba ştie de ce, figuri mai naive, altele înrăite, câte unii purtându-se ca la ei acasă, alții reținut – toate specimenele acelea umane discutau cu aprindere, se ciorovăiau, se luau la harță şi se îmbrățişau, râdeau şi chelălăiau. Câteodată, larma din local creştea într-atâta,

încât acoperea până şi orchestra.

La celălalt capăt al sălii, la una din măsuţe, îl reperai pe Liova, care ciocnea halba de bere cu un necunoscut.

În local intrau mereu noi muşterii, şi vânzoleala şi zgomotul creşteau întruna.

Deodată, unul din noii-veniţi mi se păru cunoscut. Era un bărbat vânjos, nu prea înalt, cu faţa prelungă, palidă, cu o ţeastă cheală, ovoidală şi cu o mustăcioară scurtă deasupra buzelor. Purta ochelari. Oricât mă străduii, nu izbutii să-mi amintesc de unde îl cunoşteam. Ciudat! În general, mă puteam lăuda cu memoria mea vizuală.

Îmi scăpase momentul exact când intrase omul acela în sală. Îl văzui doar cum privea cu atenţie în jur, şi apoi cum dispare brusc îndărătul perdelei dinspre garderobă, de parcă l-ar fi apucat de mânecă şi l-ar fi tras către el cineva ascuns după ea. Câteva clipe mai târziu, apăru din nou, îşi croi drum printre măsuţe şi se aşeză la una din ele, nu departe de mine.

Acolo, stătu modest, sorbind câte o înghiţitură scurtă din halba din faţa sa şi discutând paşnic cu vecinul de masă. De mai multe ori însă i-am surprins privirea îndreptată asupra mea, o privire ceţoasă şi indiferentă, s-ar zice, dar cam prea indiferentă. De ce, dacă nu de unde, mi se părea cunoscut omul acela?

Până una-alta, individul tăifăsuia cu vecinul său de masă. La măsuţa lor se mai aşezară trei sau patru inşi, printre care şi Liova. De la locul meu, îi auzeam vorbind tare, râzând. Unul din ei scotea întruna nişte chicote stridente nestăpânite.

Treptat, gaşca se destrămă. Plecă şi omul care mă intrigase, plecă agale, fără grabă.

Nimic altceva interesant nu se mai petrecu în restul serii. Îmi terminasem de băut a treia halbă de bere.

Perechea de la masa mea continua să se hârjonească.

În sfârşit, Liova îmi făcu semn să plecăm. O chemai pe chelneriță şi achitai consumația. Când mă ridicai, pipița de la măsuța mea mă urmări cu o privire curioasă şi impertinentă.

La garderobă, Liova şuşoti nu ştiu ce cu flăcăiandrul care o făcea pe portarul, cât îi ținu acesta paltonul, după care îi puse în palmă, fără jenă, nişte mărunțiş.

Ieşii primul.

Liova mă ajunse din urmă abia după ce traversasem piațeta şi mă angajasem în străduța întunecoasă pe care venisem cu vreo trei ore mai devreme.

— Ei! cum ți s-a părut? mă întrebă el. O adevărată cascadă de desfătări lumeşti, nu?

— Cam aşa ceva.

— Foarte curând o să stârpim noi toate scursorile astea, rosti Liova aprig şi cu profundă convingere. Pe cei ce n-o să păşească singuri pe calea cea dreaptă, o să-i silim s-o facă! Iar pe câte unii mai înrăiți... o să-i trimitem la tratament! Doar aşa o să respire oamenii mai uşurați...

— Mai va până atunci!

— Ehe! ascultă ce-ți spun eu – Odessa e răbdătoare foarte, dar şi când se înfurie!... A venit ea de hac şi altor bandiți mai dihai ca ăştia!

Liova se aprinsese şi, pentru moment cel puțin, renunțase la laconismul său obişnuit.

— Apropo, am cules câteva veşti în seara asta, mă informă el. Fii atent! Au venit la un moment dat doi tipi, împreună. Unul, când să intre în sală, a făcut repede stânga-mprejur şi i-a spus celuilalt: „E înăuntru o veche cunoştință de-a mea. L-am descifrat într-o secundă, năpârca, chit că şi-a schimbat bulendrele... Du-te şi beleşte ochii la el! O să trebuiască să ne răfuim cu ăsta.

Pentru mine, din păcate, drumul e barat...” Cel de-al doilea a intrat în sală şi, cel puțin aşa mi s-a părut, te-a privit cu destulă insistență...

— Unul cu ochelari, mustăcioară şi chel ca o ridiche?

— Chiar ăsta.

— Şi eu m-am întrebat toată seara de unde îi cunosc mutra.

— Ei vezi?

— Dar cel de-al doilea cum arăta?

— Ăsta a şters-o prea repede ca să-mi poată fi descris mai amănunțit. Un zdrahon cu palton pe el, cu şapcă.

— Bine, vedem noi ce şi cum...

Două siluete ne depăşiră, pierzându-se apoi în întuneric. Ăştia cine mai erau?

— Escapada ta de mâine seară, aici, cu Galea, trebuie pregătită cu atenție, spuse Liova vizibil îngrijorat. Pe tipul cu ochelari şi mustăcioară o să-l agățăm noi de îndată ce-o să-şi facă apariția şi o să căutăm să facem acelaşi lucru şi cu cel de-al doilea. Te previn însă că ăsta nu e parc de cultură şi odihnă şi că n-o să ai de-a face cu pionieri şi cu preşcolari... O clipă de neatenție, şi rămâi cu sănătatea ruinată pe tot restul vieții... E clar?

Cotirăm pe altă stradă. Maşina ne aştepta cu motorul în funcțiune, şi abia ne urcarăm în ea, că porni ca din puşcă.

Da, avea dreptate Liova, în munca noastră sănătatea ți-e primejduită la tot pasul...

Capitolul IX
TOATE ÎŞI AU PREŢUL LOR

A doua zi, i-am telefonat acasă lui Bogdan Teliaş. Glasul de la celălalt capăt al firului era respingător de mieros.

— Chestiunea noastră e aranjată în cele mai perfecte condiţiuni, îmi comunică el. Propunerea dumneavoastră mă interesează. Ne întâlnim undeva, sau cum doriţi să facem ca să discutăm amănuntele?

Stabilirăm să ne întâlnim peste o oră, la cafeneaua de pe Deribasovskaia. Teliaş se oferi să reţină prin telefon o măsuţă.

Aşezai receptorul în furcă, dar îl ridicai numaidecât, ca să formez un alt număr. De astădată pe al lui Stas.

Amândoi ajunserăm la concluzia că era puţin probabil ca Zurih să participe la întâlnirea aceea, deşi era evident că va avea loc cu ştirea şi cu asentimentul său.

De la Moscova ni se transmitea că se efectuase verificarea lui Zurih pe baza cartotecilor noastre şi cei însărcinaţi s-o facă rămăseseră perplecşi descoperind că el figura în ele, cu menţiunea mici condamnări importante la activ. Rămăseseră perplecşi, desigur, nu fiindcă s-ar fi aşteptat ca Zurih să fie un îngeraş fără nicio pată în trecutul său, ci de nemaipomenitul aplomb al acelui lup hăituit, care avea neobrăzarea să acţioneze sub adevăratul lui nume. Pesemne Zurih era convins că

nu vom izbuti în vecii vecilor să punem mâna pe el şi că nu înfrunta niciun risc servindu-se de vechiul nume. Într-un cuvânt, mersese cu îndrăzneala cam prea departe.

Dealtfel, nu era primul caz când indivizi cu conştiinţa pătată îşi închipuiau că şterseseră definitiv urmele faptelor lor necurate din trecut, redevenind în ochii lumii curaţi precum cristalul.

Acestea erau gândurile pe care le născuse în mine discuţia cu Stas. Şi adevărul este că mă agăţam de ele pentru a-mi alunga din minte altele, care în ziua aceea mă sâcâiseră fără încetare... Fără să ştiu de unde venea, mă apăsa pe suflet o nelinişte surdă. Părea că, privirea ceţoasă, sfredelitoare, a cuiva stă aţintită tot timpul asupra mea; o şi visasem noaptea trecută, Nu-mi aminteam să mai fi trăit vreodată o asemenea stare neplăcută. Pe deasupra, trebuia s-o şi ascund, ca să nu observe Lena ce se întâmplă cu mine. Dar şi aşa, mă privise bănuitor de câteva ori, în timpul dejunului.

Acum, iarăşi! Abia pusei în furcă receptorul, că Lena mă şi întrebă:

— Vitali, ce e cu tine, ce te preocupă?

— Nu mă preocupă nimic în mod deosebit... De unde ai scos şi chestia asta?

— Nu-i adevărat! Crezi că eu nu văd? Şi eşti dator să-mi spui; la urma urmei, nu sunt sora, ci colaboratoarea ta, dacă nu mă înşel...

Căutai să scap printr-o glumă:

— Îmi face mai mare plăcere să te consider sora mea. Te accept în această calitate...

— Vrei să spui că în calitate de asistentă nu mă accepţi? întrebă Lena supărată.

Mă grăbii s-o asigur:

— Ba da, alta mai bună nu e pe lume!

— Vasăzică, aşa... Ei! dragă frăţioare, pot spune că am ajuns să te cunosc ca pe un cal breaz... Aşa că nu încerca să te ascunzi de mine! zâmbi Lena.

— Eu, de tine?! Ferească sfântul! protestai, împreunându-mi palmele ca pentru rugăciune.

Lena veni mai aproape şi mă privi atent în ochi.

— Aşa, şi acum spune-mi ce anume te preocupă?

Mă încruntai.

— Păi, iată despre ce e vorba...

Şi îi povestii episodul cu individul de la bar, din ajun şi ce îmi relatase Liova despre discuţia dintre acesta şi necunoscutul de la garderobă.

— În definitiv, am spus în încheiere, s-ar putea să nici nu fi fost vorba de mine...

— Ba la tine se referea! replică Lena cu convingere. Am fost recunoscuţi de cineva.

— Ei! asta mai rămâne de văzut...

— N-are importanţă, planul operaţiunii trebuie reconsiderat pornind de la această premisă.

— Planul operaţiunii a fost elaborat pornind de la scopul ei...

— Da, dar trebuie să ţinem seama de noile împrejurări intervenite, insistă Lena, oftând apoi: – Uf! tare n-aş vrea să te duci astăzi în bomba aceea, cu Galea!

— Haide-haide! rostii eu sever. Să nu ne pierdem cumpătul. Doar suntem în misiune...

Îmi dădui seama numaidecât că mi-o spusesem mai mult mie decât Lenei. Se încruntă şi ea, la rândul ei, şi se uită la ceas.

— E timpul să te duci la cafenea.

— Da, aşa e, tresării eu. *Good-bye*, fetiţo!

Îmbrăcai paltonul, îmi pusei pălăria şi ieşii grăbit din apartament.

Găsii destul de repede cafeneaua de pe Deribasovskaia. Fiind zi de sărbătoare, era plină de lume până la refuz. Pe uşă atârna clasicul anunț: „Nu mai sunt locuri” şi o coadă impresionantă de virtuali clienți sprijinindu-se când pe un picior, când pe celălalt aştepta pe trotuar în fața intrării. Portarul cu barbă fusese prevenit probabil, fiindcă mă lăsă, înclinându-se respectuos, să pătrund pe uşa cu oglinzi.

Ajuns în sala elegantă, luminoasă, cu fețele de masă imaculate şi cu servicii de cristal pe mese, îl căutai din priviri pe Teliaş. Era instalat într-un colț, lângă fereastră, la o masă nu prea mare, de două persoane; văzându-mă, mă salută de la distanță, fluturând mâna.

Dar înainte de a mă duce la el, cercetai încă o dată atent sala. Cu statura mea, era destul de lesne. Dar n-am observat nimic suspect. După cum presupusesem, dealtfel, pe Zurih n-aveam să-l întâlnesc aici. Nu risca el să intre în legătură, în public, cu un necunoscut. Holul lui Teliaş era acela de momeală şi în acelaşi timp de hârtie de turnesol, s-ar putea spune. Trebuia să mă ademenească, dar să mă şi verifice o dată în plus... Nimic din toate astea nu-i scăpase perspicacelui om care era Stas.

Teliaş îmi strânse mâna cu căldură, remarcând, subtil şi aprobator, după ce luai loc la masă:

— Orice s-ar spune, sunteți un om prudent...

— Asta fiindcă prefer să achit nota de plată cu ruble, nu cu ani de puşcărie.

— Aveți dreptate! mă aprobă Teliaş şi urechile-i clăpăuge se mişcară expresiv. Care om cu scaun la cap n-ar prefera?

Chelnerul ne aduse gustările şi destupă o sticlă de vin. Ne apucarăm să mâncăm.

— Chiar aşa e... reluă Teliaş discuția întreruptă.

Orice business comportă riscuri, numai că la noi riscul e mai mare... Doamne-sfinte, cine zice altfel?! Şi să vă spun de ce! Teliaş ridică un deget. Pe ceilalţi, în cazul cel mai rău, îi aşteaptă falimentul, ruina financiară, pe când pe noi – scuzaţi expresia! – pârnaia... E o diferenţă, oricum.

— Da, pentru că la ei businessul se încadrează în limitele legii, pe când la noi înseamnă încălcarea ei, observai eu pe un ton flegmatic.

— Aşa este, ce să mai discutăm! Riscul există, cum naiba nu! Dar mai există şi câştigul, şi asta schimbă lucrurile... Că doar trebuie să trăieşti, şi cât mai bine, dacă se poate. Am dreptate sau nu?

— În viaţă, fiecare se ghidează după interesele sale, rostii eu pe un ton echivoc. După cum fiecare are de dus o treabă la capăt.

— Exact! Numai că treaba care ne revine nouă eu o consider o artă... Un om inteligent poate realiza, la noi, orice şi-ar pune în minte, să mă bată Dumnezeu dacă mint! se înflăcără Teliaş, înfulecând o tartină după alta, în vreme ce urechile i se mişcau caraghios. Cu condiţia să nu se lase pe tânjală, asta se-nţelege de la sine. Care e secretul, aici, la noi? Pe cine să ungi, cu cât, cum. Asta este. În anumite condiţiuni, toţi iau mită. Zău că iau toţi! Bineînţeles că sunt alţii mai iscusiţi ca mine. Dar nici ultimul dintre fraieri nu sunt, e bine să reţineţi...

Teliaş zâmbi plin de sine; faţa sa rotundă, cu ochelarii ce stăteau încălecaţi pe nas, aduse izbitor, în momentul acela, cu un măr copt.

Ce tip! Mai bine zis, ce poamă! Deci, după părerea lui, pe lumea asta totul se cumpără şi se vinde, inclusiv conştiinţa, fireşte. Acest din urmă articol îl şi interesa cu precădere. Că „secretul” reuşitei în afaceri nu-l supsese din deget, ci era rodul experienţei, al unei practici

îndelungate, era de asemenea limpede. Individul „unsese” pe mulți în viața lui... Şi cică: „sunt alții mai iscusiți ca mine”. Făcea pe modestul, puiul de lele! Dimpotrivă, părea să fie unul dintre cei mai şmecheri. Un pungaş tipic, adeptul mârşavei „filosofii” a acestei categorii de oameni: duc-o alții cât de rău, numai mie să-mi fie bine... Altceva nu mă interesează... Pe unul dintr-ăsta, când îl prinzi, se cuvine să-l atingi peste labă, să-l atingi zdravăn, şi abia pe urmă să încerci să-l reeduci; dar, bineînțeles, într-un loc cât mai depărtat de Odessa...

Teliaş îşi dădu seama că de câtva timp nu mai scosesem o vorbă şi îmi interpretă tăcerea în felul lui, Socoti probabil că pe un om de afaceri de talia mea, priceput în businessuri – cel puțin în măsura în care se pricepea el însuşi, nu e cazul să-l hrăneşti cu discuții generale – exista riscul să apară în ochii mei drept un palavragiu.

Aşa că tăcu şi el, chipul lui luă o expresie concentrată, iar privirea îi deveni încordată.

— Dacă n-aveți nimic împotrivă, aş zice să trecem la afacerile noastre. Aş dori să aud propunerile dumneavoastră, spuse Teliaş, în vreme ce urechile sale, ca două antene de radar, se îndreptară abia perceptibil în direcția mea. Iar dacă socotiți posibil să...

— Să vă remit onorariul? zâmbii eu ironic. Credeți că e locul cel mai potrivit?

— Doamne fereşte! se fâstâci Teliaş. O să găsim alt loc. Mă interesează afacerea noastră, deocamdată.

— Ce voiați să spuneți prin „chestiunea e aranjată în cele mai bune condițiuni”, cum v-ați exprimat la telefon? l-am întrebat.

— Mihail Alexandrovici mi-a telefonat ieri, îmi comunică Teliaş coborând glasul.

— Şi?...

— Dacă sunteţi de acord, întâlnirea e fixată pentru mâine seara, la mine acasă.

— Sunt de acord.

— Despre propunerea dumneavoastră şi despre... onorariul meu nu i-am spus deocamdată nimic lui Mihail Alexandrovici. Am procedat cumva greşit?

Teliaş îmi aruncă o privire şireată, şi iarăşi, urechile sale de o stranie mobilitate se traseră, abia perceptibil, către spate.

Zâmbii la rândul meu.

— Sunteţi foarte perspicace. Grigori Makarovici lucrează acum pe cont propriu.

Privirea lui Teliaş deveni din nou, nu ştiu de ce, încordată. Urechile sale se îndreptară ameninţător în direcţia mea.

— Mihail Alexandrovici e de părere că nu puteaţi să stabiliţi contactul cu Grigori Makarovici... spuse el.

Interesant! De ce o fi crezând Zurih că Grigori Makarovici acela era inabordabil? Să fi ştiut el ceva ce nu ştiam noi? Puţin probabil. E adevărat că Edik îmi spusese că Grigori Makarovici refuza să reînnoade legăturile cu vechii săi complici, care se încăpăţânau să-i dea târcoale, dar asta nu însemna mare lucru. Oricum, trebuia să verific. Neapărat.

Am zâmbit dispreţuitor.

— Mihail Alexandrovici nu e Dumnezeu şi nici rezidentul său pe pământ. Aşa că nu e atotvăzător şi atotştiutor...

— Hi-hi-hi! chicoti Teliaş. Asta o ştiu şi eu prea bine, aşa că... Dar ce-ar fi să vorbim concret?

Eram pregătit pentru aşa ceva. Băieţii de la S.P.C.S.P.S.S. Îmi făcuseră un instructaj amănunţit, îndeosebi Edik, fireşte, pe „linia” materialelor de

construcție.

— Fier, am rostit scurt.

— O! Teliaş pocni din degete. Admirabil, pe cinstea, mea! Cât?

— Cam cât ați putea înghiți?

— Eu? Dumnezeule mare, oricât îmi puteți oferi!

— În cazul ăsta, diseară voi vorbi la telefon cu Moscova, am spus pe un ton plin de importanță. Dar toate astea... înțelegeți?

— Sunt om de afaceri... şi Teliaş îşi apăsă palmele pe piept.

— Asta nu e suficient. Acum sunteți omul nostru... Apăsai pe cuvântul „nostru”. Iar Mihail Alexandrovici... Înțelegeți şi asta, sper.

— Absolut! Încă nu mă cunoaşteți...

Mie mi se părea că îl cunoşteam chiar prea bine. Din păcate, doar mi se părea...

— Rămâne între noi, nu-i aşa? Teliaş coborî vocea conspirativ. Lui Mihail Alexandrovici i s-a părut destul de suspectă venirea dumneavoastră aici. Drept care a dispus...

Şi Teliaş îmi relată măsurile, destul de neobişnuite, pe care Zurih hotărâse să le ia în vederea întâlnirii noastre.

Eram încordat tot şi mă străduiam să sesizez cele mai fine nuanțe din tonul şi mimica interlocutorului meu. Or, de data asta am avut sentimentul că Teliaş îmi ascunde ceva, că în relatarea sa e o notă falsă. Dar nu aveam cum să-mi verific impresia.

— Hm... am mormăit. E dureros să auzi asemenea lucruri... Dar pe dumneavoastră cred că se poate conta. Vă atrag însă atenția, am adăugat cu răceală, că jocul dublu va însemna sfârşitul jocului însuşi...

— Drept cine mă luați?! rosti Teliaş cu înfocare,

privindu-mă în ochi cu devotament. Vă puteți bizui pe mine, jur!

I-am strâns mâna umedă, cu o mare îndoială în suflet.

Altă soluție nu aveam. Orice s-ar întâmpla, mâine Zurih trebuia arestat.

Dar ce avea să se întâmple în seara aceea chiar, nici prin minte nu-mi putea trece.

Vremea rece, venită peste noapte, părea să se fi statornicit temeinic. Iarna se înstăpânise în oraş trecând peste capul toamnei, care în anul acela nici nu apucase să se înfiripe. O zăpadă măruntă se cernea din văzduh. Acoperişurile caselor şi copacii se albiseră. Ghețuş pe străzi, frig şi vânt tăios. Mare cenuşie, cer cenuşiu, foarte jos, noroi clefăind sub picioare.

Liova veni către seară.

Ne aduse la cunoştință, printre altele, că misterioasa căsuță din curtea vechiului imobil, unde fusesem în ajun, se afla sub observație, dar că cel ce locuia în ea, individul venit de la Moscova, nu-şi făcuse încă apariția. În schimb, trecuse pe acolo, în două rânduri, Bogdan Teliaş! Părea foarte îngrijorat. Pesemne că şi el îl căuta pe necunoscutul de la Moscova, de unde se putea presupune că în planurile lui Zurih se ivise vreo fisură.

Se făcuse timpul să mă duc la Galea, ca apoi să mergem împreună la deocheatul bar-berărie din piățetă.

— Pentru orice eventualitate, să ştii că am luat măsuri să-ți asigurăm protecția, spuse Liova. Până la sosirea voastră, vom trece prin sită localul. Dacă lucrurile se complică, o să vă ieşim înainte încă pe drum, aşa cum ne-am înțeles. Să fii foarte atent!

Se înserase de-a binelea când ieşirăm din hotel.

Liova mă repezi cu maşina până în apropierea casei

Galiei.

De acolo îmi continuai drumul pe jos, singur.

Iată şi ograda cunoscută. În întunericul de nepătruns, găsii portiţa pe pipăite. Lumina rarelor felinare nu răzbătea printre coroanele, acoperite de zăpadă, ale copacilor ce străjuiau strada de o parte şi de alta. Portiţa se deschise aproape fără zgomot.

Ferestrele căsuţei erau luminate, dar storurile trase.

Am luat-o spre cerdac, pe cărăruia pavată cu lespezi de piatră, aşteptând să aud în întuneric zornăitul lanţului şi apoi lătratul câinelui.

Dar Ştrengaru nu era legat în seara aceea. Recunoscându-mă, scânci încetişor, prieteneşte, şi se lipi de picioarele mele. L-am mângâiat pe blana deasă şi am scos din buzunar o bucăţică de zahăr. Câinele îmi linse mâna, rămânând apoi cu botul său umed în palma mea. Se vede că se legase sincer de mine; dealtfel, în casa aceea era singura fiinţă în care se putea avea încredere. La fel de tăcut şi de prietenos, câinele mă însoţi până în dreptul cerdacului.

Purtarea sa îmi dădu o idee. Renunţai să urc cele câteva trepte de lemn, care scârţâiau tare, şi, lipindu-mă de zidul casei, înaintai încet şi neauzit de-a lungul ferestrelor luminate. Sunetele înfundate ale unor voci îmi ajunseră la ureche: Galea stătea de vorbă cu cineva în casă.

Ştrengaru se ţinea după mine, curios şi vesel nevoie-mare, dând mereu să-mi lingă mâna. Ajunsese la concluzia că puneam la cale cine ştie ce joacă între mine şi el; un gest de stăpânire din partea mea îi curmase manifestările zgomotoase de bucurie la care văzusem că vrea să se dedea.

Mă oprii în dreptul uneia din ferestre, de unde glasurile din casă se auzeau mai desluşit.

Am ridicat capul şi m-am lămurit de ce: era deschis oberlihtul.

Pipăind cu piciorul, am găsit în zid o ieşitură pe care mă puteam înălţa. De astă dată statura mea îmi prinse bine: puteam acum distinge fiecare cuvânt rostit înăuntru.

Galea vorbea cu un bărbat.

— Trebuie să vină dintr-o clipă într-alta, am auzit-o spunând; era vădit iritată. Pleacă!

— Mai e timp... O să-l auzim pe Ştrengaru lătrând. Prin urmare, ne-am înţeles?

— Da, da...

— Sper că n-o să-l boceşti pe prostul ăla... Voia să ne tragă pe sfoară, ticălosul! Inclusiv pe tine, ce-ţi închipui! Şi dacă nu i s-ar fi întâmplat nenorocirea...

— Oh! termină! Ştiu eu despre ce nenorocire a fost vorba... Dar n-am de gând să plâng după el, nu te teme! Nici după tine n-am plâns...

„Zurih! Să fie oare Zurih?! îmi trecu prin minte. Ce-ar fi dacă aş da buzna şi chiar acum... pe loc...”

Dar mă stăpânii şi ciulii din nou urechile.

— Prin urmare, ne restitui aurul, rosti bărbatul pe un ton calm şi autoritar. Ai luat o hotărâre înţeleaptă. Dacă te ţii de cuvânt, Galea, îţi dăruim viaţa. Şi-o să ai parte de o viaţă veselă şi fără griji... Fiindcă n-am să-ţi iau tot aurul. Unde e?

— Nu acum... Nu înţelegi că trebuie să vină dintr-o clipă într-alta?

— O să ne prevină câinele. Şi operaţia n-o să dureze cine ştie cât. Ei...

— Mâine... se încăpăţână Galea.

— Haide!... rosti bărbatul, ameninţător. Am motivele mele să fiu grăbit.

— Trebuie să vină băiatul acela, ţi-am spus...

— Nu face nimic! Băieţaşul ăsta tot nu mai are mult de zburdat, dacă e adevărat ce se spune despre el... Sunt unii care l-ar mânca fript!

„Oho! Asta-i la adresa mea... Cine or fi cei care m-ar mânca fript?! Ei! drăcia dracului!...” Dar, după câte se părea, Zurih nu făcea legătura între ultimul curtezan al Galiei şi omul de afaceri venit de la Moscova şi cu care era în tratative Teliaş. Mă puteam declara mulţumit şi cu atât.

— N-aveţi decât să faceţi cu el ce vreţi! auzii deodată glasul Galiei. Din moment ce ne-am înţeles...

Mă simţii cuprins de mânie. Vasăzică, aşa, drăguţo! Ei bine, suntem chit şi o să vedem noi care pe care! Dar îmi dădeam seama că jocul nu era egal defel: banda mă cunoştea, pe când eu...

— Adu aici aurul!... şuieră bărbatul. Adu-l, sau...

— Au! răsună exclamaţia de spaimă a Galiei. Lasă-mă... nu... nu...

Ei, drăcie! De-aş putea arunca o privire înăuntru, să văd ce se petrece!

Dar nu era timp de pierdut. Trebuia s-o opresc să-i înmâneze aurul pe care îl ascunsese Kleaciko în casa aceea, altfel aurul făcea picioare.

Sării repede la pământ şi mă întorsei în fugă pe cărarea ce ducea la cerdac. Ştrengaru alerga în urma mea, cu salturi mărunte şi sprintene. Acum ar fi fost cazul să înceapă să latre. Dar câinele nici gând să latre la mine – doar eram prietenul lui...

Atunci îl prinsei şi îl buşii de pământ. Crezând că începem o joacă nouă, Ştrengaru se ridică, vesel şi, lăsându-se pe labele din faţă, se apucă să latre. Ei! aşa te vreau, bătrâne, acuma e-n regulă, mulţumesc!

Am urcat treptele cerdacului şi am ciocănit la uşă.

De data asia, uşa se deschise cu oarecare întârziere.

Galea, numai zâmbet, mă invită să intru. După voce, s-ar fi putut spune că e veselă, chiar încântată de venirea mea. Orice s-ar zice, nu era o actriță proastă. Purta şi în seara aceea o rochie nouă, scumpă, fireşte foarte decoltată şi strânsă pe talie, scoțându-i în evidență toți nurii. Aş fi fost curios să ştiu pentru cine se gătise aşa: pentru mine sau pentru Zurih? Cu câtă uşurință mă vânduse!... Zâmbii ironic în sinea mea – chiar şi într-o împrejurare ca aceea se manifesta orgoliul masculin... Alte gânduri mă năpădiră însă îndată după aceea: oare ce se pusese la cale, ce mi se pregătea la barul acela afurisit?... Recunosc că eram destul de neliniştit.

— Putem să mergem, spuse Galea. Doar să-mi pun paltonul.

În odaie era ordine desăvârşită şi, bineînțeles, nu mai era nimeni. Zurih trebuie să fi ieşit pe altă uşă.

Ca pentru a-mi confirma presupunerea, din curte se auzi lătratul furios al câinelui.

— Ce l-a apucat? am întrebat.

— Cine ştie! dădu Galea din mână. O fi trecut cineva pe stradă...

Îşi scoase paltonul din şifonier. I-l luai prevenitor şi i-l ținui să-l îmbrace. Doar trebuia să mă port ca un îndrăgostit, n-aveam voie să uit asta niciun moment...

Galea stinse luminile peste tot. Ieşirăm în cerdac, unde ea încuie cu grijă cele două broaşte ale uşii.

Norocul ne surâse – nu departe de casă, găsirăm un taxi.

Câteva minute mai târziu, ne aflam în piațeta cunoscută. În ciuda timpului urât, era destul de multă lume pe stradă.

Galea mă luă de braț şi ne îndreptarăm spre bar.

E greu să exprim în cuvinte ce simțeam în clipa aceea.

Desigur, munca mea mă învățase unele lucruri. Să ştiu când să risc, de pildă. Dar tot ea mi-a inoculat şi simțul primejdiei, să cunosc momentul exact când să mă mobilizez la maximum. Cu toate astea, ca să fiu cinstit, sunt împrejurări când pune stăpânire pe mine teama, şi atunci trebuie să mă străduiesc din răsputeri ca s-o înăbuş. Alteori mă părăseşte sângele rece – îmi cunosc şi această slăbiciune. Atunci comit, invariabil, greşeli. Acum, printre altele, mă stăpânea teama de a nu greşi.

Alung toate aceste gânduri şi strâng mai tare cotul Galiei.

Ea interpretează în felul ei gestul meu şi mă priveşte cochet, de jos în sus. Din cauza mersului grăbit, ori de emoție, nu ştiu, obrajii îi sunt îmbujorați.

— Îți place să fii cu mine? mă întreabă Galea.

— O! da! răspund şi încleştez dinții.

Mi-e din ce în ce mai greu să mă prefac. Şi la fiecare pas pe care îl fac, creşte în mine sentimentul primejdiei.

De l-aş zări măcar pe unul dintre băieții noştri, atunci m-aş simți mult mai în siguranță... Atunci aş fi stăpân pe situație.

Ne apropiem tot mai mult de ferestrele luminate ale barului. Acum auzim şi muzica ce vine dinăuntru.

Trecem prin dreptul porții prin care, data trecută, intrasem, împreună cu Liova, în curtea localului. Am şi ajuns la treptele care coboară spre bar.

În clipa aceea, ne auzim strigați din spate:

— Ei! Galka! Ia fă-te încoa, să-ți spun două vorbe!

Ne uităm amândoi peste umăr. Lângă poartă, stă proțăpit un tânăr; în întuneric, n-am cum să-i desluşesc trăsăturile.

— Aa! tu eşti, Senecika? răspunde Galea vesel. Stai, că venim!

Mă las înşelat de tonul ei nepăsător.

Ne apropiem.

Flăcăul se trage îndărătul porţii, ca şi cum n-ar vrea să stea în calea trecătorilor, şi noi suntem nevoiţi să-l urmăm.

Şi deodată, o lovitură crâncenă se abate asupra mea, năucindu-mă.

Cad pe spate, ca secerat. O durere ascuţită îmi săgetează urechile şi, pentru o secundă, îmi pierd văzul. Nu mai văd absolut nimic. Din gura deschisă îmi ies horcăituri înfundate. Apoi, mă cufund într-un hău negru.

Când deschid ochii, văd aplecată asupra mea faţa cuiva, care parcă pluteşte, se dedublează, tremură... Mă crispez şi, cu o sforţare teribilă, îmi trec palma peste ochi – vreau să opresc sarabanda aceea nebunească. Chipul aceia mi-e cunoscut, foarte cunoscut...

— Mai trăieşte, scârnăvia! zice omul care e aplecat deasupra mea.

Şi ridică pumnul să lovească – un pumn enorm, fantastic de mare, şi abia în ultimul moment îmi dau seama că ţine încleştat între degete un box. Asta înseamnă moartea!...

— Stai, Tolea, spune altul, nu ştiu cine. Stai să-l scotocesc întâi!

Tolik, vasăzică, iată cine era individul! Cunoştinţă veche. Acum îşi Ia revanşa...

Disting acum şi un alt chip aplecat asupra mea: un cap prelung şi chel, ochelari cu lentile rotunde, mustăcioară... Tipul de seara trecută, de la bar!

— Mai repede, Petruha, mai repede! îl grăbeşte o a treia voce. Hai să-l tragem mai încolo!

Sunt înşfăcat de mâini şi târât în fundul curţii. Corpul mi se izbeşte de pietre, dar nu mă doare, mă protejează scurta îmblănită. Continuu să horcăi. Dar

mi-a revenit văzul. Un lichid lipicios mi se prelinge încet pe faţă, îmi intră în gură. E sânge! Are un gust sărat. Sângele meu... Simt din nou că mi se învârteşte capul. Durerea pe care o simt înăuntrul lui e tăioasă, ascuţită, zvâcnitoare şi dracu mai ştie cum! A devenit insuportabilă... Şi ce slăbiciune m-a cuprins... Ah! bestiile, îmi răsucesc mâinile – îmi vine să urlu de durere!

Văd acum destul de bine. Văd! Agresorii sunt trei. Galea nu e cu ei, a dispărut, a fugit. Şi bineînţeles că n-o să cheme pe nimeni în ajutor, năpârca!...

Unul din cei trei mă izbeşte tare cu cizma între coaste. Mă dau de-a dura pe o parte gemând – geamătul îmi iese din gâtlej într-un icnet, laolaltă cu ultimele zdrenţe de aer din plămânii chinuiţi, pe care nu-i mai pot umple la loc, căci nu mai sunt în stare să inspir alt aer.

Mâinile cuiva se vâră în buzunarele scurtei, scotocind, în vreme ce eu îmi strecor mâna spre piept şi de acolo spre subsuoară. Gulerul cămăşii pârâie, cămaşa mi-i sfâşiată, nasturii sar în toate părţile.

— N-are nimic în buzunare, măgarul dracului! hârâie Tolik răguşit.

El e cel care mă caută prin buzunare. Încerc să-l împiedic, zvârcolindu-mă încet, greoi, fără vlagă. La fiecare mişcare, un cuţit mi se înfige parcă în carne.

Făcându-şi vânt, Tolik mă izbeşte peste faţă, dar o face neglijent şi pumnul lui abia îmi atinge obrajii, zgâriindu-mi pielea. Continui să mă zbat, ca să-l împiedic să-mi scotocească buzunarele pantalonilor.

Mâna mea tremurândă se apropie centimetru cu centimetru de subsuoară. Ajungând în sfârşit acolo, degetele mele nu mai au nicio vlagă şi nu mi se supun când încerc să desfac tocul pistolului.

Tolik îmi întoarce pe dos buzunarele pantalonilor.

Cad pe jos portmoneul, pieptenele, batista.

— Achită-l! strigă omul cu ochelari. Mai repede!

— Îhî...

O mână se repede înainte... Dar izbutesc să mă rostogolesc pe o parte, şi boxul lui Tolik îmi şuieră alături de ureche.

Furios, cel de-al treilea mă înşfacă de picioare şi mi le apasă de pământ. Piotr – el e cel cu ochelari şi mustață – se prăvale cu toată greutatea trupului peste abdomenul meu.

— Gata, scârnăvia dracului! Ți-a sunat ceasul... şuieră el, poruncindu-i apoi lui Tolik: Aşa! Atinge-l acum!

În aceeaşi clipă, trag.

O dată, încă o dată, a treia oară! Ca nişte harapnice plesnesc împuşcăturile bezna curții pustii.

Tolik cade la pământ ca un stâlp. Atât de brusc, încât mi se pare că, sub mine, pământul a tresăltat.

E rândul lui Piotr acum... Țeava nițel mai jos... Trag!

Nu mai apucă să sară în picioare, ci doar se rostogoleşte de pe mine şi, sughițând într-un chip ciudat, țipă:

— Aa!... A!... Aa!... A!...

Şi se îndepărtează târâş de mine, căutând să se ascundă în întuneric. Îi văd silueta chircită şi chiar şi fața, fără ochelari, transfigurată de durere şi de spaima morții.

Cel de-al treilea, cel care m-a ținut de picioare, s-a făcut nevăzut. Picioarele îmi sunt libere. Încerc să mă ridic. Nu pot... Şi totuşi, o să mă ridic!... Şi mă ridic, într-adevăr, pe picioarele care îmi tremură şi pe care le simt ca de vată.

Pistolul îmi zvâcneşte întruna în mână. Mă reazem cu spatele de zid. Picioarele mă țin ceva mai bine. Dar iarăşi

mi se învârteşte capul, o durere cumplită îl ține încleştat ca într-o menghine. În jurul meu, toate plutesc parcă, iar curtea e un carusel ce se roteşte vertiginos.

— Senecika!... strig. Senecika!... Dar strigătul e mai degrabă o şoaptă; îmi adusesem aminte cum îi spusese Galea celui de al treilea.

Respirația mea e un horcăit, spasmodic şi scurt, ca un sughiț de plâns. Nu cumva plâng într-adevăr?... De ce mă ustură ochii atât de tare? Şi de ce, din nou, nu văd nimic?! Ba nu, văd, încep să văd!

Piotr s-a desprins din întuneric şi îl văd furişându-se spre mine. A mai făcut un pas, încă unul... Îl ocoleşte pe Tolik, lungit la pământ, se apleacă din spinare, pregătindu-se să se repeadă. În mână ține un cuțit. Ochelarii nu şi i-a găsit. Îşi arată dinții într-un rânjet... Crede că eu nu-l văd.

Cu un efort, ridic pistolul şi şoptesc întretăiat:

— Stai... că... trag!...

Piotr încremeneşte.

Eu, însă, trag. În sus, în sus...

Tropăit de paşi. Sunt mulți... vin în goană spre mine...

Mă las moale în brațele cuiva.

Întuneric...

Dincolo de fereastră se străvede cerul albastru-auriu curat ca lacrima. E dimineață. Razele soarelui străbat camera pieziş. O cameră ce îmi e necunoscută. Goală şi albă, cum sunt camerele de spital. Se pare că e într-adevăr o rezervă de spital.

Mă salt uşor într-un cot şi privesc în jurul meu: o noptieră albă, alături un taburet tot alb, în fața mea un pat alb, gol. Sunt îmbrăcat într-o cămaşă ce nu e a mea, din pânză deasă de bumbac, cu nişte şireturi la guler. Prin pătratul din mijlocul cearşafului-plic se vede

pătura, din molton roşcat. La picioarele mele, se ridică stinghiile metalice ale patului.

Îmi simt capul strâns într-un bandaj. Îmi trec mâna peste el. Da, e pansament. Trupul mi-e în continuare cuprins de slăbiciune. Dar capul mi-e limpede şi nu mă doare deloc. În general, nu mă doare nimic. Respir adânc de câteva ori. Ba nu, mă doare totuşi când inspir profund.

Vasăzică, tot am nimerit la spital, până la urmă...

Pe noptiera de lângă mine îmi văd ceasul, care ticăie abia auzit. Deci, e şi el teafăr. Arătătoarele indică ora şase şi un sfert – dimineața, evident.

M-am lăsat pe pernă şi am început să rememorez cele petrecute aseară în curtea de lângă barul acela blestemat.

Am constatat că memoria mă slujea cât se poate de bine.

Aşadar, căzusem în ambuscadă... Totul fusese pregătit dinainte, şi iată că mişcarea asta n-o prevăzusem. Băieții lui Liova mă aşteptau înăuntru, în bar. Pe mine şi pe ceilalți. Căci, conform planului Galiei, ea trebuia în prealabil să-mi facă cunoştință cu cineva, cu care apoi să mă încaier şi în cele din urmă să nimerim amândoi la miliție. Pe baza planului ei întocmisem şi noi planul nostru. Se pare însă că, în ultimul moment, planul lor suferise schimbări esențiale. Intervenise Zurih, care căzuse la înțelegere cu Galea. Galea mă cedase celorlalți – doar o auzisem cu urechile mele... Fusesem recunoscut – nu mai încăpea nicio îndoială acum – şi cel care mă recunoscuse fusese Tolik.

Aşadar, Tolik venise la Odessa. Acesta era motivul pentru care îşi ceruse lichidarea de la fabrica de tricotaje. Iar Nadea Pirojkova îl întâlnise în gară. Greşisem grav când nu luasem în seamă ce-mi spusese

ea, şi anume că „huliganul” se lăuda că pleacă la „măicuța Odessa”, unde o chema şi pe ea să vină. Plătisem scump această neglijență şi era cât pe ce să compromit întreaga acțiune. E clar că huliganul din gară fusese Tolik şi tot el dăduse şi telefoanele de amenințare, din însărcinarea lui Zurih. Acesta din urmă probabil că nu mai credea că va ajunge la înțelegere cu Galea şi, ca s-o intimideze ori poate chiar pentru altceva mai rău, hotărâse să se folosească de Tolik, pe care-l cunoscuse la fabrică şi care-i făcuse şi lui o scenă de gelozie în legătură cu Varvara; numai că Zurih ştiuse să-l îmbuneze pe zurbagiu...

Tolik... Ce viață primejdioasă, pe muchie de prăpastie, dusese şi flăcăul ăsta! Şi uite-l că s-a prăpădit. Mai mult ca sigur că s-a prăpădit. Am tras în el, n-am avut încotro... De ce m-oi fi certat cu el, atunci, la Varvara – dacă mă gândesc bine, puteam să evit cearta... Kuzmici mă prevenise: „Bătaia asta o să-ți mai iasă pe nas, să ştii...” Şi chiar că ne ieşise. Şi mie, şi lui Tolik. Îl aveam pe conştiință pe băiatul ăsta; ce conta că era decăzut?... Cu ce ură feroce voise, aseară, să mă omoare! Dar primul vinovat rămâneam eu... Se prăbuşise ca secerat, acolo, în curte. Trei gloanțe vârâsem în el! Să-l fi ucis, Dumnezeule?!

Mă răsuceam în pat, încercând să-mi îndrept gândurile în altă parte decât la cele petrecute în ajun în curtea aceea cufundată în beznă.

Mai fusese unul acolo... Piotr. Trăsesem şi în el, dar acesta scăpase cu viață. Ceva mai târziu, îl ținusem în bătaia pistolului, când se furişase spre mine cu cuțitul în mână. N-avea ochelari în momentul acela. Dar fără ochelari îmi părea şi mai cunoscut... Ori poate că nu îl cunoşteam, ci mi se citiseră semnalmentele lui. Ia stai! Păi, ăsta e Piotr Gorohov! Ucigaşul de la Punej! Sigur că

da, iată cine era individul...

În clipa aceea se deschise uşa rezervei mele şi intră sora, o femeie corpolentă, în vârstă, în halat alb. Văzându-mă, faţa ei blajină se lumină de un zâmbet.

— Ai făcut ochişori? Ia să-ţi luăm temperatura, fiule...

Scutură cu putere termometrul, după care mi-l vârî la subsuoară.

— N-am nici pic de febră, am asigurat-o eu.

— Ai, n-ai, trebuie să-ţi iau temperatura, aşa e rânduiala aici. Eşti la spital, sau unde crezi că te afli?

— Tocmai de aceea lăsaţi-mă să plec... Practic, sunt sănătos.

— Până una-alta, fă bine şi stai culcat, zâmbi sora încrucişându-şi mâinile pe pântecele voluminos. O să vină să te vadă doctorul, dânsul o să hotărască dacă poţi să pleci sau nu. Şi-o să te ducă surioara acasă...

— A fost pe aici?

— Păi cum! Abia am convins-o, pe la două noaptea, să se ducă să se culce. Ce se mai prăpădea cu firea, n-am cuvinte să-ţi spun! Ai o surioară foarte bună, să ştii, unde mai pui că-ţi seamănă leit!

Pe onoarea mea, în curând o să încep să cred că Lena mi-e soră cu adevărat! Dacă aşa zice toată lumea...

— Ne-au mai stat pe cap, până noaptea târziu, şi tovarăşii tăi, cei de la miliţie, adică. Pe unul din ei îl cunosc, locuieşte în blocul nostru. Stanislav Grigorici îi zice. Nevastă-sa e şi ea medic. Nu s-a clintit de lângă tine.

Pălăvrăgirăm aşa toate cele zece minute cât ţinui termometrul sub braţ.

Constatarăm că temperatura îmi era normală. Drept care îi cerui sorei, pe un ton cât mai linguşitor:

— Ce-ar fi dacă mi-aţi da îndărăt măcar pantalonii! Aş vrea să mă scol...

— Ți s-a prescris să stai culcat, mi-o reteză sora, aşa că fă bine şi stai cum ți s-a spus! Dacă-i vorba de ploscă ți-o aduc îndată, nu te teme!

— Ce ploscă, asta-i bună! Mă simt în stare să-i trag şi-un cazacioc, nu să...

— Să nu mai aud o vorbă! se supără sora. Peste o oră e vizita, n-ai decât să-ți ceri atunci pantalonii şi tot ce pofteşti...

Plecă, dar reveni peste un minut, aducându-mi într-adevăr plosca. O purta în mână cu gingăşie, ca pe nu ştiu ce comoară. Ptiu! Poftim, ce situație! Ei! drăcia dracului!

În sfârşit, am rămas din nou singur.

Un om internat în spital îşi descoperă aproape obligatoriu vocația cugetării... Gândurile lui capătă parcă de la sine o tonalitate, să-i zicem filosofică. De pildă, ce este viața şi ce reprezintă viața omului în curgerea timpului... Ca şi cum s-ar pregăti să moară, se întreabă dacă şi-a trăit viața cu folos... Nu e mai puțin adevărat că şi specificul muncii mele mă îndeamnă uneori la asemenea cugetări. Numai că, în condiții obişnuite, n-ai răgaz să te opreşti asupra lor, chiar dacă prin fața ochilor ți se perindă atâtea şi atâtea destine omeneşti, uluitor de diverse şi, în majoritatea cazurilor, complicate şi chiar tragice. Te întrebi uneori: are vreun rost să te agiți, să te zbați, cu slabele tale puteri, să îndrepți ceva în lumea în care ți-e dat să trăieşti? Desigur, lupta împotriva criminalității, pentru lichidarea ei, e un țel nobil, ce să mai vorbim! Dar pe ce se sprijină lupta aceasta, în ultimă instanță? Pe factorul economic? Să i se asigure fiecăruia tot ce îi e de trebuință? Nu e suficient... După părerea mea, oricum nu vor putea fi satisfăcute vreodată cerințele tuturora. Necesitățile cresc mai repede decât posibilitățile economiei. Asta şi e,

dealtfel, chezăşia progresului. Iar necesităţile tocmai de aceea şi sunt necesităţi, pentru a tinde să fie satisfăcute. Dar cum, pe ce cale? Aici intervine o problemă cu totul diferită. Procesul de educare, în ultimă analiză, totul se reduce la asta.

Odată, în cursul unei discuţii tocmai despre aceste probleme, taică-meu a citat o zicală orientală plină de înţelepciune. Suna cam aşa: „Dacă îţi croieşti viitorul pe un an de aici încolo, atunci seamănă mei, dacă ţi-l croieşti pe decenii, sădeşte copaci, dar dacă gândurile de viitor ţi-s aţintite peste veacuri, atunci educă oameni...” Sarcina aceasta este, după părerea mea, cea mai importantă şi mai grea dintre toate. Dar de ce zic „după părerea mea”, că doar ideea nu-mi aparţine, ci doar sunt de acord cu ea... Atâţia înţelepţi au rumegat-o şi au scris despre ea! Economia ţării o vom reconstrui într-un termen istoric scurt dar pentru a reeduca milioane de oameni, cu moravurile, gusturile, obiceiurile şi prejudecăţile lor formate de-a lungul veacurilor, va fi nevoie de multe generaţii. E mult mai uşor de enunţat decât de realizat schimbul istoric de ştafetă, genetică şi psihologică, între generaţii...

E o sarcină gigantică. Şi nemaipomenit de complexă, aş zice. Una e să reeduci oameni cum ar fi, de pildă, Varvara sau băiatul acela, Goga. Şi cu totul alta, pe Teliaş şi pe cei de teapa lui. Aceştia nu numai că au moştenit toate tarele generaţiilor precedente, că utilizează cu promptitudine greşelile şi lipsurile societăţii noastre, dar leagănă şi visul dulce al „modului de viaţă occidental”. Reeducaţi trebuie să fie şi unii, şi ceilalţi. Dar nu vârându-i pe toţi de-a valma şi pe tot restul vieţii după gratii. O asemenea idee nu poate trece decât prin mintea scelerată a vreunui birocrat sau reacţionar. Cât timp şi ce forţe va cere reeducarea

tuturor acestor oameni? Foarte mult timp şi foarte multe forţe... Eu, în orice caz, nu voi apuca sfârşitul acestui proces. Sper însă să-mi aduc cât de cât contribuţia la purificarea aerului pe care îl respirăm. Şi, de asemenea, să insuflu în cât mai mulţi cetăţeni convingerea că modul de existenţă al unui Teliaş, de exemplu, nu poate fi niciodată de durată şi că e înjositor să trăieşti în felul acesta. Fie şi numai pentru asta, credeţi-mă, merită să te zbaţi!

Cufundat în aceste gânduri, nici n-am observat când s-a făcut ora de vizită. Un medic în vârstă, cărunt, care purta un pince-nez de modă veche, după ce mă palpă peste tot cu nişte degete neaşteptat de puternice şi îmi examină, răsucindu-mă pe toate părţile, respiraţia şi bătăile inimii – folosea nu un stetoscop modern, care e prevăzut cu tot felul de tuburi, ci tot unul de modă veche, crăpat pe alocuri şi în formă de pâlnie – rosti în sfârşit, pe un ton mulţumit, verdictul:

— Orice s-ar zice, ai scăpat ieftin, tinere! Îmi închipuiam că vom avea de lucru cu dumneata vreo săptămână şi, când colo, s-ar putea să te punem pe picioare chiar în două zile...

— Cum aşa, doctore? rostii eu cu cel mai vioi glas posibil. Dar mă simt excelent! Şi e neapărat necesar să mă întorc astăzi acasă!

— Ee! Vrei cam multe! Nici să nu te gândeşti!

— Acasă, o să stau în pat, pe cuvântul meu de onoare!

— Uite ce este, tinere: eu răspund pentru dumneata faţă de întreaga miliţie din Odessa, şi asta nu e o glumă... Asta mi-ar mai lipsi! Aseară a fost aici şi comisarul...

— Dar, doctore...

În cele din urmă, în faţa rugăminţilor mele, doctorul capitulă.

— Îți dau drumul, zise el, numai pentru că am încredere în sora dumitale. E o fată foarte simpatică şi foarte energică, am văzut eu! Apropo, semănați ca două picături de apă...

Iar! Ei! nu, situația asta începea să devină agasantă.

— Întocmiți formele de ieşire pentru ora douăsprezece, se adresă doctorul sorei, alta, cea de zi, una foarte tinerică şi extrem de cochetă.

— Surioara dumnealui a şi venit, Averki Spiridonovici, spuse sora, care nu înceta să-mi arunce ocheade cu ochii ei rimelați strident.

— Pentru ora douăsprezece, sublinie doctorul neînduplecat.

Am înțeles că această ultimă concesie nu mai era dispus s-o facă, aşa că n-am mai insistat.

— Dar să intre la mine, îi permiteți? l-am întrebat cu jumătate de gură.

— Mă rog, n-am nimic împotrivă...

Medicul şi suita sa plecară şi, un minut mai târziu, în rezerva mea îşi făcu apariția Lena. Un halat alb îi stătea aruncat peste umeri.

Lena se repezi la mine şi mă îmbrățişă, de parcă m-aş fi întors de pe lumea cealaltă. Şi deodată, izbucni într-un plâns cu hohote. Îşi înfundă fața în pieptul meu.

— Haide-haide, controlează-ți nervii, surioară, nervii ăştia păcătoşi... încercai s-o linişte sc, mângâind-o pe creştet.

— Ție... ți-e uşor... să vorbeşti... bâigui Lena printre lacrimi, dar făcu un efort şi conteni din plâns. Se desprinse din brațele mele.

Peste vreo două ore, maşina mă aducea la hotel. Urcai scara spre apartamentul nostru cu destulă sprinteneală şi, în orice caz fără să fie nevoie să fiu ajutat.

Şi iată-mă instalat ca un paşă, între perne, pe

canapeaua camerei de primire din apartamentul nostru de categoria „lux”. În jurul meu se aferau Lena, Stas, Liova şi încă doi băieţi de la judiciar.

Le povestisem între timp tot ce-mi aminteam despre încăierarea de aseară. Am spus, în încheiere, că, după părerea mea, individul cu mustaţă şi ochelari trebuie să fie Piotr Gorohov.

— Da, el e, dădu din cap Stas. A şi fost arestat.

Ştiam acum că Tolik era în viaţă. Cel puţin deocamdată, fiindcă starea sa era gravă. Reuşisem – aproape de necrezut, ţinând seama de situaţia în care mă aflam – să vâr în el toate cele trei gloanţe: două în picioare şi unul în umărul drept. O adevărată performanţă!

— Cine era al treilea? întrebă Stas.

— Senecika, i-am răspuns. El era cel care mă ţinea de picioare.

Lena, foarte palidă, tăcea.

Degeaba, pentru o femeie munca noastră este mult prea grea, e o cruzime s-o implici în asemenea operaţiuni. Femeia e mai sensibilă, mai emotivă decât noi. Egalitate, foarte bine, dar în anumite limite, totuşi...

— Pe Senecika ăsta o să-l identificăm noi repede, spuse Stas. Prin Galina Kocerga.

— Ia staţi, fraţilor! am sărit eu dintre perne, aducându-mi aminte. Galina a reluat legătura directă cu Zurih. Am uitat să vă spun!

Şi le relatai pe nerăsuflate discuţia pe care o surprinsesem trăgând cu urechea la ferestrele Galinei.

— Povestea începe să se limpezească, am încheiat eu. Kleaciko urma să ducă aurul la Punej, şi când a ajuns acolo cu mâinile goale...

— Nu... clătină din cap Stas. Zurih îşi pierduse încă dinainte încrederea în el, simţise că va fi tras pe sfoară şi

premeditase răfuiala. Dovadă biletul acela descoperit chiar de tine, din care lucrul acesta reiese foarte clar. Kleaciko era, într-adevăr, hotărât să-l înşele. A ascuns aurul la Galina. Iar după aceea a plecat la întâlnirea cu Zurih, la întâlnirea cu moartea. Iată cum s-au petrecut lucrurile, băieţi, pun rămăşag pe ce vreţi că aşa a fost...

— Da, e clar ca lumina zilei, fu de acord şi Liova.

— Sper că pe Galina o supravegheaţi în continuare? am întrebat îngrijorat.

— Ba bine că nu! zâmbi Stas. Şi casa ei de asemenea. Zi şi noapte. Fii fără grijă!

— Mai prost stăm cu Tolik ăla, spuse Liova. Ticălosul naibii, o să trebuiască să-l oblojim cine ştie câtă vreme.

— Dar Gorohov?

— Ăsta a scăpat mult mai uşor. Mergem chiar acum să-i luăm interogatoriul.

— La interogatoriu trebuie să particip şi eu! am declarat cu hotărâre. Mă interesează în primul rând episodul cu căpitanul Otkalenko.

— Ţţ! făcu Stas cu blândeţe, îndesându-mi umerii în perne. Nici prin cap să nu-ţi treacă, drăguţule! Altfel te expediem îndărăt la Averki Spiridonovici. Să ştii că nu glumesc!

— Dar nu înţelegi că...

— Ţţ! făcu din nou Stas. N-o să fie ăsta ultimul interogatoriu...

— Bine... cedai eu ursuz. O să stau culcat. Numai că e necesară o percheziţie la Galina Kocerga, şi asta cât mai urgent. Aurul se află acolo, Galina n-a apucat să-l predea.

— De ce urgent? zâmbi Stas. Las' să vină întâi Zurih în vizită...

— Şi-o să vină! interveni unul din băieţi.

— Eu ce zic? râse Stas. Dacă ne apucăm să facem

percheziția, Galina, printr-un şiretlic oarecare, ar putea să-l prevină de cele întâmplate. Şi aşa banda e în alertă: Senecika, nici vorbă, le-a comunicat rezultatul meciului de la bar; şi apoi, Gorohov nu s-a întors, şi nici Tolik.

— Dar dacă Zurih nu vine? am întrebat.

— Îl mai avem pe Teliaş, îmi aminti Stas. Şi mai e şi omul de afaceri venit de la Moscova. Care, bineînțeles, e cu totul altă persoană decât lunganul căruia i s-a năzărit s-o curteze pe Galea. Telefonează-i lui Teliaş şi fixează întâlnirea pentru mâine seară. Nu mai devreme! Nu uita că trebuie să stai culcat două zile...

— Ei! chiar două zile!... am bombănit. De unde ați mai scos-o şi pe asta?

— Tatăl medic, mama medic... îşi etală pe neaşteptate Stas cunoştințele, demne de un şef de cadre. Să acordăm medicinei respectul cuvenit, drăguțule! Nimic de făcut... Diseară vei primi un raport complet în legătură cu interogatoriul.

După ce rămăsei numai cu Lena, mai bombănii ce mai bombănii o vreme, apoi îi telefonai lui Teliaş.

Mă înțelesei repede cu individul.

— Mihail Alexandrovici vrea să vă vadă, îmi comunică Teliaş pe un ton triumfător. Sper însă că şi înțelegerea noastră rămâne în picioare...

— Fără îndoială, îl liniştii eu. Deci, pe mâine.

— Vă aşteptăm! Vă aşteptăm cu nerăbdare!

Punând receptorul în furcă, i-am spus Lenei:

— Ei! şi acum, surioară, ne mai rămâne o ultimă mică treabă de dus la capăt...

Dar în urechi îmi mai suna încă tonul ciudat cu care rostise Teliaş ultima frază. Faptul nu putea să nu mă pună în gardă...

Cele două zile se scurseră într-o activitate febrilă.

În primul rând, Gorohov făcu primele mărturisiri. N-a avut încotro, mai ales că de la Punej venise cu avionul şi un reprezentant al miliției locale. Gorohov fu pus în fața probelor materiale şi strâns, astfel, cu uşa. Începu prin a recunoaşte agresiunea împotriva lui Igor. Apoi mărturisi şi asasinarea lui Kleaciko. Bineînțeles, ce se putu aruncă în spinarea lui Zurih. Şi nu numai că dădu vina pe complicele său, dar dezvălui şi multe altele dintre nelegiuirile acestuia. Cei doi se cunoscuseră într-o colonie de muncă, pe vremea când amândoi îşi ispăşeau prima condamnare. De atunci, Gorohov îi făcuse lui Zurih tot felul de „servicii" riscante, şi într-un rând chiar „căzuse", pe când se afla în serviciul lui Zurih. Atunci nu-l trădase, acum însă era altceva, acum pe Gorohov îl amenința pedeapsa capitală. Condamnat de două ori pentru tâlhărie, de data asta era acuzat de omucidere şi de atentat la viața încă unei persoane. Nu se putea aştepta la nicio cruțare, aşa că se zvârcolea, se dădea literalmente de ceasul morții ca să-şi scape pielea. Situația sa nu era de invidiat...

Fusese arestat şi Senecika. Asta nu era decât un huligan oarecare. Tot ce ştia era că Galina îi făcuse cunoştință cu Tolik şi că acesta din urmă îi promisese o sumă frumuşică de bani ca să participe la o bătaie.

În ce-l priveşte pe Zurih, acesta tot nu-şi făcuse apariția în casa Galinei Kocerga. În schimb, fusese văzut Teliaş intrând la Consignația, unde schimbase câteva vorbe cu Galina. Judecând după felul cum se desfăşurase întâlnirea, cei doi nu se cunoscuseră până atunci.

Şi iată că veni şi seara când trebuia să mă duc la Teliaş acasă.

De două zile, locuința sa se afla sub observație. Dar, dintr-un motiv sau altul, Zurih nu apăruse nici acolo.

Însemna că va veni mai târziu, poate chiar în urma mea. Nu era exclus ca Teliaş să dorească să stea de vorbă întâi cu mine, între patru ochi. Ori să fi mirosit Zurih ceva şi să fi dispărut din oraş? E drept că aurul e un magnet extraordinar, dar nici Zurih nu e un prost, după povestea din curtea barului îşi dă seama prea bine că locuința Galinei Kocerga trebuie să fie filată de noi; iar prin Galina puteam ajunge uşor la el.

Toate acestea, dealtfel, nu erau decât simple presupuneri. Nu spusese Teliaş că Zurih vrea să mă vadă? Da, dar intonația aceea ciudată din glasul lui Teliaş...

M-am îmbrăcat şi de data asta după un anume plan şi cât se poate de meticulos. Trebuia să am aspectul unui bărbat sobru şi cu prestanță. Evident, scurta, puloverul, baticul colorat se excludeau, ca şi paltonul vechi, şifonat şi şapca murdară, jerpelită. Aşa că mi-am pus o cămaşă albă imaculată, o cravată la modă şi un costum de culoare închisă, frumos croit. Toată garderoba asta, inclusiv paltonul de bună calitate şi pălăria, cu care mă mai înfățişasem de două ori lui Teliaş, fusese prevăzută încă de la Moscova; avusesem ce căra pe drum... Ei! dacă aş putea deveni, măcar pentru seara asta, ceva mai scund!...

Altfel, mă simțeam întru totul mulțumitor. E drept că mi se mai învârtea uşor capul, de slăbiciune probabil. Lena îmi pudrase cele câteva zdrelituri de pe obraz, care acum aproape că nu se mai observau. Doar durerea la inspirațiile mai adânci persista. Dar asta era un fleac.

La ora stabilită, Liova veni să mă ia cu maşina.

— Zurih a apărut? a fost primul lucru pe care l-am întrebat.

Liova clătină din cap necăjit.

Deci, Zurih tot nu venise încă la Teliaş. Începeam să

fiu îngrijorat.

I-am spus la revedere Lenei şi plecarăm.

Ea rămânea singură. Şi, fireşte, iarăşi va începe să se frământe. Rolul ei se încheiase. Fata asta de treabă mă ajutase mult. Mă ajuta şi acum, fie şi numai prin faptul că o ştiam aşteptându-mă, ăsta-i adevărul.

Maşina zboară pe străzi pe care acum le cunosc, dar şi pe altele ce îmi sunt necunoscute. Nu suntem decât de vreo cinci-şase zile în oraşul acesta, dar mie, uneori, mi se pare că sunt plecat din Moscova de o lună, pe puțin.

În sfârşit, ajungem în apropierea locuinței lui Teliaş. Strada respectivă începe după primul colț, la stânga. Maşina opreşte.

Liova se face nevăzut. Am stabilit din timp totul, inclusiv semnalele.

Mai departe merg singur. Cotesc după colț şi îmi arunc din când în când privirea la tăblițele cu numerele caselor. E frig şi m-a pătruns umezeala în pantofii aceştia subțiri şi în paltonul pirpiriu. Sub tălpile mele clefăie zloata.

Iată şi casa cu numărul 17. Îmi trag pălăria pe ochi şi împing uşa grea de la intrare.

Locuința lui Teliaş e la etajul doi. Eram informați că nevastă-sa şi băiatul plecaseră de sărbători la socri, la Luzanovka, nu departe de Odessa, şi încă nu se întorseseră. Aşa că Bogdan Teliaş e singur acasă; nici nu se puteau condiții mai favorabile pentru o întâlnire confidențială.

Casa e acum, practic, înconjurată. Sunt supravegheate toate intrările şi ieşirile, scările, podul, drumurile de acces. Urmează să cadă în capcană un animal de pradă mult prea primejdios, aşa încât nu trebuie să existe riscul să scape. A rămas stabilit ca băieții să pătrundă în locuință la cel dintâi semnal al

meu, care poate fi oricare: o glastră de flori mutată din loc – pervazurile ferestrelor sunt pline cu glastre – orice obiect pe care îl voi pune pe pervaz, un gest făcut în fața ferestrei – silueta unui om se profilează clar pe fondul perdelelor de tul – în sfârşit, telefonul meu către ofițerul de serviciu pe direcție, indiferent ce cuvinte aveam să folosesc. În acest din urmă caz, semnalul le va fi transmis băieților prin radio.

Într-un cuvânt, totul e pus la punct. Mai rămâne un singur lucru, şi cel mai important – să-şi facă apariția Zurih. Dacă va veni singur, va fi lăsat să intre nestingherit în apartament. Discuția pe care o voi purta cu el ne-ar putea fi de folos.

Dar, până una-alta, Zurih nu şi-a făcut apariția. Şi unde se ascunde nu ştim. Nu ştim, în general, dacă va veni sau nu în casa lui Teliaş. Nu cumva o să fim nevoiți să reluăm căutările de la capăt?

Urc, fără să mă grăbesc, la etajul doi. Simt cum mă urmăresc din spate nişte priviri. Dar ăştia sunt ai noştri. Orice alt filaj e exclus, ar fi imediat depistat.

Sun. Dincolo de uşă se aud paşi grăbiți, apoi scrâşnetul cheii în broască, şi uşa se deschide larg. Cel ce mi-a deschis e Teliaş. Fața sa e iarăşi ca un măr copt; o sumedenie de riduri subțiri i se desfac în toate părțile pe pielea gălbejită, închipuind un zâmbet bucuros. Dindărătul lentilelor rotunde ale ochelarilor, ochii îi strălucesc plini de încântare.

Îmi strânge mâna ploconindu-se adânc şi mă ajută să-mi scot paltonul. Zăbovesc câteva clipe ca să mă pieptăn în fața oglinzii. Apoi, din antreu, trecem în sufragerie.

Încăperea e aranjată frumos şi modern: perdele străvezii de nailon, îndărătul cărora se văd glastrele cu flori de pe pervazul ferestrelor, în vitrină strălucesc o

mulțime de obiecte de cristal, pe masa rotundă, furniruită, din mijloc, tronează o vază cu fructe şi o scrumieră mare chinezească, de-a lungul pereților sunt înşiruite fotolii comode şi un divan acoperit cu un covor de preț, care curge de pe perete. O uşă dă în camera alăturată, probabil dormitorul.

— Vă rog, poftiți, vă rog! spune Teliaş frecându-şi mâinile micuțe.

Ne aşezăm pe divan şi aprindem câte o țigară.

— Dar unde e Mihail Alexandrovici? mă interesez eu.

— Va veni şi el. Deocamdată, însă... Ați vorbit cu Moscova?

— Ați avut vreo îndoială în privința asta?

— Martor mi-e Dumnezeu că nu m-am îndoit niciun moment... Şi care e rezultatul?

— S-au aprobat şapte tone.

— O! *Grand merçi!* – Teliaş îşi miji ochii, îşi frecă palmele, apoi, deodată, îmi aruncă o privire vicleană pe deasupra ochelarilor: Dar Grigori Makarovici se pare că e bolnav? Am aflat că ar fi la spital...

Ia te uită! Sunt bine organizați, ticăloşii! Dar asta nu înseamnă oare că Teliaş a vorbit şi altcuiva despre înțelegerea noastră?

Mă uit la el cu o privire grea, întunecată.

— Mda...

— S-ar părea că a intervenit o mică neconcordanță? se informează Teliaş pe un ton de falsă compasiune.

— Una destul de mare chiar... încuviințez eu.

— Şi atunci?... înseamnă că jucați pe ne-ve? susură Teliaş. Să-mi fie cu iertare, dar pentru asemenea treabă, la noi, la Odessa...

— Vă sfătuiesc să rămâneți la jumătatea frazei... l-am întrerupt pe un ton dintr-o dată dur. Ca să nu vă atârnați singur o piatră de gât... stimate domn.

— Adică?... făcu Teliaş ironic. N-am auzit bine, sau...
— Exact: „sau”... I-aţi telefonat lui Grigori Makarovici alaltăieri, nu-i aşa? Şi aţi vorbit cu soţia lui.
— Da, aşa e...
Teliaş, buimăcit, holbează ochii la mine.
— Iar eu i-am telefonat aseară. Şi vă aduc la cunoştinţă cu tot respectul că, de ieri, Grigori Makarovici e din nou acasă. Puteţi verifica, dacă doriţi.
— Aşa mai zic şi eu! Da, văd că sunteţi un om întreprinzător şi corect...
Teliaş depărtează braţele în semn că se predă şi mă priveşte cu admiraţie.
— Da, sunt un om corect. Dar dumneavoastră ce fel de om sunteţi?! ridic eu glasul ameninţător.
— Eu?... Nimic altceva decât un om prudent... surâde Teliaş. Şi să mă ia naiba dacă am dat vreun, telefon! Am zis şi eu aşa... Mi-au ajuns şi mie la ureche nişte zvonuri...
— A! asta e! Nişte zvonuri! Şi nu sunteţi nimic altceva decât un om prudent! Cred că ştiţi, că, deseori, prudenţa excesivă se confundă eu trădarea?! îl întreb clocotind de mânie.
Nu mă prefac deloc – individul îmi provoacă realmente ură şi repulsie.
Ridicându-mă dintr-un salt de pe canapea, vâr mâna dreaptă în buzunar, ca şi cum aş avea acolo pistolul.
Teliaş, înfricoşat, zvâcneşte într-o parte.
— Ei! ei! Ce-i asta?! Ce v-a apucat?!
Şi ridică palmele în dreptul capului, ca pentru a se apăra de o lovitură.
În clipa aceea se deschide uşa dinspre camera vecină şi întră fără grabă un bărbat înalt, aproape cât mine de înalt şi foarte drept, cu tâmplele uşor încărunţite, cu faţa ofilită şi poroasă ca un burete. Deasupra ochilor, ageri şi

foarte vioi, sub care atârnă pungi vineții, are nişte sprâncene negre, stufoase.

— Haide-haide, domnilor! rosteşte el perfect calm, dar autoritar. N-are niciun sens să vă luați la harță! Ar fi o prostie, nu vă dați seama?

E Zurih, fără doar şi poate. Deci aşa arăți tu, mişelule!

Se întoarce spre mine şi mă întreabă ironic:

— Prin urmare, dumneavoastră sunteți Oleg Ivanovici?

— Cu cine am onoarea? răspund eu sec şi vădit suspicios la întrebarea ce mi-a fost adresată printr-o altă întrebare.

— Mihail Alexandrovici, servitorul dumneavoastră...

— Înseamnă că individul acesta m-a mințit când mi-a spus că...

— Nu e frumos să ne jignim gazda, mă întrerupe Zurih pe acelaşi ton autoritar. Mai bine să luăm loc şi să discutăm.

Şi se lasă leneş într-un fotoliu.

Continuând să mă arăt încruntat, mă aşez şi eu într-un fotoliu, în fața lui. Pe divan, între noi, se aşază Teliaş, care însă se ridică numaidecât şi se îndreaptă grăbit spre servantă.

Un minut mai târziu, pe masă îşi fae apariția o sticlă de vin şi trei cupe de cristal. Teliaş le umple cu un aer solemn. Dar în timp ce toarnă, mâna îi tremură uşor.

Aşadar, în tot acest timp – câteva zile bune – Zurih stătuse ascuns aici. Şi poate nu singur. Celălalt stă acum în camera de alături şi aşteaptă ordinele...

— Să bem! exclamă Teliaş cu însuflețire. Pentru colaborare! Pentru prietenie! Pentru... pentru încredere!

Zurih zâmbeşte cu îngăduință.

Ciocnim paharele.

— S-ar cuveni, prieteni, să bem şi pentru spiritul de

inițiativă, declară Zurih plin de sine, căutându-şi o poziție mai comodă în fotoliu. Şi mai ales pentru oamenii inteligenți, care nu sunt deloc numeroşi, cu atât mai puțin cei foarte inteligenți...

Îşi scoate o țigară, şi Teliaş se grăbeşte să scapere un chibrit şi să-i ofere foc.

— Ce vreau să spun prin asta? continuă Zurih după ce trage un fum şi îi mulțumeşte lui Teliaş printr-o scurtă înclinare a capului. Viața e un fenomen extrem de complex şi foarte puțini oameni sunt capabili să-l pătrundă. Oleg Ivanovici din pricina vârstei sale juvenile, dumneata, stimate Bogdan Osipovici, din pricina, ca să zic aşa, a orizontului dumitale nițel cam limitat... Dar iată cum stau lucrurile: viața e cu atât mai complexă cu cât este mai complex sistemul social dominant. Această complexitate îşi are însă şi reversul ei. De pildă, cu cât este mai complex sistemul de conducere a producției, al raporturilor economice, cu atât mai numeroase sunt punctele, verigile slabe, vulnerabile, ale acestui sistem. Iar un om inteligent poate utiliza în folosul său aceste verigi slabe, dacă se izbeşte de ele. Unul foarte inteligent ştie unde să le descopere sau chiar, dacă vreți, să prevadă unde anume se vor ivi. Chiar aşa: să le prevadă şi să le descopere!

Am observat demult că pungaşilor de toate rangurile, ca să zicem aşa, le place grozav să filosofeze – fiecare la nivelul său, evident. Asta îi ridică, într-un fel, în propriii lor ochi. Şi orice om, chiar şi pungaşul, simte nevoia să-şi afirme personalitatea. Pungaşul în mod special, şi în orice împrejurare.

— Dumneavoastră, Mihail Alexandrovici, vă pricepeți ca nimeni altul să prevedeți şi să descoperiți orice pe lumea asta! spune Teliaş slugarnic.

— Da, mă pricep, confirmă Zurih, parcă într-o doară.

„Nu de modestie o să mori tu...” remarc în sinea mea; dar, pe altă parte, sunt nevoit să recunosc că raționamentele sale nu sunt lipsite de temei.

— Iar cea de-a doua problemă sunt oamenii... Zurih continuă să se delecteze cu atenția noastră. Omul e şi el un sistem, chiar dacă nu la fel de complex. Țelul său este unul singur: să trăiască bine. Ce înseamnă a trăi bine? A trăi într-un cadru frumos, a trăi civilizat, îmbelşugat, a-ți satisface gusturile, a trăi în voia ta... Nu am dreptate? Oferă-i omului toate acestea şi el te va urma. Orice om... aproape orice om, se corectă Zurih, după ce se gândi o clipă. Insul întreprinzător şi inteligent va şti să valorifice în interesul său această năzuință a omului, ori de câte ori i se va ivi prilejul. Iar insul întreprinzător şi foarte inteligent va şti să provoace prilejul... Fiindcă veni vorba, eu am depistat mulți oameni dispuşi să conlucreze cu mine...

„Şi noi am depistat destui... Şi tot fiindcă veni vorba, şi pe tine printre ei, mi-am spus, nu fără răutate. Şi o să-i depistăm şi pe ceilalți!”

— Spuneți-mi, îi întrerup eu divagația, ce înseamnă cuvintele acestea: „La Galeriile Tretiakov, în sala Kuindji”?...

Zurih mă priveşte atent.

— De ce nu l-ați întrebat pe Grigori Makarovici?

— Ştiu eu? Poate fiindcă nu s-a ivit o ocazie potrivită...

— Şi acum considerați că s-a ivit ocazia cea mai potrivită?

— Dacă întrebarea mea vă...

— Nu, de ce?... Zurih tot îşi mai ține ochii ațintiți asupra mea. Dar nu credeți că e o ocazie potrivită să vă pun şi eu unele întrebări?

— Era vorba să răspundeți la întrebarea mea...

— Mă rog... Nu e cine ştie ce secret. Un joc al întâmplării şi inteligenței, atâta tot... După cum bănuiți, desigur, cuvintele acestea reprezintă, într-o anumită măsură, o parolă. Fantezia asta ne-a venit la toți trei deodată, inclusiv lui Grigori Makarovici, pe vremea când abia ne cunoscusem şi urma să stabilim primele contacte de afaceri. Întâlnirea avusese loc la Moscova, pe chei. Începuse să plouă. Trebuia să ne adăpostim undeva. Din motive uşor de înțeles, soluția unui restaurant era exclusă. La fel, niciunul din noi nu voia să-i ducă pe ceilalți la locuința sa. Întâmplarea făcea ca pe aproape să se afle Galeriile Tretiakov. Am zâmbit când unul din noi a avut năstruşnica idee să ne ducem acolo. Amuzant, nu? Am intrat în muzeu. În sala consacrată picturilor lui Kuindji, am stabilit definitiv tot ce trebuia stabilit. Şi, influențați de atmosfera artistică, de starea noastră de spirit însăşi, ca să zic aşa, am propus, pentru contactele de afaceri viitoare, parola aceasta neobişnuită, aş zice chiar extravagantă... Trebuie să recunoaşteți că e o idee originală!

Nu vrea defel să-şi ia ochii de pe mine şi mă priveşte din ce în ce mai pătrunzător!

— Da, extrem de originală, spun.

— Iar acum, dați-mi voie să vă pun eu câteva întrebări, rosteşte rar şi răspicat Zurih. Dacă nu e un secret, de unde îl cunoaşteți pe Grigori Makarovici?

— Aveți intenția să procedați la o verificare unilaterală? răspund eu din nou printr-o altă întrebare la întrebarea ce mi-a fost pusă.

— Pentru început, unilaterală, spune Zurih pe un ton tăios. Dumneavoastră ați căutat legătura cu noi, dumneavoastră ați venit la noi... Nu e logic să pun eu întrebările?

— S-ar zice că da, încuviințez.

— Atunci, răspundeți la întrebare!

— Grigori Makarovici e un vechi prieten de-al tatălui meu. Şi acum lucrez sub conducerea sa.

— Care e numele dumneavoastră?

— Simakov. Oleg Ivanovici Simakov.

— Aşaa...

Privirea lui Zurih a devenit de-a dreptul ostilă.

— Impresia mea este, rosteşte el fără grabă, că dumneavoastră sunteți una şi aceeaşi persoană cu tânărul care a făcut cunoştință, zilele trecute, cu Galina Kocerga. Sau greşesc?

— S-ar putea să nu greşiți... spun şi mă străduiesc să arborez un zâmbet plin de infatuare. Galina e o femeie foarte apetisantă.

— Dar, acum două zile, n-ați însoțit-o cumva într-un anume loc? reia Zurih ironic. Urmele acelei mici escapade văd că le mai aveți pe obraz...

Gata! Până aici mi-a fost... Jocul de-a pisica şi şoarecele nu mai ține cu tipul ăsta. M-a descifrat. Trebuie arestat! Imediat! Înainte de a trece el la fapte.

Dau să mă ridic din fotoliu.

— Rămâi unde eşti! îmi porunceşte Zurih.

Asta e prea de tot! Mă scol, având grijă să nu scap din ochi uşa ce dă în odaia vecină.

— M-ați şi arestat? zâmbesc eu.

Zurih rămâne în fotoliu şi, uitându-se țintă la mine de jos în sus, rosteşte flegmatic:

— Nu, n-avem de gând să te arestăm...

— Atunci?...

Văd cum se întredeschide încet uşa odăii vecine. Dincolo de uşa aceea pândeşte cineva...

— Chestia este, tinere, că te-ai băgat într-o poveste urâtă. Şi că mă cam deranjezi. Şi pe Galina de asemenea.

— Pe Galina?! spun. Exclus! Dacă doriți, pot s-o invit aici. În felul ăsta au să se explice unele lucruri.

— Chiar aici? se informează el amuzat. Interesant! Şi crezi că o să vină?

— Dacă o chem eu, da.

— Ia te iută! Bine, încearcă!

Îmi indică cu un gest telefonul instalat lângă uşa ce dă în vestibul. Locul îmi convine, din poziția aceea voi putea face față mai lesne situației.

Mă duc la telefon şi formez repede numărul. Apoi rostesc pe un ton drăgăstos, dar insistent:

— Galocika? Scumpa mea, vino imediat la Bogdan Osipovici! Tu, da, tu...

N-am observat ce semn a făcut Zurih. Văd doar că, deodată, uşa dinspre odaia vecină se deschide larg şi, fără să mai stau pe gânduri, smulg cu mâna liberă firul electric de pe perete. În aceeaşi clipă, lumina se stinge peste tot. Se pare că am provocat un scurt-circuit în toată locuința. Pentru mai multă siguranță, apuc şi un scaun ce îmi stă la îndemână şi îl azvârl în sus, la întâmplare, acolo unde trebuie să fie lustra. O ploaie de cioburi cade zăngănind pe duşumea.

Îl aud, în întuneric, pe Zurih înjurând furios şi pe Teliaş țipând, mort de spaimă.

Mă năpustesc în vestibul şi trag după mine uşa, pe care o proptesc cu spatele, lăsându-mă pe ea cu toată greutatea corpului. Inima mi se bate în aşa hal, încât bătăile ei îmi provoacă durere. Apuc aerul cu gura larg deschisă.

Dincolo e vânzoleală, aud căzând o mobilă... Dar peste un minut, cei dinăuntru se opintesc în uşă. Nu pot să le țin piept. Ah! slăbiciunea asta blestemată!

Încet-încet, uşa cedează. Dincolo de ea percep respirația grea a trei oameni.

Simt că începe să mi se învârtă capul. Nu mă pot nicicum orienta: unde e uşa către scară, în ce parte? Dealtfel, tot n-aş apuca s-o deschid.

În clipa aceea aud un scrâşnet metalic. În vestibul pătrunde brusc lumina de pe palier. Cel dintâi dă buzna în locuință Stas. După el, încă cineva. Fascicolele de lumină ale lanternelor joacă pe pereții întunecați ai vestibulului, se ațintesc în uşa pe care continuu s-o proptesc.

— Fereşte! strigă Stas. Tragem!

Sar din dreptul uşii, care se dă în lături cu un trosnet. Teliaş nimereşte direct în brațul lui Stas, care îl azvârle de-o parte, ca să se arunce asupra lui Zurih.

În apartament năvălesc mereu alți şi alți inşi. Pe unii îi văd pentru întâia dată.

E dimineață. Stau culcat în odaia mea de la hotel. În geam bate soarele. Sună telefonul. Apelurile sunt neobişnuit de prelungi.

Mijindu-mi ochii, mă scol de pe divan şi, numai în chiloți şi în maiou, mă duc la birou şi ridic receptorul.

Lena vine şi ea fuga din camera ei, încheindu-şi halatul de casă.

În receptor răsună o voce foarte cunoscută, nițel răguşită.

— Vitali, tu eşti? întreabă Kuzmici. Salut, dragul meu! Cum te simți?

— Totul e în ordine, Feodor Kuzmici.

— Cum se simte Lena?

— Foarte bine, şi ea. Feodor Kuzmici, misiunea a fost îndeplinită...

Da, miliția judiciară şi-a încheiat misiunea. Infractorul a fost arestat. Acum va începe munca anchetatorului. O! pe acesta îl aşteaptă o sarcină foarte dificilă. Zurih se va apăra din răsputeri. Va căuta să

încurce ițele, va minți, va calomnia diverşi oameni, va atrage în orbita anchetei nenumărați alți inşi, pe unii, cum ar fi acei necunoscuți încă Sokolski din Leningrad şi Palatov din Rostov, neavând încotro, pe alţii numai pentru a deruta ancheta; în plus, îşi va schimba de o sută de ori depozițiile, va compune nenumărate plângeri, iar în final probabil că va filosofa în legătură cu „verigile slabe ale sistemului”. Şi nu va trebui cruțat nimic pentru a fi expediat la o „odihnă” cât mai îndelungată, ca să fie împiedicat de la alte acţiuni nefaste. Despre ce mai urmează încă în „cazul Zurih” s-ar putea scrie un alt roman, dar în materia asta sunt alții mai calificați decât mine.

Eu îmi propun să vă deapăn, cu altă ocazie, o nouă poveste despre prietenii mei din miliția judiciară. Aceasta e munca pe care o înțeleg cel mai bine şi la care țin mai mult decât la orice altceva pe lume. Dacă mă gândesc bine, n-o înțeleg chiar atât de bine. Dar mă voi strădui s-o învăț...

SFÂRŞIT